EDİRNE İL YILLIĞI

1967

EDİRNE İL YILLIĞI

1967

ÖNYAZI

Engin tarih, birçok medeniyetler, zengin tabii kaynaklar ülkesi ve Büyük Türk Milleti'nin son yurdu Türkiye'yi tanımak ve tanıtmak her Türk'ün ilk ve asli vazifesidir.

Ecdadımızın miraslarını ve millet hâdimlerinin hizmetlerini, dikkatli araştırmalarla değerlendirmek, yaşatmak ve onları eserler halinde ortaya koymak, devletimizin bekası ve nesillerin hayatiyeti için lüzumludur. Keza bunların ortaya konması, millî tarih şuurumuzun uyanıklığı ve nesillerin yaratıcı güçlere sahip kılınabilmeleri için de zarurîdir. Bu temel görüşle Büyük Türkiye'yi bütün varlıkları ile birlikte ve her yönü ile bilmek ve tanıtmak maksadiyle 67 ilimize ait «İl Yıllıkları»nı neşretmeyi bir hizmet vazifesi talâkki ettik.

Osmanlı İmparatorluğu İdaresi zamanında neşredilen «Vilâyet Salnameleri» ve birçok garp devletleri idarelerine ait benzeri kaynaklar bize bu konuda rehber olmuştur.

İl Yıllıklarının mühim bir ihtiyacı karşılayacağına inanıyoruz. İl Yıllıklarının zamanla tetkik ve tenkide tabi tutularak tam bir tekâmüle kavuşmasını temenni ederken, bu gelişmenin «Devlet Yıllığı» haline inkılâbı da en samimi arzumuz ve ümidimizdir.

İl yıllıklarının meydana gelmesinde ciddî mesai ve emeği geçen idareci ve vazifeli arkadaşlarıma ve fikir adamlarımıza en kalbî tebriklerimle şükranlarımı sunmayı vazife sayıyorum.

Dr. Faruk SÜKAN
İçişleri Bakanı

: 18443

ÖNSÖZ

Edirne, Osmanlı - Türk tarihinin en şerefli sahifelerinin hazırlandığı bir hazinedir. 92 yıl koca bir İmparatorluğa payitaht olmuş bu asil serhat toprağında; Bursa'nın zümrüt yeşili ile İstanbul'un tarihî haşmeti yan yana, kucak kucağadır.

Bir beldeyi kalkındırmak, ona hizmet etmek; ancak onun hakkında bazı bilgilere sahip olmakla, yani onu tanımakla mümkündür. İdareciler, gittikleri yerlerde, bu yerler hakkında derli toplu bilgi kaynağından yoksun olmanın meşakkatini çok çekmişlerdir. Günlerce çalışarak elde ettikleri bilgileri, parça parça ya selefleri nin sümeni altında veya temizlemeyi düşündükleri bir masa çekmecesinde bulmuşlardır.

Plânlı kalkınmada, plânın temel unsuru ve kaynağı şüphesiz bu kabil yerlerdir. Bu bakımdan, İçişleri Bakanımız Sayın Dr. Faruk Sükan'ın İl Yıllıkları tanzimi yolundaki emirleri; sağladığı kolaylıklar yanında, idarede ilmî çalışma yolunda atılmış en ciddî adımlardan da birisi olarak kaydedilmeğe değer.

Bizlerden evvel memleketimize hizmeti geçmiş olanları tanımak, geçmişle bugünü, bugünle yarını mukayese imkânı veren böyle bir çalışma yolunu bizlere açmakla Sayın Bakanımız, idare kadrosunun ve bu eserlerden faydalanacak olanların daima iyi his ve temennileriyle anılacaklardır.

Eser kusursuz değildir. Ancak, bu kusurların, gelecek il yıllıklarımızı daha iyi hazırlamak vaadi ve ümidiyle bağışlanmasını diliyorum.

Yıllığın hazırlanmasında emeği geçen arkadaşlarıma en kalbî teşekkürlerimi ve gelecek yıllar daha başarılı olma dileklerimi sunarım.

A. HAYDAR ÖZKIN
Edirne Valisi

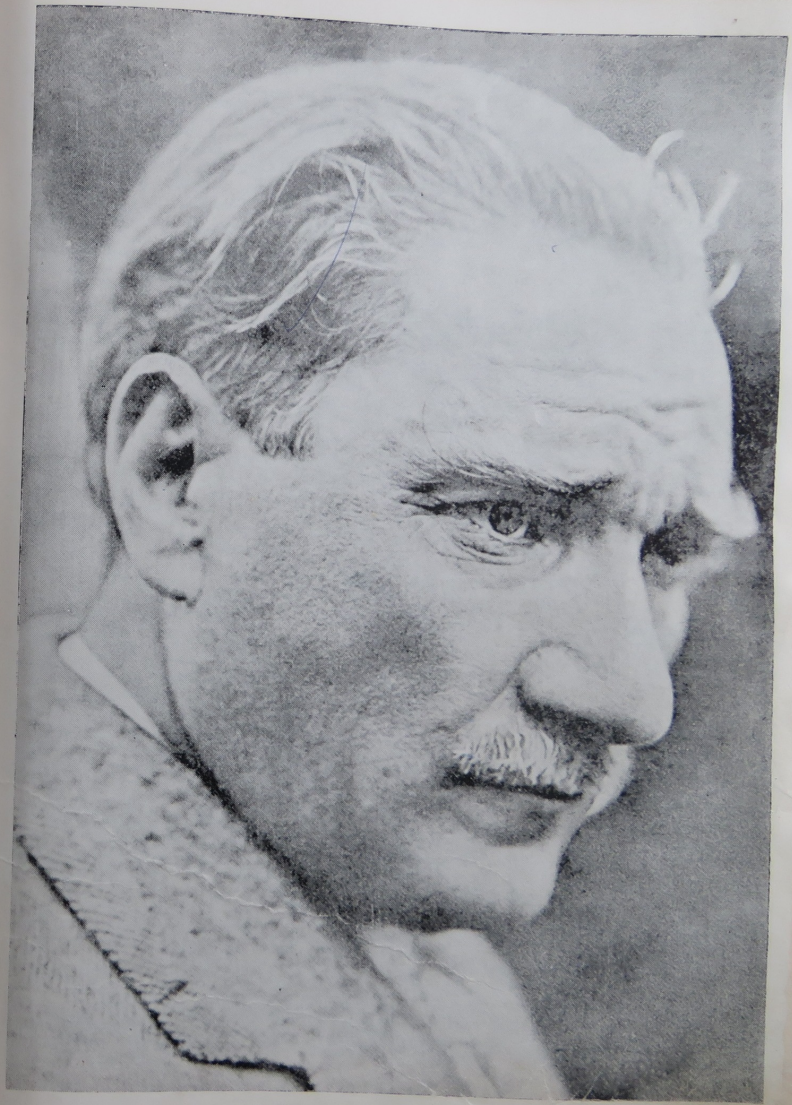

Cumhuriyetimizin Kurucusu Ulu Önder
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Çumhurbaşkanımız Sayın CEVDET SUNAY

Başbakanımız Sayın SÜLEYMAN DEMİREL

İçişleri Bakanımız Sayın FARUK SÜKAN

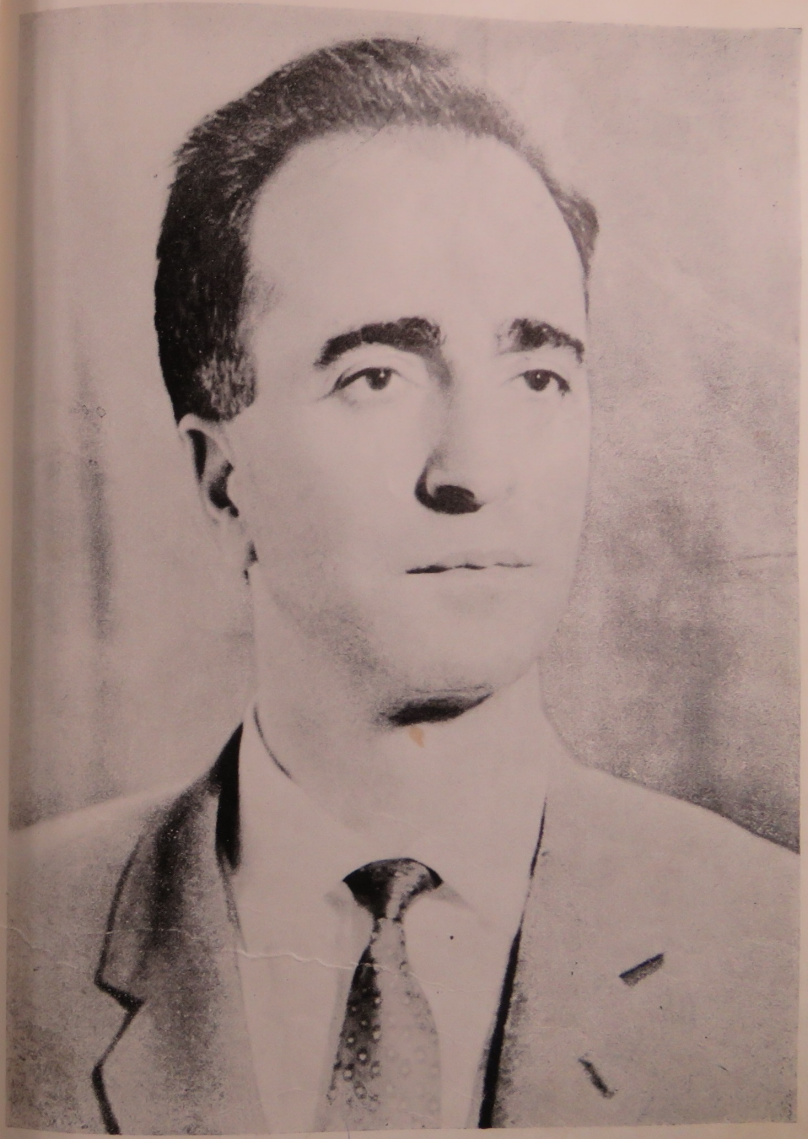

Vali A. HAYDAR ÖZKIN

DEKİLER

Sayfa

. . . 1
. . . 2
. . . 3
. . . 3
. . . 3
. . . 3
. . . 3
. . . 4
. . . 4
. . . 5
. . . 5
. . . 7
. . . 7

ların

. . . 7
. . . 9
. . . 9
. . . 9
. . . 10
. . . 10
. . . 10
. . . 10
. . . 10

anları

. . . . 11
. . . . 13
. . . . 13
. . . . 14
. . . . 14
nekleri . 14
. . . . 15
. . . . 15
. . . . 15
. . . . 16

. . . . 23
. . . . 23

Bu kitabın tamamı
İstanbul'da
DİZERKONCA MATBAASI'nın
teknik elemanları tarafından
düzenlenmiş ve basılmıştır.
Baskı tarihi : 1968

İÇİNDEKİLER

I. RESMİ BÖLÜM	Sayfa
1. Edirne İli T.B.M.M. Üyeleri	1
2. Edirne Valisi	2
3. Edirne Garnizon Komutanı	3
4. Edirne C. Savcısı	3
5. İl Teşkilâtı	3
A. Eski Edirne Valileri	3
a. Edirnenin Fethinden Sonraki Valileri	3
b. Cumhuriyet Devri Valileri	4
B. Vali Muavini	4
C. Kaymakamlar	5
D. İl İdare Şube Başkanları	5
E. Bucak Müdürleri	7
6. Edirne İl Genel Meclisi Üyeleri	7
7. İlde bulunan bölge kuruluşları ile diğer kuruluşların müdür ve âmirleri	7
8. Edirne Belediye Teşkilâtı	9
A. Önceki Belediye Başkanları	9
a. Belediye Başkanları	9
b. Vali ve Belediye Başkanları	10
B. Bugünkü Edirne Belediyesi	10
a. Başkan	10
b. Belediye Meclis Üyeleri	10
C. Edirne Belediyesine bağlı daire müdürleri	10
9. İl Dahilinde Bulunan Diğer Belediyeler ile Başkanları ve Belediye Meclis Üyeleri	11
10. Edirnedeki Sendikalar	13
11. Edirnedeki Kamu Yararı Dernekleri	13
12. Edirnedeki Siyasi Partiler	14
13. Edirnedeki Konsolosluklar	14
14. 507 Sayılı Kanuna Göre İlde Kurulan Esnaf Dernekleri	14
15. Edirnedeki Bankalar	15
16. Edirnedeki Kooperatifler	15
17. Edirnedeki Meslek Kuruluşları ve Başkanları	15
18. Mahalle ve Köy Muhtarları	16

II. İDARİ BÖLÜM	
1. Edirnenin İdari Tarihçesi	23
2. Bugünkü Durum	23

Sayfa

3. İlçeler Bucaklar ve Köylerin Adlarını Gösterir Çizelgeler . 24
A. Genel olarak 24
B. İlceler itibariyle 24

III. NÜFUS BÖLÜMÜ

1. Edirne nüfusunun gelişimi 33
A. 1927 yılına kadar 33
B. 1927 - 1950 dönemi 33
C. 1950 den günümüze kadar 33
2. Yerleşme yerlerinin nüfusu bakımından Edirne İli . . . 33
A. Şehirsel ve kırsal nüfus ayrımı ve başlıca şehirsel yerleşme yerleri 33
B. Kırsal ve şehirsel nüfus gurupları bakımından dağılımı 34
3. Edirne nüfusunun Demografik nitelikleri 34
A. Medenî hale göre nüfusun dağılımı 34
B. Okur yazarlık yönünden Edirne İli 34
C. Hane halkı büyüklüğü yönünden Edirne İli 34
4. Edirne nüfusunun ekonomik nitelikleri 34
A. Edirne İli faal nüfusunun iktisâdi faaliyet kolları itibariyle dağılımı 34
B. Edirne nüfusunun istihdam durumu 34
C. Edirnede faal nüfusun meslekler bakımından dağılımı 34

IV. COĞRAFYA BÖLÜMÜ

1. Edirne İlinin konumu ve genel durumu 43
2. Edirne İlinin jeolojik yapısı 43
3. Yüzel şekilleri 44
4. İklimi 45
5. Yağış 45
6. Bitki topluluğu 45
7. Basınç 45
8. Nispî nem 45
9. Buharlaşma ve sis 45
10. Nehirleri 45
11. Gölleri 47
12. Taşkınlar 51
13. Barajlar 51
14. Seddeler 51

Sayfa

V. TARİH BÖLÜMÜ

1. Giriş 55
2. Edirnenin muhtelif devirlerdeki isimleri ve son şekli . . 55
3. Edirne Tarihi 56
A. Tarih öncesi çağlarda Edirne 56
B. Tarihî çağlarda Edirne 57
4. Kültür ve medeniyet 58
A. Trakların aslı, toplumsal gelenek, görenek ve yaşayışları 58
B. Din 58
C. Mimarî 59
5. Bizans Devrinde Edirne 59
A. Edirnede Bizans Devri Eserleri 61
6. Osmanlı - Türk Devri 63

VI. SOSYAL BÖLÜM

1. Giriş 69
2. Toplum hayatı 69
A. İl Merkezinde 69
B. İlce ve köylerde 69
3. Gelenek ve görenekler 75
A. Genel olarak 75
B. Düğünler 76
C. Eski Edirne giyimleri 76
a. Kadın giyimleri 76
b. Erkek giyimleri 76
c. Ayakkabı ve çoraplar 77
4. Halk deyimleri 77
5. Edirnenin folklörü 77
6. Medenî hizmet ve araçlardan yararlanma 78
A. Elektrik ve otobüs hizmetleri 78
a. Elektrik hizmetleri 78
aa. Şehir elektrifikasyonu 78
bb. Köy elektrifikasyonu 78
b. Otobüs hizmetleri 79
B. Su hizmetleri 79
a. İl Merkezinde 79
b. Köy içme suları 79
C. PTT ve radyo hizmetleri 81
a. PTT nin hizmetleri 81
b. Köy telefonları 82
7. Edirne İli Sağlık ve Sosyal Yardım Hizmetleri 87

Sayfa

A. İl Merkezinde . . . 88
a. Yataklı sağlık kurumları çalışmaları . . . 88
b. Yataksız tedavi kurumları . . . 88
B. İlcelerdeki sağlık çalışmaları . . . 88
C. Köylerdeki sağlık çalışmaları . . . 88
D. Öğretim ve eğitim çalışmaları . . . 90
E. Nüfus plânlaması . . . 90
F. Sıtma Eridikasyon çalışmaları . . . 91
G. Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezi çalışmaları . . . 91
1. Ana sağlığı . . . 92
2. Çocuk sağlığı . . . 93
8. Konut Sorunu . . . 93
A. Genel olarak nedenleri . . . 93
B. Edirnede konut durumu . . . 93
a. Konut nüfus ilişkisi . . . 93
aa. Kullandıkları odaya göre dağılışı . . . 93
bb. Ödedikleri aylık kiraya göre dağılışı . . . 93
cc. Konutların genel durumlara göre dağılışı . . . 94
b. Konut yapım seyri . . . 95
C. Evlerin Mimarî yapısı . . . 95
Ç. Gecekondu sorunu . . . 95
D. Kendi evini yapma yardım metodu çalışmaları . . . 95
9. Çalışma hayatı . . . 98
10. Güvenlik hizmetleri . . . 98
A. Emniyet Müdürlüğü . . . 98
B. İl Jandarma Komutanlığı . . . 98

VII. KÜLTÜR BÖLÜMÜ

1. Genel Kültür durumu . . . 101
A. Eski Edirnede kültür . . . 101
a. Medreseler mektepler . . . 101
b. Edirnenin yetiştirdiği bilgin şair ve sanatkârlar . . . 106
B. Cumhuriyetten sonra Edirnede Millî Eğitim . . . 107
C. Millî Eğitim Müdürlüğü kuruluş ve kadrosu . . . 107
a. İlk Öğretim . . . 107

Sayfa

b. Beslenme eğitimi . . . 107
c. Yetiştirme yurdu . . . 109
d. Uygulama bahçeleri . . . 109
e. Orta öğretim . . . 109
f. Kültür kurumları . . . 109
g. Eğitim araçları merkezi . . . 109
D. Toplum kalkınması ve halk eğitimi . . . 110
a. Genel olarak . . . 110
b. Edirne İli Halk Eğitim Başkanlığı Hizmetleri . . . 111
1. Halk Dershaneleri . . . 111
2. Ev ekonomisi hizmetleri . . . 111
3. Gezici köy kadınları kursları . . . 111
4. Gezici köy erkek kursları . . . 111
5. Küçük el sanatları halıcılık kursu . . . 112
6. Okuma köşeleri . . . 112
7. Toplum kalkınması çalışmaları . . . 112
8. Kooperatifçilik eğitimi . . . 112
2. Edirnede kültür çalışmaları . . . 112
A. Tiyatro . . . 112
B. Müzik . . . 112
C. Sinemalar . . . 112
D. Basımevleri gazeteler ve kitabevleri . . . 114
E. Kütüphaneler . . . 115
1. Edirne Selimiye İl Halk Kütüphanesi . . . 115
2. İlçe kütüphaneleri . . . 116
3. Edirnenin spor durumu . . . 116
A. Tarihçesi . . . 116
B. Spor çalışmaları . . . 116
a. Atletizm . . . 116
b. Basketbol . . . 116
c. Boks . . . 117
d. Bisiklet . . . 117
e. Futbol . . . 117
f. Güreş . . . 117
g. Halter ve okçuluk . . . 117
h. Voleybol . . . 117
i. Atıcılık . . . 117
C. Edirnenin spor tesisleri . . . 117
D. İlcelerin spor tesisleri . . . 117
E. Edirnedeki kulüplerin adları ve renkleri . . . 117

Sayfa

VIII. TURİZM BÖLÜMÜ 121

1. Giriş 121
2. Edirnenin Türkiye turizmindeki yeri 122
   a. Kırkpınar güreşleri 125
3. Edirne İlinin turistik bakımdan önem arzeden yerleri 125
   a. Sarayiçi 125
   b. Söğütlük 127
   c. Kapıkule hudut kapısı 127
   d. Pazarkule hudut kapısı 127
   e. Karaağaç 127
   f. Edirnede avcılık 127
4. Edirnenin tarihî yerleri, anıtları, müzeleri ve camileri 129
   A. Bizans Devrinden kalma eserler 129
   B. Osmanlı Devrinden kalma eserler 129
   C. Anıtlar 130
      1. Atatürk Anıtı 130
   D. Müzeler 130
   E. Camiler 130
5. Edirnede turizm çalışmaları 135
6. Turistik hizmet sağlıyan kuruluşlar 139
   A. Oteller 139
   B. Turist kabul eden öğrenci yurtları 140
   C. Lokantalar 140
   D. Eğlence yerleri 141
   E. Diğer kuruluşlar 141
      1. Otobüs işletmeleri 141
      2. Tren seferleri 142
7. Turistler için önemli telefon numaraları 142

IX. EKONOMİK BÖLÜM

1. Giriş 143
2. Ticaret hayatı 143
   A. Genel Bilgiler 143
   B. Edirne Ticaret ve Sanayi Odası 144
   C. İldeki diğer ticaret ve sanayi odaları 144
   D. Edirne Ticaret Borsası 144
   E. Pazar ve panayırlar 146
   F. Edirne Merkez ve İlçelerindeki Bankalar 146
3. Endüstri hayatı 146
   A. Genel Bilgiler 146
   B. Edirne Endüstri kuruluşları 146
   C. Madencilik 147

Sayfa

4. Tarım hayatı 149
   A. Tarım 149
      a. Genel bilgiler 149
      b. İlimizde tarımın bugünkü durumu 149
      aa. Arazinin tarımsal yönden bölümü 149
      bb. Çiftçi sayısı ve arazinin çiftçi ailelerine dağılışı 150
      cc. Tarım sistemleri 151
      dd. Tarım ürünlerinin ekiliş sahaları ve üretim miktarları 152
      ee. Tarımda kullanılan makine ve çift hayvanları 154
      ff. T.C. Ziraat Bankasının Edirne İli Merkez ve ilcelerindeki tarımsal kredi plâsmanları 154
   B. Sulanır arazi 154
      aa. Bugünkü durum 154
      bb. Sulama çalışmaları 154
      d. Tarım çalışmaları 156
      e. Zirai mücadele çalışmaları 159
   C. Orman çalışmaları 161
      a. Edirne bölgesi çalışmaları 161
      b. Edirnenin orman ürünlerinin yıllık üretim kapasitesi 161
      c. Orman ürünlerinin yıllık tüketim kapasitesi 161
      d. Ormancılık çalışmaları 161
   D. Hayvancılık 163
      a. Genel Bilgiler 163
      b. İlimiz hayvancılığının bugünkü durumu 163
      aa. Hayvan yetiştiriciliği 166
      bb. Hayvan türleri ve sayıları 169
      cc. Hayvanlardan elde edilen ürünler ve miktarları 171
      dd. Edirne Merkez ve ilçeleri mezbahalarında kesilen hayvan ve ağırlıkları 171
      c. Küçük evcil hayvanlar 171
      d. Hayvancılık çalışmaları 171

X. ULAŞTIRMA BÖLÜMÜ

1. Giriş 177
2. Karayolu ile ulaştırma 177
   A. Devlet yolları 177
   B. İl yolları 177
   C. İlçelerle ulaşım imkânları 177
   D. Köy yolları 177

Sayfa

E. Edirnedeki otobüs işletmeleri 179
G. Edirne Trafik Müdürlüğüne kayıtlı araçlar 179
3. Demiryolu ile ulaştırma 179

XI. MAHALLİ İDARELER BÖLÜMÜ

1. Giriş 181
2. Özel İdare 181
A. Özel İdare hizmetleri 182
a. Çeşitli hizmetler 182
B. Özel idarenin bayındırlık hizmetlerinde kullanılan binaları 183
C. Özel Saymanlık Müdürlüğünün kira getiren gayri menkulleri 183
D. Bina ve arazi vergileri mükellef adedi 184
E. Özel İdare bütçesi 184
3. Belediyeler 184
A. Edirne Belediyesi 185
a. Belediye bütçesi 186
b. Belediye hizmetleri 186
c. İçme suyu hizmetleri 186
d. Otobüs hizmeti 186
e. Soğuk hava deposu hizmetleri 186
f. İtfaiye hizmetleri 186
B. İlçe Belediyeleri 186
a. Enez Belediyesi 186
b. Havsa Belediyesi 188
c. İpsala Belediyesi 191
d. Keşan Belediyesi 192
e. Lalapaşa Belediyesi 194
f. Meriç Belediyesi 195
g. Uzunköprü Belediyesi 195
C. Diğer Belediyeler 196
a. Süleoğlu Belediyesi 196
b. İbriktepe Belediyesi 196
c. Küplü Belediyesi 196
d. Çöpköy Belediyesi 197
e. Kırcasalih Belediyesi 197
f. Kurtbey Belediyesi 197
g. Yeniköy Belediyesi 198
4. Ana hizmet ve tesisler bakımından Edirne İli içindeki köylerin durumunu gösteren çizelgeler 198

XII. BİBLİYOGRAFYA. 199

I / RESMÎ BÖLÜM

«İdareciler

Bana içten haykıranlar, büyük Türk Ulusunun tam anlamı ile millet olmasını isteyen, onunla en modern bir Türk Devleti kurmak için insanlık fedakârlıklarının hiç birini esirgemiyen kültür, idare, intizam ve devlet anlamlarını en son ilmi telâkkilere göre tebellür ettirmeğe çalışmış ve çalışan arkadaşlarımdır.
Tatbik eden, icra eden, karar verenden daima daha kuvvetlidir.»

K. Atatürk

1. Edirne İli T.B.M.M. Üyeleri

Edirne İlinin 1. devreden bu yana T.B.M.M. Kurucu Meclis, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Üyeleri alfabetik sıraya göre aşağıda gösterilmiştir.

I. Devre Edirne Milletvekilleri :

Cafer Tayyar Bey
Faik Bey
Kâzım Karabekir Paşa
Mehmet Şeref Bey

II. Devre Edirne Milletvekilleri :

Cafer Tayyar Paşa
Faik Bey
Hüseyin Rıfkı Bey

III. Devre Edirne Milletvekilleri :

Faik Bey
Hasan Hayri Bey
Şakir Bey
Zeki Mesut Bey

IV. Devre Edirne Milletvekilleri :

Faik Bey
Hasan Hayri Bey
Şakir Bey
Şeref Bey

V. Devre Edirne Milletvekilleri :

Dr. Fatma Memik
Faik Kaltakkıran
Mecdi Boysan
Şeref Aykut

VI. Devre Edirne Milletvekilleri :

Dr. Fatma Memik
Faik Kaltakkıran
Fuad Balkan
Osman Şahinbaş
Şeref Aykut
Temel Köksal

VII. Devre Edirne Miletvekilleri :

Mehmet Edip Ağaoğuları

Fuat Balkan
Dr. Fatma Memik
Ekrem Demiray
Mahmut Nedim Gündüzalp

VIII. Devre Edirne Milletvekilleri :

Mehmet Edip Ağaoğulları
Fethi Erimçağ
Mehmet Nedim Gündüzalp
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

IX. Devre Edirne Milletvekilleri :

Arif Altınalmaz
Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Rukneddin Nasuhoğlu
Hasan Osma

X. Devre Edirne Milletvekilleri :

Mehmet Enginün
Cema Köprülü
Hasan Maksutoğlu
Ruknettin Nasuhoğlu
Sabahattin Parsoy
Kemâ Yaşınkılıç

XI. Devre Edirne Milletvekilleri :

Rasih Gürkan
Nurettin Manyas
Ruknettin Nasuhoğlu
Kadrettin Oğuzalıcı
Sabahattin Parsoy
Mükerrem Sarol

Kurucu Meclis Edirne İl Temsilcileri :

Süleyman Bilgen

1. ci Devre Cumhuriyet Senatosu Edirne Üyesi :

Tahsin Bangıoğlu

I. ci Devre Edirne Milletvekilleri :

Talat Asal
Süleyman Bilgen
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu
Nazmi Özoğul

II. ci Devre Edirne Miletvekilleri :

Ahmet Bilgin
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin

2. Edirne Valisi

Ali Haydar Özkın — 1922 yılında Erzurum'da doğdu. Siyasal Bilgiler Okulu İdarî Şube 1944 yılı mezunudur.

Devlet hizmetine aynı yıl, İçişleri Bakanlığında stajyerlikle başlamış, Erzurum Maiyet Memurluğu, Ovacık Nahiye Müdürlüğü, Karayazı, Oltu, Şenkaya Kaymakam vekilliklerinde bulunduktan sonra 1949 yılında Kaymakamlık kursunu bitirmiştir.

Kursu takiben Darende, Şarkikaraağaç, Haymana'da Kaymakamlık, Kars, Manisa, Elazığ, Burdur, Konya'da Emniyet Müdürlüğü ve Ankara'da Emniyet Şube III ve Şube II. Müdürlüğü yapmıştır.

Bilâhare Aza Yardımcılığı ile Danıştayda görev alan Özkın 1962 yılında Emniyet Genel Müdür Muavinliğine atanmıştır.

1963 yılında da İstanbul Emniyet Müdürlüğüne tayin edilerek bu görevde 1967 yılına kadar kalmıştır.

9/6/1967 den beri Edirne Valiliğinde bulunmaktadır.

Ali Haydar Özkın Kaymakamlık kursundan başka görgü ve bilgisini arttırmak için A.B.D. de bir yıl kalmış, National Police Academy ve çeşitli kurs ve Seminerlerden sertifika almıştır.

Londra'da İngiliz Polis ve idaresi üzerinde tetkikleri vardır. Ayrıca Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünde de bir yıl tahsili olup, diploma almıştır.

İngilizce ve Fransızca dillerini bilmektedir. Evlidir.

3. Edirne Garnizon Komutanı

Tuğgeneral Tevfik Gülçur - 1919 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1939 yılında Harp Akademisinden mezun olmuştur.

3 Eylül 1965 yılından beri bu görevdedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

4. Edirne Cumhuriyet Savcısı

Hüsnü Saydut - 1912 yılında Konya'da doğmuştur. İstanbul Hukuk Fakültesinden 1936 yılında mezun olmuştur. Kasım 1967 den beri bu görevdedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

5. İl Teşkilâtı

A. ESKİ EDİRNE VALİLERİ

a) Edirnenin Fethinden Sonraki Valileri

Lalaşahin Paşa H. 763 (1361) - H.787 (1385)

H. 833 kadar ki Valilerin isimleri bulunamamıştır.

Sarıca Paşa	(H.833)-(1429)
Şehsuar Bey	(H.870)-(1465)
Darap Bey	(H.873)-(1468)
Karaman Bey	(H.874-76)(1469-1471)
Alaetdüvele	(H.876)(1471)
Sultan Süleyman Şah	(H.920)(1514)
Ahmet Paşa	(H.926-930)(1519-1523)
Şehzade Sultan Selim	(H.955)(1548)
Şehzade Beyazıt	(H.960)(1552)
Hasan Ağa	(1022)(1613)
Gani Bey (Giray Han)	(H.1032)(1622)
Mehmet Paşa Duçe	(H.1046)(1636)
Mahmut Ağa	(H.1070)(1659)
Mehmet Paşa	(H.1080)(1669)
Kamber Ağa	(H.1092)(1681)
Hasan Paşa Kocakonakçı	(H.1092)-(1094)1681-1682
Mustafa Paşa	(1094)(1682)
Hasan Paşa	H. 1109-1967
Fazlı Paşa	H.(112)-(1123)/1700-1711
Süleyman Bey	(H.115)(1703)
Ali Paşa	(H.115)(1703)
Mehmet Paşa	1167 - 1753
Hafız Rıdvan Pş.	(1173-1176)(1769-1762)
Recep Paşa	(1181 - 1767)
Cevher Paşa	(1183 - 1769)
Teğen Elhac Mehmet Paşa	(1188 - 1774)
Mehmet Pş. İbn Muhtar Pş.	(1199 - 1784)
Şemsettin Paşa	(1203 - 1788)
Ahmet Paşa	H.(1206 - 1791)
Ali Paşa	H.(1207 - 1792)
Seyit El Hac Hasan Paşa	H. 1208 - 1793
Seyit El Hac Abdi Paşa	H. 1209 - 1794
Ebu Bekir Paşa	H. 1209 - 1794
Mehmet Paşa	H. 1210 - 1795
Hüseyin Paşa	H. 1212 - 1797
Osman Paşa	H. 12.12 - 1797
Seyit Yusuf Pş.	H. 1213 - 1798
Ağa Hasan Paşa	H. 1215 - 1800
Veliyüddin Hafız Paşa	H. 1218 - 1803
Alâeddin Paşa	H. 1221 - 1806
Mustafa Paşa	H. 1223 - 1808
Derviş Paşa	H. 1223 - 1808
İsmail Paşa	H. 1224 - 1809
Ali Paşa	H. 1224 - 1809
Ali Celâl Paşa	H. 1232 - 1817
Hacı Mustafa Paşa	H. 1235 - 1820
Salih Paşa	H. 1236 - 1821
Derviş Paşa	H. 1239 - 1824
Esat Muhlis Paşa	H. 1289 - 1824
Abdurrahman Vecihi Paşa	H. 1243 - 1828
Ağa Hüseyin Paşa	H. 1247 - 1832
Mustafa Nuri Paşa	H. 1250 - 1835
Emin Paşa	H. 1253 - 1838
Nafiz Paşa	H. 1255 - 1839
Osman Nuri Paşa	H. 1256 - 1840
Yakup Paşa	H. 1257 - 1841
Mehmet İzzet Paşa	H. 1258 - 1842
Damat Sait Paşa	H. 1258 - 1842
Reşit Mustafa Paşa	H. 1259 - 1843
Mirza Sait Paşa	H. 1259 - 1843
Çengeloğlu Tahir Paşa	H. 1260 - 1844

Rüstem Bekir Paşa	H. 1263 - 1847
Tepedelenizadelerden İsmail Rahmi Paşa	H. 1264 - 1848
Hayrettin Paşa	H. 1266 - 1850
Hafız Paşa	H. 1266 - 1850
Boşnak Mehmet Paşa	H. 1267 - 1851
Kıbrıslı Mehmet Paşa (Esbak sadrazam)	H. 1269 - 1853
Rüstem Bekir Paşa	H. 1270 - 1854
Sami Paşa	H. 1272 - 1856
Tepedelenlizade İsmail Rahmi Paşa (II. defa)	H. 1273 - 1857
Muammer Paşa	H. 1274 - 1858
Alyanak Mustafa Paşa	H. 1274 - 1858
Hacı Mehmet Hilmi Paşa	H. 1276 - 1860
Ahmet Bican Paşa	H. 1276 - 1860
Veliyyüddin Rıfat Paşa	H. 1277 - 1861
Süleyman Refet Paşa	H. 1277 - 1861
Kıbrıslı Mehmet Paşa (2.defa)	H. 1278 - 1862
Süleyman Refet Paşa (2. defa)	H.1280 - 1864
Arif Paşa	H. 1281 - 1865
Hurşit Mehmet Paşa	H. 1282 - 1866
Mehmet Asım Paşa	H. 1286 - 1870
Ahmet İrfan Paşa	H. 1288 - 1871
Muhlis Paşa	H. 1289 - 1872
Mehmet Halit Paşa (Edirneye gelmemiştir)	H. 1289 - 1872
Hacı İzzet Paşa	H. 1289 - 1872
Takıyüddin Paşa	H. 1290 - 1873
Hurşit Mehmet Paşa (2.defa)	H. 1291 - 1874
Ömer Fevzi Paşa	H. 1292 - 1875
Akif Paşa	H. 1293 - 1876
Asım Paşa	H. 1293 - 1876
Urfi Paşazade	H. 1294 - 1877
Ali Paşa	H. 1294 - 1877
İbrahim Paşa	H. 1294 - 1877
Ahmet Vefik Paşa	H. 1294 - 1877
Hüseyin Cemil Paşa	H. 1294 - 1877
Rauf Paşa	H. 1296 - 1880
Urfi Paşazade Ali Paşa (2. defa)	H. 1297 - 1881
Rauf Paşa (2. defa)	H. 1297 - 1881
Kadri Paşa (Eski Sadrazam)	H. 1298 - 1882
Hacı İzzet Paşa (2. defa)	H. 1300 - 1884
Abdurrahman Paşa	H. 1310 - 1894
Müşhir Arif Paşa	H. 1312 - 1896
Reşat Bey	H. 1323 - 1907
Ziver Bey	H. 1323 - 1907
Nazım Paşa	H. 1326 - 1908
Reşit Paşa	H. 1326 - 1908
Hacı Adil Bey	H. 1327 - 1909
Ali Paşa	H. 1327 - 1910
Celâl Bey	H. 1328 - 1911
Halil Bey	H. 1329 - 1912
Hacı Adil Bey (2. defa)	H. 1331 - 1913
Zekeriya Bey	H. 1333 - 1915
Cemâl Bey	H. 1334 - 1918
Salim Paşa	H. 1335 - 1919
Celâl Bey	H. 1335 - 1919
Ali Rıza Bey	H. 1336 - 1920

b) Cumhuriyet Devri Edirne Valileri :

Adı Soyadı	Göreve Başladığı Tarih	Ayrıldığı Tarih
Şakir Bey (Kesebir)	1922	
Naci Bey	1923	
Cemal Bey	1924	
İsmail Sabri Bey	1924	
Abdullah Sabri Bey	1924	
Behçet Bey	1926	
Emin Bey (Arda)	18.1.1928	9.5.1932
Salim Özdemir	14.5.1932	4.7.1935
Osman Şahinbaş	4.7.1935	2.7.1937
Ahmet Niyazi Mergen	2.7.1937	27.5.1939
Ferit Nomer	27.5.1939	1.8.1942
Daniş Yurdakul	1.8.1942	7.12.1943
Süheyl Karafakioğlu	7.12.1943	5.8.1946
Siracettin Saraç	5.8.1946	21.2.1947
Kâzım Demirer	21.2.1947	28.12.1948
Rükneddin Nasuhioğlu	23.3.1949	25.7.1949
Fazlı Güleç	1.8.1949	31.5.1950
Emin Akıncı	13.7.1950	25.11.1955
Bozkurt Kaplangı	25.11.1955	24.5.1956
Turgut Başkaya	30.6.1956	16.8.1958
Nihat Danişment	1.9.1958	28.5.1960
Sadri Sarptır	28.5.1960	29.6.1964
H. Ferit Kubat	30.6.1964	27.5.1967
A. Haydar Özkın	9.6.1967	

B. VALİ MUAVİNİ

Adnan ERGÜN — 1923 yılında Çardakta (Çanakkale) doğmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesi İdari İşler Şubesinden 1945 yılında mezun olmuştur. 1952 yılında Ankara Hukuk Fakültesi fark imtihanını vermiştir. 1963 yılında Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünden mezun olmuştur.

13. cü dönem Kaymakamlık Kursunu bitirdikten sonra, sırası ile Reyhanlı, Keban Kaymakamlıkları ile Muş, Edirne Hukuk İşleri Müdürü ve Bayramiç, Sındırlı, Gördes, Hayrabolu, Sulakyurt, Refaiye, Ayvalık (Uşak), Ulubay, Kaymakamlıkları, Sinop Vali Muavinliği ile 30/Eylül/1966 dan beri Edirne Vali Muavini olarak çalışmaktadır.

Evli olup dört çocuğu vardır.

C. KAYMAKAMLAR

Enez Kaymakamı

Koru Engin — 1968 yılında İstanbulda doğmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesinden 1962 yılında mezun olmuştur.

Ekim 1967 den beri bu görevde bulunmaktadır. Evlidir.

Havsa Kaymakamı

Münhaldir. Konya İl Maiyet memuru Fahir Işıksız vekâlet etmektedir.

İpsala Kaymakamı

Orhan Haraçcı — 1934 yılında Sivas'da doğmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olmuştur.

20. Kasım. 1967 den beri bu görevdedir. Evlidir.

Keşan Kaymakamı

Ahmet Suphi İlbars — Ankara Hukuk Fakültesinden 1939 yılında mezun olmuştur.

1963 yında Bigadiç, İmroz ve 1966 yılında Keşan Kaymakamlığına atanmıştır.

Lalapaşa Kaymakamı

Münhaldir. İstanbul İl Maiyet Memuru Muhsin Nakiboğlu vekâlet etmektedir.

Meriç Kaymakamı

Ahmet Tosun — 1922 yılında Of İlçesinin Yazlık köyünde doğmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup 1965 yılında Meriç Kaymakamlığına atanmıştır. Evli olup dört çocuğu vardır.

Uzunköprü Kaymakamı

Cafer Eroğlu — 1927 yılında Iğdır'da doğmuştur. 1950 - 1951 dönemi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunudur.

Muhtelif İlçe Kaymakamlıklarında bulunmuş olup halen Uzunköprü Kaymakamıdır. Evli olup iki çocuğu vardır.

D. İL İDARİ ŞUBE BAŞKANLARI

Emniyet Müdürü

Hilmi Ünal — 1920 yılında Susurlukta doğmuştur.

İstanbul İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsünden 1958 yılında mezun olmuştur. 3 Ağustos 1967 den beri bu görevdedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

İl Savunma Sekreteri

Saip Kızıltepe — 1330 yılında Balıkesir' de doğmuştur. 1936 yılında Harp Okulundan mezundur.

26 Kasım 1960 dan beri be görevdedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Defterdar

Mükerrem Tüzgiray — 1917 yılında İstanbul'da doğmuştur. Maliye Okulundan mezundur. Haziran 1966 dan beri Edirne'de Defterdar olarak bulunmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Jandarma Alay Komutanı

Kenan Batur — 1922 yılında Düzce'de doğmuştur. 1942 yılında Harp Okulundan mezun olmuştur. Temmuz 1967 denberi bu görevdedir. Evli ve beş çocukludur.

Millî Eğitim Müdürü

Necip Güngör Kısaparmak — 1933 yılında Elâzığ'ın Maden İlçesinde doğmuştur.

1958 de Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünden mezun olmuştur. 17 Ekim 1967 tarihinden beri bu görevdedir. Evli ve bir çocuk babasıdır. İngilizce bilmektedir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürü

Dr. Ratıp Kazancıgil — 1920 yılında Malatya'da doğmuştur. 1943 yılında İstanbul Tıp Fakültesinden mezun olmuştur. 1963 yılında Sıtma Eradikasyon Bölgeler Gurup Başkanı ve Edirne Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğüne atanmıştır. Bekâr olup Fransızca bilmektedir.

Teknik Ziraat Müdürü

Mesut Dalaman — 27 Mart 1913 tarihinde Denizli'de doğmuştur. Ankara Ziraat Fakültesinden 1941 yılında mezun olmuş ve Manisa Ziraat Müdürlüğünün çeşitli mütehassıslıklarında görev almıştır.

29.1.1954 tarihinde Edirne Teknik Ziraat Müdürü olmuştur.

Bayındırlık Müdürü

Bedri Tan — 1909 yılında Çorum'da doğmuştur. Tahsil hayatına Fen Okulunda başlamış ve 1940 yılında ikinci mühendislik kursundan mezun olmuştur.

1961 yılındanberi İlimiz Bayındırlık Müdürü olarak bulunmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Veteriner Müdürü

Ali Ulu — 1922 yılında Kars'ta doğmuştur. 1940 yılında Veteriner Fakültesinden mezun olmuştur.

Mesleki hayatına Ankara'da başlamış ve ikinci defa olarak Ekim 1966 dan beri Edirne'de görev almıştır.

Ali Ulu, evli ve üç çocuk babasıdır.

Sivil Savunma Müdürü

Selâhattin Gökemre — 1916 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1935 yılı İstanbul Erkek Lisesi mezundur. 25 Ocak 1955 den beri bu görevdedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Toprak İskân Müdürü

Münci Baykal — 1917 yılında Kemaliye'de doğmuştur. 1939 yılında Edirne Lisesi'nden mezun olmuştur. Haziran 1966 gününden beri ayni görevdedir. Evli 4 çocuk babasıdır.

Nüfus Müdürü

A. Kemal Tüzüner — 1912 yılında Bandırma'da doğmuştur. Bandırma Ortaokulun'dan 1930 yılında mezun olmuştur.

1962 den beri bu görevdedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Halk Eğitim Başkanı

Necati Seçkin — 1927 yılında Edirne'de doğmuştur. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünden 1950 yılında mezun olmuştur. Ekim 1967 den beri bu görevdedir. Evli iki çocuk babasıdır.

Y.S.E. Müdürü

Fikret Madralı — 1940 Yılında Çerkezköyde doğmuştur. 1962 de İ.T.Ü. Teknik Okulu İnşaat Şb. si ve 1963 de İst. Y. Teknik Okulu İnşaat - İhtisas'dan mezundur. 1 Ekim 1967 den beri bu görevdedir. Evli ve bir çocukludur.

Edirne Müftüsü

Mehmet Ali Sula — 1931 yılında Çaykara'da doğmuştur. İlk ve İcazet mezunudur. Nisan 1966 dan beri bu görevdedir. Evli ve dört çocukludur.

Sanayi İrtibat Memuru

Abit Karavit — 1924 yılında Bulgaristan'da doğdu, Edirne Lisesinden mezundur.

18/10/1965 yılında Sanayi İrtibat Memurluğuna atandı. Evli olup 4 çocuk babasıdır.

Bölge Tapulama Müdürü

Adnan Evinay — Kastamonu'da 1331 tarihinde doğmuş, tahsilini Kadastro Lisesinde tamamlayarak mesleğe girmiştir.

1955 ten bu yana Edirne'de vazife görmektedir. Evli ve 4 çocukludur.

Tapu Sicil Muhafızı

Kâmil Canlar — 1336 yılında Edirne'de doğmuştur. Lise 1 den tahsilini terk etmiştir.

1960 yılından beri bu görevde çalışmaktadır. Evli olup 3 çocuğu vardır.

Özel İdare Müdürü

Fehmi Habiboğlu — 1925 yılında Ahlât'ta doğmuştur. İlköğretmen Okulu mezunu olup 22/11/1967 yılındanberi bu görevdedir. Evli ve 4 çocuk babasıdır.

Şehir Kadastro Müdürü

Muzaffer Oğuz — 1936 yılında Bolu'da doğmuştur. Tahsilini Yıldız Teknik Okulunda tamamlamıştır. 1959 tarihinden beri bu görevdedir. Bekârdır.

E. BUCAK MÜDÜRLERİ

Bucağın adı	*Bağlı olduğu ilçe*	*Müdürün adı soyadı*
Süleoğlu	Merkez	Şadan Ergil
Sırpsındığı	Merkez	Selâhattin Göksel
Karakasım	Merkez	Sezai Tüzün
Kırcasalih	Uzunköprü	Hasan Öz
Çöpköy	Uzunköprü	İsmail Hakkı Taşpınar
Maksutlu (Hamidiye)	Uzunköprü	Şükrü Ergin
Yerlisu	Keşan	Ahmet Gerdelli
Mecidiye	Keşan	Hüseyin Halit Çıtak
Hasköy	Havsa	Ahmet Enön
İbriktepe	İpsala	Mehmet Toprak
Küplü	Meriç	M. Nuri Kayan

6. Edirne İl Genel Meclis Üyeleri

Merkez	: Hamdi Kaygan, Zafer Arıkbağ, Kemâl Koman, Ehad Vardar.
Uzunköprü	: Sıtkı Onaran, Erdoğan Yayalar, Edip Baysal, Ahmet İnceoğlu.
Keşan	: Mehmet Dağlar, İbrahim Aktuğ, İhsan Gökhan,
Havsa	: Hasan Pehlivan,
Meriç	: Mehmet Berk.
İpsala	: Mustafa Kazel, Hamdi Girgin.
Enez	: Refia Görgün
Lalapaşa	: Mustafa Kocakuş.

7. İlde bulunan bölge kuruluşları ile diğer kuruluşların Müdür ve Âmirleri

Bölge Çalışma Müdürü

Ahmet Yurtlu — 1916 yılında Şumnu'da doğmuştur. 1944 yılında İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe - Sosyoloji Bölümünden mezun olmuştur. Temmuz 1961'den beri bu görevdedir. Evli üç çocuk babasıdır.

Vakıflar Bölge Müdürü

Âkil Arıkan — 1919 yılında Kıbrısta doğmuştur. 1936 yılında Antalya Ortaokulundan mezun olmuştur. 4 Nisan 1967 den beri bu görevdedir. Evli üç çocukludur.

Devlet Su İşleri XI. Bölge Müdürü

İrfan Alpsü — 1932 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi 1954 mezunudur. Şubat 1967 den beri bu görevdedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürü Vekili

Seyran Çebi — 1937 yılında Sürmene'de doğmuştur. Ankara Otelcilik Okulundan 1961 yılında mezun olmuştur.
16.10.1967 den beri bu görevde bulunmaktadır.

P.T.T. Bölge Başmüdürü

Kemalettin Haydar Dinçer — 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Fen Tatbikat Okulundan 1937 yılında mezun olmuştur. Mayıs 1962 den beri bu görevdedir. Evlidir.

Sıtma Eradikasyon Bölge Başkanı

Dr. Ferruh Tepeköy — 1921 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Tıp Fakültesinden 1944 yılında mezun olmuştur. Nisan 1960 dan beri bu görevdedir. Evlidir.

Beden Terbiyesi Bölge Başkanı

Alpaslan Yalkın — 1937 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi Y.T.O. dan mezundur. Mart. 1965'den beri bu görevde bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Orman Bölge Şefi

Ömer Onur — 1912 yılında Trabzon'un Akçaabat Kazasında doğmuştur. İstanbul Y. Orman Okulu Ameliyat kısmından 1934 yılında mezun olmuştur. 23 Şubat 1935 den beri bu görevdedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Toprak Su Başmühendisi

Abdülvahit Cengiz — 1932 yılında Kırklarelinde doğmuştur. 1957 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden mezun olmuştur. Temmuz 1963 den beri bu görevdedir. Evli ve bir çocukludur.

Meteoroloji İstasyon Müdürü

Cevdet Koman — 1919 yılında Edirne'de doğmuştur. Edirne Erkek Lisesinden 1938 de mezun olmuştur. Ocak 1956 dan beri bu görevdedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Edirne Devlet Demiryolları Gar Müdürü

Şahap Berkan — 1920 yılında Edirne'de doğmuştur. 1938 yılında Edirne Lisesinden mezun olmuştur. Ocak 1965 den beri ayni görevdedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Ziraî Mücadele ve Karantina Müdürü

İlhan Yurtsever — 1929 yılında Balıkesir'de doğmuştur. İzmir Bölge Ziraat Okulundan 1949 yılında mezun olmuştur. 1 Mart 1966'dan beri bu görevdedir. Evli ve dört çocuk babasıdır.

Deneme İstasyon Müdürü

Ali Haydar Pamuk — 1917 yılında Ordu'da doğmuştur. Ankara Ziraat Fakültesinden 1943 yılında mezun olmuştur. 28. Eylül. 1967'den beri bu görevdedir.

Askerlik Şube Başkanı

Sıtkı Orçun — 1920 yılında Uşak'da doğmuştur. Harbiye 1942 mezunudur. 18 Eylül 1967' den beri bu görevdedir.

Tekel Müdürü

Burhanettin Erkan — 1914 yılında Samsun'da doğmuştur. Samsun Ortaokulundan 1930 yılında mezun olmuştur. Ağustos 1963' den beri bu görevdedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

İl İmar Müdürü

İlhan Genç — 1935 yılında Boyabat'ta doğmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesinden 1960 yılında mezun olmuştur. 25.6.1966 dan beri bu grevdedir. Evlidir.

Edirne - Selimiye
İl Halk Kütüphanesi Müdürü

Lâtif Beğmen — 1919 yılında Uzunköprü'de doğmuştur İstanbul Öğretmen Okulundan 1939 yılında mezun olmuştur. Kasım 1966 dan beri bu görevdedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi Müdürü

Afif Süreyya Duruçay — 1925 yılında İstanbul'da doğmuştur. Güzel Sanatlar Akedemisi Y. Süsleme bölümünden 1948 yılında, İstanbul Edebiyat Fakültesi sanat tarihi bölümünden 1965 yılında mezun olmuştur. Haziran 1966 dan beri bu görevdedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

15 No. lu Toprak Tevzi Komisyonu Başkanı

Muhittin Arlı — 1923 yılında Manisa'da doğmuştur. İzmir İnönü Lisesinden 1945 yılında mezun olmuştur. 15.Mayıs.1965 den beri bu görevde bulunmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

8. Edirne Belediye Teşkilâtı

A. ÖNCEKİ BELEDİYE BAŞKANLARI

a) Belediye Başkanları :

Adı Soyadı	*Göreve başlama tarihi*	*Ayrılma tarihi*
Saraçhaneli Kadir Ağa		
Şabanağazade Ahmet Bey		
Serbest zade Salih Bey		
Ahmet Faik Bey		
Hacı Rasim Bey		
Alâattin Paşa		
Hamdi Bey		
Mustafa Vasfi Bey		
Cezzar zade Dilaver Bey		
Salih Bey Hasan Ağazade		
Fuat Bey		
Ahmet Bey Arif Beyzade		
Kasım Efendi Yolageldili		
İbrahim Zağra		
Tevfik Sırrı Bey		
Şerif Bey Müftüzade	12.6.1937	7.9.1939
Mithat Vardar	7.10.1939	22.11.1939
Ekrem Demiray	20.10.1930	1937
Şerif Bey	1939	1943
Ferit Çardaklı	27.4.1943	31.3.1945
Hasan Osma	16.8.1945	21.5.1946
Tahsin Şipka	1.6.1946	6.7.1950
Hasan Maksutoğlu	7.7.1950	30.9.1952
Sabahattin Parsoy	30.9.1952	1.4.1954
Rıza Ataktürk	1.4.1954	15.10.1955
Nuri Alışkan	3.12.1955	1.6.1960
Jan. Yrb. Saip Kızıltepe	27.5.1960	30.7.1967

b) Vali ve Belediye Başkanları :

Adı Soyadı	Göreve başlama tarihi	Ayrılma tarihi
Sadri Sarptır	30.7.1960	17.11.1963

B. BUGÜNKÜ EDİRNE BELEDİYESİ :

a) Başkan :

Burhan Işıkseren — 1930 yılında Edirne'de doğmuştur. Edirne Lise'sinden mezun ve Yüksek öğrenimini İstanbul Ticarî İlimler Akedemisinde yapmıştır. Mesleki hayata mali müşavir olarak atılan Burhan Işıkseren Edirne Ticaret Borsası Genel Katibi görevini almış ve 19.11.1963 yılında ise Adalet Partisi adayı olarak Edirne Belediye Başkanlığına seçilmiştir. Burhan Işıkseren evli olup üç çocuğu vardır.

b) Belediye Meclis Üyeleri :

Hasan Maksutoğlu, İhsan Barlas. Naci Kandı, Namık Haseki, Sabri Çetin, Recep Koçtürk, İbrahim Sakaroğlu, Rıfat Yılmazer, Hasan Vatan, Samil Haras, Zeki Yorulmaz, İbrahim Yönel, Nihat Vardar, Hikmet Gülcüoğlu, Hasan Esenkal, Ahmet Gökay, Cavit İslatince, Yusuf Yenice, Nadide Önen, Şakir Kasrat, Ömer Yıldırımlı, Fethi Kızılkaya, Hasan Yükselen. Muzaffer Şendil, Remzi Göker, Mehmet İşbakan, Ramiz Nevrekop, Fikri Şenerli.

c) Edirne Belediyesine Bağlı Daire Müdürleri :

Fen İşleri Müdürü

Emin Ertin — 1923 yılında Edirne'de doğmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesinden mezun olup, yüksek inşaat mühendisidir. 1967 den beri Belediye Fen İşleri Müdürü görevindedir. Bekârdır.

Elektrik İşletmesi Sorumlu Muhasibi

Ersin Bilbaşar — 31. Temmuz 1938 de Edirne'de doğmuştur. İstanbul Universitesi İktisat Fakültesi mezunudur. 12.12.1964 tarihinden beri Edirne Belediyesi Elektrik İşletmesinde vekâleten Müdürlük ve Muhasiplik yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Su, Otobüs ve Soğuk Hava Deposu İşletmeler Mesul Muhasibi

Fevzi Saçak — 1935 yılında Edirne'de doğmuştur. Edirne Ticaret Lisesi mezunudur. 6.6.1962 tarihinden beri bu görevde çalışmaktadır. Bekârdır.

Hesap İşleri Müdürü

Hasan Yüksel — 1928 yılında Edirne'de doğmuştur. İlkokul mezunudur. 30.9.1967 tarihinden beri Hesap İşleri Müdürüdür. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Yazı İşleri Müdürü

İhsan Kirişada — 1337 tarihinde Edirne'de doğmuştur. Tahsili orta ikidir. 15.10.1953 tarihinden beri Belediye Yazı İşleri Müdürüdür. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Veteriner Müdürü

Arif Küçük — 1929 yılında Orhangazi'de doğmuştur. 1956 yılında Ankara Veteriner Fakültesinden mezun olmuştur. Halen bu göreve vekâleten bakmaktadır. Evli olup iki çocukludur.

Temizlik İşleri Müdürü

Münhal olup halen vekâleten idare edilmektedir.

Zabıta Müdürü

İdris Nevşehirli — 1339 tarihinde Edirne'de doğmuştur. Ortaokul mezunudur. 1965 yılından beri Belediye Zabıta Komiseridir. Evli olup üç çocukludur.

Sağlık İşleri Müdürü

Dr. Yusuf Cansever — 1936 yılında Gaziantep'te doğmuştur. İstanbul Tıp Fakültesi mezunudur. Belediye Sağlık İşleri Müdürlüğüne vekâleten bakmaktadır. Evli olup bir çocukludur.

9. İl dahilinde bulunan diğer Belediyeler ile Başkanları ve Belediye Meclisi üyeleri

(1) Enez Belediyesi

Başkan

Kadir Günay — Mesleği çiftçiliktir. 23.11.1963 tarihinde Belediye Başkanı olmuştur.

Belediye Meclisi Üyeleri

Zeki Kaptan, Salih Güvey, Süleyman Yumurtacı, Halil Esengin, Ali Kolcu, Mehmet Durmaz, Ömer Yılmaz, Bekir Karadoğan, Hüseyin Zobar, Yusuf Cingöz, İbrahim Kurter, Kadir İşcan.

(2) Havsa Belediyesi

Başkan

Ali Güven — 1922 yılında Havsa'da doğmuştur. İlkokul mezunudur. Kasım 1964 den beri bu görevdedir. Evli olup 8 çocuk babasıdır.

Belediye Meclisi Üyeleri

Osman Karagöz, Ahmet Çınar, Rasim Arda, Hüseyin Özen, Hasan Hafifler, Metin Taşçı, Enver Güner, Ali Pehlivan, Salim Seyhan, İlhan Baş, Sadık Acar, Mustafa Akgün.

(3) İpsala Belediyesi

Başkan

Halit Kazel — 1918 yılında doğmuştur. İlkokul mezunudur. 17.10.1963 tarihinde Belediye Başkanı seçilmiştir. Evli ve iki çocukludur.

Belediye Meclisi Üyeleri

Ahmet Yaşınş, Nazif Özenç, Ahmet Çakırcalı, Osman Seren, İsmail Bircan, Hüseyin Sarıoğlu, Ali Çakırcalı, İbrahim Alan, Ahmet Tuna, Mehmet Uysal, Bedri Gezer, Zati Kurt, Erdoğan Saygı, Mahmut Özdel, Halil Güçlü, Hakkı Özkan.

(4) İbriktepe Belediyesi

Başkan

Necdet Uysal — İlkokul mezunu ve çiftçidir. İlk başkanlığa seçilme tarihi 1.3.1960-1963 yıllarında iştirak ile seçimlerde tekrar belediye başkanı olmuştur.

Belediye Meclisi Üyeleri

Cemal Bayram, Selim Akgün, Şükrü Baş, Şükrü İlhan, Hasan Bilgin, Şaban Ocak, Orhan Tazeler, Tahir Görür, Vahit Elmas, Şaban Kar, Ahmet Orman, Musa Çağlar. Göreve başlama tarihleri 4.12.1963

(5) Keşan Belediyesi

Başkan

Hüseyin Yazır — Çiftçidir. Belediye Başkanlığına 1949 yılında seçilmiş ve bu göreve 1960 yılına kadar aralıksız devam etmiştir. 17.11.1963 tarihinde tekrar Belediye Başkanlığına seçilmiş bulunmaktadır.

Belediye Meclisi Üyeleri

Hasan Kaya, Halil Tavukçu, Ahmet Güneri, Hasan Görgülü, Ahmet Gürer, Mustafa Dinçer, Hasan Gülcan, Kemâl Çetiner, Ali Rıza Savut, Cemal Günay, Kâmil Tunca, Sadık İşmen, Rasim Ergene, Metin Çırpan, Hamdi Sözen. Haşim Algan, Halil Özden, Hayrettin Öğünç, Fevzi Tümer, Muzaffer Çevikel, Hüseyin Aksakal, Kâzım Yelmen.

(6) Lalapaşa Belediyesi

Başkan

Emin Aydın — 1925 yılında Lalapaşa İlçesinin Sinanköyünde doğmuştur. İlkokul mezunu olup mesleği çiftçiliktir. 17.Kasım.

1963 seçimlerinde Belediye Başkanlığına seçilmiştir. Evli ve dört çocukludur.

Belediye Meclisi Üyeleri

Üzeyir Dönmez, Kanber Yayla, Adem Özdekir, Ali Esen, Halil Acar, Hasan Acun, İbrahim Kaya, Hilmi Öztürk, Şakir Özdemir, Murat Çakıroğlu, Kâmil Diricaan, Hilmi Günay.

(7) Meriç Belediyesi

Başkan

Hüseyin Aytin — İlkokul mezunudur. Ticaret yapmaktadır. Hüseyin Aytin 25.11. 1963 tarihinde ikinci defa Belediye Başkanlığına seçilmiş bulunmaktadır.

Belediye Meclisi Üyeleri

Kemâl Çınar, Mehmet Oğuz, Süleyman Babacan, Mehmet Ateş, Hüseyin Çatma, Remzi Meriç, Muammer Fidan, Kâzım Sevim, Mehmet Ali Ertürk, Mehmet Çetin, Şükrü Çetinler, Müzekka Özavcı.

(8) Küplü Belediyesi

Başkan

Mustafa Evirgen — Selânikte 1914 yılında doğmuştur. Çiftçilik yapmaktadır. 25.11.1963 terihindeki mahalli seçimlerde Belediye Başkanı olmuştur.

Belediye Meclisi Üyeleri

Hasan Çakmak, Mustafa Altay, Hasan Gökhan, Hasan Arık, Hüseyin Ercan, Hasan Ceylân, Rıdvan Cömert, Süleyman Önalan, Ramazan Sağlam, İbrahim Balcı, Hüseyin Akkar, Ahmet Ardıl.

(9) Uzunköprü Belediyesi

Başkan

Ziya Yağcı — 1924 yılında dünyaya gelmiştir. Ortaokul mezunudur. 1955-1960 yıllarında Belediye Başkan vekili, Encümen üyesi ve Ticaret Borsası Meclisi ve İdare Hey'eti üyeliği yapmıştır. 1963 ten beri bu görevdedir. Evli ve iki çocuğu vardır.

Belediye Meclisi Üyeleri

Nuri Ravalı, Kâzım Özçarıkçı, İsmail Baydar, Hüseyin Tekkeci, Mehmet Elgay, Hüseyin Kır, Mehmet Takkeci, Hüseyin Yiğit, Hüseyin Korkmaz, İbrahim Diriken, İsmail Erel, Seyfi Erbil, Ali Gürer, Nurhan Erk, Ali Köse, Hilmi Gönülkapan, İlhan Işık, Burhan Özabacı, İhsan Uysal, Hasan Armağan, Ahmet Koloğlu, Kenan Vurgun.

(10) Kırcasalih Belediyesi

Başkan

Hüseyin Karakaş — 1917 yılında doğmuştur. 17. Kasım. 1963 tarihinde Belediye Başkanı olmuştur.

Belediye Meclisi Üyeleri

Ethem İzmir, Mehmet Sert, Hüseyin Kapısız, Ali Kahraman, Şakir Öztürk, Hasan Yörük, Ali İzmir, Abdullah Gemici, Recep Özger, Halil Semerci, Hasan Güner, Abdullah Kuzucu.

(11) Çöpköy Belediyesi

Başkan

Burhan Arcan — 1338 yılında Babaeskide doğmuştur. Ortaokul son sınıfa kadar okumuştur. 17.12.1967 tarihinde Çöpköy Belediye Başkanlığına seçilmiştir.

Belediye Meclisi Üyeleri

İbrahim Karagöz, Fikri Karadağ, Abdullah Tutak, Mehmet Taşçeviren, Recep Karakuş, Mehmet Üstün, Kemâl Kuleci, Adil Portakal, Kahraman Özgen, Şükrü Kurt, Mehmet Tutak, Orhan Küçük.

(12) Kurtbey Belediyesi

Başkan

Şaban Yenilmez — 1929 yılında doğmuştur. Mesleği çiftçiliktir. Ortaokuldan mezundur. evli ve üç çocuğu vardır. Başkanlık görevine 29.4.1964 tarihinde başlamıştır.

Belediye Meclisi Üyeleri

Mehmet Özdinçer, Halil Demirdöğen, Şaban Güven, İbrahim Yılmaz, Mustafa Kuru, Şükrü Balcı, Ahmet Terzioğlu, Süleyman Somakoğlu, İsa Sıvacı, Emin Eren, Şaban Boz, İbrahim Çakan.

(13) Yeniköy Belediyesi.

Başkan

Cemâl Çelen — 1927 yılında Yeniköyde doğmuştur. Çiftçi bir aileye mensup ve ilkokul mezunudur. 17 Kasım 1963 tarihinde ikinci defa Belediye Başkanı seçilmiştir.

10. Edirnedeki Sendikalar

Sendikanın Adı	*Başkanın Adı*
Toprak Mahsulleri Ofisi Sanayi İşçileri Sendikası	Nuri Büyükkerman
Toprak Su İşçileri Sendikası Edirne Şubesi	Yücel Supçiller
Türkiye Birleşik Gıda Sanayi İşçileri Sendikası Edirne Şubesi	Ay - Sefa İvgen
Edirne P.T.T. Personeli Emekli ve Emekliler Sendikası Şubesi	Eşref Cömert
Devlet Su İşçileri Sendikası	Ünal Ozan
Trakya Enerji Su, Gaz ve DSİ İşçileri Sendikası	Okan Even
Edirne Özel İdare Memur ve Hizmetlileri Sendikası	Hakkı Keçioğlu
Türkiye Adliyeciler Sendikası Edirne Şubesi	Mehmet Tolay
Türkiye Öğretmenler Sendikası Edirne Şubesi	Nevvare Saraç
Edirne PTT liler Sendikası Şubesi	İlhan Kaynakbudak
YOL İş Sendikası Şubesi	Bekir Yenigün
Edirne İlk Okul Öğretmenleri Sendikası	Hamdi Kayışbudak
Sosyal Sigortalar Kurumu İş Sendikası Edirne Şubesi	Mahmut Özyılmaz
Türkiye PTT Dağıtıcıları ve Hat Bakıcıları Edirne Sendika Şubesi	Zeki Aygün
Edirne Yaprak Tütün Bakım ve İşletme Evleri Sendikası	Tayyar Ünsalan

11. Edirne'deki Dernekler (Kamu Yararına)

Derneğin Adı	*Başkanın Adı*
Kızılay Derneği	Hamza Turgut
Türk Hava Kurumu	Abit Akıncı
Çocuk Esirgeme Kurumu	Cevat Sayın

Derneğin Adı	Başkanın Adı
T. Kadınlar Birliği Edirne Şubesi	Semiha Tan
Edirne'yi Tanıtma ve Turizm Derneği	Rezzan Erton
Öğretmenler Derneği	Selim Atsız
Halk Evleri Derneği	Fethi Dayancı

12. Siyasî Partiler

Partinin Adı	Başkanın Adı
Adalet Partisi	Naci Uzer
Cumhuriyet Halk Partisi	Rıfat Yılmazer
Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi	Hulusi Lüks
Güven Partisi	Hüsnü Altıerler
Millet Partisi	Kemâl Özer
Türkiye İşçi Partisi	Sadullah Okyapar
Yeni Türkiye Partisi	Ahmet Sengelli

13. Konsolosluklar

Edirne Yunan Viskonsolosu - George Linardos

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Edirne Başkonsolosu - Kristü Dincev

14. 507 Sayılı Kanuna Göre İlk Kurulan Esnaf Dernekleri

Derneğin adı	Başkanı	Adresi	Üye Sayısı
Edirne Küçük Esnaf ve Sanatkârlar Derneği birliği	Maksut Yüceer	Bedesten No. 5	1226
İnşaat Sanatkârlar Derneği	Maksut Yüceer	Bedesten No. 5	262
Şoförler ve Otomobilciler Derneği	Hasan Vatan	Saraçlar Caddesinde	320
Marangozlar Derneği	Salih Şandır	Serhat Sinaması karşısı	55
Demirciler Derneği	Arif Çekiç	Serhat Sinaması karşısı Demir	58
Arabacılar Derneği	Talât Atsızlar	Saraçhanede Araba Yap.	60
Nalbantlar Derneği	Hüseyin Hasköylü	Bostanpazarında Nalbant	60
Terziler Derneği	Şevki Küpe	Eski İstanbul Yolu Terzi	60
Süpürgeciler Derneği	Süleyman Fidan	Süleçelebi Mah. Kuyulu Sokak No: 13	82
Berberler Derneği	Remzi Göker	Saraçlar Cad. Kuaför	110
Kahveciler Derneği	Mehmet Gülvadina	Karaağaç İstasyon Cad.	108
Kunduracılar Derneği	Hidayet Abacıoğlu	Saraçlar Cad. kunduracı	65
Ahçılar Derneği	Kenan İnağ	Saraçlar Cad. Aşçı	60
Tenekeciler ve Sobacılar Derneği	Rafet Çakırlı	Çilingirler Çarş. Nalbur	60

UZUNKÖPRÜ İLÇESİNDE

1 — Şoförler Derneği
2 — Lokantacılar Derneği
3 — Terziler Derneği
4 — Kahveciler Derneği
5 — İnşaat Sanatkârları Derneği

KEŞAN İLÇESİNDE

1 — Sebze ve Manavlar Derneği
2 — Terziler Derneği
3 — Dülgerler Derneği
4 — Arabacı ve Marangozlar Derneği
5 — Madenî Eşya İmalâtçıları Derneği
6 — Berberler Derneği
7 — Lokanta ve Otelciler Derneği
8 — Kasap ve Celepler Derneği
9 — Kunduracılar Derneği

15. Edirne'deki Bankalar

	Müdürü
T.C. Merkez Bankası	Rsif Gönüç
Türkiye Emlâk Kredi Bankası	Cahit Belgin
T.C. Ziraat Bankası	Adil Çulha
Türkiye Halk Bankası	İbrahim Alpaslan
Türkiye İş Bankası	Saffet Aykaç
Türkiye Vakıflar Bankası	Turhan Hatunoğlu
Akbank	Yılmaz Erişen
Türk Ticaret Bankası	Ömer Suphi Karamani

16. Kooperatifler

Merkez	
Merkez	Mahdut Mesuliyetli Esnaf Kefalet Kooperatifi
Akardere	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Demirhanlı	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Hacıomur	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Uzunköprü	
Yeniköy	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Keşan	
Merkez	Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
Yenimuacir	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Kılıç	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Havsa	
Kuzucu	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Osmanlı	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Lalapaşa	
Hacıdanişment	Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatifi
Meriç	
Akçadam	Zirai Sulama Toprak Muhafaza ve Arazi İslâhı Toprak-Su Kooperatifi
Enez	
Merkez	Balıkçılık İstihsâl ve Satış Kooperatifi

17. Edirne'de Meslek Kuruluşları ve Başkanları

Kuruluşun ismi	Başkanın Adı Soyadı
Edirne Barosu	Av. Ehad Vardar
Edirne Tabibler Odası	Dr. İbrahim Sakaroğlu

Kuruluşun İsmi	Başkanın Adı Soyadı
Edirne Ticaret ve Sanayi Odası	Ziya Alp
Edirne Borsası	Namık Haseki
Edirne Ziraat Odası	Hasan Maksutoğlu
Edirne Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifi	Gn. Md. İzzet Arda

18. Mahalle ve Köy Muhtarları

MERKEZ İLÇE

(1). Bu İlçeye Bağlı Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Abdurrahman	Ali Tülümen
Babademirtaş	Ziya Çoşkunmeriç
Barutluk	Mehmet Karabaşlı
Doğan	Ömer Ünlüsoy
Hacılbey	H. Sönmeyenmakas
Karaağaç	Hasan Korkan
Medresealibey	Hasan Kuyumcu (Vekil)
Menzil ahır	Lütfü Ateşgür
Meydan	Cevdet Değirmenci
Nişancıpaşa	Çoşkun Çoşkuntuna
Sarıcapaşa	Tahsin Mutlular
Sabuni	Ahmet Çınar
Talâtpaşa	Burhan Cahit Çağlı
Umurbey	Mustafa Söylemez
Mithatpaşa	Mehmet Reşat Yüceer
Yancıkçışahin	İbrahim Sivrikaya
Yeniimaret	Mehmet Etik
Yıldırım Hacısaraf	Yunus Olgun
Yıldırım Beyazıt	Mustafa Cartoğlu

(2). Merkez Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Avarız	Ahmet Özkan
Bosna	Hamit Kalınbacak
Büyükdöllük	Hüsnü Deniz
Değirmenyeni	Rasim Gezgin
Demirhanlı	Yusuf Karabulut
Eskikadın	Mehmet Özdoğan
Hasanağa	İbrihim Dereli (Vekil)
Hatip	Mehmet Ogüs
Hıdırağa	Saim Bozkurt
İskender	Zekeriya Akbulut
Karayusuf	Ali Zaim
Kayapa	Ali Meriç
Korucu	Adil Alp
Köşan Çiftliği	Mehmet Balkan
Küçükdöllük	Bahattin Tetik
Menekşe Sofular	Mehmet Kuru
Muratçalı	Mustafa Güler
Musabeyli	Rahman Küçükarda
Sazlıdere	Hüseyin Kalender
Yenikadın	Ömer Balkan
Yolüstü	Ahmet Bolu

(3). Karakasım Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Doyran	İrfan Akıncı (Vekil)
Elçili	İsmail Cesur
Karakasım	Yunus Çimen
Orhaniye	Ferhat Çınar
Tayakadın	Mehmet Koyuncu
Üyüklütatar	Mehmet Çarpık

(4). Sırpsındığı Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Ahı	Hüseyin Ertaş
Budakdoğanca	Sadık Akkurt
B. İsmailçe	Ali Özcan

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Ekmekçi	Halil Çavuş
Karabulut	Mustafa Karanfil
Kemal	Sabri Çalışkan
Sarayakpınar	Hayri Devren
Uzgaç	Hasan Yalçın

(5). Süleoğlu Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Akardere	İbrahim Tuna
Büyük Gerdelli	Hasan Mantaş
Domurcalı	Faik Özkan
Geçkinli	Mehmet Akıncı
Hacıomur	Şerif Polat
Keramettin	Remzi Özcan
Küküler	Ahmet Öztürk
Sülecik	Şerif Tunus
Taşlısekban	İsmail Şengül
Tatarlar	Abdullah Öner
Yağcılı	Ahmet Yalçınkaya

ENEZ İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Gaziömerbey	Orhan Meriç
Yeni	Hasan Çolak

(2). Merkez Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Karaincirli	Celali Çetintaş
Hisarlı	İsmail Özünlü
Kocaali	Halil Yılar
Şehitler	Osman Avcı
Hasköy	Reşat Bulut
Sütçüler	Muhsin Erdin
Vakıf	Hüsamettin Öztürk
Gülçavuş	İbrahim Uluçay
Küçükevren	Bekir Kurt
Sultaniçe	İbrahim Evren
Yenice	Ahmet Yazıcıoğlu
Ceribaşı	Ali Taban
Çavuş	Mümin Bozkurt
Işıklı	Şaban Eriş
Yazır	Ahmet Uysal
Büyükevren	Harun Özer
Abdürrahim	Hidayet Arslan
Umurbey	Ali Kavala
Çandır	Ali Osman Öztürk

HAVSA İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Hacıisa	Mustafa Kocadağ
Helvacı Hacı Gazi	Şükrü Yağcılar
Varoş	Nuri Aladağ
Yeni	Ali Havancı

(2). Bu İlçeye Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Abalar	Şevket Yavuz
Azatlı	Yağmen Bağcı
Arpaç	Halis Sezen
Bakışlar	Halil Acar
Bostanlı	Seyfettin Çubukçu
Çukurköy	Emin Kurşun
Hasköy	Mehmet Yavaş
Habiller	İsmail Gök
Köseömer	Hüseyin Engin
Kuzucu	Hasan Kılıçarslan
Kulûbahk	Hasan Akgün
Kabaağaç	Kemâl Timur
Musulça	Mustafa Ayaz
Necatiye	Hasan Yavuz
Naipyusuf	Hüseyin Yılmazer
Oğulpaşa	Mehmet Emin Cebe
Osmanlı	Hasan Şener
Söğütlüdere	Salih Ata
Şerbettar	Recep Oktay
Tahal	Muammer Ertem
Taptık	Sami Ürey
Yolageldi	Cevat Güvey

İPSALA İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Kapıcı	Hasan Tanır
Bayrambey	İzzet Temizcan
Saraçilyas	Mehmet Kula
Köprü	Ömer Abe

(2). İlçe Merkezine Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Ahır	Arif Güney
Paşa	Osman Şapıldak
Karpuzlu	İbrahim Gergin
Kumdere	Kaşif Karadeniz
Koyuntepe	Ahmet Kanal
Kocahıdır	Hasan Çoban
Yapıldak	Feyzullah Akdoğan
K. Doğanca	Ahmet Durmaz
Koyunyeri	Hasan Yürükçü
Esetçe	Necmettin Selvi
Sarpdere	Sadık Meriç
Korucu	İsmail Bayram
Hıdır	Recep Akman
Turpçular	Şükrü Bulut
Sarıcaali	Hakkı Korkan

İBRİKTEPE BUCAĞI

(1). İbriktepe Bucağı Mahale Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Hamidiye	Arif Öner
Selânik	Zeynel Bayraktar
İnönü	Hasan Çakmak
Gemici	Ahmet Adak

(2). İbriktepe Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Balabancık	Raşit Vardar
Sultan	Necip Gürel
Hacı	E. İbrahim Ergün
Pazardere	Hasan Bayırlı
Tevfikiye	Osman Akgün
Karaağaç	Tahsin Ergin

KEŞAN İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Zaferiye	Veli Duygulu
Büyük, Yeni Cami	Süleyman Akarsu
İspat, Orta Cami	Hüseyin Ürek
Yeni Mescit	Ali Yağcı
Aşağı Zaferiye	Mehmet Şavlak
İstasyon	Hasan İşgörür

(2). Merkez İlçeye Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Akçeşme	Eşref Özkan
Altıntaş	Sarı Çam
Beğendik	Yaşar Kanar
Boztepe	Ahmet Dağlı
Gündüzler	Ahmet Aksu
İzzetiye	Sait Yavaş
Karacaali	Ali Öztürk
Karahisar	Ömer Öz
Karasatı	Ahmet Kuru
Kılıç	Mehmet Kahraman
K. Doğanca	Hüseyin Soran
Lalacık	Mehmet Aydın
Maltepe	Rıza Harmanlı
Çobançeşmesi	Ali Çatal
Paşayiğit	Sabri İnan
Sığılli	Ömer Kafalı
Koz	Rasim Girgin
Türkmen	Recep Fırtına
Yeniceçiftlik	İlyas Şeftali
Yeni muhacır	Ahmet Üstüntürk

(3). Mecidiye Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Akkoca	Hüseyin Kule
Barağı	Ali Özkaya
Beyköy	Aziz Çıkıkçı
Çeltik	Hasan Gürer
Danişment	Hayrullah Özdemir
Dışbudak	Hüseyin Avsever
Erikli	Halit Deniz
Karatepe	Salih Çakmak
Kızkapan	Hüseyin Taş
Koruklu	Mehmet Solak
Mecidiye	Ali Rıza Ülker
Orhaniye	Abdi Ezer
Suluca	Hamit Arslan
Şabanmera	Ramazan Dağdeviren
Yayla	Sami Uslu
Çelebi	Mehmet Ardıç

(4). Yerlisu (Çamlıca) Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Bahçeköy	Ali Gül
Büyük Doğanca	Mehmet Yıldırım
Çamlıca	Hüseyin Gören
Gökçetepe	Mümin Çürük
Kadıköy	Şevket Uslu
Karlı	Ahmet Aksu
Mahmut	Ahmet Akkaya
Mercan	Ali Alkıran
Pınar	Hüseyin Konar
Sazlıdere	Ahmet Limon
Seydi	Yusuf Aşçı
Şükrü	Recep Uslu
Yerlisu	İsmail Akoy

LALAPAŞA İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Merkez	Ali Zobar

(2). İlçe Merkezine Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Taşlımüsellim	Nurettin Gümüş
Tuğla	Hüseyin Bayır
Süleymandanişment	Mustafa Kemâldağ
Hamzabeyli	Yusuf Güre
Don	Hakkı Aydın
Çömlek	Rasim Bayer
Çallıdere	Ahmet Canbaz
Donbay	Ahmet Koç
Ömeroba	Emin Gülşen
Çatma	Halil Kavaf
Hanlıyenice	Rasim Yılmaz
Vaysal	Niyazi Dumancı
Büyünlü	Niyazi Tekirdağ
Hacıdanişment	Ali Kayalı
Sinan	Hüseyin Arslan
Kalkansöğüt	Ali Döşlü
Uzunbayır	Abdullah Poturlu
Kavaklı	Mustafa Toprak
Ortakçı	Hüseyin Çırıdişment
Demir	İsmail Kaya
Saksağan	Ekrem Saydam
Çömlekakpınar	Halil Başaran
Suakacağı	Mustafa Eryılmaz
Hacılar	Ömer Solak
Sarıdanişment	Halit Topaloğlu
Küçünlü	Süleyman Demir
Hüseyinpınar	Adem Topal
Yünlüce	Ali Osman Gürses

MERİÇ İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Büyükdoğanca	Mehmet Hafifler
Küçükdoğanca	Zekeriya Taylan

(2). İlçe Merkezine Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Alibey	Mustafa Altın
Akıncılar	Mehmet Kızıltoprak

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Hasırcıarnavut	Cemal Gürsoy
Kadıdondurma	Fahri Çatan
Karahamza	Cemal Köken
Karayusuflu	Hüseyin Karakaş
Kavaklı	Adem Özmen
Küpdere	Mehmet Aydın
Akçadam	Hüseyin Taşkın
Nasufbey	Mehmet Köse
Olacak	Emrullah Arcan
Paşayenice	Esat Doğan
Rahmanca	Tevfik Sezer
Saatağacı	Hakkı Engin
Seren	Fahri Alver
Umurca	Mehmet Ozan
Yakupbey	Hüseyin Topçu
Yenicegörece	Hüseyin Özsoy

(3). Küplü Bucağına Bağlı Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Merkez	Mustafa Sevinç
Gazi	Şevki Aytan

(4). Küplü Bucağına Bağlı köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Adasarhanlı	Emrullah Koyunlu
B. Altıağaç	Hüseyin Üstün
K. Altıağaç	Lütfi Özsoy
Subaşı	Mustafa Çetin

UZUNKÖPRÜ İLÇESİ

(1). İlçe Merkezindeki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Atatürk	Ömer Zengin
Kavak	Nurettin Yıldırım
Aşçıoğlu	Yaşar Fincancı
Muradiye	Mustafa Yürük
Muradiyecamii	Ömer Yazıcıoğlu
Rızaefendi	Bektaş Çömlekçi
B. Şehsuvar	Ali Turp
K. Şehsuvar	Süleyman Gökdemir
Habibhoca	Yaşar Alsat
Mescit	Rahim Bilice
Halisehatun	Hasan Türksen
Demirtaş	Şaban Çalışkan

(2). Merkez Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Çalı	Ali Öztürk
Çiftlikköy	Müzekka Canbazoğlu
Değirmenci	Süleyman Altay
Eski	Mehmet Ali Meriç
Gemici	Fahrettin Arslan
Hamitli	Mehmet Altay
Karayayla	İsmail Göcen
Kavacık	Mahmut Dinçer
Kırkkavak	Süleyman Arabacı
Kiremitçisalih	Ali Kaplıca
Kurdu	Mehmet Yücegök
Malkoç	Destan Güneş
Salarlı	Salih Toydar
Çakmak	Hasan Penes
Sığırcılı	Hüseyin Kaya
Saçlımüsellim	Abdullah Yürük
Kurttepe	Tahsin Aydın

(3). Çöpköy Bucağındaki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
İnönü	Ahmet Dallı
Atatürk	Ethem Çolak
Fevzi Çakmak	İsmail Kenar

(4). Çöpköy Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Yağmurca	Hüseyin Erkan
Sipahi	İsmail Yumuşak
Elmalı	Hüseyin Gürcan
Gazimehmet	Zülfikâr Köseburun
Karabürçek	Feyzullah Gürler
Beykonak	Hüseyin Bulut

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Başağıl	Hasan Atalay
Bayramlı	İsmail Dündarlı
Ömerbey	Mustafa Sönmez
Sultanşah	Süleyman Yıldırım
Danişment	Hasan Özgür
Turnacı	Mustafa Fidan
Muhacırkadı	Şerif Güngör
Bıldır	Naim Çalışkan

(5). Kırcasalih Bucağındaki Mahalle Muhtarları

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Balaban	Ferhat Erkut
Okullar	Mehmet Servet
İstiklâl	Mehmet Çangal
Cumhuriyet	Kâzım Dönümcü

(6). Kırcasalih Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Aslıhan	Hasan Yağcı
Sazlımalkoç	Salih Önal
Meşeli	Tahsin Cıvan

Yeniköy (BELEDİYE)

YENİKÖY MAHALLELERİ MUHTARLIKLARI :

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Okullar	Hasan Yazel
Cumhuriyet	Ali Karadoğan
İnkilâp	Ali Şengülsoy

(7). Hamidiye Bucağına Bağlı Köylerin Muhtarları

Köyün Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Alıç	Yunus Karamolla
Gazihalil	Hüsnü Biçer
Kadıgebren	Besim Topaç
Türkobası	Şükrü Meriç
Karapınar	Şakir Kuruşar
Balaban	Ali Bozkurt
Balabankoru	Ahmet Çalışkan
Kavakayazma	Fevzi Yavuz
Çobanpınar	İsmail Özer
Maksutlu	Mustafa Doğramacı
Kır	Selâhattin Koyuncu
Hamidiye	Ahmet Demir
Harmanlı	İbrahim Şahin
Çavuşlu	Nazif Karagöz
Süleymaniye	Mustafa Gülder
Dere	Bekir Doğan
Hasanpınar	İbrahim Tekin
Altınyazı	İrfan Saygı

Kurtbey (BELEDİYE)

KURTBEY MAHALLELERİ MUHTARLIKLARI :

Mahallenin Adı	Muhtarın Adı Soyadı
Atatürk	Ahmet Terzioğlu
Namık Kemâl	Basri Tekin
Fevzi Çakmak	Halil Kuzucu
İnönü	Sadi Sönmez

II / İDARÎ BÖLÜM

«Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır.»

T.C. Anayasası Madde 115

1. Edirne'nin İdarî Tarihçesi

İstanbul'un Fethinden önce Osmanlı Devletine Başkent olmuş bulunan Edirne türlü çağlarda çeşitli idarî durumlar göstermiş yönetim tarihi zengin bir ilimizdir. Bu bakımdan, Osmanlı Devletinin kuruluş ve yükseliş çağı kurumları, malî, ekonomik temel ve ilkelere (özellikle has ve mukataalarla birlikte mülk ve vakıf kurulları) incelenirken o devirdeki rumeli eyaletinin belirtilmesinde Edirne'nin ve bu şehrin bulunduğu bölgenin önemli yeri vardır.

XV. Yüzyılın ilk yarısında burasının Devlet merkezi oluşu idarî ve askerî kadrodaki devlet adamlarının veya ilim alanında önemli yeri bulunmuş olan kişilerin bu şehirle sıkı ilgileri, bunlara yapılan «türlü tevcih»ler böyle bir önemi daha da arttırır.

Osmanlı Devletinin son zamanlarında Edirne, batıda Mesta Irmağına (Rodop Dağlarının batısından geçer) kadar ve Batı Trakyayı ve Doğu Trakyayı içerisine alan geniş bir il iken; Balkan Harbinden sonra çeşitli sınır değişmeleri sonucu ve toprak kaybı ile ilgili olarak küçülmüş ve Doğu Trakyaya bağlı kalmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin mülki taksimatının yapılmasından sonra da, Doğu Trakyanın Meriç Irmağı boyunca uzanan bir şeridi içine almış bulunan bir ilimiz olmuştur. Edirne şehri, bir süre (1934 den başlıyarak), içerisine Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale Vilâyetlerini alan Trakya Umumî Müfettişliğinin merkezi olmuştur.

2. Bugünkü Durumu

Bugün Edirne İli Marmara Bölgesinin Ergene bölümünde, Kuzey Güney doğrultusunda uzanan, dar sayılabilecek (25 - 60 Km.) bir şerit içindedir. Yüzölçümü 6266 Km^2 dir. Nüfusu 306238 (1965) dir. Doğusunda, Kırklareli ve Tekirdağ İllerimiz vardır. Güneyde, Ege Denizinin bir girintisi olan Saros Körfezi, Batısında Yunanistan sınırı, Kuzeyinde Bulgaristan sınırı uzanır. Bu son iki sınır, İl Merkezi olan Edirne Şehrinin yakınından geçer. İlin Merkez İlçesinden başka yedi ilçesi vardır. (Enez Havsa, İpsala, Keşan, Lalapaşa, Meriç, Uzunköprü.) Merkez bucakları dışında 11 Bucak vardır. İlin köy sayısı 267 dir.

3. İlçeler, Bucaklar ve Köyler adlarını gösteren çizelgeler

A) Genel Olarak :

İlçeler	Bucaklar	Köyler	Belediye Teşkilâtı olan Bucak ve Köyler
Merkez	Merkez	21	
	Karakasım	6	
	Sıpsındığı	8	
	Süleoğlu	11	1
Enes	Merkez	19	
Havsa	Merkez	16	
	Hasköy	6	
İpsala	Merkez	15	
	İbriktepe	6	1
Keşan	Merkez	20	
	Mecidiye	16	
	Yerlisu	13	1
Lalapaşa	Merkez	28	
Meriç	Merkez	18	
	Küplü	4	1
Uzunköprü	Merkez	17	
	Çöpköy	14	1
	Kırcasalih	3	2
	Hamidiye	18	1

B) İlçeler itibarile :

MERKEZ

Edirne Merkez İlçesinin yüzölçümü 1.194 km², yüksekliği ortalama 50 metre ve nüfusu 78.152 dir.

19 mahallesi, 3 bucağı, 46 köyü ve bir kasabası vardır.

Merkez Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Avarız	615
2	Bosna	153
3	B. Döllük	848
4	Değirmenyeni	819
5	Demirhanlı	750
6	Eskikadın	471
7	Hasanağa	295
8	Hıdırağa	593
9	Hatip	339
10	İskender	625
11	Karayusuf	281
12	Kayapa	365
13	Korucu	468
14	Köşün Çiftliği	767
15	K. Döllük	249
16	Menekşesofular	446
17	Muratçalı	416
18	Musabeyli	690
19	Sazlıdere	507
20	Yenikadın	478
21	Yolüstü	532

Karakasım Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Karakasım (B.M.)	703
2	Doyran	1214
3	Elçili	930
4	Tayakadın	1539
5	Üyüklütatar	1095
6	Orhaniye	575

EDİRNE MERKEZ
1:200.000
Karamedin
Bülgedelli
SÜLOĞLU
Tatarlar
Taşhisarımen
Kalaylar
Akarçeşme
Süleoğlu
Yağcılı
Demirelli
Geçkinli
N
Harmanlı
Demirhanlı
Kayapa
Karagürsel
Karacalı
Kız Dölüğü
Hıdıraga
Hamidiye Sahilleri
Mevlevîyeli
Kışla
Sarıgöl
İstanbul Yolu
Muratçalı
Kız Dölüğü
Hamzaağa
Hatip
Yeldeğirmeni
TUNCA N.
EDİRNE
Tayakadın
Orhaniye
KARAKASIM
Büyüklüdere
Doğanca
Uzunköprü Yolu
Karaağaç
SARAYAKPINAR
Ekmekçi
Eskifakıra
Yapıcaköy
Kemal
Arda N.
MERİÇ N.
ÖZEL İŞARETLER
Asfalt Yollar
Stabilize Yollar
N.Öngü

N
Hapishane
Sadde
Tavuk ormanı
Hapishane
Yeni maret Mah.
Beyazıt Cd.
Yıldırım Mah.
Kum Mah.
EDİRNE
Meriç N.
Sağlıklı Mah.
Karaağaç Mah.
İskele
Demirtaş Çiftliği
Kiremit fabrikası
EDİRNE
Ölçek
1:25000
A.G. Tepcu

Edirne'nin Kuşbakışı Görünüşü

Havsa İlçemizden Bir Görünüş

Sırpsındığı Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Ahı	335
2	Budakdoğanca	467
3	B. İsmailçe	469
4	Ekmekçi	285
5	Karabulut	245
6	Kemal	1157
7	Sarayakpınar (B.M.)	554
8	Uzgaç	298

Süleoğlu Bucağına Bağlı Köyler:

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Akardere	890
2	Büyükgerdelli	1679
3	Domurcalı	514
4	Geçkinli	1083
5	Hacıumur	1044
6	Kerumettin	680
7	Küküler	395
8	Süleoğlu (B.M.)	2112
9	Sülecik	255
10	Tatarlar	1211
11	Taşlısekban	529
12	Yağcılı	923

ENEZ İLÇESİ

Kuzeyinde İpsala, Doğusunda Keşan İlçesi, Güneyinde Saroz Körfezi ve Batısında Türk Yunan hududunu teşkil eden Meriç Nehri bulunmaktadır. Yüzölçümü 458 km² dir. Merkezde Gazi Ömer Bey ve Yeni Mahalle isimli iki mahallesi ve 19 köyü mevcuttur. İklimi Ege Denizinin tesiri altında olup Akdeniz İklimini andırır. Genellikle 19 parça köyünde ve İlçe Merkezinde halk, ziraat, hayvancılık ve avcılıkla geçimini sağlar. İlçe Merkezi antik devirden kalma eski kale ve kilise kalıntıları ile ve her zaman mevcut nadide balık türleri yanında geniş kara avcılığı imkânları ile yerli ve yabancı turistlerin her zaman ve her mevsimde uğrağı olmaktadır.

Toplum nüfusu (1965 nüfus sayımına göre) 13,738 olup bunun 1811 i ilçe merkezinde, 11.927 si köylerdedir.

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Abdürrahim	473
2	Büyükevren	900
3	Çandır	45
4	Çavuşbey	1020
5	Çeribaşı	431
6	Gülçavuş	350
7	Hasköy	707
8	Hisarlı	198
9	Işıklı	343
10	Karaincirli	954
11	Kocaali	466
12	Küçükevren	404
13	Sultaniçe	959
14	Sütçüler	259
15	Şehitler	531
16	Umurbey	157
17	Vakıf	509
18	Yazır	269
19	Yenice	1014

HAVSA

Edirne Merkezine 27 Km. mesafede olup denizden yüksekliği 50 metredir. Havsa ilçesi 1954 yılında kurulmuştur. Yüzölçümü 556 Km² dir. Toplam nüfusu 23.118 olup, bunun 3525 i İlçe Merkezinde, 19,593 ü bucak ve köylerdedir. Bir bucağı, 21 köyü ve merkezde 5 mahallesi vardır.

Merkez Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Abalar	1518
2	Azatlı	1354
3	Bakışlar	465
4	Bostanlı	457
5	Çukur	509
6	Kabaağaç	388
7	Köseömer	1048
8	Kulûbalık	409
9	Kuzucu	534
10	Naipyusuf	829
11	Necatiye	915

HAVSA İLÇESİ

1: 200.000

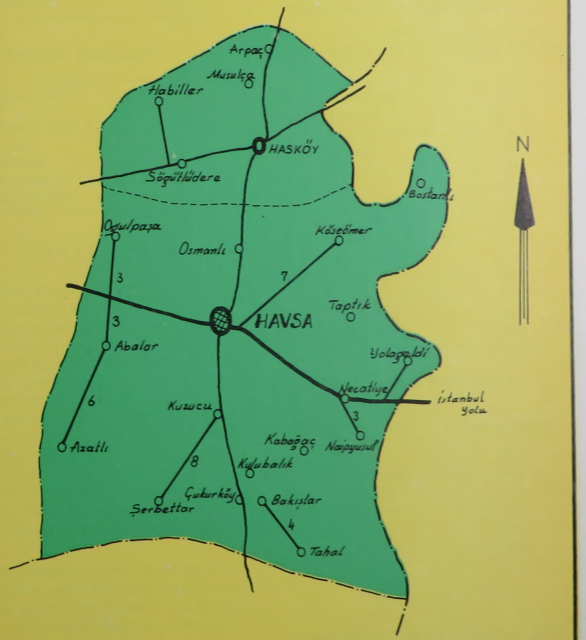

ÖZEL İŞARETLER

Asfalt yollar

Stabilize Yollar

H. Öngül

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
12	Oğulpaşa	1658
13	Osmanlı	1505
14	Şerbettar	1453
15	Tahal	533
16	Taptık	760
17	Yolageldi	1270

Hasköy Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Hasköy (B.M.)	1228
2	Arpaç	625
3	Habiller	740
4	Musulça	653
5	Söğütlüdere	642

İPSALA

Türkiyenin Kuzeybatı kısmında kalan İpsala İlçesi tarihsel bir şehirdir. İlçe Traklar tarafından Milâttan 4 bin yıl önce kurulmuştur. Birinci Murat'ın kumandanlarından Evrenos Bey tarafından 1361 yılında alınmış olan İpsala İlçesinin Osmanlı tarihinde önemli bir yeri vardır. O tarihte çayır olan bu günkü çeltik ekili sahalarda Osmanlı Ordusuna «AT» yetiştirilirdi. İyi cins kısrak sürüleri, azgın aygırları yanlarında bu otlar üzerinde yaz kış dolaşır, ceylân gibi tay yetiştirirlerdi. Binilecek çağa gelen taylar bu çayırlarda kementlerle tutulur, Edirne'ye götürülür donatılır, eğitime tabi tutulurdu.

Osmanlı Ordusuna giren İpsala tayları Türk akıncılarını zafer yollarında taşır dururdu. İpsala yüzyıllarca Osmanlı süvari ordusuna AT yetiştiren bir kaynak olmuştur.

İpsala İlçesi önce Sofulu'ya, Balkan Savaşından sonra da İbriktepe'ye bağlı nahiye idi. Son 1928 yılında kaza olmuştur.

İpsala İlçesi şerit gibi uzayan şirin bir kasabadır. Doğusu bayırlık, Batısını gözün alabildiğine ova kaplar.

İpsala İçesi Edirne'ye 110 Km. uzaklıktadır. Yüzölçümü 585.000 m² ve yüksekliği 20 metredir. Toplam nüfusu 28,663 olup bunun 6443 ü İlçe Merkezinde, 22.220 sı bucak ve köylerdedir. 1 Bucağı, 21 köyü ve merkezde 4 mahallesi vardır.

Merkez Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Ahır	162
2	Kumdere	697
3	Paşaköy	1199
4	Küçükdoğanca	195
5	Kocahıdır	1202
6	Sarpdere	637
7	Esetçe	1315
8	Sarıcaali	1493
9	Karpuzlu	1828
10	Korucu	764
11	Koyunyeri	1279
12	Hıdırköy	404
13	Koyuntepe	684
14	Turpçular	1247
15	Yapıldak	601

İbriktepe Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Sultan	1595
2	Balabancık	531
3	Tevfikiye	422
4	Karaağaç	510
5	Hacı	1698
6	Pazardere	654

KEŞAN

Keşan Edirne'nin bir ilçesi olup Edirne'ye 112 Km. uzaklıktadır. Yüzölçümü 1087 Km² olup deniz seviyesinden yüksekliği 150 metredir. Toplam nüfusu 54174 olup. bunun 20121 i İlçe Merkezinde 34053 ü bucak ve köylerdir. İki bucağı 47 köyü ve merkezde 6 mahallesi vardır.

Merkez Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Akçeşme	168
2	Altıntaş	1272
3	Beğendik	2027
4	Boztepe	667
5	Gündüzler	283
6	İzzetiye	906
7	Karacaali	675
8	Karahisar	522
9	Karasatı	361
10	Kılıç	917
11	Kozköy	932
12	Küçükdoğanca	1030
13	Lalacık	429
14	Maltepe	699
15	Çobançeşme	565
16	Sığilli	624
17	Paşayiğit	1527
18	Türkmen	955
19	Yeniceçiftlik	266
20	Yenimuhacır	2216

Mecidiye Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Mecidiye (B.M.)	1074
2	Akhoca	532
3	Barağı	321
4	Beyköyü	355
5	Çelebi	257
6	Çeltik	694
7	Danişment	149
8	Dışbudak	257
9	Erikli	366
10	Karatepe	221
11	Koruklu	311
12	Orhaniye	609
13	Suluca	804
14	Şabanmera	487
15	Kızkapan	540
16	Yayla	571

Yerlisu Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Çamlıca (B.M.)	1584
2	Bahçe	690
3	Büyükdoğanca	423
4	Gökçetepe	552
5	Kadıköy	711
6	Karlı	1283
7	Mahmut	1020
8	Mercan	299
9	Pırnar	492
10	Sazlıdere	463
11	Seydi	431
12	Şükrü	391
13	Yerlisu	175

LALAPAŞA İLÇESİ

Lalapaşa Edirne'ye 27 kilometrelik bir stablize yolla bağlı olup Merkez İlçesinin yüzölçümü köyler dahil olmak üzere 606,960 Km² yüksekliği 72 m. ve nüfusu 1965 nüfus sayımına göre 12.884 olup bunun 1050 si İlçe Merkezindedir. Bucağı olmayıp 28 köyünde ise 11.834 nüfusu olup Merkezde 1 mahalle muhtarlığı vardır. İlçe Belediyesi 1945 yılında kurulmuştur.

İlçeye Bağlı Köyler :

Sıra No :	Köyün Adı	Erkek	Kadın	Toplam
1	Ortakçı Köyü	529	538	1067
2	Çömlekpınar	493	532	1025
3	Hacıdanişment	512	500	1012
4	Vaysal Köyü	477	319	796
5	Sinan Köyü (Pravadi)	339	323	662
6	Demir Köyü	307	318	625
7	Taşlımüsellim	288	288	576
8	Sarıdanışment	256	299	555
9	Hamzabeyli	270	270	540
10	Dombay	220	238	458
11	Süleymandanışment	225	229	454
12	Büyünlü	217	219	436
13	Küçüklü Köyü	232	206	438
14	Ömeroba	218	215	433

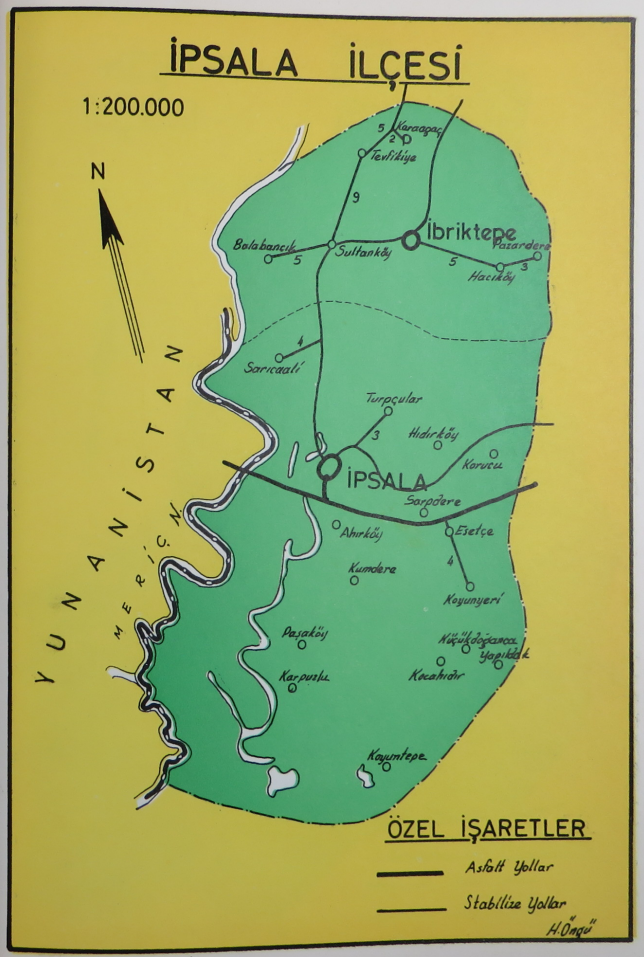

Meriç Ilçemizden Bir Görünüş

Lalapaşa Ilçemizden Bir Görünüş

Sıra No :	Köyün Adı	Erkek	Kadın	Toplam
15	Hanlıyenice	219	199	418
16	Don Köy	123	132	255
17	Kavaklı	130	130	260
18	Çatma Köyü	119	113	232
19	Çömlek Köyü	119	104	223
20	Çalıdere	106	98	204
21	Tuğlalık	94	107	201
22	Suakacağı	101	92	193
23	Kalkansöğüt	100	80	180
24	Yünlüce Köyü	92	103	195
25	Hacılar	61	61	122
26	Saksağan Köyü	64	52	116
27	Uzunbayır	66	47	113
28	Hüseyinpınar	23	22	45

MERİÇ İLÇESİ

Edirne'ye 93 Km. uzaklıktadır. Yüzölçümü 442 Km² dir ve rakımı 50 metredir. Toplam nüfusu 22203 olup bunun 2620 si İlçe Merkezinde 19583 ü bucak ve köylerdedir. 1 bucağı, 1 kasabası, 22 köyü ve İlçe Merkezinde 2 mahallesi vardır.

Merkez Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Akçadam	1057
2	Akıncılar	335
3	Alibey	564
4	Hasırcıarnavut	1154
5	Kadıdondurma	1189
6	Karahamza	429
7	Karayusuflu	659
8	Kavaklı	740
9	Küpdere	292
10	Nasuhbey	703
11	Olacak	433
12	Paşayenice	338
13	Rahmanca	673
14	Saatağacı	283
15	Serem	817
16	Umurca	626
17	Yakupbey	624
18	Yenicegörece	531

Küplü Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Adasarhanlı	1212
2	Büyükaltıağaç	1050
3	Küçükaltıağaç	510
4	Subaşı	2227

UZUNKÖPRÜ İLÇESİ

Uzunköprü İlçesi Murat II. zamanında Cesir-i Ergene adı ile kurulmuştur. 1424 - 1444 yılları arasında 1293 metre uzunluğunda 174 gözlü olarak yapılan köprüye izafeten UZUNKÖPRÜ adını almıştır.

Edirne'ye Havsa üzerinden 68 Km, sahil yolundan 53 Km. uzaklıktadır.

Yüzölçümü 1224 Km² ve yüksekliği 18 metredir. Toplam nüfusu 72.696 olup, bunun 20.227 si İlçe Merkezinde, 52.496 u bucak, kasaba ve köylerdedir. 3 Bucağı, Bucak Merkezleri dahil 56 köyü ve İlçe Merkezinde 12 mahallesi vardır.

Merkez Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Çakmak	1130
2	Çalı	660
3	Çiftlikköy	514
4	Değirmenci	731
5	Eskiköy	773
6	Gemici	482
7	Hamitli	769
8	Karayayla	485
9	Kavacık	1363
10	Kırkkavak	1098
11	Kiremitçisalih	1162
12	Kurdu	677
13	Kurttepe	387
14	Malkoç	1054
15	S. Müsellim	469
16	Salarlı	1083
17	Sığırcılı	746

Hamidiye Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Hamidiye (B.M.)	605
2	Alıç	812
3	Altınyazı	1094
4	Balaban	1234
5	Balabarkoru	592
6	Çavuşlu	912
7	Çobanpınar	213
8	Derelkebir	1152
9	Harmanlı	1117

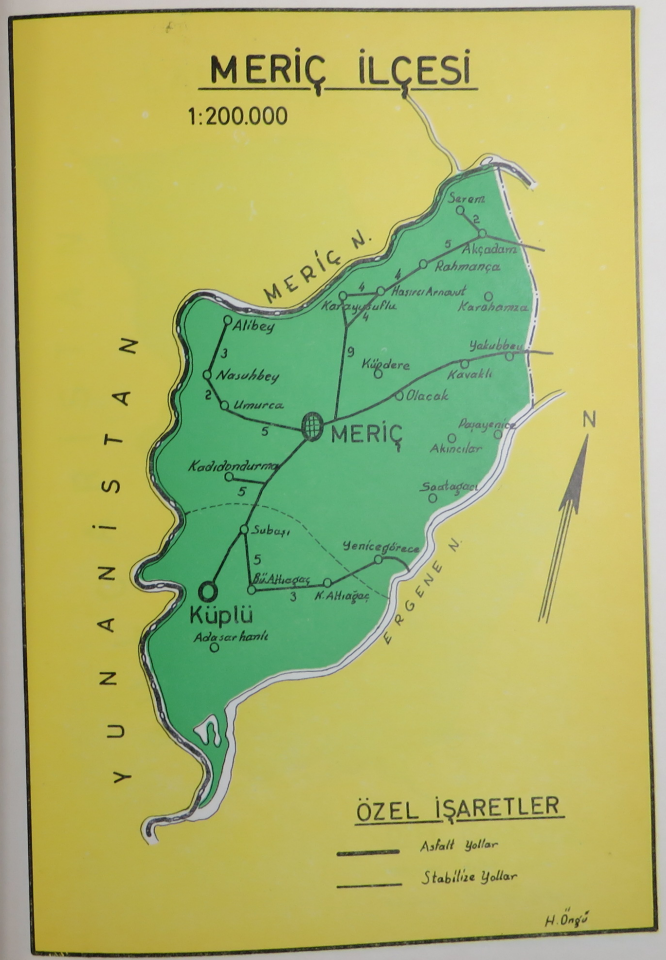

Uzunköprü'den Bir Görünüş

Tarihî Uzunköprü

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
10	Hasanpınar	744
11	Gazihalil	588
12	Kadıgebren	592
13	Karapınar	657
14	Kavakayazma	348
15	Kırköy	577
16	Kurtbey	2705
17	Maksutlu	876
18	Süleymaniye	1022
19	Türkobası	749

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
6	Danişment	459
7	Elmalı	889
8	Gazimehmet	662
9	Karabürçek	857
10	Muhacırkadı	749
11	Ömerbey	649
12	Sipahi	642
13	Sultanşah	531
14	Turnacı	1033
15	Yağmurca	1139

Çöpköy Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Çöpköy (B.M.)	2114
2	Başağıl	1152
3	Bayramlı	1813
4	Beykonağı	477
5	Bıldır	508

Kırcasalih Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Kırcasalih (B.M.)	3506
2	Aslıhan	1425
3	Meşeli	276
4	Sazlımalköç	778
5	Yeniköy	2210

III / NÜFUS BÖLÜMÜ

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
10	Hasanpaşa	744
11	Gazihalil	588
12	Kadıgebren	592
13	Karapınar	657
14	Kavakayazma	548
15	Kuşçu	577
16	Kurtbey	2796
17	Maksutlu	578
18	Süleymaniye	622
19	Türkobası	749

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
6	Danişment	439
7	Elmalı	539
8	Gazimehmet	662
9	Karabürçek	557
10	Muhacırkadı	749
11	Ömerbey	849
12	Sipahi	642
13	Sultanşah	531
14	Turnacı	1033
15	Yağmurca	1139

Çöpkör Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Çöpkör (E.M.)	2114
2	[illegible]	1152
3	[illegible]	1815
4	[illegible]	477
5	[illegible]	582

Kırcasalih Bucağına Bağlı Köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Nüfus Miktarı
1	Kırcasalih (E.M.)	3506
2	Aslıhan	1425
3	Meşeli	276
4	Sazlımalköç	778
5	Yeniköy	2210

III \ NÜFUS BÖLÜMÜ

1. Edirne'nin Nüfusunun Gelişimi

A) 1927 yılına kadar:

Trakya Türklerine ait bir kasaba olan Edirne Milâttan sonra 11. Yüzyılda Hadrianos tarafından yeniden kurulduktan sonra kalabalık ve mamur bir şehir hüviyeti kazanmıştır.

Bu devirler hakkında bir bilgi yoksa da, Bizanslılar zamanında kale içinde 15 bin kadar nüfus bulunduğu bilinmektedir.

Edirne Osmanlı Devrinde büyük bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme ile beraber nüfus da sür'atle artmış, 1700 - 1750 yıllarında 350.000 nüfusla Dünyada İstanbul, Paris ve Londra ile beraber birinci sınıf şehirlerden biri olmuştur.

1800 - 1825 yıllarında 300.000 olan nüfus 1850 de büyük bir azalma göstererek 200.000 bine inmiş, 1875 80.000, 1900 da 100.000 ve 1915 de 135.000, 1920 yılında 50.000 olarak tesbit edilmiştir.

B) 1927 - 1950 dönemi :

Türkiyede yapılan ilk resmî nüfus sayımı olan 1927 senesindeki nüfus 150,889 kişidir. 1935 senesinde bu miktar 184.840 a yükselmiş ve % 21 artış olmuştur. 1935-1940 arası % 36 artış göstermiş, 1940 - 1945 arası çeşitli nedenlerle % 21 düşüş kaydedilmiştir. 1945 - 1950 arası tekrar % 11 bir oranla artış kaydedilmiştir. (Bak Tablo 1)

C) 1950 den günümüze kadar :

1950 - 1955 devresi arasında % 14, 1955-1960 arasında % 9 artış olmuştur. 1960 - 1965 arası ise bu oran % 10 a çıkmıştır.

2. Yerleşme yerlerinin nüfusu bakımından Edirne İli

A) Şehirsel ve kırsal nüfus ayırımı ve başlıca şehirsel yerleşme yerleri :

Merkez İlçe ile Keşan ve Uzunköprü İlçeleri 20.000 üzerinde nüfusları olan ilçeler-

dir. Bunları 6.443 nüfus ile İpsala İlçesi takip etmektedir.

Bunların dışında kalan ilçeler köy karakteri gösteren ilçelerdir. (Bak Tablo 2)

B) Kırsal ve şehirsel olanların nüfus grupları bakımından dağılımı :

Edirne Vilâyeti ziraî bir bölge olduğundan nüfus kesafeti daha ziyade köylerde bulunmaktadır. (Bak Tablo 2)

3. Edirne nüfusunun demografik nitelikleri

A) Medeni hale göre nüfusun dağılımı:

Edirne'de nüfusunun 14 yaşından küçük olanları hariç 97,896 sı erkek, 57.120 si kadındır. Toplam olarak evli erkek sayısı 65.947 dir. 14 yaş dahil hiç evlenmemiş 31.779 erkek, 18.011 kadın bulunmaktadır. Eşi ölenlerde ise erkeklerin 2.756, kadınların 10,989 dur. Boşanma sayısı bakımından 938 erkeğe mukabil 530 kadın bulunmaktadır. Evlenmeler daha ziyade 20-24, 25-29 yaşları arasında olmaktadır. Bu oran erkeklerde % 60-70, kadınlarda % 70-80 dir (Bak Tablo 3)

B) Okur Yazarlık Yönünden Edirne İli:

Edirne İlinde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 kişilik ailunan 257.902 kişiden okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 103.142 kişidir. Bu hemen hemen toplamın yarısına yakın bir kısmı teşkil etmektedir. Bunların 39.122 si erkek, 64,020 si kadındır. Okuma yazma bilenlerden 88.489 u bir okuldan mezun olmuştur. Bunlardan 54.992 si erkek, 33.497 si kadındır. Okuldan mezun olmadan okuma yazma öğrenenlerin sayısı 86,218 dir. (Bak Tablo 4).

C) Hane Halkı Büyüklüğü Yönünden Edirne İli :

Edirne İlinde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 kişilik ailelerin çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bunların içerisinde bir ayırım yapmak gerekirse 4, 5, 6 kişilik ailelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Şöyle ki 5 kişilik hane sayısı 9.387, 6 kişilik hane sayısı 8.720 dir. (Bak Tablo 5)

4. Edirne nüfusunun ekonomik nitelikleri

A) Edirne İli Faal Nüfusunun İktisadi Faaliyet Kolları İtibarile Dağılımı :

Edirne nüfusunun faal kısmında 110. 630 kişi ziraat ve hayvancılıkla meşgûl olmaktadır. Bunu 8.147 kişi ile hizmetler, 5.406 ile imalât sanayi v.s. takip etmektedir. (Bak Tablo 6)

B) Edirne Nüfusunun İstihdam Durumu :

Edirne İlinin 145.340 faal nüfusunun % 70 ni Ziraat ve Ormancılıkla iştigâl eden 110,630 kişi meydana getirmektedir. Bu duruma göre meslek gruplarının en büyük kısmı köy, bucak ve ilçelere kaymıştır.

Mesleksiz olarak 9.776 kişi mevcuttur. Bunun da en fazla olduğu yaş grubu 8.251 kişi ile; 20-24 yaşlarıdır. (Bak Tablo 7)

C) Edirne'de faal nüfusun aşağıdaki şekilde genel meslek bölümlerine ayrıldığını görmekteyiz :

a) Teknik elemanlar, serbest meslek sahibleri, bunlarla ilgili mesleklerde çalışanlar 2.581 kişidir.

b) Müteşebbisler, sevk ve idare memurları, büro ile ilgili mesleklerde çalışanlar 2.319,

c) Satıcılar ve satışla ilgili meslek sahibleri 2.950,

ç) Nakliye ambarlama ve muhabaratla ilgili mesleklerde 2.126,

d) Çiftçilik, balıkçılık, ormancılık gibi mesleklerde 110.630,

e) Maden ve taş çıkarma işlerinde 694,

f) Sanatkârlar ve imalât ve tamirat işçileri toplamı ise 7.453, tür.

g) Kalifiye olmıyan işçi sayısı 2.372 dir.

h) Hizmetli ilgili mesleklerde çalışanlar toplamı 4.607 dir.

i) Meslekleri tayin edilmeyenler ise 9.776 dır. (Bak Tablo 7)

TABLO — 1

EDİRNE İLİ NÜFUSUNUN GELİŞİMİ (1927 - 1965)

EDİRNE	1927			1935			1940			1945				1950			1955			1960			1965		
	Toplam	Şehir	Bucak Köy	Toplam	Artış Nis.	Şehir	Bucak Köy	Toplam	Şehir	Bucak Köy	Toplam	Düşüş Nis.	Şehir	Bucak Köy	Toplam	Nis. Artış	Şehir	Bucak Köy	Toplam	Şehir	Bucak Köy	Toplam	Şehir	Bucak Köy
Merkez	68 439	34 669	33 770	82 508		36 121	46 387	130 532	45 680	84 852	68 155		29 439	38 716	74 412		33 325	27 465	67 934	39 410	28 524	78 152	46 264	31 888
Enez	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Havsa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
İpsala	—	—	—	13 896		2 241	11 655	18 495	2 188	16 307	18 723		2 931	15 792	21 417		1 731	8 015	10 688	1 478	9 210	11 927	1 811	10 116
Keşan	36 376	4 934	31 442	30 939		6 915	24 024	35 101	7 925	27 176	38 052		8 320	29 732	42 711		2 889	19 095	23 388	3 287	20 101	23 116	3 525	19 591
Lalapaşa	—	—	—	—		—	—	—	—	—	10 543		647	9 896	11 044		6 229	18 902	25 912	5 963	19 949	28 663	6 443	22 220
Meriç (Kavaklı)	12 380	546	11 834	13 937		1 075	12 862	14 241	1 649	12 592	14 478		1 510	12 968	16 420		1 871	16 299	19 984	2 130	17 854	25 352	2 622	22 730
Uzunköprü	33 694	8 368	25 326	43 560		9 460	34 100	53 004	13 500	39 504	48 320		9 616	38 704	55 264		15 502	47 777	69 216	18 232	50 984	72 696	20 227	52 469
Edirne İli Nüfus Toplamı	150 889	48 517	102 372	184 840	21	55 812	129 028	251 373	36	70 942	180 431	198 271	21	52 463	145 808	221 268	11	56 354	164 914	252 190	14	73 516	178 674	276 479	9	86 542	189 937	306 238	10	102 054	204 184

EDİRNE İLİ

İlçeler İtibarile Şehir ve Köy Nüfusları Yüzölçümü ve Nüfus Yoğunluğu

1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

TABLO — 2

İlçeler	TOPLAM			Şehir Nüfusu (1)			Köyler Nüfusu (2)			Yüzölçümü (Km^2)	Nüfus Yoğunluğu (4)
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın		
Toplam	303 234	157 377	145 857	102 171	56 193	45 978	201 063	101 184	99 879	6 266	48
00 Merkez İlçe	78 161	41 515	36 646	46 091	24 863	21 228	32 070	16 652	15 418	1 195	65
01 Enez	11 930	5 978	5 952	1 808	980	828	10 122	4 998	5 124	458	26
02 Havsa	23 116	11 410	11 706	3 532	1 731	1 801	19 584	9 679	9 905	545	42
03 İpsala	28 684	15 011	13 673	6 544	3 720	2 824	22 140	11 291	10 849	753	38
04 Keşan	53 693	28 351	25 342	20 293	11 792	8 501	33 400	16 559	16 841	1 037	49
05 Lalapaşa	12 825	6 686	6 139	1 051	643	408	11 774	16 043	5 731	5 554	23
06 Meriç	22 191	11 201	10 990	2 615	1 469	1 146	19 576	9 732	9 844	448	49
07 Uzunköprü	72 634	37 225	35 409	20 237	10 995	9 242	52 397	26 230	26 167	1 226	59

(1) Şehir; İl ve İlçe Merkezlerinin Belediye Sınırları içinde kalan.

(2) Köy, İl ve İlçe Merkezlerinin Belediye Sınırları dışında kalan Bucak ve Muhtarlık

(3) Yüzölçümüne göller dahil değildir.

(4) Bir kilometre kareye düşen nüfus.

EDİRNE İLİ TOPLAMI

Yaş Grupları ve Medeni Hal İtibarile Nüfus

1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

TABLO — 3

Yaşlar	MEDENİ HAL											
	TOPLAM			EVLİ		Hiç Evlenmedi (Bekâr)		Eşi Öldü (Dul)		Boşandı		Bilinmeyen
	T.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.
Toplam	193 620	101 470	92 150	65 947	62 575	31 779	18 011	2 756	10 989	938	5 30	50	45
14	6 987	3 574	3 413	5	5	3 569	3 408	—	—	—	—	—	—
15-19	30 496	15 625	14 871	965	2 757	14 640	12 067	6	13	12	31	2	3
20-24	25 420	15 896	9 524	6 558	7 824	9 250	1 613	16	18	66	66	6	3
25-29	21 261	11 089	10 172	8 670	9 678	2 261	366	46	64	110	63	2	1
30-34	21 129	10 963	10 166	9 855	9 861	858	134	99	115	149	56	2	—
35-39	20 090	10 588	9 502	9 846	9 128	461	103	116	210	159	58	6	3
40-44	14 245	7 666	6 579	7 251	6 159	211	57	107	321	94	41	3	1
45-49	9 060	4 775	4 285	4 448	3 833	123	31	129	396	73	23	2	2
50-54	11 217	5 867	5 350	5 381	4 434	118	25	282	849	83	39	3	3
55-59	10 472	5 390	5 082	4 863	3 769	87	37	369	1 236	69	40	2	—
60-64	8 956	4 336	4 620	3 739	2 756	62	42	468	1 777	65	44	2	1
65 +	14 039	5 550	8 489	4 318	2 351	62	85	1 112	5 984	58	66	—	3
Bilinmeyen	248	151	97	48	20	77	43	6	6	—	3	20	25

EDİRNE İLİ TOPLAMI

6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfusun okuryazarlık durumu itibariyle dağılışı

1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

TABLO — 4

YAŞLAR	TOPLAM			Okuma yazma bilmeyen		Okuma yazma bilen						Okul mezunu olmadıkları bilinmeyen		Bilinmeyen	
						Toplam		Okuldan mezun olanlar		Okuldan mezun olmayanlar					
	T.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.
Toplam	257 902	134 514	123 388	39 122	64 020	95 372	59 344	54 992	33 497	40 371	25 847	9	—	20	24
6 Yaşında	8 279	4 201	4 078	3 696	3 897	232	181			232	181			—	—
7 »	8 829	4 422	4 407	2 280	2 421	2 142	1 986			2 142	1 986			—	—
8 »	8 238	4 187	4 051	1 167	1 378	3 020	2 673			3 020	2 673			—	—
9 »	7 201	3 715	3 486	628	734	3 087	2 752			3 087	2 752			—	—
10 »	8 351	4 349	4 002	592	769	3 757	3 233			3 757	3 233			—	—
11 »	7 253	3 820	3 433	389	561	3 431	2 872	744	676	2 687	2 196			—	—
12 »	8 480	4 411	4 069	460	766	3 951	3 303	1 631	1 415	2 320	1 888			—	—
13 »	7 651	3 939	3 712	330	739	3 609	2 973	2 360	1 936	1 249	1 037			—	—
14 »	6 937	3 574	3 413	337	651	3 237	2 762	2 602	2 255	635	507			—	—
15 »	6 718	3 409	3 309	348	717	3 061	2 592	2 683	2 275	377	317	1		—	—
16 »	6 856	3 392	3 464	410	763	2 982	2 701	2 614	2 371	368	330			—	—
17 »	6 212	3 139	3 073	414	730	2 725	2 343	2 391	2 078	334	265			—	—
18 »	6 088	3 024	3 064	414	829	2 610	2 235	2 241	1 941	369	294			—	—
19 »	4 622	2 661	1 961	344	497	2 317	1 464	1 961	1 236	356	228			—	—
20 »	7 483	4 501	2 982	678	1 009	3 823	1 973	2 973	1 649	848	324	2		—	—
21 »	5 452	4 078	1 374	664	391	3 414	983	2 613	831	801	152			—	—
22 »	5 020	3 173	1 847	583	680	2 590	1 166	1 942	936	648	230			—	1
23 »	3 665	2 051	1 614	306	596	1 745	1 018	1 343	803	402	215			—	—
24 »	3 800	2 093	1 707	321	643	1 772	1 064	1 347	831	424	233	1		—	—
25-29 »	21 261	11 089	10 172	2 077	4 709	9 012	5 463	6 522	3 954	2 490	1 509			—	—
30-34 »	21 129	10 963	10 166	2 809	5 777	8 154	4 389	5 466	2 885	2 688	1 504			—	—
35-39 »	20 090	10 588	9 502	3 030	5 851	7 558	3 651	4 589	2 194	2 969	1 457			—	—
40-44 »	14 245	7 666	6 579	2 176	4 039	5 490	2 540	3 120	1 485	2 370	1 055			—	—
45-49 »	9 060	4 775	4 285	1 532	2 932	3 243	1 353	1 776	789	1 466	564	1		—	—
50-54 »	11 217	5 867	5 350	2 524	4 526	2 343	823	1 658	462	1 685	361			—	1
55-59 »	10 472	5 390	5 082	2 933	4 693	2 457	389	1 099	236	1 358	153			—	—
60-64 »	8 956	4 336	4 620	2 931	4 411	1 405	209	646	127	753	82	1		—	—
65 +	14 039	5 550	8 489	4 410	8 258	1 140	230	620	115	520	115			—	1
Bilinmeyen	248	151	97	66	53	65	23	51	17	11	6	3		20	21

EDİRNE İLİ TOPLAMI

Hanehalklarının, hanehalkı büyüklüğü ve işgâl ettikleri oda sayısı itibariyle dağılışı

1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

TABLO — 5

Hane halkı büyüklüğü	Kod	Toplam	Çadır Mağara V.S.	ODA SAYISI								
				1 Oda	2 Oda	3 Oda	4 Oda	5 Oda	6 Oda	7 Oda	8 Oda	Bilinmeyen
Toplam		53 199	58	5 652	23 742	14 839	6 443	1 307	574	128	145	311
1 Kişilik	1	1 317	2	644	502	106	37	2	6		2	16
2 »	2	4 215	1	1 045	2 266	641	167	23	19	2	4	42
3 »	3	5 295	7	897	2 822	1 139	305	55	21	4	11	34
4 »	4	7 948	5	893	4 215	2 002	635	96	37	8	9	48
5 »	5	9 387	6	924	4 704	2 648	863	138	47	9	11	37
6 »	6	8 720	10	604	4 104	2 746	991	166	48	5	10	36
7 »	7	6 560	8	349	2 667	2 210	1 034	181	54	17	5	35
8 »	8	4 055	5	136	1 342	1 469	798	141	64	9	11	23
9 »	9	2 292	3	61	642	843	532	125	44	9	15	18
10 »	10	1 367	2	21	292	468	380	112	54	16	15	7
11 »	11	739	1	7	87	254	240	86	41	8	9	6
12 »	12	497	2	11	47	148	181	52	31	12	11	2
13 »	13	282		2	16	80	102	33	30	6	10	3
14 »	14	208		2	13	41	68	42	26	9	5	2
15 »	15	317	6	6	16	44	110	50	52	14	17	2

EDİRNE İLİ TOPLAMI

Yaş Grupları ve İktisâdî Faaliyet Kolları İtibariyle Nüfus

1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

TABLO — 6

Yaş Grupları	TOPLAM	Ziraat Ormancılık Avcılık ve Balıkçılık	İstihraç Sanayii	İmalât Sanayii	İnşaat Sanayii	Elektrik, Gaz Su İstihsâl ve Tevzi ile Temizlik İşleri	Ticaret Banka Sigorta ve Gayrimenkul Satışları	Nakliye Anbarlama ve Muhaberat	Hizmetler	İyi Tarif Edilmeyen Gayri muayyen Faaliyetler, Bilinmeyenler
Toplam	145 340	110 630	761	5 406	2 986	146	2 758	2 033	8 147	12 473
15-19	22 139	18 727	78	1 118	292	6	261	125	724	808
20-24	21 625	10 344	102	555	280	2	172	129	1 545	8 496
25-29	17 155	12 999	150	754	559	17	335	340	1 136	865
30-34	17 226	13 349	156	757	533	22	370	389	1 068	582
35-39	16 758	13 210	122	627	420	22	393	357	1 090	517
40-44	11 928	9 412	65	448	260	25	372	223	778	345
45-49	7 583	6 098	34	272	174	14	193	131	446	221
50-54	9 369	7 819	17	290	186	11	216	134	485	211
55-59	8 581	7 341	13	254	130	14	144	112	418	155
60-64	7 052	6 234	11	170	75	8	139	51	241	123
65	5 838	5 064	10	155	75	5	158	36	205	130
Bilinmeyen	86	33	3	6	2	—	5	6	11	20

EDİRNE İLİ TOPLAMI

Son Haftaki Meslek ve Yaş Grupları İtibariyle Nüfus

1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

TABLO — 7

Yaş Grupları	Toplam	Teknik Elemanlar, Serbest Meslek Sahipleri ve Bunlarla ilgili Diğer Meslekler	Müteşebbisler, Sevk ve İdare Memurları Büro İle İlgili Meslekler	Satıcılar ve Satışla İlgili Meslekler	Çiftçiler, Ormancılar Balıkçılar Avcılar ve İlgili Meslekler	Maden ve Taş Çıkarma İşleri İle İlgili Meslekler	Nakliyat ve Muhaberat İle İlgili Meslekler	San'atkârlar İmalât ve Tamir İşçileri	Kalifiye Olmıyan İşçiler	Hizmetle İlgili Meslekler	Meslekleri Tayin Edilemiyenler İle Meslek-sizler ve Meslekleri Bilinmeyenler
Toplam	145 340	2 581	2 319	2 957	110 630	694	2 126	7 453	2 372	4 607	9 776
15-19	22 139	223	91	308	18 721	77	127	1 413	333	441	405
20-24	21 625	492	194	189	10 234	91	132	745	221	976	8 251
25-29	17 155	546	319	337	12 962	136	380	1 046	402	508	519
30-34	17 226	368	342	394	13 322	144	447	1 075	382	532	220
35-39	16 758	317	389	402	13 179	114	377	878	333	577	192
40-44	11 928	205	364	337	9 386	57	221	647	194	435	82
45-49	7 583	100	202	200	6 039	23	126	389	129	277	43
50-54	9 369	119	153	264	7 811	15	128	417	136	305	21
55-59	8 581	85	126	178	7 336	10	99	358	115	265	9
60-64	7 052	56	68	164	6 227	11	49	246	74	152	5
65-+	5 838	61	65	181	5 056	8	35	231	51	136	14
Bilinmeyen	86	9	6	3	32	3	5	8	2	3	15

Bizimi yardımız dört mevsimi birlikte yaşar ve Coğrafya İlimine bütün alemlerde kanı olabilecek zenginliktedir.

1. Edirne İlinin Konumu ve Genel Durumu

Edirne, Türkiye Trakya'sında olup, bu bölgede bulunan Vilâyetlerden İstanbul'dan sonraki ikinci büyük ildir.

Meriç Nehrinin solunda: 41° 40' 15" Kuzey enlemiyle 26° 33' 50" Doğu boylamında yer almıştır.

Doğusunda Kırklareli, Çanakkale, Tekirdağ; Batısında Yunanistan; Kuzey ve Kuzey Batısında Bulgaristan; Güneyinde Ege Denizi bulunmaktadır.

Jeolojik durumu aşağıda daha etraflıca izah olunacağı gibi, Edirne Genel olarak geniş düzlükleriyle, bazık tepelerin yer almış bulunduğu Coğrafi Konuma sahiptir. Burası ise, genel karakteri itibariyle bir Havza'dır. Bu havza, Kuzey-doğudan Istıranca, Batıdan da Rodop Dağlarıyla çevrilmiş bulunmaktadır. Havzanın Kuzey-batı köşesinde Istıranca ve Rodop kütlesi birbirine yaklaşır, bu ikisinin arasında ise Meriç Vadisi yer alır. Ardından Yunanistan, Edirne şehri yakınında Meriç'e katılır. Bölgenin diğer önemli akarsuyu olan Ergene ise İpsala Kazası Barıcasalı Köyü yakınında Meriç'le birleşir.

İldeki göller hakkında yine aşağıda geniş bilgiler yer alacaktır. Ancak, şu kadarını belirtelim ki, bu göller irili ufaklı haliyle, tam anlamında göl karakterini taşımamaktadırlar.

2. Edirne İlinin Jeolojik yapısı

Jeolojinin Paleozoik denilen 1. nci zamanına ait bir kütle olan Istıranca Dağlarının çekirdeği, granit ve gnais gibi eski bilursal kayalardan meydana gelmiştir. Bu çekirdeğin kenarında da yaş ve tahlatın muhtelif şist ve mermerler bulunur.

Lalapaşa civarındaki plâto Eosen Devrine aittir. Arazi çimentosu kalker (Kireç taşı) olan ufak elemanlı yumuşak bir kum taşı (gre), ile bunun üzerinde bulunan sert kaba kalkerlerden müteşekkildir.

Ergene Havzası bir dolgu sahasıdır. Jeolojik etüdlere göre havzadaki dolgunun kalınlığı 500 m. kadardır. Çanakkale orta dolgu

IV / COĞRAFYA BÖLÜMÜ

Bizim yurdumuz dört mevsimi birlikte yaşar ve Coğrafya İlmine bütün alanlarda konu olabilecek zenginliktedir.

1. Edirne İlinin Konumu ve Genel Durumu

Edirne, Türkiye Trakya'sında olup, bu bölgede bulunan Vilâyetlerden İstanbul'dan sonraki ikinci büyük ildir.

Meriç Nehrinin solunda: 41° 40′ 15″ Kuzey enlemiyle 26° 33′ 50″ Doğu boylamında yer almıştır.

Doğusunda Kırklareli, Çanakkale, Tekirdağ; Batısında Yunanistan; Kuzey ve Kuzey Batısında Bulgaristan; Güneyinde Ege Denizi bulunmaktadır.

Jeolojik durumu aşağıda daha etraflıca izah olunacağı gibi, Edirne Genel olarak geniş düzlüklerle, basık tepelerin yer almış bulunduğu Coğrafi Konuma sahiptir. Burası ise, genel karakteri itibariyle bir Havza'dır. Bu havza, Kuzey-doğudan Istıranca, Batıdan da Rodop Dağlarıyla çevrilmiş bulunmaktadır. Havzanın Kuzey-batı köşesinde Istıranca ve Rodop kitlesi birbirine yaklaşır, bu ikisinin arasında ise Meriç Vadisi yer alır. Arda ile Tunca, Edirne şehri yakınında Meriç'e ulaşırlar. Bölgenin diğer önemli akarsuyu olan Ergene ise İpsala Kazasının Sarıcaali Köyü yakınında Meriç'le birleşir.

İldeki göller hakkında yine aşağıda geniş bilgiler yer alacaktır. Ancak, şu kadarını belirtelim ki, bu göller irili ufaklı haliyle, tam anlamında göl karakterini taşımamaktadırlar.

2. Edirne İlinin jeolojik yapısı

Jeolojinin Paleozolik denilen 1. nci zamanına ait bir kütle olan Istıranca Dağlarının çekirdeği, granit ve gnais gibi eski bilursal kayalardan meydana gelmiştir. Bu çekirdeğin kenarında da yaş ve tabiatın muhtelif şist ve mermerler bulunur.

Lalapaşa civarındaki plâto Esosen Devrine aittir. Arazi çimentosu kalker (Kireç taşı) olan ufak elemanlı yumuşak bir kum taşı (gre), ile bunun üzerinde bulunan sert kaba kalkerlerden müteşekkildir.

Ergene Havzası bir dolgu sahasıdır. Jeolojik etüdlere göre havzadaki dolgunun kalınlığı 500 m. kadardır. Çanağın esas deposunu teşkil eden miosen'e ait oluşumlar, kireç taşı, (kalker), kumlu kireç taşı (greli

kalker) ve marn (Kireç - Kil karışımı) lardan meydana gelmiştir.

Aşağı Ergene vadisi ile Meriç arasında kalan saha, Yenice Görece - Büyükaltağaç arasında meydana çıkan tüf sahası bir tarafa bırakılırsa, genellikle Neojen Devrine ait gevşek taneli oluşumlardan (Kireç taşı, marn, kum ve çakıl) müteşekkildir.

Ergene havzasını Güneyden çevreleyen 150 - 200 metre yükseklikteki plâto üst Eosen ve alt Olügosen Devirlerine ait marn ve gevşek taneli kum taşlarından meydana gelmiştir.

Koru Dağı da yeşilimsi renkte ve 3. ncü zamanın ilk yarısına ait nümmülüt denilen fosiler ihtiva eden gevşek kum taşından meydana gelmiş olup, bunların arasında yer yer bazalt lâvlarının meydana getirdiği damarlara rastlanır.

Koru Dağı ile Meriç Deltası arasında yer alan münferit tepelere gelince; bunlardan Hızırilyas tepesi trakit denilen volkanik kayalardan müteşekkildir ve üst Olügosen Devrine aittir. Yine Karahisar Köyünün yakın Güneyindeki tepeler tüflerden meydana gelmiştir. Daha batıdaki Hisarlı Dağın yapısı da koyu esmer renkli bazalt ve trakitlerden ibarettir.

Meriç deltası, yukarıda söylendiği gibi Meriç Nehrinin taşıdığı kum, ince kum ve kil elemanlarından gelmiştir.

3. Yüzey Şekilleri

Trakyanın batı kısmını kaplayan Edirne İlinin yüzey şekillerini; Kuzeydeki Istıranca Dağları, Ergene Havzası, Bu havzayı güneyden çevreleyen plâto ve dağlar ve nihayet Meriç Deltası olmak üzere dört ayrı yerden incelemek mümkündür.

1 — Trakyanın Kuzeydoğusunda bir dağ sırası halinde uzanan Istırancalar, Edirne İli sınırları yüksekliklerini kaybederek bir plâto manzarasını alırlar (Lalapaşa Plâtosu). Yüksekliği Bulgaristan Hududu cıvarında bakacak kule tepesinden 590 metreye erişen ve ayni zamanda daha dalgalı olan bu plâto Güneybatıya doğru aynı doğrultulu küçük akarsu vadileri ile (Paravadi deresi gibi) ve yüksekliğide Lalapaşa cıvarında 250 metrenin altına iner.

2 — Edirne İlinin monoton (Yeknesak) karakterli kesimini maydana getiren Ergene Havzası Kuzeyden Istranca Dağları, güneyden ise Koru Dağları ile çerçevelenmiştir.

Havzanın, Ergene Vadisi ile Istrancalar arasında kalan kısmında görünen manzara, Kuzey - Güney doğrultusunda uzanan geniş vadiler bunların arasındaki aynı doğrultudaki sırtlardır. Bu sırtlar genellikle 100 metre cıvarında bir yükseltiye sahiptir. Bunların yükseltisi de güneye doğru azalır. Meselâ Havsa'nın Kuzey Batısında Sarmısaklı sırtlarında 128 metre olan yükselti, Kırcasalih Kuzey Batısında da Söğütlütepe de 112 metredir ve Uzunköprüye yaklaşıldıkça 40 metrenin altına iner.

Aşağı Ergene Vadisi ile Meriç arasında kalan ve Güney-batıya doğru bir yarımada şeklinde uzanan kesimde de alçak yayla ve basık tepelerden müteşekkil bir yüzey şekli görülür. Bu kesimin en yüksek kısmını Meriç İlçesinin merkezi Kavaklı Kasabasının Kuzey Doğusunda bulunan Çanakçıtepe (123 metre) ve onun Güneyindeki Sarıkaya (125 m.) teşkil etmektedir.

3 — Ergene Havzasının Güneyinde uzanan saha, yükseltisi 150 - 200 metre arasında olan hafif dalgalı bir plâto halindedir. Yükselti Koru Dağına doğru artar. En yüksek noktası 700 - 726 metreyi bulan bu dağın iki yamacı eğim bakımından birbirine benzemez kütlenin Saros Körfezine bakan tarafı Kuzey tarafına nazaran daha diktir.

Koru Dağı ile Meriç Deltası arasında kalan sahada en dikkati çeken yeryüzü şekilleri etrafına nazaran yükseltisi oldukça fazla münferit tepelerin bulunmasıdır. Meselâ Karahisar Köyünün yakın cıvarı 40-50 metre yükseltisi olan tepelik bir saha olduğu halde, köyün Güney kısmına doğru yüksel-

ti hızlı bir şekilde artarak Hızır İlyas Tepesinde (Karatepe - Hıdırellez Tepesi) 378 metreyi bulmaktadır. Bu seriden diğer bir tepeye de daha batıda Dalyan Gölünün doğusunda raslanır. Buradaki Hasr Dağın yüksekliği 385 metredir.

4. İklimi

Edirne Vilâyetinde uzun yılların muhasalası olarak ifade edilebilir ki iklim tiplerinin hemen hepsi görülmektedir. Bazı yıllar şiddetli Karasal, bazan ılık ve yağışlı bazan da tamamiyle Karadeniz İklimi hüküm sürmektedir.

1930 - 1965 yılları arasında yapılan rasatlara göre en soğuk ayına (Ocak) ait sıcaklık ortalaması 2°, en sıcak ayına (Temmuz) ait sıcaklık ortalaması da 25°dir. Bu yıllar arasında en düşük sıcaklık 1942 yılında 22° 2, en yüksek sıcaklık ise 1934 yılında 41° 5 olarak tesbit olunmuştur. Sıcaklığın sıfırın altına düştüğü günler sayısı ortalama 59, - 10° nin altında düştüğü günler sayısı ise 4 dür. Yazın sıcaklığın 30° nin üstüne çıktığı günler sayısı 62 dir.

5. Yağış

Yıllık yağış ortalaması 609 mm. dir. Bunun % 30.5 i Kış'a, % 23 ü İlkbahar'a % 19 u Yaz'a ve % 27.5 i de Sonbahar'a aittir. Yağışlar, ortalamaya göre en çok Ekim Kasım, Aralık ve Ocak aylarında görülür. Yıllık yağışın % 41 i bu dört ayda düşer. En az yağışlı geçen aylar Ağustos ve Eylül'dür. Yağışlı geçen günler sayısı ortalama 110 dur. Kar şeklindeki yağışlı günler sayısı yılda 9, karla örtülü günler sayısı da 18 dir.

6. Bitki Topluğu

İl Topraklarının % 47 si Tarım yapılan topraklar, % 13 ü ağaçlık ve ormanlık, % 34 ü çayır ve otlaklar, % 6 sı da ürün vermeyen topraklardır.

7. Basınç

Mahalli en yüksek basınç, 1931 - 1965 yılları arasında yapılan rasatlara göre 1038.1, en düşük basınç ise 979.9 olarak tesbit olunmuştur.

8. Nispî Nem

1931 - 1965 yılları arası rasatlara göre nispî nem % 71 olarak tesbit olunmuştur.

9. Buharlaşma ve Sis

Keza 1931 - 1965 yılları arasındaki kayıtlara göre ortalama buharlaşma miktarı 910 mm; Sisli günler sayısı da 27 dir.

Güneşleme müddeti 6,5 saat, hâkim Rüzgâr istikâmeti ise Kuzey yönüdür.

10. Edirne İlinin Nehirleri

MERİÇ NEHRİ

(a) Yeri : Bulgaristandan doğar; bir süre Yunanistan - Bulgaristan ve daha sonra Türkiye - Yunanistan Hududunu teşkil ederek güney-doğuya doğru akar Edirne yakınından önce Arda Nehri ile sonra da Tunca Nehri ile birleşir. Edirne'den sonra güney istikametinde akar ve Dimetoka yakınında Yunanistan'dan gelen Kopkino Nehrini alır bir müddet Güney-batı istikametinde ilerledikten sonra tekrar güneye döner Balabançık Köyü cıvarında Ergene ile birleşir. Buradan itibaren daha çok kıvrımlar yaparak Güney-Batıya doğru akar ve Enez İlçesinden Ege Denizine dökülür.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : Türkiye - Yunanistan Hududu boyunca yaklaşık olarak 185 Km. lik bir uzunluğa sahiptir.

(c) Derinliği : 60 cm. ile 520 cm. arasında değişir. Arda ve Tunca Nehri ile birleştikten sonra bu değerler yükselir.

(d) Debisi : Min. 20,0 m^3/sn - max 50 00 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında ve balığından faydalanılmaktadır.

ARDA NEHRİ

(a) Yeri : Pazarkule hudut kapısından Edirne İline giren Arda Nehri 1 Km. sonra Ardakule mevkiinde Meriç Nehri ile birleşir ve Meriç ismi altında doğuya doğru akarak ilerde Tunca'yı da alır güneye doğru yön değiştirir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : Yaklaşık olarak 1 Km. dir.

(c) Derinliği : 10 cm. ile 300 cm. arasında değişmektedir.

(d) Debisi : Belli değil.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Bizde çok az kısmı olduğu için faydalanılamaz.

TUNCA NEHRİ

(a) Yeri : Edirne'nin kuzeyinde Uzun Bayır mevkiinde İl Hududuna girer Suakacağı Köyüne kadar hududu teşkil ederek güneye doğru akar. Edirne'nin Kirişhane mevkiinde Meriç'le birleşir. Meriç adı altında Enez'e doğru akar.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : Yaklaşık olarak boyu 48 Km. dir.

(c) Derinliği : 82 cm. ile 540 cm. arasında değişir.

(d) Debisi : 0,096 m^3/sn ile 390 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında ve balığından faydalanılır.

ERGENE NEHRİ

(a) Yeri : Saray İlçesinin kuzeyinden 311 rakımlı Çanakpınar Tepesi civarındaki kaynaklardan doğar ve Ergene Deresi adını alarak güneye doğru iner. Soldan Saray ve Monika derelerini alarak güneybatıya yönelir. İnanlı yakınında Çorlu suyunu alarak Ergene Nehri adı altında Kuzey-batıya döner. Bedirköy civarında batıya dönen nehir, Düğüncülü yakınında Lüleburgaz Deresi Karakabak civarında Hayrabolu Deresi ile birleşir. Katranca yakınında Şeytan Dereyi, Pehlivanköy yakınında da anadereyi (Teke - Süleoğlu) alan Ergene Nehri, Edirne İl Hududuna girmiş olur.

Güneybatıya yönelerek Uzunköprüden geçen ve Balabancık Köyü yakınında Meriç Nehri ile birleşir. Yaklaşık olarak boyu 180 Km. dir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : 72 Km. dir.

(c) Derinliği : 0 cm. ile 680 cm. arasında değişmektedir.

(d) Debisi : 0 m^3/sn ile 5000 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasından ve balığından faydalanılmaktadır.

PRAVADI DERESİ

(a) Yeri : Hacıdanişment köyünün kuzeyinden doğar Maarif Deresini alarak Hoca dere ismi ile güneye doğru Lalapaşa'dan geçer, batıya kıvrılır, Sofular ve Çoban Dereyi alır. Pravadı ismi ile, Taşocakları mevkiinde Tunca ile birleşir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : Takribî boyu 42 Km. dir.

(c) Derinliği : 0 cm. ile 200 cm. arasında değişmektedir.

(d) Debisi : 0 m^3/sn ile 60 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında kullanılır.

SÜLEOĞLU DERESİ

(a) Yeri : Vaysal Köyü kuzeyinde, Bacakkule Tepesi eteklerinden doğar. (Kot 450). Güneye doğru Süleoğlu ve Havsa'dan geçer. Hıdırca yakınında Tekke Tepesi ile birleşir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : Yaklaşık boyu 79 Km. dir.

(c) Derinliği : 0 cm. ile 180 cm. arasında değişmektedir.

(d) Debisi : 0 m^3/sn ile 130 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında kullanılır.

BASAMAKLAR DERESİ

(a) Yeri : Çavuşlu, Dolu, Altınbaş Köyleri sırtlarından doğar (Kot 250) bir takım küçük dereler, Kadıgebren Köyü civarında birleşerek anadere adını alır (Kot 35) önce kuzeye, sonra batıya dönerek Harala Köyü yakınında Harala Deresini alır. Balaban köyü yakınında Karasaza'a dökülür. Yaklaşık boyu 35 Km. dir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : 27 Km. dir.

(c) Derinliği : 0 cm. ile 532 cm. arasında değişmektedir.

(d) Debisi : 0 m^3/sn ile 75 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında kullanılır.

KEŞAN DERESİ

(a) Yeri : (Kavak ve Muzalı dereleri) Keşan'ın kuzey doğusunda Demircili civarından doğar. Önce Doğanca sonra Muzallı adını alır. Keşan'ın batısından Kavak Deresi ile birleşerek güneybatı doğusundan ilerler ve Karahisar Köyü civarında Büyükdoğanca Deresi ile birleşir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : 32 Km. dir.

(c) Derinliği : 30 cm. ile 500 cm. arasında değişmektedir.

(d) Debisi : 0 m^3/sn ile 62 m^3/sn arasında değişmektedir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında kullanılır.

BÜYÜKDOĞANCA DERESİ

(a) Yeri : Pişanköy, Alışık, Deveci, Eskiköy dolaylarındaki Pınar ve derelerin birleşmesinden meydana gelir. Kadıköy ve Çamlıcadan (Yerlisu) geçer. Keşan Deresini alıp Karahisar Köyünün batısında Telmeta bataklığına dökülür. Takribî boyu 49 Km. dir.

(b) İl Hududu içindeki uzunluğu : 33 Km. dir.

(c) Derinliği : 3 cm ile 300 cm. arasında değişir.

(d) Debisi : 0 m^3/sn ile 80 m^3/sn arasında değişir.

(e) Faydalanma şekli ve sahası : Arazi sulamasında kullanılır.

11. Gölleri

GALA GÖLÜ

(a) **Mevkii :** 45° 30′ 20″ K
3° 14′ 80″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Kuzeyi ve batısı: Meriç Nehrile bunları ayıran bataklık. Doğuda: Döken Çiftliği ile Bıyıklı Çiftliği Şosesi ve bunları ayıran Gala Gölü bataklığı. Güneyde: Hisarlı Dağ sırtı ile bunları ayıran bataklık kısım.

(c) Yüzölçümü : 7,68 Km^2 (Alanı : 1/25000 den ölçülmüştür) Meriç Nehri feyezanlarından göl ayağı normal çalışmadığından civar araziyi su basmakta ve Gala Gölü ile Pamuklu Gölü birleşmektedir.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Sazlık ve kamışlıktır.

(e) Derinliği : Ortalama 70 cm. civarında olup tabii bir tahliye ayağıyle Meriç Nehrine bağlıdır. En derin yeri; 85 kotundadır.

(f) Suyunun evsafı : Suyun sınıfı C_3 S_1 olup çok tuzludur. Kullanılmaz.

(g) Kıyılarının yapısı : Bataklık ve sazlıktır.

(h) Ulaşım : Kışın geçmek imkânsızdır. Yazın kuruyan yerlerden geçilebilir.

(ı) Don şartları : Ocak ve Şubat aylarının çok soğuk günlerinde ince tabaka halinde olabilir.

(i) Faydalanma Şekli : Gölden Balıkçılıkta istifade edilmektedir.

DALYAN GÖLÜ

(a) Mevkii : 45ᵉ 24′ 00″ K
3ᵉ 24′ 00″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Kuzeyinde Enez Kasabasının oturduğu tepe ve Meriç Menbağı, Doğuda: Taşaltı Gölünde bunları ayıran geçit. Güneyde: Çolak arazi. Batıda : Ege Denizi ve bunları ayıran kumluk.

(c) Yüzölçümü : 3,425 Km². (Alanı 1/25000 den ölçülmüştür). Alan yaz ve kış mevsimlerinde değişir.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Kumluk olduğundan çoraktır.

(e) Derinliği : En derin yerleri (1m.-1,5 m.) arasında değişir. Kıyılar ise 10-20 cm arasındadır.

(f) Suyun evsafı : Az sodyumlu ve çok tuzlu olup suyu kullanılmaz.

(g) Kıyıların yapısı : Kıyılar kumluktur.

(h) Ulaşım : Kışın geçmek zor olur. Yazın kuruyan yerlerinden her türlü vasıta geçebilir.

(ı) Don şartları : Kış mevsiminin çok soğuk günlerinde ince tabaka halinde donma olabilir.

TAŞALTI GÖLÜ

(a) Mevkii : 45ᵉ 24′ 20″ K
3ᵉ 21′ 60″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Kuzey-batıda : Enez Kasabasının oturduğu bir tepe ve Meriç Nehrinin menbası. Kuzeyde Hisarlı Dağları etekleri; batısında Dalyan Gölü vardır. Doğu ve Güneyde hafif dalgalı ziraat arazisi vardır.

(c) Yüzölçümü : 0.718750 Km². (Alanı 1/25000 den ölçülmüştür). Kış feyezanlarında alan değişir.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Sazlık, kamışlık ve çeltik mevcuttur.

(e) Derinliği : Sığı bir göl olup (70-80 cm.) yi geçen yerleri varsa da kıyıları 10-30 cm. arasındadır.

(f) Suyunun evsafı : Orta tuzlulukta olup içilmez.

(g) Kıyılarının yapısı : Kuzey kıyısında çeltik tarlaları, diğer kıyılar ise bataklıktır.

(h) Ulaşım : Yazın kuruma olduğu zaman ulaşıma elverişlidir. (Kıyı kısımları)

(ı) Don şartları : Kışın çok soğuk günlerinde donma olur. Fakat ince tabaka halindedir.

I. TUZLA GÖLÜ

(a) Mevkii : 45ᵉ 11′ 60″ K
3ᵉ 02′ 00″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Doğuda: İrik Tepesi ve bunları ayıran kumluk. (Kısmen bataklık arazi) Kuzeyde: Vakıf Gölü ve bunları ayıran geniş kumluk arazi. Güneyde Saros Körfezi, bunları ayıran kumluk arazi.

(c) Yüz ölçümü : 1320000 Km² (Alanı 1/200 000 den ölçülmüştür). Bu alan mevsimlere göre değişir.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Çevre kumluk olduğundan, bitki toplulukları pek yoktur.

(e) Derinliği : Belli bir ölçülme yapılmamıştır.

(f) Suyun evsafı : Suyu çok tuzlu olduğundan kullanılmaz.

(g) Kıyılarının yapılması : Çoraktır.

(h) Ulaşım : Batı kısmı çok tuzlu olduğundan, ulaşım olmaz diğer kıyılarda taban sağlam olduğundan ulaştırmaya elverişlidir.

(ı) Don şartları : Kışın çok soğuk günlerinde donma olabilir.

II. TUZLA GÖLÜ

(a) Mevkii : 45ᵉ 14′ 20″ K
2ᵉ 77′ 00″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Doğuda; Koruluk bir kısım ile kumluk arazi vardır. Güneyde; Saroz Körfezi ve bunları ayıran kumluk mevcuttur. Batıda; kumluk ve top ağaçlıklar bulunmaktadır. Kuzeyde; Mecidiye ve Erekli Şosesi ile bunları ayıran ekili arazi vardır.

(c) Yüzölçümü : 2200000 Km². (Alanı 1/200 000 den ölçülmüştür). Bu alan mevsimlere göre değişir.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Kumluk olduğundan bitki topluluğu pek yoktur.

(e) Derinliği : Sığ bir göl olup belli bir ölçme yapılmamıştır.

(f) Suyun evsafı : Suyu çok tuzlu olduğundan kullanılmaz.

(g) Kıyılarının yapısı : Kumluktur.

(h) Ulaşım : Batı kıyısında çok kum bulunduğundan ulaşım yapılamaz. Diğer kıyıların da yazın ulaşım rahat yapılır.

(ı) Don şartları: Kışın çok soğuk günlerinde çok ince tabaka halinde donma olabilir.

BÜCÜRMENE GÖLÜ

(a) Mevkii : 45ᵉ 20′ 00″ K
3ᵉ 25′ 00″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Kuzeyde; Dalyan Gölü ve bunları ayıran bataklık mevcuttur. Batıda; Ege Denizi ve bunları ayıran kumluk vardır. Güneyde; ormanlık araziler arasında kalan kumluk kısımdır ve doğuda Tuzla Gölleri vardır.

(c) Yüzölçümü : 0.763750 Km². (Alanı 1/25000 den ölçülmüştür). Fakat bu alan mevsimlere göre değişir.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Kuzey ve doğu kısımlarında sazlık ve kamışlık mevcuttur.

(e) Derinliği : Pek derin değildir. Ortalama 50-80 cm. arasında değişir.

(f) Suyun evsafı : Az sodyumlu ve tuzlu olduğundan kullanılmaz.

(g) Kıyıların yapısı : Kumluktur.

(h) Ulaşım : Kışın, ulaşım yapılamaz (Yalnız kayık ile yapılır). Yazın kuruyan yerlerinden her türlü vasıta geçebilir.

(ı) Don şartları : Ocak ve Şubat aylarında çok soğuk geçen günlerinde ince bir tabaka halinde donma olabilir.

SIĞIRCIK GÖLÜ

(a) Mevkii : 45ᵉ 35′ 00″ K
2ᵉ 96′ 00″ B

(b) Göl çevresinin topoğrafik durumu : Kuzey-batıda; Karpuzlu Köyü ve bunları ayıran kumluk kısım mevcuttur. Kuzeyde; Çeşme sırtında bunları ayıran sazlık bataklık kısım vardır. Doğuda: Muratlı Korusu Deresile bunları ayıran kumluk arazi mevcut olup Güneyi ise Pamuklu Gölü ve bataklığıyla çevrilidir.

(c) Yüzölçümü : 1.787500 Km². (Alanı 1/25000 den ölçülmüştür). Civar araziden gelen yağmur sularıyla genişler yazın suyu çok azalır.

(d) Göl çevresindeki bitki toplulukları: Doğu kısmında sazlık mevcuttur.

(e) Derinliği : Derinlik devamlı değişir; umumiyetle sığı bir göldür.

(f) Suyun evsafı : Suyun sınıfı C_3 S_1 olup suyu içilmez, çok tuzludur.

(g) **Kıyıların yapısı :** Kuzey, Güney ve doğu kıyıları bataklık ve sazlıktır. Batı kıyısında ekili arazi mevcuttur.

(h) **Ulaşım :** Kışın geçmek imkânsız olur, yazın kuruyan yerlerinden her türlü vasıta geçebilir.

(ı) **Don şartları :** Ocak ve Şubat aylarının çok soğuk geçen günlerinde çok ince bir tabaka halinde donma olabilir.

PAMUKLU GÖLÜ

(a) **Mevkii :** 45ᵉ 32′ 40″ K
3ᵉ 01′ 00″ B

(b) **Göl çevresinin topoğrafik durumu :** Batıda; Gala Gölü ve bunları ayıran bataklık ve sazlık vardır. Kuzeyde; Sığırca Gölü ve bunları ayıran bataklık mevcuttur. Doğuda; bataklık ve sazlık olup, Güneyi Hisarlık Dağı etekleri ve bunları ayıran sazlık ve bataklıklarla çevrilidir.

(c) **Yüzölçümü :** 2.300.000 Km². (Alanı 1/25000 den ölçülmüştür). Yağışlı mevsimlerde büyüyen göl aynası, yaz sonlarına doğru küçülür ve bazı seneler tamamen kurur.

(d) **Göl çevresindeki bitki toplulukları:** Sazlık (Kamış ve hasır sazı bulunur).

(e) **Derinliği :** 70 cm. olup devamlı değişmektedir.

(f) **Suyunun evsafı :** Suyun sınıfı C_3 S_1 olup suyu içilmez.

(g) **Kıyılarının yapısı :** Bataklık ve sazlıktır.

(h) **Ulaşım :** Yaz kış geçmek imkânsızdır.

(ı) **Don şartları :** Kışın Ocak ve Şubat aylarının çok soğuk günlerinde (1-10 cm.) arası donma yapar.

(i) **İstifade şekli :** Bugün için gölden hiçbir şekilde istifade edilememektedir.

Edirne'nin 1931 - 1960 yılları rasatlarına ait (Ortalama ve Eksten) kıymetleri gösterir cetveldir;

Mahalli Ortalama Aktüel Basınç (Milibar)	:	1011.0
Mahalli en yüksek basınç (Milbar)	:	1038.1
Mahalli en düşük basınç (Milibar)	:	979.9
Ortalama sıcaklık (C°)	:	13.4
En yüksek sıcaklık (C°)	:	41.5 Tarihi 23.7.1934
En düşük sıcaklık (C°)	:	-22.2 Tarihi 25.1.1942
Yaz günleri (Azamî 25C° veya fazla)		126 gün
Kış günleri (Azamî 0 veya daha düşük)		10 gün
Donlu günler (Asgarî 0 C° veya daha düşük)		59 gün
Ortalama nisbî nem	:	% 71
Ortalama buharlaşma mikdarı mm.	:	910 mm.
Ortalama yağış mikdarı mm.	:	(yıllık) 630 mm.
Karlı günler sayısı	:	9 gün
Ortalama karla örtülü günler sayısı	:	18 gün
En yüksek kar kalınlığı (cm.)	:	35
Ortalama sisli günler sayısı	:	27 gün
Ortalama rüzgâr hızı (m/sn)	:	1,7 m.
Hakim rüzgâr istikameti Kuzey yönler		(n ve NW)
Güneşleme müddeti (saat)	:	6,5 saat

Not: İstasyonda bulunan 30 senelik rasat kıymetlerini havi Meteoroloji bölümünden çıkarılmıştır.

12. Taşkınlar

Edirne İli yüzey şekli ile, nehir ve ırmakları itibariyle sık, sık büyük taşkınlara uğramıştır.

Bilhassa Meriç ve Ergene Nehirleri zaman, zaman yataklarından taşarak ziraat arazilerinde zararlara sebep olmaktadır. Meriç ve Ergene Nehirlerinde Meydana gelen önemli taşkınlar aşağıda gösterilmiştir.

A) MERİÇ NEHRİNDE VUKU BULAN ÖNEMLİ TAŞKINLAR :

1872-1963 seneleri arasında Meriç Nehrinde (Pityon Köprüsünde) tesbit edilen 7 büyük fezeyan :

1 — En büyük fezeyan Aralık-1940 senesinde tesbit edilmiş 8000 m³/sn dir.
2 — Haziran 1897 tarihinde 4800 m³/sn
3 — Aralık 1929 tarihinde 4800 m³/sn
4 — Mart-1936 tarihinde 4800 m³/sn
5 — Ocak-1947 tarihinde 4670 m³/sn
6 — Şubat-1956 tarihinde 4600 m³/sn
7 — Şubat-1963 tarihinde 4850 m³/sn

B) ERGENE NEHRİNDE ÖNEMLİ TAŞKINLAR : (X)

Ocak-1958 tarihinde 300 m³/sn
Mayıs-1961 » 210 m³/sn
Şubat-1963 » 5200 m³/sn
Şubat-1965 » 639 m³/sn
Ocak-1966 » 940 m³/sn

NOT : Yukarıdaki tarihler; taşkın yıllıklarından ve Uzunköprü rasat istasyonunun rasat raporlarından alınmıştır.

13. Barajlar

Altınyazı Barajı : Vilâyetimizde bulunan Altınyazı Barajı doğrudan doğruya sulama suyu temini gayesiyle kurulmuş bir barajdır.

Edirne'ye 81 Km. mesafede olup Uzunköprü İlçesinin Altınyazı Köyü sınırları içindedir.

Barajın başlıca özellikleri şunlardır.
Yapılış tipi : Toprak dolgu.
Yüksekliği : 23,50 metre.
Sulama sahası : 2300 hektar.
Faydası : $32x10^6$ m³ depolama.
1490 ha taşkından koruma.
Barajın yapımı 1965 yılında başlanmış 1967 yılında bitirilmiştir.

14. Seddeler

1 — Edirne Ana Seddesi : 5660 m. boyunda: 300 ev ve 700 dekar araziyi Tunca ve Meriç Nehrinin taşkınından korumuştur.

2 — Kazanova 1. Kısım Sed. 5325 metre
» 2. Kısım Sed. 5600 metre
Toplam 10925 metredir.

Edirne'nin batısında çok münbit olan 6000 dekar arazi Meriç ve Tunca'nın taşkınlarından korunarak emniyetli ziraat yapılması sağlanmıştır.

3 — Tunca Sol Sahil Seddesi: 6970 metre boyunda olup 3125 dekar araziyi taşkından korumaktadır.

4 — Orestias Seddesi : 5860 metre boyunda olup Karaağacın 2 Km. güneyinden başlayıp Yunanistan Hududuna kadar devam etmektedir. Seddenin su tarafına açılan OR_4 kanalı ile 6880 dekar arazinin drenajı sağlanmıştır.

5 — Kirişhane Ana Seddesi: 12176 metre boyundaki ana sadde Kirişhane Ovasını korumaktadır. Edirne Ana Deresinden başlamakta 4700 metre boyundaki Kirişhane Arka Seddesi ile devam etmektedir. Bu seddeler sayesinde 9200 dekar arazi taşkından korunmaktadır.

6 — Köplü Seddesi : 12250 metre boyunda olup 1600 hektar sahanın korunması ve emniyetli bir şekilde ziraat yapılmasını sağlamak maksatlı olup 1964 yılında başlanıp 1966 yılı sonunda ikmal edilmiştir. Yatırım bedeli drenajı ile birlikte 9339000 TL. dır.

7 — Doyran Sed. ve Drenajı : 400 hektar sahanın taşkından korunarak emniyetli bir şekilde ziraat yapılabilmesini sağlamıştır. İnşaata 1965 yılında başlanmış ve 1966 yılı sonunda bitirilmiştir. Yatırım bedeli drenajı ile birlikte 1532000 TL. dır.

Altınyazı Barajından Bir Görünüş

Tunca Nehri Taşmış Durumda

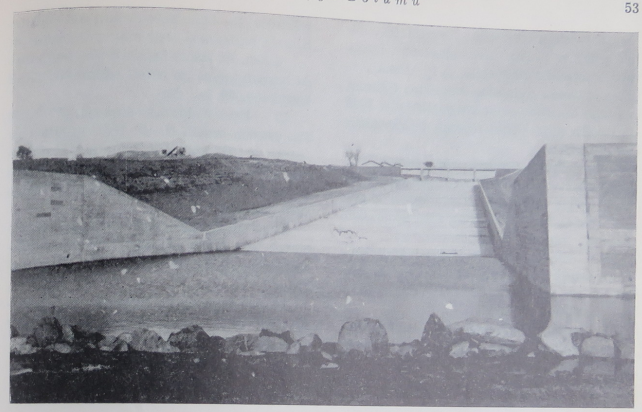

Altınyazı Barajı - Dolusavak Mansaıtan Görünüş

Edirne Ihata Seddesi

8 — Cimra Seddesi : 2.500.000 TL. Keşif bedeli ve 11 Km. uzunluğundadır. İpsala ana seddesi ile Gala Gölü ve İp. drenaj kanalı arasında Telmota, Pamuklu, Galanın sularını önlemek amacıyla yapılmıştır. 3000 hektarlık saha bütün feyezan tesirlerinden korunmuştur.

9 — İpsala Seddesi : 1960 yılında başlayıp 1963 yılında bitirilen İpsala Seddeleri kısım kısım yapılmıştır. 11570 hektar araziyi taşkından koruyan bu seddeler 26.845.000 TL. sına mal olmuştur.

10 — Poplos Çevirme Seddesi: 6662 metre uzunluğundaki 299.000 TL. keşif bedelli bu seddeye 1960 tarihinde başlanmış ve 1961 yılında ikmal edilmiştir.

11 — Ergene Seddesi: İki kısım halinde inşa edilen seddenin 4 Km. 1. nci kısmı 2.326.000 TL. keşif bedelli olup 8.8.1962 tarihinde başlanmış 1962 malî yılı bitmiştir.

4 Km. lik ikinci kısmına ise 1963 yılında başlanıp aynı yıl ikmal edilmiştir. Keşif bedeli 500.000 TL. dır.

12 — Enez Seddesi ve drenajı : 7.715.000 TL. yatırım bedelli bu işe 1965 yılında başlanmış ve 1967 Malî Yılı sonunda ikmal edilmiştir. Enez Kasabası ve 1724 hektar arazi taşkından korunmuştur. Seddenin boyu 7000 metredir.

13 — Alibey Yaz Seddesi : Alibey Köyünün 2 Km. batısında 5965 metre uzunluğunda olup 3000 dekarlık araziyi korumaktadır.

14 — Nasuhbey ve Ummuca Yaz Seddesi : 9500 metre boyunda olup 12.000 dekar araziyi taşkınlardan korumaktadır.

V / TARİH BÖLÜMÜ

«Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.»

K. ATATÜRK

1. Giriş

Trakya Bölgesinde yapılan arkeolojik kazılar Edirne ve cıvarında ilk yerleşmenin günümüzden 5-6 bin yıl önce olduğunu göstermektedir.

Bu bölgenin iç sakinleri Trakya Türkleri olup, Orta Asya'dan Kuzey Karadeniz ve Balkanlık yoluyla gelmişlerdir.

Bu bölgede zamanla Akalar, Persler hakim olmuşlar M.Ö. 5. nci Yüzyıl ortalarında kurulan Büyük Trak Devleti, M.Ö. 4. ncü yüzyılda zayıflarken Kıral Filip 11. tarafından Mekedonya'ya katılmıştır.

Uzun süren Roma Devrinde İmparator Hadriyonus tarafından büyük bir şehir özelliği kazanan Edirne, daha sonra Bizans'a intikal etmiş ve nihayet 1361 yılında Osmanlı Türkleri tarafından fethedilmiştir.

Halen Yunan ve Bulgar sınırında bulunan Edirne en batıdaki bir serhat şehrimizdir.

2. Edirne'nin muhtelif devirlerdeki isimleri ve son şekli

Şehrin Trakların en büyük kabilelerinden biri olan Odris'ler tarafından tesis edildiği zamanki ilk adının Odrisa veya Odrisya olması ihtimali vardır. (Arif Müfit Mansel, Trakya'nın kültür ve tarihi, 1938 S. 5 e atfen islâm ansk. s. 109) fakat, şehrin bu ilk isminden müvarrihlerde birlik yoktur. Grek Nkephorst'a şehrin adı Oresta olarak geçtiği halde ammeianus ve diğerleri Uskuduma şeklinde kaydetmektedirler. Ancak bu son ismin Edirne'den ziyade onun nahiyesi olan Üsküdar Kasabası için söylendiği düşüncesi daha doğrudur.

Mekedonyalılar burasını Oreslerin bir kolonisi haline getirdikleri zaman şehre Orestio ve Varoşlarına Gonnoi adını vermişlerdi.

Bu şehir M.S. 2. nci Asırda İmparator Hadriyonus tarafından yeniden tesis edilince onun adına izafetle Hadriyonaopolis ismi verilmiştir.

Eski eserlerde bu şehrin adına Edrenos, Edroneve Edrnaboli şekillerinde rasladığımız gibi Murat I. de Endriye yerine Edirne şeklini kabul ettiğini İlhanlı Hükümdarı Veis Han'a gönderdiği bir fetihnamede bildirilmektedir. Bu itibarla daha başka misallerinde teyit ettiği gibi bu şehrin adı uzun zaman Edrine şeklinde olduğu ancak son asırlarda belki de XVIII yüz yıldan sonra (Edirne) denildiğini kabul etmek yerinde olacaktır.

3. Edirne tarihi

A) TARİH ÖNCESİ ÇAĞLARDA EDİRNE :

İlk çağların doğu ve batı medeniyetleri olarak isimlendirilen biribirlerinden farklı iklim bölgelerinde de ve farklı insan topluluklarının meydana getirmiş oldukları bu medeniyetlerin zaman zaman biribirleriyle olan fikirleri alış-verişi ve silâhlı çatışmalar başlıca şu iki yolla yapılmaktaydı.

1 — Anadolu ve başta Girit olmak üzere Ege Denizindeki adalar üzerinden Yunanistan'a ulaşan denizyolu,

2 — Trakya ve Balkanlardan geçen büyük kara yolu.

Yüzyıllar boyunca doğu ve batı âlemleri arasında terkolunmaz bir köprü vazifesi gören Trakyanın kilit noktalarından biri de hiç şüphesiz ki hakimiyeti için tarihin her devrinde mücadelelere sahne olmuş bulunan Edirne'dir.

Yunanlıların THARAKE, Romalıların TRACIHA yani Traklarla meskûn manasına gelen Trakyaya bu ismi veren Traklar aynı zamanda Edirne'nin de tarihteki ilk kurucularıdır.

Edirne ve civarındaki ilk yerleşmenin günümüzden 5-6 bin yıl, İsa'dan 3-4 bin yıl önce olduğunu bu bölgede yapılan arkeolojik kazılar ortaya koymuştur.

İlk önceleri mağaralarda, daha sonraları bazen etrafı hendek ve çitlerle tahkim edilmiş köylerde ve bazen de nehir ve deniz kıyılarında kazıklar üzerine inşa edilen evlerde oturan Trak kabilelerinden birinin, Edirne şehrinin bulunduğu yerde bu tip bir iskân yaptığı ancak bu köy veya kasabanın Mekedonyalılar ve Romalılar tarafından genişletilip tekamül ettirildiği anlaşılmaktadır. Edirne'de ilk iskânın yapıldığı saha Trak Kabilelerinin en eski ve büyüklerinden biri olan ODRİSLER tarafından kurulan kasabanın ismi çeşitli eski kaynaklara göre değişmektedir. Bununla beraber, eski kaynakların büyük bir kısmı tercihan «ORESTİA» yahut «ORESTİAS» adını kullandıklarına göre Edirne'deki bu ilk Trak Köyünün Orestia adını taşımış olduğu veya Yunanlılar tarafından hakiki Türk adının değiştirilerek, bu şekle sokulmuş olduğunu kabul etmek mümkündür.

Bu ilk yerleşmenin nerede yapılmış olduğuna dair kesin birşey söylenmezse de biribirinden az farklı sahalarda müteaddit iskânların yapıldığı ve bunların zamanla esas kasabaya katılarak genişlediği düşünebilir. Tarih boyunca, eski iskân sahalarının yeniden gelenler tarafından kullanıldığı göz önüne getirilecek olursa, daha sonraları müstahkem bir şehir halini alacak olan Edirne Kale'sinin, Tunca Nehrinin kuşattığı meyilli bir sahada inşa edilmiş olması, daha sonraki devirlerde ve hattâ Osmanlılar zamanında dahi sarayların aynı bölgede kurulmuş olması, bu kesimde eski bir iskân geleneğinin mevcudiyetini ortaya koyar. Nitekim Ord. Prof. Şevket Aziz Kansu'nun yapmış olduğu araştırmalar (5) neticesinde bu ilk Trak yerleşme yerinin, Edirne İl Merkezinden takriben 5 Km. kuzey-batıda bulunan Çardakaltı denen yerde ve Tunca Nehrinin üst sekisinde olduğu anlaşılmıştır. Bezekli, bezeksiz ve çok sayıda koramik parçası, taş el değirmenleri ve cilâlı taş baltalar gibi yazıdan öncesine ait ilk kültür buluntusuna rastlanan Çardakaltı tarih öncesi istasyonunda hiçbir madenî eşyaya rastlanılmamış olması bu yerleşme yerinin Cilâlı Taş Devri sonuyla, Madenler Çağı başlangıcına kadar indiğini gösterir (M.Ö. 4-3 bin).

Edirne'nin tarih öncesine ait buluntulardan başka insan öncesi, insan öncesi tarihine ait Fosiller de ele geçirilmiştir. Kıyık Buçuktepe semtlerindeki kum tabakaları içinde bir milyon sene önce yaşamış olan bir hortumluya ait 6 hayli ilginç buluntular mevcuttur.

B) TARİHİ ÇAĞLARDA EDİRNE :

Eski Yunan tarihçilerinden Heredot'un Traklar Hintlilerden sonra gelen Dünyanın en büyük kavmi, Romalı tarihçi Plinius'un Traklardan, «Avrupa'daki kavimlerin en cessurlarından» ve Paunasias'ın «Traklar toplu bir millet olarak diğer milletlerle mukayese edilecek olursa bunların Kentlerden sonra gelen en büyük kavim oldukları anlaşılır» şeklinde bahsettikleri Traklar, kuvvetli bir devlet kurmak için gereken bütün imtiyazlara ve hasletlere sahip olmalarına rağmen, ayrı ayrı kabileler halinde yaşamış olmalarından dolayı böyle daimî bir birliği gerçekleştirememişlerdir. Zira bilhassa Odrislerin bütün gayretlerine rağmen daimî

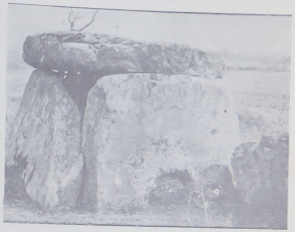

Lalapaşa İlçesi Büyünlü Köyünde Dolmen (Tarih Öncesi Çağdan Mezar)

Saraçhane Köprüsü - Edirne'de Osmanlılar Tarafından Yapılmış İlk Köprüdür. Sene : 1451 (Şahabettin Paşa Tarafından Yaptırılmıştır)

kılamadıkları Trak Birliği ve dolayısiyle Edirne Havalisi ancak Roma hakimiyetine geçtikten sonradır ki tarihte müstakil isminden bahsettirebilmiş ve hattâ bu devirde altın çağını idrak etmiştir.

Tarihte Ahay yahut Akalar olarak bilinen M.Ö. 1400-1200 yılları arasında varlıklarını kabul ettiren bu medeniyetin etkisi altında kalan Traklar daha sonraları Yunan Koloni şehirleriyle münasebet tesis etmelerine rağmen Yunan Kültürlerinin pek tesirinde kalmışlar ve bunun yanında kendi geleneklerini devam ettirmeyi ihmal etmişlerdir.

Pers Kralı Darius I. in İskit Seferinden sonra M.Ö. 513 yılında Perk hakimiyetine giren Trakya, Pers Hegomonyasından sonra M.Ö. 5. nci yüzyılın ortalarına doğru Odrisler tarafından kurulan ve zaman zaman sınırlarını Meriç Menbasından Odesa - Varna'ya kadar genişleten büyük bir devletin sınırları içinde kalmıştır.

Daha ziyade ordunun başında bulunan kıralın kişiliğini temsil eden ve birliği buna dayanan o cins devlete, pek büyük bir varlık gösteremeden M.Ö. 4. ncü yüzyılda parçalanmaya başlayarak büyük bir Balkan Devleti kurmak siyasetini güden Mekodanya Kıralı Filip 2. tarafından Mekadonya'ya iltihak olundu.

Hellenizm Devrinde teşekkül eden çeşitli krallıkların kah nüfusuna giren kah bağımsızlığı için bir takım ayaklanmalara sahne olan Trakya M.Ö. 280-279 yılında Galat'lar yahut Kelt'lerin büyük fakat geçici istilasına maruz kaldıktan sonra Mekedonya Kırallığının Romalılar tarafından ortadan kaldırılmasından sonra M.Ö. 168 yılında Roma'nın nüfusuna girmiş oldu.

Bu şekilde Roma Hegemonyasına girdikten sonra M.Ö. 123/124 yıllarında Trakyayı ziyaret etmiş olan Roma İmparatoru Hatriyanus (117/138), Orestia Kasabasına da şehir hukuku bahşederek ona kendi ismini «Hadrianopolis» (Hadriyan Şehri) ünvanını verdi. İşte bu tarih ve isimden sonradır ki Hadrianopolis, Sulh ve sükûn içinde devamlı olarak gelişmiştir. Nitekim Dioketianosun vücuda getirdiği idarî reformlarda mülkî teşkilâttan sonra Hadriyanopolis Roma'nın Tracıa eyaletinin 6 vilâyetinden birini teşkil eden Haemimontusun baş şehri olmuştur.

4. Kültür ve medeniyet

A) TRAKLARIN ASLI, TOPLUMSAL GELENEK - GÖRENEK VE YAŞAYIŞLARI :

Tarih öncesi devirlerinde, kökleri Orta Asya'ya dayanan ve bir kısmı Anadolu, bir kısmı Güney Rusya'dan ve Basarebya'dan gelen bazı kavimler Trak ismini alarak oturdukları bölgeye Trakya adını vermişlerdir. Açık renk ve derileriyle yağlı tenleriyle oturduğu bölgenin kara iklimine uygunsal karakterle Trak erkekleri de kadınlar gibi uzun saç bırakırlardı. Kenevirden yapılmış ve ten üzerine giyilen iç çamaşırları ile bunların üzerine takılan hayvan postu giyen Traklar ayaklarına kalın deriden çarık ve başlarına da tilki kürkü örterlerdi.

Bilhassa kıvrık kılıçlarıyla tanınan bu kavim mızrak, hançer ve balta gibi madeni silâhların yanında ok ve yayı da kullanmakta mahirdirler. Bilhassa Edirne'nin ilk sakinleri olan Odrisler; atlı olarak ok atmakta büyük maharete sahiptirler. Harp ve avdan çok hoşlanan Trak'lar spora da ayrıca önem vererek boş zamanlarını çeşitli oyunlarla gerçekleştirirlerdi. Büyük boynuzlarla şarap içerek tütsülenmiş veya kızartılmış et başlıca gıdalarını teşkil ederdi.

B) DİN :

İlk zamanlar tabiî kuvvetlere ve bilhassa hayvan ağaç ve kayalara taparak Fetişizm'in hakim olduğu devirlerde tilki ve ayı Trak'lar için başlıca kutsal hayvanlardı. Daha sonraları Yunan Dininin etkisinde kalarak onların çok Tanrılı din sistemini kendilerine göre uygulayan Traklar kendi inançlarını da bunun yanında götürmüşlerdir.

Ölümden sonra da hayatın öbür dünyada devam edeceğine inandıklarından ölü merasimleri ve gömme tarzları hayli ilginçtir. Ölen bir kimsenin cesedi üç gün muhafaza edilir ve bu müddet zarfında ölünün ailesi birçok kurbanlar keserek onun etrafında ağlaşırlardı. Daha sonra tertip edilen bir cenaze ziyafetiyle ceset yakılır veya yakılmadan önce hazırlanan mezar içine konurdu. Sonra mezarın üstü yığma toprakla doldurularak bugün tümülüs adını verdiğimiz kubbeli mezarla muhafaza edilirdi.

Ölen Trak erkeğinin kadınları kocaları tarafından hangisinin daha fazla sevilmiş olduğunu tesbit için aralarında amansız bir mücadeleye tutuşurlar ve ölünün yakınları tarafından seçilen kadın yine ölünün en yakınları tarafından öldürülerek kocasının yanına defnedilirdi. Ölen kadın mutlu, hayatta kalanlar ise büyük hakarete uğradıkları için pek büyük bir üzüntü duyarlardı.

Ölümden sonraki hayatın, dünyevî hayattan daha iyi olduğuna itikat ettiklerinden mezarlara öbür âlemde kullanılmak üzere birçok eşya, silâh ve hattâ yiyecek dahi korlardı.

C) MİMARİ :

Tarih öncesi devirlerinde mağaralarda, deniz, nehir kıyılarında kazıklar üstünde kurdukları evlerde oturan Traklar, daha sonraları yuvarlak, dikdörtgen plânlı ve çitten yapılmış evlerde barınırlardı.

İskân mıntıkalarının etrafında taş ve çamurdan örülmüş surlar bulunurdu. Gelişmiş bir şehir durumunu Roma İmparatorluğunun hakimiyetinde kazandığını gördüğümüz Hadrianapolis'in etrafı dikdörtgen bir surla çevrilmiş olup, 360 bin metre karelik bir sahayı işgal ettiği anlaşılmaktadır. Dört köşesinde dört yuvarlak muazzam burç bulunan Roma Devri Edirne Kalesinde küçük burçların aralarında ise ayrıca dört köşeli onikişer daha ufak kule ile dokuz kadar da kapı sıralanıyordu.

On dokuzuncu yüzyılın ortalarına kadar muhafaza edilmiş olmasına rağmen, bugün yok denebilecek kadar az bir kısmı kalan Edirne Suru Bizans Devrinde de yeni tadiller görerek takviye edilmiştir.

Dört tane olan yuvarlak köşe kulelerinden bugün için ancak bir tanesi o da daha sonra saat kulesine tadil edildiğinden ayakta durmaktadır. Diğer üç kuleden ikincisi Yelliburgaz veya Kafeskule, üçüncüsü Germekapı ve sonuncusu da Zindanaltı Kulesi olarak tanınıyordu. Hadrianopolis'in diğer yapılarını bugün ancak şehrin eski sikkeleri (II) üzerindeki tasvirlerinden öğreniyoruz.

Bunlar arasında Mabedler Çeşme anıtları ve heykeller şehri süslemekteydi.

5. Bizans Devrinde Edirne

Roma İmparatoru Hadrianus tarafından, İlk Çağda Uscuduma veya Orestias adındaki şehrin üzerine, 123-124 yıllarında Hadrianopolis adı altında kurulan Edirne'ye Bizans genç devir kaynaklarında yine Orestia ve Orestias olarak rastlıyoruz.

Edirne daha Diokletianus Devrinde 297 yılında idarî bölünüşte Trakya Eyaletinin altı vilâyetinden biri olan «Haemimontus» un baş şehri olarak görülür.

IV. Yüzyılda önemli bir stratejik nokta olarak tarihe geçer ve yine bir takım harplere sahne olur.

Licinius ile Constantinus Magnus arasında 324 te Edirne civarındaki savaşta Licinius yenilmiş, İmparator Valens zamanında da Gotlarla yapılan savaşta Edirne tehlikeye maruz kalmıştır.

Theodoius I (379-395) zamanında bertaraf edilen Got akınlarından sonra ise V. Yüzyılın ilk yarısında Hunlar Trakyayı tehdit etmeye başlamışlardır.

V. Asır sonları ve VI. Asırda bilhassa Zenon ve Anastasius zamanında Hun akınlarından Bizans tarihçileri bahsetmektedir. Trakya'ya karşı yapılan akınlar İmparator Justianos zamanında da devam etti. Bu devirde (550) vuku bulan bir akında Bizans

(II) Sikke : Eski devirlerde basılmış olan ve her iki yüzü muhtelif tipte figürlerle ve yazılarla süslü madeni para.

Ordusu Edirne önlerinde ağır bir bozguna uğradı. Büyük Constantinus'un kutsal sancağı bile düşmanın eline geçti. Bu tehlikeli Avar akını ancak bir baskınla dağıtılabildi.

Mavrikios zamanında daha tehlikeli bir hal alan bu Avar akınları, ancak Heraklios zamanında ortadan kalktı.

Fakat bundan sonra da Trakya'da Bulgar hakimiyeti başladı. 807 yılında İmparator Nikephoros (802-811) Edirne'yi kurtarmak üzere Bulgar'lara karşı sefer tertip etmiş, fakat aleyhine hazırlanmakta olan ayaklanmayı duyarak, İstanbul'a dönmüştü. İkinci def'a Krum Han'a karşı saldırdı ise de Nikephoros ve ordusu tamamen yok edildi.

813 yılında kuvvetli bir Bizans Ordusu Edirne'nin kuzeyinde Versinikiada Krum'la karşılaştı. Krum bir def'a daha Bizans'ı bozguna uğrattı. Mikhael'in yerine İmparator olan Ermoni Leon V. (813-820) zamanında Krum'un kardeşi idaresindeki kuvvetler tarafından Edirne tekrar kuşatıldı. Bu kuşatma yüzünden aç kalan ve teslim olan Edirne ve etrafındaki köylerin halkı Tuna'nın karşı yakasına sürüldü. Krum'un yeni bir İstanbul akınına hazırlandığı sırada ölmesi üzerine başa geçen Omurtag Han zamanında ise Bizans'la 30 yıllık bir sulh anlaşması yapılmış ve kabul edilen sınıra göre Edirne yine Bizans toprakları içersinde kalmıştır.

Makedonyalı İmparatorlar sülâlesinden Leon VI. öldüğünde yerine kardeşi Alexandros ve altı yaşındaki oğlu Kostantinos kalmıştı. Bu zamanda artık Hıristiyanlığı kabul etmiş olan Simeon da Trakya'da hiç bir mukavemet görmediği için 913 te İstanbul Kapılarına kadar dayanmıştır. İsteği, Bizans tacını elde etmekti.

Şehre törenle kabul edildi ve Konstantin 7. nin kızıyla evlenmesi uygun görüldü. Fakat Simeon yurda döndüğünde bu dostluk münasebetler kesilince tekrar Trakya üzerine yürüdü ve Ermeni asıllı Vali Pankratakasın teslim etmesiyle 914 te Edirne'yi ele geçirdi. 917 Yılında da Bizans Ordusu Simoen tarafından tamamen imha edildi.

Fakat Anadolu'da isyanlar başlayınca devletin devamlı tehlikelerle karşılaşması Roma Devrinden beri süregelen idari teşkilâtın değiştirilmesine yol açtı. Gitgide sayıları artan askeri bölgeler Thama adı altında birer garnizon vilâyeti haline geldi, Edirne de bunlardan biri oldu.

Edirne Bulgar tehlikesinden yüzyıllar boyunca kurtulamadı. Bulgar Kıralı (Gugaroktonos) ile tanınan Basileos II (976-1026) zamanında da Edirne yine Bulgarların hücumuna uğramış Meryem'in ruhunun göğe çıkışının yortusu (Koimesis) gecesi Samuel tarafından halk kılıçtan geçirilmişti.

Ailesi Edirne civarından gelen Alexsios, 1081 de Alexios I. nci olarak tahta geçtiğinde bu def'a devletin en büyük düşmanı Kuman'lardı.

Edirne'yi bundan sonra da Haçlı Seferleri rahat bırakmadı. 1096 da I. nci Haçlı Seferlerinin üç dalgası da Edirne'den geçti.

II. nci Haçlı Seferleri sırasında ise (1145-1149) Haçlılar, Konrat 3. ncü emrindeki Alman kuvvetleri ile Edirne'den geçtiler. Alman - Rum anlaşmazlığı yüzünden İmparator Manuel II. Haçlı zararlarını önlemek için Edirne'ye kuvvet gönderdi. Bunun üzerine Haçlılar Edirne'yi bıraktılar. Edirne Bizans İmparotoru İsaakhios II. Angelos zamanındaki üçüncü Haçlı Seferine de sahne oldu.

Dördüncü Haçlı Seferinde ise batılı şövalyeler 1204 te İstanbul'u kuşatmışlar, Çorlu Kalesi ve Edirne'ye kadar olan yerleri almışlardır. Lâtin İmparatoru ilân edilen Baudoi de Flandre Edirne'de Bizanslı Halk tarafından Bizans Hükümdarı gibi karşılandı. Halbuki Edirne Bizans'ın parçalanmasında en büyük payı olan Venediğe düşüyordu. Lâtinler yerli halkı hoş tutmamışlar. Edirne'li kadın ve kızlara saldırmışlardı. Bunun üzerine Bizanslılar, Bulgar Çarı Kalovan'la anlaşarak Lâtin'leri tehlikeye düşürdüler. İlk def'a Dimetoka sonra da Edirne de ayaklandı.

Buradaki Fransız ve Venedik'liler kaçtılar.

XIII. Yüzvılda ise bütün huzursuzluğuna rağmen Edirne önemli bir ticaret merkeziydi. Yaşlı İmparator Andronikos II. (1282-1328) oğlu Mikhael Bulgar tehlikesine karşı Edirne'de oturuyordu. Mikahel'in küçük oğlu Andronikos 3. ise 1321 de İstanbul'dan kaçarak taraftarlarıyla birlikte dedesi Andronikos II. ye karşı hücuma geçmişti. Devletin zararına olan büyük vaadlerde bulunarak Trakya'yı elde etmesini bildi. Bu sırada Bulgar'lar 1322 de Edirne önlerine dayandılar. Fakat Andronikos 3. tarafından püskürtüldüler.

Yeni Bulgar Çarı Mikahel II. Sisman ise Andronikos III. ile anlaşarak dedesine karşı yaptığı mücadelede yardımına karşılık Andronikosun kız kardeşini ve çeyiz olarak da birkaç şehir alacaktı. 1336 da Edirne'de Andronikos III. ün kızı ile Bulgar Prensi Mikahel veya İvan Asen evlendiler. Daha uzun yıllar süren Andronikoslar arasındaki taht kavgasında Edirne önemli bir rol oynadı.

Fakat 1354 te Türk'ler Süleyman Bey vasıtasıyla Gelibolu Kalesini alarak Trakya'ya akınlara başladılar. Türklerle başa çıkamayan Kantakizanos tahtan çekildi. 1359 da ise Türk Kuvvetleri İstanbul surları önlerine dayandılar.

Murat Hüdavendigar idaresinde önce Lüleburgaz, Babaeski alındı. Bizanslılar her zamanki gibi gene kuvvetli olan Edirne Kalesine sığındılar. Murat bunun üzerine Lalaşahin Paşa idaresindeki kuvveti buraya gönderdi. Şehir dışındaki Bizanslılar bozguna uğradılar. Hacılbey, Evronesbey ve Murat Han Edirne önüne geldiklerinde Meriç Nehri taşmıştı. Edirne muhafızı olan Bizanslı kumandan bir gece kayıkla Enez'e (Ainos) kaçtı. Ertesi gün haber duyulunca Edirne Halkı şehir kapılarını açtı böylece 1362 de Edirne Türk hakimiyetine girdi. 1365 yılında da Türk Edirne'nin başkent olmasıyla şehir için yepyeni bir devir başlıyordu.

A) EDİRNE'DE BİZANS DEVRİ ESERLERİ :

Edirne'de Bizans Devri kalıntıları yok denecek kadar az olduğundan, bu devir eserleri hakkında fazla bir bilgi edinemiyoruz. Günümüze kadar gelen veya kayıtlardan öğrendiğimiz eserler şunlardır.

Bir İmparator Heykeli Parçası :

Edirne'de bulunan en eski Bizans eseri şimdi İstanbul Arkoleji müzesinde teşhir edilen bir (Togolu İmparator büstü) dür. 1793 yılında II. Katerina tarafından gönderilen Rus Elçiliği hey'etindeki bir asılzade subay Beyazıt II. camii avlusunda gördüğü başı harap olmuş profil bir büstü Edirne'nin kurucusu Hadriyanus olduğunu söyler. Roma Devrinde önemli bir kale, bir costondur. Edirne Surunu İmparator Hadriyonus (117-138) yaptırmıştır.

Dikdörtgen şeklinde bir Roma Kastrum'u planında olup, dört köşesinde dört yuvarlak burç ve aralarında dokuz kapı ve sur önünde bir de hendek bulunmaktaydı. Evliya Çelebi Edirne'yi gezdiği 1649 senesinde bu surun etrafının çör çöple dolu olduğunu ve bazı yerlerde hendeği bariz bir şekilde gördüğünü söyler. Osman Nuri Peremeçi'nin «Edirne Tarihi» adlı kitabında bahsedilen kuleler Hisar'ın kuzey batısındaki Yelliburgaz Kulesi üçüncüsü Germekapı Kulesi (Tunca kenarında asıl kuleye girme bu duvarla bağlı olduğu için bu isim verilmiştir). Dördüncü kule ise Zindanaltı Kulesidir. (Bu kule de Yeniçeriler ortadan kalkıncaya kadar hapishane olarak kullanılmıştır). Bugün bu köşe kulelerinden ancak biri ayakta kalmıştır. O da geçen yüzyılda Saat Kulesi olarak kullanılan ve Evliya Çelebide de esas kule (Makedonya Kulesi) olarak adlandırılan kuledir.

Kale XIX yüzyılın ortalarına kadar ayakta kalmış fakat 1886-1887 den sonra Vali Hurşit Mehmet Paşa zamanında, resmî bina inşaatlarında kullanılmak üzere, yer yer sökülerek bugün çok az bir kısmı mevcuttur. Bu yüzden Roma Devrinde yapılan ve Bizans Devrinde de bazı ilâveler alan bu kale hakkında fazla bir bilgimiz olmuyor. Bugün için bize durumu hakkında bilgi veren ancak üç kayıt mevcuttur. Bunlardan birincisi, olan saat kulesindeki tuğla bir kitabeden, esası Roma Devrine ait olmakla beraber Bizans Devrinde bir tamir geçirdiği

ve son devir Bizans İmparatorlarından Loannes V. Palaiologos (1341-1391) veya Ioannes VI. Kantakuzenos (1347-1354) a ait olduğu anlaşılır.

Büyük bir yazma Edirne Tarihi'ne sahip Ahmet Badi Efendi'ye göre kuzey tarafındaki küçük burçlardan dördüncüsünde de mermerden Yunanca bir kitabe vardır. 1828-1829 da Rus'lar Edirne'ye gelince Yerli Rumlar bu kitabeyi yerinden söküp Metropolit Kilisesi'ne kaldırmışlardır. Kilise yıkılırken de Edirne Müzesi'ne alınmıştır.

«Romalılara gerçekten şan veren hükümdar Mikhael - ki onun sayesinde Constantinos Şehri kurtarıldı - Barbarlara karşı onların hücumları karşısında hiç sarsılmıyan kuleli suru yaptırdı.»

Surlarda üçüncü, işaretle Breyennios'un Monogramı (adını gösteren bir markadır). Bu üç vesika da Edirne'nin geç Bizans Devrinde tamir geçirdiğini bize göstermektedir.

Kilise Camii :

Daha önce kilise olup da fetihten sonra camiiye çevrilen bir yapıdan Abdurrahman Çelebi «Enisünmüsamirin» adlı kitabında bahseder.

İki paye üzerine altı kubbeli olarak ve köşesine küçük müvezzine ilâve edilerek cami haline getirilmiştir. Bu kilise camii XVII. nci yüzyıla kadar ayakta kalmıştır.

Ayasofya Kilisesi :

(Halebi Medresesi Camii)

Bizans Devri büyük şehirlerinde olduğu gibi Edirne'de de bir Ayasofya Kilisesi olduğu tahmin ediliyor. Çünkü yakın zamana kadar kale içinde Ayasofya olarak tanınan, fetihten sonra Murat I. in emriyle cami haline getirilen, Murat II. zamanında yanına bir medrese yapılarak Halebi Camii adı ile tanınan bir camii bilinmektedir.

Yıldırım Beyazıt Camii :

Rıfat Osman Bey «Edirne Rehnüması»nda şehrin biraz dışında kalan Yıldırım Beyazıt Camii yerinde fetihten önce Tiriz İya Hares olarak bilinen bir kilise olduğunu ileri sürer. 1907 de ilk araştırmayı yapan Gurlit, yapının 440 tarihlerinde yapıldığını 1400 e doğru cami haline getirildiğini yazar.

Netice olarak bina IV. - V. yüzyıllarda yapılmış hac biçiminde bir mausoleom iken fetihten sonra büyük değişiklik geçirerek dış duvarları ilk yapıyı tamamen gizleyecek tuğla - taş tezyinatla kaplanmıştır. Binanın revak sütun başlıkları eski Bizans malzemesidir.

Sinaitikon Kilisesi :

1907 yılında Edirne'nin mimarî eserlerini inceleyen Gurlit enteresan plânlı çok küçük bir Bizans Kilisesinin plânını da çı-

Edirne Kalesinden Kalan Burç

kartmıştır. Siniatikon Kilisesi olarak bilinen bu yapının çevre duvarları serbest haç şeklinde olup bina dört apsisli yonca plânlıdır.

Plândan anlaşıldığına göre XII. yüzyılda ya büyük tadilât görmüş veya yeni baştan yapılarak yüksek kasnaklı pencereli bir kubbe ilâve edilmiştir. Esas bina IV. yüzyıla, sonradan yapılan değişikliklerle de XII. yüzyıla tarihlenebilir.

6. Osmanlı Türk Devri

Padişah Sultan Murad I., Rumelinin fethi yolundaki çalışmalara hız vermiş ve Beylerbeyi Lala Şahin Paşa'yı da Edirne üzerine göndermişti. Bunu haber alan Edirne tekfûru kuvvetleri ile Osmanlı Serdarını Sazlı - Dere'de (Edirne'nin güney doğusunda, Hayrabolu - Edirne arasında) karşıladı; fakat mağlûp olarak, kaçtı ve Edirne Kalesine kapandı. Lala Şahin Paşa'yı takiben Hacı İlbeyi ve Evrenos Bey kumandanlarındaki kuvvetlerin de Edirne'ye doğru geldiği ni ve mukamete muktedir olamıyacağını anlayan tekfûr, Tunca sahilindeki sarayını bir gece gizlice terkederek, sandal ile Enos'a kaçtı ve kale ahalisi de sabahleyin şehri, kale içinde serbest yaşamaları şartı ile Osmanlılara teslim etti (Şevvâl 763 = Temmuz 1362).

Edirne bundan sonra Rumeli Fütuhatında birinci derecede bir yer aldı ve mühim bir hareket üssü oldu..

1364 yılında sırp, boşnak, eflâk ve macar kuvvetlerinden müteşekkil bir Haçlı Ordusunun Edirne üzerine yürümesi üzerine Lala Şahin Paşanın keşfe memur ettiği, Hacı İlbeyi kumandasındaki Osmanlı akıncı süvarisinin bir baskını ile Sırp Sındığı Zaferi kazanıldı. Bu zafer Edirnenin 25 Km. Batısında, Meriç kıyısında bir yerde (Cisrı Mustafa Paşa kazası dahilinde bugün Sırp-Sınırı, Küçük Kaz Ovası denilen mevki) vukû buldu.

Edirne'nin daha büyük ehemmiyet kazanması, Yıldırım Beyezıt'in vefatından sonra, şehzâdelerin birbirleri ile mücadeleleri sırasındadır. Sultan Çelebi Mehmet I.'in sekiz seneyi bulan saltanatının büyük bir kısmı burada geçti ve burada vefat etti.

Sultan Murad II. Devrinde Edirnenin mamurluğu arttı, şehir büyüdü ve daha fazla ehemmiyet ve kıymet kazandı. Haklı olarak, Abu'l-Hayrat ünvanı ile anılan padişah

Atatürk 21.12.1930 da Edirnede, Türk Ocağında

Atatürk Edirne'de Öğretmen Okulunda (1915)

Atatürk Edirne'de (21 - 12 - 1930)

Atatürk Edirne'de (21 - 12 - 1930

Edirne ve cıvarını imâr ve inşa ile, Gelibolu-da, bir köprü ve bazı tesisler yaptırdıktan başka Uzunköprü (Cesr-Ergene) kasabasını teşkil etti.

Edirne'de ada içinde oğullarına (Alâeddin, Mehmet) günlerce süren debdebeli düğünler tertip etti. Uzun seneler fütuhatı buradan sevk ve idare, elçileri Dar al-Saltana-i Edirne'de kabul etti. 1443 yılında oğlu Mehmed lehine tahttan feragat etti ve Manisa'ya çekildi.

Ancak bir Haçlı Ordusunun hududu geçmesi üzerine, devlet erkânının ısrarı ile, avdet etti ve Varnaya gitti. Murad II. Varna Zaferinden sonra tekrar oğlu Mehmed lehine saltanatı terketmişse de Edirne'de Bedesten cıvarında vukû bulan bir yangında Yeniçerilerin yağma ve isyan çıkarması üzerine, tekrar dönmeye mecbur olup askere yarımşar akça terakki verildiği için, Edirne'nin şarkındaki Buçuktepe denilen tepede Yeniçerileri teskin ile üçüncü defa saltanatı eline aldı.

Oğlunun Dulkadırlı Bey'i Süleyman Bey'in kızı Sitti Hatun ile günlerce süren düğününü burada yaptı. Veliahdinin kendisinden sonra saltanata geçmesi hakkında bir vasiyetname yazdırdıktan sonra Edirne Sarayında vefat (3 Muharrem 855 — 5 Şubat 1451) ve Manisadan derhal gelen oğlu Mehmed II., 13 gün sonra burada culus etti.

Genç Padişah Mehmed II. İstanbul'un zaptına karar verdikten sonra harp plânları ve topçu tecrübeleri 1452/1453 Kış'ı boyunca Edirne'de yapıldı. Hazırlanan bu ağır toplar, İlkbaharda, Karaca Bey'in kumandasında Saray Ovasından hareket etti. İstanbul'un Fethi Edirne'nin tarihinde bir dönüm noktası olmuştur.

XVII. Asır Edirne tarihinde çok ehemmiyetli bir devirdir. Ahmed I. den itibaren, bu asırdaki bütün padişahlar bu şehre kar-

Eski Edirne'den Bir Görünüş

Tunca Köprüsünden Selimiye

şı gittikçe artan bir alâka göstermiş, bilhassa asrın ikinci yarısındakiler hemen bütün zamanlarını burada geçirmiş, Edirne'yi adeta yeniden devlet merkezi haline getirmişlerdir.

XVIII. Asır Edirne'nin gerileme ve metruk kalma devridir. Mağlubiyetle sonuçlanan birçok harpler; 4 Temmuz 1745 tarihinde çıkan ve 60 kadar mahalleyi harabeye çeviren yangın ile Ağustos 1751 de pek çok binaları yıkan büyük zelzele şehir için felaketli günler olmuştur.

Edirne 1828 - 1829 Osmanlı Rus Savaşında düşman tarafından istilâ edilmek felâketine uğradı. Bu harp memleketi derinden sarsmıştı. Edirne'den muhaceret başlamış ve müslümanlar çekildikçe, Hristiyan köylerinin ileri gelenleri Edirne'de yerleşmişlerdir. İstilâdan evvel 140.000 olan nüfus 100.000'e inmiştir. Biraz sonra Mahmud II. halkın mâneviyatını kuvvetlendirmek için Edirne'ye geldi. Askeri müesseseleri teftiş edip, Meriç üzerinde büyük bir köprü inşası ile şehrin imarı için emir verdi.

Bunun üzerine Edirne büyük gayretler sarfı ile, eski halini almağa çalıştı ise de, asrın ikinci yarısındaki ikinci Rus işgâli ve Balkan harbinde Bulgar işgali şehrin tarihinde çok acı sahifeler açtı.

Edirne'nin Ruslar tarafından ikinci def'a olarak 20.Ocak.1878 tarihindeki işgalleri süresince şehrin bir çok semtleri baştan başa harap oldu. Onbinlerce telefat vukua geldi. Bundan sonra, 30 seneden fazla Edirne sûlh ve sükûn gördü ise de, Balkan Harbinde yeni bir felâkete uğradı:

Ekim 1912 de taarruz eden düşman kuvvetleri kısa zamanda Edirne'yi muhasara edip 21 Kasım'dan itibaren şehri bombardımana başladılar.

Şükrü Paşa kumandasında Edirne düşmana karşı kendini muvaffakiyetle müdafaa etti. Edirne etrefındaki harbin daha fazla şiddetlenmesi üzerine Şükrü Paşa ve kah-

Edirne'ye Ait Eski Bir Tablo

Edirne'den Bir Görünüş

raman müdafiler yaptıkları hurûc hareketleri ile düşmana ağır zayiat verdirdiler ve üstün kuvvetlere karşı 26 Marta kadar dayandılar. Altı ay süren kahramanca ve insan üstü bir müdafaadan sonra 26 Mart 1913 de şehir düştü.

30 Mart 1913 Londra Anlaşması ile sınırımız Midye-Enez hattı olarak kabul edilmiş, Edirne sınırımız dışında kalmıştır. Fakat, bir ay sonra, Trakyadaki Osmanlı topraklarını paylaşamama yüzünden Bulgaristanla eski müttefikleri arasında İkinci Balkan Harbi başlamıştır. Bundan istifade eden Osmanlı Ordusu 21 Temmuz 1913 de Enver Bey (Paşa) kumandasında Edirneye girdiler.

Birinci Dünya Harbinden sonra, Edirne ve Doğu Trakya üzerinde Yunanlıların bir emel beslediği görüldü. Buna karşı Türkiye'nin her tarafında Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kurulurken, Edirnenin Türk varlığını korumak maksadı ile, Paşaeli-Trakya Cemiyeti adında, bir cemiyet kuruldu ve sonra bu Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine iltihak etti.

Anadoluda istilâ hareketlerine girişen Yunanlılar Temmuz 1920 de Edirne'ye karşı da taarruza geçtiler ve burayı işgâl ettilerse de, Millî Mücadele sonuna kadar, Edirne ve havalisinde Kuva-i Millîye ruhu yaşadı. Zaferden sonra da, Mudanya Mütarekesi mucibince Türk Ordusu 25 Kasım 1922 de Edirneye girdi. Lozan Muhaedesi ile Edirne tekrar Türk hudutları içerisine alındı (İslâm Ansiklopedisi, Edirne Maddesi).

VI / SOSYAL BÖLÜM

«Büyük dâvamız, en medeni ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektedir.»

K. ATATÜRK

1. Giriş

Edirne, Osmanlı İmparatorluğuna 91 yıl Başkentlik etmiş, İstanbul'un alınışından sonra ülkenin pekçok sosyal, siyasal olayında adı geçmiş; o günlerden bu günlere pekçok sayıda ev, konak, han, hamam, cami, kervansaray, zaviye, tekke, yatır, türbe, sebil, kuyu, mahsen, çeşme, köprü, hapishane, medrese, mescit, mezarlıklar, namazgâh, dibek taşlar, musallalar.... Gerileme Devrinin en acıklı günlerini yaşıyan Edirne'de pek çok hasar görmüşlerdir. Bugün bunlardan ayakta kalabilenleri de yardım beklemektedir.

Edirne Cumhuriyet Devrinde Atatürk Devrimlerine en çok intibak eden bir ilimizdir. Avrupa ile çok sıkı ilgisi sonucu şehir bir Batı Medeniyetini aksettiren görünüş içinde geçmiş ile durum kucak kucağadır.

2. Toplum hayatı

Her yerde olduğu gibi zamanın icaplarına uyma, Edirne'de de görülür.

A) İL MERKEZİNDE :

Edirne Halkı çeşitli istilâlarla İstanbul'a ve Anadolu'ya geçmiş yeni gelenler yerleşmiş, kökü 1-2 yüz yılı aşabilen yerli aileler az sayılabilir. Buna rağmen, bir Edirnelilik ruhu ve medeniyeti hakimdir.

Cesur, neşeli, gayretli, uysal, iyi geçimli, insancıl, itiatlı bir halkı vardır. Okur yazar oranının en üst seviyede oluşu bunu sağlayıp devam ettirir. Her ailede şu anda birkaç kişi çeşitli kademelerde öğrenimdedir. Memur aileler çoğunlukla karı, koca çalışırlar.

B) İLÇE VE KÖYLERDE :

Köy yollarının oldukça düzgün oluşu ve köylerin İl ve İlçelere yakın bulunmaları her köyün traktör, kamyon, otobüs, minübüs ve bu gibi araçlardan sık sık faydalanarak şehre inişleri sonucu köy ve şehir arasındaki yaşayış farkı her geçen gün kapanmaktadır.

Köylerde geçim genellikle tarıma bağlıdır. Bu arada hayvansal ürünler de rağbet görür. Deri, ipekböceği kozası, yün, süt, peynir, tereyağı, yumurta başlıca gelir kaynaklarıdır. 90 Yıl kadar önce Edirne'de Ağustos sonlarında bir bal panayırı kurulmuş, bu da Edirne köylerinin arıcılığa verdikleri önemi göstermektedir.

a. Etnik Yapı :

Edirne Merkez İlçesi köylerinde göçmen ve yerli halk yaşamaktadır. Bazı köylerde yerli halk beraber oturan göçmen ailelerine de rastlanmaktadır. Merkez İlçe köylerinde yaşayan halk İslâm olup Sun'i Hanefîdir. Yerli halktan göçmenler arasında tam bir anlayış ve birlik mevcuttur.

Edirne Merkez İlçesi köylerinde konuşulan dil yüzde yüz Türkçedir. Halkın yeni fikirlere karşı alâkası fazladır. Dernek ve kooparatifçilik ileri bir durumda olduğundan beraber çalışmak arzusu yüksektir. Halk beraber çalışmanın faydasını anlamış durumdadır. (Kurulan çeşitli dernekler, kooparatiflerden ekonomik ve sosyal gelişme kısımlarından bahsedilecektir).

b. Nüfus Artışı ve Dağılışı :

1945-1963 Yılları arasında Edirne Merkez ilçe ve köylerindeki nüfus artışı Tablo 1 de gösterilmiştir.

TABLO I.

Yıllar	Şehir Nüfusu	Artış Endeksi	Köylerin Nüfusu	Artış Endeksi	Yekûn Nüfus	Artış Endeksi
1945	29439	100	21.446	100	50.885	100
1950	30426	103,3	24.360	113,5	54.786	107.6
1955	33325	113,2	27.892	130	61.217	120.3
1960	39410	133,8	29.447	137,3	68.857	135.3

Yukarıda tabloda anlaşılacağı gibi 1940 yılındanberi Edirne Merkez İlçesi ve köylerinde önemli bir göç hareketi olmamıştır. Merkez İlçe nüfusu 15 yılda yüzde otuzbeş oranında bir artış göstermiştir ki bu da yılda % 2,3 ile Türkiye ortalamasının altındadır. Nüfus artışı daha ziyade doğum artışından ileri gelmektedir. Nüfus sayımlarına göre köy grupları :

Tablo I.

Yıllar	Nüfus Grupları				Köy Sayısı ve Yüzdesi		
	0-250	261-500	501-750	751-1000	1001-1500	1500-2000	2000 Büyük
1945	10	17	12	6	—	—	—
	22,2	37,7	26,7	13,3	—	—	—
1950	6	16	14	5	4	—	—
	13,3	35,6	31,1	11,1	8,9	—	—
1955	2	21	9	8	4	1	—
	4,4	46,7	20	17,8	8,9	2,2	—
1960	2	18	11	8	5	1	—
	4,4	40	24,5	17,8	11,1	2,2	—

Yukarıdaki tabloda 1945 - 1960 yılları nüfuslarına göre çeşitli nüfus graplarına ayrılan köylerdeki nüfus dağılışını mutlak ve nispî sayılarla görmek mümkündür. Bu gruplar arasında inişler ve çıkışlar halinde-

ki değişmeler olmakla beraber 2-250 gurubundaki köyler büyük gruplar lehine gittikçe azalmaktadır. Bu değişiklikleri daha açık olarak görmek (Tablo II.) yi incelemekle mümkün olacaktır :

Tablo II.

Yıllar	0 - 500		501 - 1000		1001. Daha Büyük	
	%	Köy Sayısı	%	Köy Sayısı	%	Köy Sayısı
1945	60.0	27	40.4	18	—	—
1950	48.9	22	42.2	19	8.9	4
1955	51.1	23	37.8	17	11.1	5
1960	44.5	20	42.2	19	13.3	6
15 Yıllık Değişiklik						

Bu tabloda 0-500 nüfuslu olanlar küçük köyler; 501 - 1000 nüfuslu olanlar orta köyler, 1001 den fazla nüfuslu olan köyler de büyük köyler olarak sınıflandırılmıştır. Bu duruma göre 15 yıllık bir devrede 7 küçük köy, orta köyler grubuna geçerek küçük köylerden % 15.5 bir azalma meydana getirmiş, orta köyler grubundan 6 köy büyük köyler grubuna geçmiş olduğundan burada sadece bir köy artışı olmuştur. Büyük köyler lehine meydana gelen bir artışın doğrudan doğruya nüfus artışından ileri geldiği söylenebilir. Çünkü Merkez İlçe köylerinde 15 yıllık süre içinde önemli bir göç hareketi olmamıştır.

c. Göçler :

(1) Mevsimlik Göçler :

Merkez İlçe köylerinde göçler köyden dışarıya ve dışarıdan köye olmak üzere iki yönlü bir hareket halindedir. Dışarıdan Merkez İlçe köylerine tarım işçiliği yapmak üzere gelen 403 kişi gibi az bir sayıdadır. (Tablo III)

Tablo III.

Köy Sayısı	Gelenlerin Sayısı	Yaptıkları İş	Nereden Geldikleri
8	403	T. İşçiliği	Civar

Diğer taraftan arazi dağılışı incelendiğinde 1886 ailenin topraksız olduğu görülür. Bu ailelerin oldukça fazla olarak büyük arazi sahiplerinin işletmelerinde çalıştıkları, bu sebeple Merkez İlçesinin tarım işçisi ihtiyaçlarını kendi köylerinden sağladıkları müşahade edilmiştir. Bunun dışında çalışma mevsimi aralıklarında 28 köyden 281 kişi çeşitli işlerde çalışmak üzere köy dışına gitmektedirler.

Not : Nüfus değerlendirilmeleri 45 köy üzerinden yapılmıştır.

Köyden Gidenler : Tablo IV

Köy Sayısı	Gidenlerin Sayısı	Yaptıkları İş	Nereye gittikleri
11	320	T. İşçiliği	Civar Köylere
12	236	İnşaat ustalığı ve amelelik	Edirne - İstanbul
7	25	Fabrika işçiliği	Almanya - Belçika

Not : Köyden hem tarım işçiliği hem de amele olarak ayrılanlar vardır.

Tabloda görüldüğü gibi tarım işçiliği yapanlar genellikle civar köylere, inşaat ustalığı ve amelelik yapılar ise Edirne, İstanbul ve civar illere gitmektedirler. Ayrıca 7 köyden 25 kişi Almanya ve Belçika'ya gitmişlerdir. Bu işçiler genellikle köylerinden iki yıla yakın bir zaman uzaklaşmak zorunda kalmaktadırlar. Bu işçi gücü belirli zamana inhisar edip köyle ilişkisi kesilmediğinden mevsimlik göç olarak kabul edilmiştir.

(2) Daimi Göçler :

Edirne Merkez İlçesi köylerine son beş yıl içinde yapılan daimi bir göç hareketi yoktur. Yanlız 1950 - 1953 yıllarında gelen göçmenlerden 172 çiftçi ailesi ve 129 esnaf sanatkâr ailesi Merkez İlçesine 154 köy tipi, 113 şehir tipi ev yapılmış ve teslim edilmiştir. Bu ailelere Merkez İlçesinde daha önce de belirtildiği gibi daimi ve mevsimlik göç hareketlerinin nüfus dağılımına pek büyük bir etki yapmadığı söylenebilir.

d. İdari Yapı :

Merkez İlçesinin 18 köyünde araştırmalara başlamadan önce başta Vali olmak üzere İl İdare Müdürlerile mülâkatlar yapılmış ve köy problemleri konusunda bilgi alınmıştır. Araştırma devamınca köylü ile temasla ortaya çıkan idarî ve teknik problemler ilgili daire müdürleri ve yetkili elemanlarına buyurulmuş ve üzerlerinde tartışılmıştır.

e. Sosyal Yapı :

a. Aile :

Edirne Merkez İlçe köylerindeki monografi araştırmalarında her ekipte bulunan biri öğretmen olan iki bayan tarafından yapılan incelemeler sonunda aile yapısı özellikle kadın veya kızın aile içindeki statüsü hakkında çeşitli bilgiler toplamıştır. Aşağıda sırasıyla kadının ve kız çocuklarının statüsü incelenecektir.

(1) Kadının Statüsü :

Merkez İlçe köylerinde yapılan gözlemler neticesi kadınlar hakkında şu hususlar toplanmıştır :

Kadınlar umumiyetle ev işleri yanında tarla işleriyle de uğraşmaktadırlar. Genellikle çapa hasat ve harman işlerinde önemli faydaları bulunmaktadır. Tarla işlenmesinde kadınların rolü yoktur. Evleri genellikle temiz bakımlıdır, çoğu zaman badanalıdır. Kadınlar ileri görüşlü ve hattâ yeni filmlere karşı erkeklerden daha çok fazla arzuludur. Bu arzu genellikle aile plânlamasında kendini göstermektedir. Hemen hemen bütün kadınlar doğum kontrolüne taraftardır. Kadın ailede tabiî durumda değildir. Aile ile ilgili meselelerle kadınlar en az erkekler kadar söz sahibi ve etkilidirler. Elde edilen paranın sarfında da söz ve hak sahibidirler. Hattâ alış-veriş için şehre erkeklerden ziyade kadınlar inmekte kadının alışverişini erkekler hem daha ekonomik hem de daha isabetli bulmaktadırlar. Örnekleme metodu ile Merkez İlçenin 18 köyünde yapılan monografi araştırması sonuçlarına göre; iki evlilik yaygın değildir. İki köyde üç kişinin iki kadınla evli olduğu tesbit edilmiş bulunmaktadır. Bu da gösteriyor ki köylünün dışarıya açılması görgü ve bilgisinin artması Medenî Kanuna göre hareket etmesine sebep olmamaktadır. Kadınlar arasında çeşitli işlerde biribirlerine yardım etme gelenekleri bazı konularda da hala kuvvetini muhafaza etmektedir. Bunlar birlikte çapa çapalama, süt ödünçleşmesi, tarhana yapma ve düğünlerde yardım etme gibi konulardır. Üç köyde bunlar ve bunlara benzer yardımlaşma şekillerinde zayıflama olduğu saptanmıştır ve sebebini işlerin para karşılığı yaptırıldığı ve makinalaşma olduğu öğrenilmiştir. (İmece gelenekleri kısmında bu konu daha etraflı olarak incelenecektir).

Kadınlar ekstron kıymetler olarak 2-6 arasında çocuklarının olmasını istemektedirler. Doğumlarını genellikle resmî ebelere yaptırmakta ve Sağlık Ocağına gelen doktorlara kendilerini her zaman muayene ettirmektedirler. Doğumlarda ölüm hadisesi oldukça azdır.

Köy kadınları için 5 köyde Köy Kadınları Gezici Dikiş Kursu ve bir köyde Okuma Kursu açılmış olup K.K.G. Kursu aynı zamanda okuma yazma öğretme yoluna gitmiştir. Söz konusu kurslarda dikiş dikmeyi öğrenen kadınlar köy içinde başkalarına dikiş dikmek suretiyle gelir temin etmekte ve dikiş bilmeyenlere dikiş öğretmektedirler.

Henüz kurs açılmamış olan köylerde köy kadınları kurs açılması için ekibimizdeki K.K.G. Kursu öğretmenlerinden ricada bulunmuşlardır.

(2) Kızın Statüsü :

Kızlar 15-20 yaşları arasında evlendirilirler. Evlenmede 2000 - 2500 Türk Lirası başlık istenmektedir. Yapılan monografi araştırması sonuçlarına göre başlık vermemek için kız kaçırma hadisesi olmaktadır. Ancak evlenmenin çabuk olması için gerekeni kendi aralarında anlaştıkları halde anne ve babanın muaffakat ettiği hallerde nadir olarak kız kaçırma vakasına rastlanmaktadır. Bununla beraber evlenme konusunda karar vermekte anne ve baba kadar evlenecek kızın da hakkı vardır.

Bugünkü durumda anne - baba baskısı altında evlenmelere ender rastlanmaktadır. Genç kızlar ve delikanlılar eş seçimini belirli bayram günlerinde ve düğünlerde tertip edilen toplu eğlencelerde yapmaktadırlar. Araştırma için gidilen bir köyde bu çeşit bir toplantıya rastlanılmıştır. Bu arada köyün Meriç Nehri kıyısındaki çayırlıkta köy kadınları ve genç kızlarıyla gençlerin karşılıklı guruplar halinde mahalli oyunlar oynayarak eğlendikleri görülmüştür. Köy gençleri bu kabil eğlencelerde köy büyüklerinden çekinmeden içki içmekte ve serbest olarak eğlenebilmektedirler. Yalnız 15 yaşlarından küçük kızlara oyun oynama hakkı tanınmadığı müşahade edilmiştir.

Ailede kadın Orta ve Doğu Anadolu köylerine oranla daha fazla hareket serbestisine sahiptir. Araştırma yapılan 18 köyün 7'sinden 17 kadın, ailedeki geçimsizlik dolayısıyla baba evine dönmüş ve köyden bir kadın intihar etmiştir. Bütün evlenmeler resmî nikâhla yapılmaktadır. İmam nikâhı tamamen terkedilmiştir. Çok az sayıda imam nikâhı ile evli bulunanlar, çocukları olduğu zaman resmî nikâh yaptırmak mecburiyetinde kalmaktadırlar.

b. İmece gelenekleri ve çeşitleri :

Merkez İlçe köylerinde imece gelenekleri eski kuvvetini göstermemekle beraber halen mevcuttur. Çeşitli işlerde köylüler biribirlerine yardımda bulunmaktadırlar. Birlikte çalışma arzuları yükselmektedir. 1931 tarihindenberi kooperatifçilik hareketlerinin bulunması bu durumu açıkça göstermektedir. Ancak bugün için entansif tarıma yönelmekte ve polikültür tarım yapmakta olan arazi sahiplerinin daha fazla iş gücüne ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan uzun bir dönemde tarlalarda çiftçilerin kendi işçileri için fazla sayıda ihtiyaçları varken komşularının yardımı güçleşmiştir. İmece yerine yevmiye ile işçi tutarak çalışmaktadırlar.

Diğer taraftan kiraladıkları geniş arazide çeltik ekimi yapan zengin çiftçilerin işçiye olan ihtiyaçları da tarımda bir iş sahası yaratmaktadır. Bu sebeple imece geleneği zayıflamaktadır.

Tarımda Makineleşme imece gelenek-lerini zayıflattığı halde istisnai bir durum kadınlar arasındaki süt ödünçleşmesinde görülmüştür. Hayvancılıkla uğraşan birçok ailelerin krema makinası almaları ile günlük süt miktarlarını işlemek iktisadî ve pratik olmamakla buna mukabil birkaç komşusundan daha süt alarak yağ yapmaktadırlar.

İmece geleneği bir yönüyle fakir ailelere yardım etme şekline dönmüştür. Birçok köylerde halkın yardımlaşması özellikle çatallıdır. Hasat ve harman ile ev yapılmasında görülmektedir.

Halkın devlet hizmetlerine katılışında imace faaliyeti çok yüksektir. Okul, yol ve sağlık merkezi yapımıyla içme suyu temininde köylü birlik olarak devletle işbirliği yapmaktadır.

c. Merkez İlçe köylerinde liderlik :

Merkez köylerine çoğunlukla Balkanlardan gelen göçmen aileleri yerleşmişlerdir. Yerli aileler daha çok ilçenin dağlık mıntıkalarında kalmışlardır. Bu köylerde kabile sistemine benzeyen köklü aile ve sülâle gurupları vardır. Bunlar Hacıoğulları, Uzunoğulları, İdrisoğulları gibi isimler taşımaktadırlar. Yerli köyler daha kapalı bir hayat yaşamışlar tarımdaki yeniliklerin sosyal ve kültürel değişikliklerin kısmen dışında kalmışlardır. Bu köyler yaşayışlarından, çok gelişmiş zengin göçmen köylerine oranla daha çok memnundurlar ve bu köylere göre daha az şikâyetçidirler.

Merkez İlçenin 18 köyünde yapılan monografi araştırması esnasında tesbit edilen lider sayısı ve yaş gurupları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir :

Tablo V

Yaş gurupları	Sayıları	Yüzde Oranı
20 - 30	4	5.7
31 - 40	28	40.0
41 - 50	16	20.8
51 - 60	15	21.4
61 - 70	6	8.6
70 den büyük	1	1.4
Toplam	70	100

Tablo V. de görüldüğü üzere liderliğin en kalabalık olduğu gurup 31 - 40 yaşları katagorisidir. 41 - 50 ve 51 - 60 yaşları 2. ve 3. sırada gelmektedir. Böylece bu üç katagorideki liderlerin sayısı toplam lider sayısının % 82,2 sini teşkil etmektedir. Bu durum diğer pilot ilçelerde karşılaştırılırsa bir benzerlik olduğu görülür. Köklü aile ve sülâleye dayanan yerli köylerde liderlerin yaş ortalamasının diğer köylere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Liderlerin ileri görüşlü, kültürlü ve yeni fikirleri kolaylıkla kabul eden şehirle sık şık teması olan şahıslar arasından seçilmesi yoluna gidilmiştir. Seçilen bu 70 liderden 10 u muhtar 15 i aza olup 45 i çiftçidir.

Ayrıca 48 kişinin ya eskiden muhtarlık veya azalık yapmış olduğu, ya da halen yapmakta olduğu tesbit edilmiştir.

Evvelce muhtarlık ve azalık yapmış olanlar ile halen muhtar ve azalık görevinde bulunanların 48 kişi olması (%68) Merkez İlçe köylerinde resmî liderlerin aynı zamanda gerçek lider olduğunu göstermektedir.

5. Merkez İlçelerinde duyulan ihtiyaçlar :

a. Duyulan ihtiyaçların sınıflandırılmasını da daha önceki raporlarda kullanılan yöntem izlemiştir. Örnekleme metodu ile merkez ilçesinin 18 köyünde yapılan monografi araştırması sonuçlarına göre ;

Enfrakstiktür ile ilgili ihtiyaçlar :

Tablo VI

Yol		Su		Köprü		Telefon		Nehir kıyısına set	
Köy Sa.	Önc. Sır.	Köy Sa.	Önc. Sır.	Köy Sa.	Önc. Sır.	Köy Sa.	Önc. Sır.	Köy Sa.	Önc. Sır.
4	1	6	1	1	2	1	5	2	1
1	2	3	2	1	5			1	2
2	3	1	3	1	4			1	3
1	4	1	4	1	7				

Ürün değerlendirilmesi ile ilgili ihtiyaçlar :

Tablo VII

Kredi Ödenmesi		Tarım aracı		Sulama suyu		Gübre		Mer'a ıslah hay. suyu		Arazi ıslahı Top. tahlil		Toprak ihtiyacı		Koop. Pancar Kantarı			
K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S	Ö.S	K.S	Ö.S
2	1	1	4	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	8	1	2
2	2	1	6	2	3	2	2	1	7	1	2	1	3				
4	3			1	6	1	3			1	4	1	4				
1	4																

Eğitim İle İlgili İhtiyaçlar :

Tablo VIII

İlkokul	İlkokul Onarımı		Okuma Odası	
K.S.	Ö.S.	Köy S.	Önc. S.	K.S.	Ö.S.
—	—	1	2	1	3
—	—	1	3		
—	—	3	4		
—	—	1	5		
(K.S. Köy Sayısı)					

Sağlık İle İlgili İhtiyaçlar :

Tablo IX

Sağlık Odası		Ebe		Sağlık Memuru	
K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.
1	—	—	—	—	—
—	6	—	—	—	—
(Ö.S. Öncelik Sırası)					

Moral İhtiyaçları :

Tablo X

Cami Yapımı		Cami Onarımı	
K.S.	Ö.S.	K.S.	Ö.S.
1	3	—	—
1	4	—	—

Yukarıda sunulan 5 tablo; Edirne Merkez İlçesi köylerinde duyulan ihtiyaçları halk tarafından karşılanan önceliklerle birlikte göstermektedir. Bu özellik sıralarına göre köylerde hangi ihtiyaçlara ne derece önem verildiği konusunda bir fikir elde edilecektir. Burada ihtiyaçlara çeşitli puanlar vermek suretile bir değerleme yapılmıştır. İhtiyaçlar aşağıdaki şekilde puanlandırılmıştır.

1 nci Özellik Sırasına		8 puan
2 »	» »	7 »
3 »	» »	6 »
4 »	» »	5 »
5 »	» »	4 »
6 »	» »	3 »
7 »	» »	2 »
8 »	» »	1 »

Bu puanlaşmaya göre Merkez İlçe köylerindeki ihtiyaçları aldıkları puanlara göre şu şekilde sıralamak mümkün olmuştur.

1 — İçme suyu	80 puan	%	18,9
2 — Kredi düzenlenmesi	59 »	%	13,9
3 — Yol	56 »	%	13,2
4 — Okul onarımı	32 »	%	7.6
5 — Nehir kıyısına set	31 »	%	7,3
6 — Gübre ihtiyacı	28 »	%	6,7
7 — Sulama suyu	23 »	%	5,4
8 — Köprü	20 »	%	4,7
9 — Arazi İslh. ve toprak	20 »	%	4,7
10 — Toprak ihtiyacı	18 »	%	4,4
11 — Mera islahı ve H.S.	16 »	%	3,8
12 — Cami yapılması	11 »	%	2,6
13 — Tarım aracı	8 »	%	1,9
14 — Şeker pancarı kantar	7 »	%	1,7
15 — Okuma odası	6 »	%	1,4
16 — Telefon	4 »	%	0,9
17 — Sağlık merkezi	3 »	%	0,7
18 — Kooperatif	1 »	%	0,2

Bu tablodan, enprakstiktür ve ürün değerlendirilmesiyle ilgili ihtiyaçların en fazla puan aldıklarını görmek mümkündür. Bütün öncelik sıralarının tasnifi güç olduğundan bunları üç guruba ayırmak: 1, 2, 3 öncelik sıralarını birinci; 4, 5, 6 öncelik sıralarını ikinci; altının üstünde bulunan öncelik sıralarını üçüncü guruba dahil etmek mümkündür. En yüksek öncelik sıralarını içine alan II. ihtiyaç.

b. Köylerin ihtiyaçlarını karşılamak için yetişmeye hazır oldukları faaliyetler.

Daha önce de belirtildiği gibi Merkez İlce köylerine getirilen devlet hizmetlerine halkın iştiraki yüksektir. Bu iştiraki üç şekilde mütalâa edebiliriz;

1 — İşgücü
2 — Malzeme
3 — Para

Araştırma yapılan 18 köyden alınan bilgilere göre halkın işi gücü malzeme ve para olarak katılışları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Halk Katılması :

Tablo XI

Şekli	Evet	Hayır	Katılma Yüzdesi
İş gücü	18	—	100
Malzeme	8	10	44
Para	13	5	72

Yukardaki tablo alt katılışının özellikle işgücü ve para olarak yapılabildiğini göstermektedir. Para ile katılışın malzeme (taş, kum v.s.) ile katılış arzusundan daha fazla olduğu görülmektedir.

Edirne Merkez İlçesi diğer toplum kalkınması pilot ilçeleri içinde iktisadî, sosyal ve kültürel yönden en fazla gelişmiş olanlardan biridir.

3. Gelenek ve Görenekler

A) GENEL OLARAK :

Toplumların yaşayışı zaman zaman dış etkenlerle değişebilir. Okullar, sinema, tu-

ristik hareketler, radyo, basın, televizyon, törenler yoluyla göreneklerde değişiklikler olmaktadır. Edirne'de bunlara rağmen öteden beri gelen bazı görenekler vardır. Mevsim sırasiyle gidersek 21 Martta sokaklarda eski hasırlar yakılır herkes üzerinden Mart içeri pire dışarı diye atlar. Her yıl 22 Martta Sultan Nevruz günü halk Kavakkapı, Yangöz Çeşmesi, Hamam Bayırı, Maşatlık civarına akın akın giderler ve eğlenirler. Nisan sonları Mayıs ayı içinde Söğütlük, Bülbül Adası, Sarayiçi, Karaağaç mesirelerine gidilir.

Altı Mayısta «Kakava» eğlencesi olur. Yapıldığı yer de Tekke Kapı, Acı Çeşme mezarlığı yanıdır. 15 Mayısta bütün Türkiye'de olduğu gibi (Hıdırilyas) halk deyimleriyle Hiderlez, Hıdırlez, Hıdırellez) kutlanır. Bu olayın ayrıntılariyle anlatılması çok yer tutacağından kısaca şöyledir: İçine ufak şeyler atılan su dolu bir çömlek gül fidanı dibine konur. Sabah etrafında niyet çekilerek maniler okunur o gün 40 çeşit ot ile 40 taş bir kazana konur çocuklar bu su ile yıkanır.

Havalar iyice ısınıp kirazlar olmaya başlayınca konu komşu hısım akraba kiraz bağlarına giderler, darbuka, zillimaşa, çalarak gençler kiraz toplar eğlenirler. Taze asma yaprağından yaprak dolması yapılır, diğer bağ yemekleri yenir. Dünyaca meşhur Kırkpınar göreneği her yıl artan bir hızla ilgi görmektedir. Yaz sıcaklarında aileler Saroz Körfezi Karadeniz ve Marmara sahillerine plâjlara giderler. Ağustos ayı içinde de Gölbaba bataklığına romatizma ve ağrılı olanlar girerek şifa bulurlar. Sonbaharda avcılık başlar Süleoğlunda da avcılar Bayramı yapılır, yüzlerce keklik, çil tavşan ve bu gibi avlar vurulur, binlerce kişi tarafından yenilir eğlenilir. Üzüm zamanı gelince de kiraz bağlarındaki gibi eğlenilir, özel olarak lahana salması, domatesli pilâv yenilir. (Turna geldi kez bağı, turna gitti boz bağı) denir. Ardından kış görünür. Fazla kar yağar da don çok olursa, Köprüce, Bademlik ve Arnavut bayırında kızak kayma eğlenceleri yapılır. Bunların içinde en meşhuru Şeyh Çelebi Mahallesindeki Köprüce Bayırındakidir. Ayrıca gençler ve aileler arasında gaziler helvası, lahana turşusu ile beraber helva sohbeti gecelerinde eğlenceler yapılır.

Bugünlerin arasında nişan, nikâh, düğün, sünnet, lohasalık mübareğine gidilir. Ramazan ve kandillerin ayrı bir özelliği vardır. Camilerde, evlerde mukabele ve mevlûtlar okunur, hatim duaları yapılır. Konu komşu, hısım akraba iftarlara dâvet edilir. Ayrıca Millî ve Dinî bayramların da Edirne'nin görenekleri üzerinde etkisi vardır.

B) DÜĞÜNLER :

Bilindiği gibi evlenme ve sünet düğünleri; gayesi ayni, yapılışı bölge köy ve illere göre âdetlere, uygulanışlara özellikler gösterirler.

Edirne, Padişah, Sadrazam, Beylerbeyler, Paşalar, Ayan zenginlerin çocuklarının debdebeli sünnet düğünlerine sahne olmuş bir şehirdir.

Evlenme düğünleri de; dünürlük, söz kesme, nişan, baba hakkı ağırlık, nikâh, gelin hamamı, kına gecesi pazartesinden başlayarak düğün günleri takı koltuğa alma gelin şeker ve yemişi, kur'ân altından geçme, ayağa basma çehiz ve çehiz altı esası cihazdır gibi konular başlı başına ayrı ayrı anlatılmaya değer. Köylerde bunlar daha geniş tutulur.

C) ESKİ EDİRNE GİYİMLERİ :

a. Kadın Giyimleri :

Eski Edirne kadınlarının giyinişleri bindallı kadifelerle ilgi çeker. Daha sonraları yaşmak tutunup feraceler giyinmiş, son yüzyıllarda da ipek çarşaf, daha önceleri samur kürk giyerlermiş. Günümüzde bunlar kalkmış Avrupa tarzında giyinmiş ön plânı almıştır.

B. Erkek Giyimleri :

Çuha, çepken, camadan, kaytan işlemeli potur giyilir; çok önceleri başa çeşitli tipte sarıklar, külâh ve takkeler, sonraları fes, bele de şal kuşak sarıldı. Köylüler, aba, potur, yelek giyerlerdi.

c. Ayakkabı ve çoraplar :

Genellikle eskiden kırmızı, yeşil siyah ayakkabılar, sarı uçları sivri bazen basık bazen de çekeçekle çekilerek giyilirdi. Bunlara yemeni denir en yaygın olanı da tulumbacı yemenisidir. Ayrıca altı tahta üstü deri (kaltır) ayrıca çiftçilerin giydiği çarık, kadınların giydiği kavafiye işleri dikişli mercan terliği zenne işleri kayde değer.

Edirnede çoraplar, yapağıdan eğrilen iplikler şişlerle örülür. Ekseriya düz beyaz konçları örgü desenli, bazen aralarına pembe yeşil, kırmızı yeşil renklerin de katıldığı görülür. Söz kesimi, nişan, çeyizlik çorapların örnekleri ayrıdır. Konçsuz olup çorap üstüne giyinenlerine de çetik denir. Kış aylarında çizme ördek avcılarının giydiği çok uzun kasık çizmeleri de bu arada söylenir.

4. Halk Deyimleri

Edirneliler acı tatlı öyle günler görmüştür ki bunların sonucu enteresan deyimler olmuştur. Bunlardan bazılarını aşağıda sıralıyoruz.

Al gülüm, ver gülüm.
Gezen gül olmuş, gezmeyen kül olmuş.
Komşu komşunun külüne muhtaç.
Güzüm gitti kışı neyleyem,
On kuruşu görmeyince, beş kuruş harcama.
Hüner, hacı olmak değil, hacı ölmektir.
Beş kuruş üstüne beş düğüm vur.
Ay görmüş yıldıza müdahanesi yok.
Biri yanılmadan biri yenilmez.
Dost elde etmek değil muhafaza etmek hünerdir.
Kadın var basbayağı, kadın var ev dayağı.
Yağ un odun karısı kadın.
Dolana dolana yap, bulana bulana ye.
Çamur çok olunca hamur çok olur.
Yazın artığı kışın katığıdır.
Etrafın zengin mi? işin engin.
Etrafın aç mı? Sen oradan kaç.
Ner'de çalgı or'da kalgı.
Bizde gülüp söyleyelim, sizde gidip yiyelim.
Buyrun misafirler, davranın bizimkiler.
Hava yağar eser ev sahibi kaz keser.
Her güne giyer yıkar yabana kıçı açık.
Vur çapayı ye papayı.

5. Edirnenin Müzik Folkloru

Edirnemizin kendine has inceliği bulunan müziği çok güzeldir. Anadolu ve Balkan Memleketleri arasında bir geçit yeri kültür alış - verişinin çok olduğu şehir olarak folklörü zengin ve çeşitlidir. Halk müziğinde Edirnenin bağı bahçesi suyu, insanı, köprüsü, aşkı en ince deyişlerle ve melodik kıvraklığı ile dile getirilmiştir.

Bu müziğin ritmi genellikle 9/8 lik karma Türk usulündedir.
Türkülerden en yaygın olanı (Edirnenin ardı da bağlar türküsüdür).
Edirnenin ardı da bağlar Moradan gelen (Meriç akar) sular çağlar.
Eşinden ayrılan yanar ağlar.
Vuruldun mu? Moradan gelen görüldün mü?
Hacı Oğlu Mesitan gibi vuruldun mu?

⁂

Edirne'nin köprüsü taştan,
Sen çıkardın Mora'dan gelen beni baştan.
Ayırdılar beş kardaştan.
Vuruldun mu? Mora'dan gelen görüldün mü?
Hacı Oğlu Mesitan gibi vuruldun mu

Bir başka hamasi türkü de «Edirne'nin ardında Sümbüllü bağlar» türküsüdür.

Edirne'nin ardında sümbüllü bağlar,
Hasan Ağa oturmuş kargısın yağlar,
Şimdi cenk var, davullar, zurnalar mehterler çalar.
Hasmını meydanda seç kahramanım pehlivanım hey...
Üçünü beşini birden kes kahramanım pehlivanım hey...

⁂

Meriç'in suları çağlayıp akar,
Yiğitlerin narası kal'alar yıkar,
Şimdi cenk var davullar zurnalar mehterler çalar.

Hasmını meydana seç kahramanım
pehlivanım hey...
Üçünü beşini birden kes kahramanım
pehlivanım hey...

A) EDİRNE MANİLERİNDEN BAZI ÖRNEKLER :

Kaşların mildir güzel
Gel beni güldür güzel
Semtimiz ırak ise
kalbimiz birdir güzel

⁂

Çini tabakta vişne
Gel yarim aşka düşme
Bu aşkın sonu fena
Nafile dile düşme

⁂

Edirne'yi su aldı
Kıyık tarafı kaldı
Senin yarla benim yar
Çift ayar motor aldı.

⁂

Arabamın önünde
Mavi boncuk nazarlık,
Benim için ölürsen
İşte or'da mezarlık.

6. Medenî hizmet ve araçlardan yararlanma

Edirne'nin hudutta bulunmasından ve daha önceki istilâlardan halkının büyük bir kısmı göç etmiştir. Son zamanlarda ise tekrar halka güven gelmesinden nüfusu artmaya başlamış, resmî sektör yatırımları yanında özel sektör de yatırımlara başlamış, bilhassa mesken inşaatı sür'atle artmış olup ticarî ve ekonomik hayat canlanıp gelişmiştir. Mahallî İdarelerin yeteri kadar malî gücü olmamasından henüz medenî hizmetler istenilen seviyeye çıkmamıştır.

A) ELEKTRİK ve OTOBÜS HİZMETLERİ :

a. Elektrik hizmetleri :

aa. Şehir Elektrifikasyonu :

Edirne Belediyesi elektrik santralında 4 adet dizel motoru vardır. Bunlardan sağlanan ceryan üretimi yeterli olmadığından Aralık - 1967 den beri Etibank Anbarlı Santralından 1000 Kw ceryan verilmektedir. Şehir 1968 - Ağustos veya Eylül'den itibaren ihtiyacı olan elektrik ceryanı Etibanktan sağlayacaktır. 1966 yılında santralda 5.100. 862 Kw/Saat ceryan üretilmiş bunun 4.742. 750 Kw/Saatı satılmış olup aradaki fark şebeke zayiatıdır.

bb. Köy elektrifikasyonu :

İlimiz içindeki köylerin elektrifikasyon işi Y.S.E. Müdürdüğünün kuruluşu ile ele alınmış olup 2 seneye yakın zamandan beri çalışılmaktadır.

Köy elektirifikasyonunda elektrik işleri henüz örgütlenmemiş olduğundan çalışmalar merkezî bir sistemle Ankara'dan yürütülmekte ve il faaliyetleri de merkezî destekleyici ve ilerisi için hazırlayıcı mahiyette gelişmektedir. Köy Elektirifikasyonunda köylerin enerji kaynağının Enterkonnektel sistemi olması (Köy İşleri Bakanlığı)nca prensip olarak kabul edilmiştir. Bu itibarla bölgesel yüksek gerilim hatlarından faydalanılacak ve köyler gruplar halinde enerjiyi bu şebekelerin trafo merkezlerinden alacaklardır. Bu sebeple köy elektrifikasyonunda yapılmakta olan mahallî yüksek gerilim şebekesinin inkişaf ve ikmâline bağlanmıştır. (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından) temin edilen bilgiye göre Edirne İli sınırları içinde yapılacak olan ve bir kısmı ikmâl edilmiş olan trafo merkezleri ve yüksek gerilim hattı güzergâhları şöyledir.

1 — Babaeski - Hayrabolu - Malkara - Keşan - İpsala - İbriktepe.
2 — Hayrabolu - Çöpköy - Uzunköprü
3 — Uzunköprü - Meriç - Küplü
4 — Uzunköprü - Kırcasalih
5 — Babaeski - Havsa - Edirne
6 — Edirne - Kapukule

Bu hatlar ve trafo merkezleri 1969 yılı sonuna kadar tamamen ikmâl edilmiş olacaktır. Ön çalışmalar buna göre yapılmaktadır. Halen Edirne'de 1962 - 1967 yılları arasında yapılmış ve dizel sistemi ile beslenen 5 köyde elektrik mevcuttur.

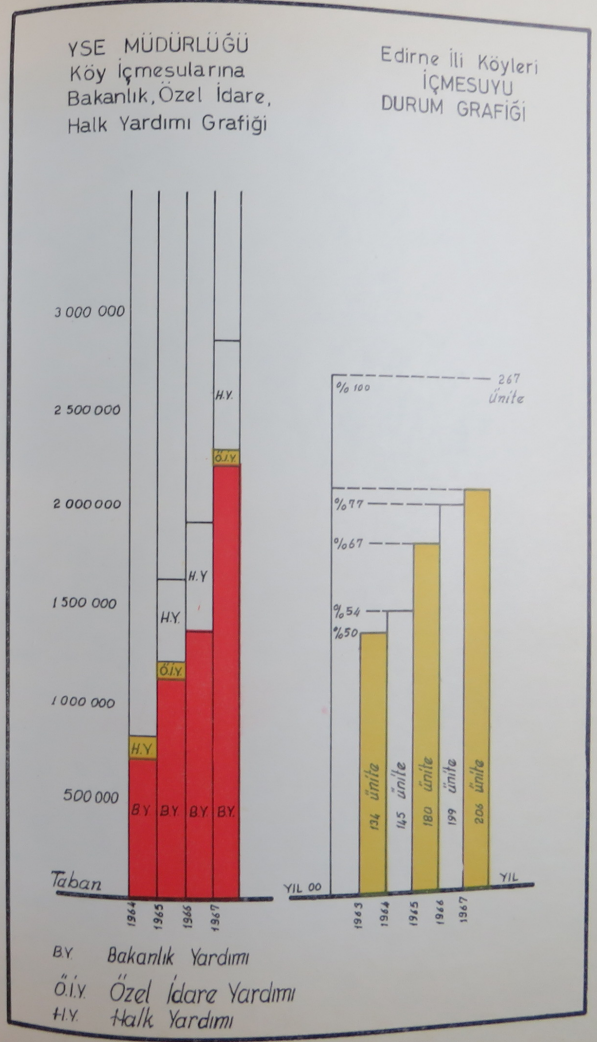

YSE Müdürlüğü Tesislerinin İstanbul Yolu Girişinden Görünüşü

Bu tesisler köylerin kendi güçleri ve İller Bankası yardımıyla yapılmıştır. Ayrıca iki köyde de inşaat devam etmektedir. Bu köylerden Çömlekpınar Köyüne projeleri YSE tarafından yaptırılarak teknik yardımda bulunulmuş diğer Kurdu Köyünde ise tesisat yapılmış, dizel sipariş edilmiştir.

b. Otobüs hizmetleri :

Edirne Belediyesinin halen 3 otobüsü bulunmaktadır. Şehrin dağınık ve yaygın olmasından ihtiyaç karşılanmakta enaz daha üç otobüse ihtiyaç vardır. Mali imkânsızlıktan bunlar alınamamaktadır. Otobüs işletmesi bütçesi 240.518 lira olup 13 adet personeli vardır. 1967 yılında toplam olarak 747.000 adet yolcu taşınmıştır.

B) SU HİZMETLERİ :

a. İl Merkezinde :

İçme suyu ihtiyacı İller Bankası yardımıyla 10.5 milyon liralık şebeke tevzii yapılmış olup bu meblağın 3.722.722.70 lirası borçlandırılmış geri kalanı hibe edilmiştir. Bu şebeke tevzii ve islâhında 6 adet Keson kuyu açılmış biri 800, diğeri 500 er Tonluk olmak üzere 2 depo yapılmış 4,5 Km. den ϕ 400 mm. ve 1,5 Km. den ϕ 250 mm. işgâle hattı ile 92 Km. muhtelif kuturda iç şebeke borusu döşenmiştir.

İşletmenin 4500 abonesi vardır. Bütçesi 954.223 lira olup 35 adet ücretli personeli vardır.

b. Köy İçme Suları :

Köy içme suları çalışmaları toplum kalkınması metoduna uygun olarak Devlet, Özel İdare ve köylünün birlikte yardım ve çalışmaları ile yapılmakta olup köylü imece suretiyle çalışmakta ve mali imkânlarına göre de nakden katılmaktadır. Köylerin tamamının içme suyu envanter çalışmaları tamamlanmıştır. 1967 yılı sonu itibariyle 173 adet ünitenin istikşafi etüdü yapılmış, 140 adet ünitenin de kati projeleri hazırlanmış-

YSE Müdürlüğü Atölye ve Garaj Binası İç Bahçe Görünüşü

Sezen 25 m³ lük Depolu Çeşme

tır. Halen 96 ünitenin içme suyu inşaatı yeni olarak yapılmıştır. Geriye kalan 171 üniteden 6 sının içme suyu yok 98 inin kifayetsiz, 67 sinin yeterlidir.

C. PTT VE RADYO HİZMETLERİ :

a. PTT Tarafından Görülen Hizmetler :

Yurt çapında haberleşme görevi Ulaştırma Bakanlığına bağlı bir İktisadî Devlet Teşekkülü olan PTT İşletmesi Genel Müdürlüğünce yürütülmektedir.

Memleketimizin gün geçtikçe çoğalan nüfusuna ve gelişen ekonomisine paralel olarak ileride ayrıltılı şekilde kaydedilen trafik rakkamlarından da anlaşılacağı üzere haberleşme hizmetleri de artmaktadır.

Amme hizmeti mahiyetinde olan faaliyetlerden halkın daha fazla ve kolaylıkla istifade etmesi başlıca gayeyi teşkil etmektedir.

Bu maksatla; PTT işyerlerinin adedi bilhassa son günlerde sür'atle arttırılmaktadır. (BK. Tablo 1,2,3)

A) Posta hizmetleri : Edirne İline bağlı bütün merkez, şube ve acentelerde her türlü posta hizmetleri ifa edilmekte ve pul satıcılıklarında da sadece pul satışı yapılmaktadır. Halkın posta hizmetlerinden yıllık faydalanma oranı ve iş yoğunluğu itibariyle her sene posta trafiği normal olarak % 10-11 arasında bir artış göstermektedir. (BK. : Tablo 4, 5)

B) Telgraf Hizmetleri: PTT İşletmesinin önde gelen gayelerinden birisi de telgrafların alıcılarına sür'at, emniyet ve intizamla ulaştırılmasıdır. Halkın telgraflardan faydalanma oranı yıllık olarak sistemli bir şekilde artış göstermektedir. (BK. : Tablo 6, 7)

C) Telefon Hizmetleri : Halkın telefondan faydalanma oranı da günden güne gelişme göstermekte olduğundan, Telekomünikasyon tesisleri ve buna paralel olarakta santral kapasite ve abone adetleri artmaktadır. (BK. : Tablo 8)

Edirnede otomatik telefon ilk defa 1957 senesinde 500 abonelik kapasite ile kurulup halkın hizmetine girmiştir. Şimdiki durumda tamamen dolu olup 536 bekleyen talebi bulunmaktadır. 1971 yılında yapılacak ilâve neticesi taleplerin çoğunluğu karşılanabilmiş olacaktır.

Sığırcılı Köyü Çeşmesi ve Su Dolduran Köylü Kızları

Türkiyede ortalama her yüz kişiye bir telefon düşmesine karşılık, Edirnede 92 kişiye bir telefon düşmektedir. Edirne'nin diğer şehirlerle olan irtibatları gün geçtikçe artmakta olduğundan halen altı İstanbul, bir Ankara olmak üzere 22 adet direkt irtibat sistemi mevcuttur.

Edirnenin diğer şehirlere olan günlük çıkan konuşma sayısı 480, giren ve çıkan konuşma sayısı ortalama 930, yalnız giren konuşma sayısı 450, transit konuşma sayısı da 200 dür. Edirnenin hudut şehri olması

dolayısıyla Milletler arası giren çıkan konuşma sayısı ise günde ortalama 25 adet civarındadır.

Edirne İlinin yıllık talep yoğunluğu 249790 adettir. (BK. : Tablo 9)

Ç) Radyo Hizmetleri : Halkın radyodan faydalanma derecesinin artışında transistörlü radyoların büyük rolü olmaktadır. Şöyle ki : 1967 yılı Nisan sonuna göre Edirne İli içindeki köylerde bulunan 10891 radyodan tamamı transistörlüdür. Köylerde ceryanlı radyo bulunmaması sebebi elektriğin köylerimize dağılmamış olmasından ileri gelmektedir.

Köyler ve şehirler itibariyle mevcut radyo adedi ise 29066'dır. (BK. : Tablo 10)

Edirne İli PTT Bölge Başmüdürlüğü Merkezi olup bu kuruluş aracılığı ile Edirne, Tekirdağ, Kırklareli İlleri çevreleri içindeki PTT merkez ve iş yerlerinin çalışmaları yönetilmektedir.

b. Köy Telefonları :

İl Merkezinin Lalapaşa, Havsa, Uzunköprü ve Meriç İlçeleriyle Jandarma hattı olarak telefon irtibatı mevcuttur. Ayrıca Keşan - İpsala ve Enez İlçeleri de Jandarma telefon hattı ile birbirlerine bağlıdır.

İlin 266 köyünde, kurulmuş olan telefon birlikleri vasıtasıyla 78 köyüne telefon hattı çekilmiş, bu köylerin İlçelerle muhabereleri sağlanmıştır.

1968 yılı içinde de 34 köye yeni telefon hattı çekilmesi plânlanmıştır.

Tablo : 1

Edirne Merkez İlçesindeki PTT Şube ve Acenteler :

Şubenin Adı	Bağlı Olduğu Merkez
Süleoğlu	Edirne
Acentenin Adı	
Kapıkule	Edirne

Tablo : 2

Edirne İline Bağlı Bucak ve Köylerdeki PTT Şubeleri ve Acenteleri :

Şubenin Adı	Bağlı Olduğu Merkez
Süleoğlu	Edirne
Kırcasalih	Uzunköprü
İstasyon	Uzunköprü
Küplü	Meriç
Büyükevren	Enez
Erikli	Keşan
Acentenin Adı	
Kapıkule	Edirne
İbriktepe	İpsala
Çöpköy	Meriç

Tablo : 3

Aralık 1967 sonu itibariyle pul satıcılıklarını gösterir tablo :

Merkez İsmi	Pul Satıcılığının Adı
Edirne	1 - Saraçhanebaşı Mah.
	2 - Kaleiçi
	3 - Yeni İmaret
	4 - Açık Ceza Evi
	5 - Kervan Oteli
	6 - Kız Öğretmen Okulu
	7 - Ayşekadın BP. Petrolleri
	8 - Erkek Öğretmen Okulu
	9 - Hürriyet Meydanı
	10 - Kıyık Caddesi
	11 - Uzunkaldırım Caddesi
	12 - Küçükpazar Mahallesi
	13 - Yıldırım Mahallesi
Enez	1 - Çarşı
İpsala	1 - Karpuzlu
Keşan	1 - Cumhuriyet Caddesi
	2 - Garajlar
	3 - Fahrettin Paşa Mah.
	4 - Gelibolu Cad.
	5 - Uzunköprü Caddesi
	6 - Subay Lojmanları
	7 - Aşağı Zaferi
Uzunköprü	1 - Telli Çeşme
	2 - Hükümet Meydanı
	3 - Atatürk Meydanı
	4 - Ahçıoğlu Mah.

Tablo : 4

Posta ulaştırması yoğunluğunu göstermek amacıyla düzenlenen Ekim, Kasım, Aralık 1967 aylarına ait döküman.

I Kabul edilen haberleşme maddeleri sayısı (*) (Uçak dahil)	Yurdiçi		Yurddışı	
	Âdi	Taahhütlü	Âdi	Taahhütlü
1 - Mektuplar	847475	30893	29783	919
2 - Takseli mektuplar	1664		78	
3 - Posta kartları (Âdi ve cevaplı)	4459		8897	
4 - Tebrik kartları	3016			
5 - İş kâğıtları	—			
6 - Basılmış kâğıtlar	14007	208	324	
7 - Gazeteler	33510	—	14590	—
8 - Ticaret eşyası örnekleri	—			
9 - Küçük paketler	312	312		
10 - Ücretten muaf müraselât	9262	1816		
11 - Körlere mahsus kabartma baskılar				
12 - Fonopost maddeler				
Toplam				

II - Kabul edilen uçak haberleşme maddeleri sayısı (Yukarıdaki sayılar içinde bulunan)		Yurdiçi	Yurddışı
13 - Uçak	Mektup ve kartları (Âdi ve Taahhütlü)	25038	25180
	Diğer Maddeler (Âdi ve Taahhütlü)	1417	988

III - Kabul edilen adli bildirim sayısı	Yurdiçi
14 - Adli bildirm sayısı	26899

IV - Dağıtılan müraselât sayısı (Koli ve havale ihbarnameleri dahil)	Yurdiçi ve Yurddışı
15 - Dağıtılan müraselât sayısı	1477152

V - Kabul edilen değerli mektup ve kutular (Ödemeliler dahil)		Yurdiçi	Yurddışı
16 - Değerli mektup ve kutuların	Sayısı	136	2
	Değeri (Lira)	434368	9500

VI - Posta ve Telgraf havaleleri		Sayısı	Değeri (Lira)
17 - Kabul edilen	Posta havaleleri	19518	172433
	Telgraf havaleleri	2087	1722433
18 - Merkeze gelen	Gişede ödenen	24968	4011491
	Konutta ödenen	2083	112204

VII - Kabul edilen koliler (Ödemeliler dahil)		Yurdiçi	Yurddışı
19 - Âdi koliler	Hepsinin sayısı	5473	
	Yalnız uçak ile olanların sayısı	202	
20 - Değerli koliler	Sayısı	182	
	Değeri (Lira)	2811216	

VIII - Gelen koliler sayısı (Âdi ve değerli)		Yurdiçi
21 - Gelen koliler	Gişede teslim	7332
	Konutta teslim	57

IX - Ödemeliler		Sayısı	Ödeme bedelleri (Lira)
22 - Kabul edilen ödemeliler	Âdi ve değerli haberleşme maddeleri	5	587
	Âdi ve değerli koliler	29	738
23 - Gelen ödemeliler	Gelen ödemelilerin hepsinin	1363	161742
	Yalnız bedeli ödenmiyenlerin	55	

X - Gelirler	Lira
24 - Gelir çeşidi	
Posta pulları	271817
Özel posta pulları (Resmî pullar)	76120
Havale ücretleri	36408
Yurdiçi koli ücretleri	15683
Yurddışı koli ücretleri	5656
Diğer posta gelirleri	1926
Toplam	407610
Telgraf, telefon ve sair gelirler	411248
Gelirler genel toplamı	818858

Tablo : 5

Posta 1967

Merkez ismi	Havale kabul Posta	Havale kabul Telg.	Tebligat Kabul	Koli Kabul	Gelen harici havale
Edirne	30061	3517	24687	8707	2703
Enez	1309	274	3928	246	27
Havsa	2731	117	15405	1313	273
İpsala	3804	597	15419	589	110
Karaağaç	1348	79	—	405	171
Keşan	14048	1124	14768	1830	575
Lalapaşa	1285	164	4951	120	111

Merkez ismi	Havale kabul Posta	Havale kabul Telg.	Tebligat Kabul	Koli Kabul	Gelen harici havale
Meriç	2020	275	5746	351	94
Süleoğlu	—	—	—	—	—
Uzunköprü	14746	1527	13222	1968	1005
Yekûn.	71352	7664	98126	15529	4439

Bir ay içinde Edirne ilindeki PTT merkez veya şubelerinde kabul edilen ve gelen telgraflar. (Aralık 1967 ayı)

Merkez Adı	Kabul edilen adet	Gelen Adet
Edirne	2319	3101
Enez	96	161
Havsa	95	117
Karaağaç	87	160
İpsala	245	265
Keşan	1554	1171
Lalapaşa	55	74
Meriç	99	123
Uzunköprü	928	989
Yekûn	5478	6161

Şube Adı	Kabul edilen adet	Gelen Adet
Süleoğlu	64	93
Kırcasalih	8	—
Uzunköprü İst.	19	28
Küplü	137	—
Büyükevren	—	—
Erikli	—	—
Yekûn	228	121
Acente Adı		
Kapukule	—	—
İbriktepe	—	—
Çöpköy	—	—
Umumi Yekûn	5706	111

Tablo : 7

TELGRAF 1967

Merkez İsmi	Adi	Acele	Yıldırım	ELT	Gelen	vasıta	Kabul	gelen
Edirne	11619	1704	359	1152451	28692	68328	782	438
Enez	475	49	39	482	1039	—	—	2
Havsa	507	96	19	665	1161	—	5	—
İpsala	1603	153	266	1175	2515	—	10	4
Karaağaç	328	67	5	554	1843	—	9	35
Keşan	5567	554	213	4805	12586	13125	54	52
Lalapaşa	361	31	16	281	710	4	—	1
Meriç	700	94	23	427	1204	4	1	—
Süleoğlu	165	52	8	633	464	—	—	—
Uzunköprü	5439	1151	219	5051	11137	17513	80	77
YEKÛN	26764	3951	1167	1166524	61351	98974	941	609

Tablo : 8

Edirne İlindeki PTT Merkez, Şube ve Acentelerinin Aralık 1967 sonuna göre santral kapasite ve abone durumu

Merkez Adı	Santral Kapasitesi	Abone Adedi
Edirne	500	499
Enez	30	30
Havsa	50	46
İpsala	50	48
Keşan	300	304
Lalapaşa	20	14
Meriç	50	34
Uzunköprü	300	301
Yekûn	1300	1276

Şube Adı	Santral Kapasitesi	Abone Adedi
Süleoğlu	10	—
Kırcasalih	—	—
Uzunköprü İst.	10	7
Küplü	—	—
Büyükevren	—	—
Erikli	—	—
Yekûn	20	7
Acente Adı		
Kapıkule	—	—
İbriktepe	—	—
Çöpköy	—	—
Yekûn	1320	1283

EDİRNE BÖLGE BAŞMÜDÜRLÜĞÜ : Tablo : 9

TELEFON 1967

Merkez İsmi	Şehir içi Santral Kapasitesi	Şehir içi Abone Adedi	Şehirler Arası Vaki	Gayri V.	İptal	Talep
Edirne	500	499	102681	5307	13580	121568
Enez	30	30	3433	147	317	3897
Havsa	50	46	6429	204	453	7086
İpsala	50	48	12995	769	1808	15572
Keşan	300	304	45023	2744	5605	53372
Karaağaç	—	—	527	13	38	578
Lalapaşa	20	14	855	38	48	941
Süleoğlu	10	10	3290	83	333	3706
Meriç	50	34	1135	7	4	1146
Uzunköprü	300	301	34103	2059	5752	41914
Yekûn	1310	1286	210481	11371	27938	249790

Tablo : 10

Edirne İlinin Aralık 1967 sonuna göre radyo mevcudu

Merkez Adı	Çalışan Radyo	Çalışmayan Radyo
Edirne	8932	222
Enez	848	—
Havsa	2525	—
İpsala	1325	14
Karaağaç	415	13
Keşan	4951	110
Lalapaşa	1208	3
Meriç	1869	10
Uzunköprü	6993	107
Yekûn	29066	479

Not : Şubelerdeki radyolar merkezler yekûnüne dahildir.

«Halk içinde muteber bir nesne yok Devlet gibi, olmaya Devlet Cihanda bir nefes sıhhat gibi.»

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

7. Edirne İli Sağlık ve Sosyal yardım hizmetleri

İl Sağlık çalışmaları üniteler halinde ve kendi bünyelerine göre hazırlanmış teşkilât kanunları ve talimatları çerçevesi dahilinde ayrı ayrı çalışmakta iken, 1963 yılından beri entegrasyon çalışma sistemini uygulamağa başlamıştır. Bu çalışma sistemi her sağlık ünitesinin sahip olduğu imkânları bir araya getirmek maddî ve manevî yönden yekdiğerini tamamlayıcı bir zihniyet içerisinde sağlık hizmetlerini ilin en ücra köşelerine kadar halkın ayağına götürmek amacını gütmektedir.

Entegrasyon prensibine göre halen İl Merkez ve İlçeleri 6 entegrasyon şubesine bölünmüştür. Şubelerin her biri 5 Sağlık Ocağı ve bunlara bağlı 10 Sağlık İstasyonundan meydana gelmektedir. Bu tarzdaki 6 şube, 30 sağlık ocağı ile 60 sağlık istasyonu bütün İli kapsamı içersine almıştır. Şube, ocak ve istasyon binaları ile personel lojmanları tamamen köylüler tarafından temin edildiği gibi bunların bakım, techiz ve ikmâlleri için kurduğumuz derneklere de geniş maddi yardımlar yapılmaktadır. Bu cümleden olarak, Edirne Merkez Sağlık Kuruluşlarına Yardım Derneğine hamiyetli bir vatandaş 500.000 lira bağışta bulunmuş, yine muhtelif şahıslar tarafından 100.000 lira teberruğ edilmiştir. Bu paralarla köylere sağlık ocakları yaptırılacaktır. Projeleri hazırlanmış olup inşaat mevsiminde hemen çalışmalara başlanacaktır.

Keşan'da, Keşan Ana Çocuk Sağlığı Yaptırma Derneği mahallen temin ettiği 50.000 lira ile D. Hastanesi civarına modern bir A. Ç. S. binası inşaatına başlamıştır.

Lalapaşada, Tabib Lojmanı ile 3 odalı bir hasta muayene ve büro kısmını ihtiva eden bir bina, Lalapaşa Sağlık Evi Yaptırma ve Yaşatma Derneği tarafından yaptırılmıştır.

Meriç İlçesi Sağlık Ocağı Yaptırma Derneği; çift lojmanlı, iki katlı ve ayrıca büro kısmını ihtiva eden ve planı Sağlık

Bakanlığından alınan bir bina yaptırmaktadır. Bu inşaat için mahallen 57.281 lira temin edilmiştir.

Müdürlüğümüzün gayesi Edirne İlini sosyalizasyon prensiplerine uygun olarak sağlık binaları ve techizatına kavuşturmaktır.

Mevcut imkânlarımız nisbetinde bugün için hizmete açılmış bulunan sağlık ocak ve istasyonlarında her ay tanzim edilen programlar gereğince hastane mütehassısları dahil bütün sağlık teşekküllerinde görevli tabibler tarafından polikinikler yapılmakta, halk parasız muayene edilerek tedavilerini sağlamaktadır. Bu tarzdaki çalışmalarımız halkın açık memnuniyetini ifade etmektedir.

A) İL MERKEZİNDE :

a. Yataklı Sağlık Kurumları Çalışmaları :

İl Merkezinde 115 yataklı Devlet Hastanesi, 40 yataklı Göğüs Hastalıkları Hastanesi mevcut olup, 1967 yılı içerisinde 12356 hasta muayene edilmiş bunlardan (4433) yaptırılmak suretiyle tedavi edilmiştir.

b. Yataksız Tedavi Kurumları :

Ana Çocuk Sağlığı, Verem Savaş Dispanseri, Merkez Hükûmet Tabibliği ve Merkez Belediye Tabibliği tarafından da (9810) hasta muayene edilmiş ve tedavileri cihetine gidilmiştir.

B) İLÇELERDEKİ SAĞLIK ÇALIŞMALARI :

Yataklı kurumların faaliyeti; İlimizin Uzunköprü ve Keşan İlçelerinde (50) yataklı birer Devlet Hastanesi mevcut olup 1967 yılı içerisinde müracaat eden 12517 hasta vatandaştan 2167 yatırılmak suretiyle tedavi edilmiştir. Ayrıca hastanelerdeki vazifeli mütehassıs hekimler program gereğince Köy Sağlık İstasyonlarında da çalışmışlardır.

Havsa ve Enez İlçelerindeki 10 ar yataklı Sağlık Merkezlerinde de bir yıl içinde polikiniklere müracaat eden 2254 hasta vatandaş muayene edilerek bunlardan 670 i yatırılmak suretiyle diğerleri de ayaktan tedavi edilmiştir.

Hastane ve Sağlık Merkezleri haricinde Belediye ve Hükûmet Tabibliklerince devamlı olarak polikinik yapılmış, İlçe Merkezlerinde müracaat eden 6730 hasta vatandaş muayene edilerek ayakta tedavileri sağlanmıştır.

C) KÖYLERDEKİ SAĞLIK ÇALIŞMALARI :

İlin bütün köyleri entegrasyon çalışma sistemi içerisine alınmış olduklarından her ay muntazaman sıtma personeli tarafından köylü vatandaşlar kapı kapı ziyaret edilerek dertleri sorulmakta, keza istasyon ebelerimiz tarafından muntazam ev ziyaretleri yapılarak çocuk bakımı, beslenme ve çevre sağlığı konularında telkin ve tavsiyelerde bulunulmakta, hamile kadınların doğum anına kadar sağlık durumları devamlı kontrol altında bulundurulmaktadır. Köylü vatandaşın yukarıda da arzedildiği üzere sağlık hizmetleri ayağına götürülmüş bulunmaktadır. Bulaşıcı hastalıklarla savaş konuları da başlıca önemli mevzuularımızı teşkil etmektedir. Vatandaşların sağlıklarının korunması için sistemli aşı tatbikatına devam edilmiş ve hemen bütün ilin üç grup hastalıklara karşı muafiyetleri sağlanmıştır.

Genel halk sağlığının korunmasında çok mühim rolü olan çevre sağlığı hizmetleri üzerinde de titizlikle durulmakta bilhassa içme suları ile helâ ve gübreliklerin islâh ve izalesine çalışmaktadır.

D) ÖĞRETİM ve EĞİTİM ÇALIŞMALARI :

Genel olarak halk sağlığında fertlerin sağlıklarını koruma çarelerini öğrenme ve benimseme keyfiyeti başta gelen bir unsur olduğundan halk sağlığı eğitimine son derece önem verilmektedir. Günün icaplarına göre hazırlanan programlar gereğince çalışmalar yapılmış halka mevzularla ilgili filimler gösterilmiştir. 1967 yılı içerisinde bulaşıcı hastalıklar, sıtma, verem, rehabilitas-

Edirne Devlet Hastanesi ve Sağlık Okulu Sitesi

Edirne Göğüs Hastalıkları Hastanesi

yon, beslenme, nüfus plânlaması ve bütün sağlığı ilgilendiren konularda sağlık teşkilâtı personelinin her seviyesinde vazifeli kimseler tarafından 132,415 kişiye ferdî, 314 de topluma hitab eden konferans suretiyle eğitim yapılmış 120 seans film gösterilmiştir.

E) NÜFUS PLÂNLAMASI HİZMETLERİ :

Nüfus plânlaması hizmetleri nisaiye mütehassısları ve bunlara refakat eden yardımcı sağlık personeli tarafından yapılmakta, hizmetin yaygın bir hal alıp neticeye ulaşması için sağlık eğitimcileri ve ebeler tarafından ferdi ve toplum eğitimleri yapılmaktadır. Bir yıl içerisinde bütün ilde (2310) adet spiral takılmıştır.

F) SITMA ERADİKASYON ÇALIŞMALARI :

İl Sıtma Eradikasyon Teşkilâtı idame safhasında olan hizmetlerini programı gereğince ifa etmekte buna ilâveten çevre sağlığı ve haşere mücadelesi işlerini başarı ile yürütmektedir. 1967 Yılında yerli sıtma vakası tesbit edilmemiştir. Ancak ateşli ve sıtma şüphesi uyandıran kimselerden kan alınarak muayene edilmiş, bunlara birer günlük ilâç verilmiştir.

EDİRNE SAĞLIK KURULUŞLARI PERSONELİ

Kurumun Adı	Müte-hassıs Tbb.	Pratis-yen Tbb.	öğret-men	Ebe	Labo-rant	Hem-şire	Sağ-lık Me.	Hem-şire yar.	Memur, kâtip
Sağlık Müdürlüğü Merkez Hükümet Tabibliği		1					3		3
Edirne Devlet Hastanesi	9	2		11			6		
Edirne Sağlık Okulu			1	3	1	5	3	3	4
Edirne Göğüs Hast. Hastanesi	1					1		3	2
Edirne Belediye Tabipliği				3			2		
Edirne Ana, Çocuk Sağlığı Merkezi	1			4		3	1		1
Edirne Verem Savaş Dispanseri		1			1		1	2	3
Edirne Sıtma Erad. Bölgesi Bşk.		6			2		1		2
Uzunköprü Hükümet Tabibliği		1		10			9		1
Uzunköprü Ana, Çocuk Sağlığı Şubesi	1			2					
Keşan Hükümet Tabipliği		1		11			8		
Keşan Devlet Hastanesi	3					3		2	3
Keşan Belediye Tabipliği		1		1			1		
İpsala Hükümet Tabipliği		1		4			4		
Meriç Hükümet Tabipliği		1		5			5		
Lalapaşa Hükümet Tabipliği		1		6			2		

Kurumun Adı	Müte-hassıs Tbb.	Pratis-yen Tbb.	öğret-men	Ebe	Labo-rant	Hem-şire	Sağ-lık Me.	Hem-şire yar.	Memur, kâtip
Havsa Hükümet Tabipliği		1		4			2		
Havsa Sağlık Merkezi								2	1
Enez Hükümet Tabipliği		1					2		
Enez Sağlık Merkezi									1
Uzunköprü Devlet Hastanesi	5			1		2	2	6	4
Uzunköprü Belediye Tabipliği		1		1			1		
TOPLAM	20	19	1	66	4	14	53	18	27

G) ANA VE ÇOCUK SAĞLIĞI MERKEZİ ÇALIŞMALARI :

Dünya sağlık örgütüne bağlı bulunan Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezi Edirne'mizde 16.4.1962 tarihinde faaliyete geçmiştir. İlk tâyin edilen Nisahiye Mütehassısı Dr. Saadet Yardım tarafından çalışmalar takip edilmiş, köyde de istasyon açılmıştır. 29.9.1963 tarihinde de Çocuk Hastalıkları Mütehassısı Dr. Necdet Yaş'ın tâyin edilerek, çalışmalar çocuk yönünden de genişletilmiştir. 23.12.1964 tarihinde de bir çocuk hastalıkları mütehassısı Dr. Ahmet Zafer tâyin edilmiştir. Bir hemşire ile başlayan çalışmalar arka arkaya tâyin edilen hemşire ve ebelerle daha iyi bir çalışma yapılmaktadır.

Bugün Merkezimiz bir nisahiye mütehassısı, 1 çocuk doktoru, 3 hemşire, 1 ebe, 1 sağlık memuru, 1 memur, 2 şoför ve 2 müstahdemle çalışmalarına devam etmektedir.

Uzunköprü Kazamızda da bir şube açılarak Nisahiye Mütehassısı Dr. Asuman İskit tâyin edilmiş ve Keşan'da da açılan Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezine çocuk hastalıkları mütehassısı Sabri Pekyalçın tâyin edilmiştir.

Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezinin amacı :

Çevresindeki çocuğun fizik ve ruh bakımından üstün bir şekilde yetiştirilmesi olduğuna göre bunu sağlayacak yol ve tedbirin düzeltilmesi gerekecektir. Bu konuda ilk başvurulacak yer ailedir. Bir milletin her bakımdan yükselmesi o milletin aile kudret ve kuvvetinin tesiri altındadır. Aile bir milleti filizlendiren kuvvetlendiren yuvadır o yuvayı yaşatacak besleyecek ve büyültecek kuvvet ise çocuktur. Bunun için çocuğun gelişmesini sağlayabilmek için aileyi anneyi ele almak onun itimat ve tevecchünü kazanmak gerekir. Memleketin kalkınmasında ilerlemesinde çocuğun ve onu meydana getiren kutsî varlık annenin önemi mühimdir. Sıhhatli bir anne namzedinin en tabiî hakkı sağ ve sıhhatli bir çocuğa sahip olmaktır. Sağlam bir çocuğa sahip olmak için doğum hekimi ve çocuk hekiminin müşterek çalışması lâzımdır. İşte bu düşünce ile ana çocuk sağlığı örgütü bu iki hekimi aynı çatı altında çalışmaya davet etmiştir. Organik ve psişik birçok güçlüklere tahammül eden anne namzedinin doğum öncesi bakımı ehemmiyetini ve doğum sonrası bakımının ehemmiyetini ve doğumdan önce çocuk sağlığının kontrolünün lüzumlu olduğunu öğretmek lâzımdır.

Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezinin vazifesi iki türlüdür :

1 — Ana sağlığı :

Hamileler yedi aya kadar her ay yedinci aydan sonra onbeş günde bir, dokuz aydan sonra on günde bir kontrole gelirler. Bölgemizdekilere vitamin (AD) hapı sütozu ve yağ yardımı yapılmaktadır. Hamilelerin laboratuar muayeneleri (idrar ve kan) yapılır. Bölgemizdeki fakir ailelerin merke-

zimiz ve hayır kurumlarından: (Kadınlar Birliği) esnaflarımızın verdiği kumaş ve çocuk takımları yardımı yapılır.

2 — Çocuk Sağlığı :

Okul çağına gelinceye kadar çocukları kontrol eder.

0-3	ay arası	15 gün
4-9	»	30 gün
10-24	»	2 ayda bir
3-6	yaş arası	3 ayda bir

Çocukların beslenmeleri, giyinmeleri, hastalıklardan korunmaları için annelere gerekli bilgiler verilir, çocuklara lüzumlu aşılar yapılır. Merkezimizde felç aşısı (Difteri, Boğmaca) (difteri, tatonoz) gibi karma aşılar yapılmaktadır. Ayrıca başka çocuklara da bakılmaktadır.

Merkezimizde bölge içi, bölge dışı çalışmaları vardır. Bölge içi olarak Kirişhane Semtini aldık. Abdurrahman Mahallesi, Kızılay Mahallesi, Kadıberdittin, Külahtoz Mahallesi 1. nci bölgemizi teşkil eder ve 156 aileyi içine alır.

Alikuş Mahalesi, Vizeçelebi Mahallesi, Süleçelebi Mahallesi, ikinci bölgemizi teşkil eder; 172 hanedir.

Hacımercimek, Kasımpaşa Mahalleleri de 3. ncü bölgemizi teşkil etmektedir. Burası da 170 hanedir. Her gün öğleden sonra Ebe ve Hemşirelerimiz buralara ziyaret yaparlar hamile anneleri ve çocukları tesbit eder. Merkezimize dâvet ederler.

Pazartesi ve Perşembe günleri öğleden sonra yağ ve süt tozu dağıtımı yapılır. Perşembe günü aynı zamanda annelere eğitim yapılır. Şehir içindeki faaliyetlerimiz yanında köy faaliyetlerimiz de mevcuttur. Memleketimizin varlığının büyük bir kısmını köylüler teşkil ediyor. Köyler dağınık olup yolları da çok bozuktur. Kışın gidilmeyen pek çok köy vardır. Köyler yalnız okulla kalmaz herşeyden önce sağlık korunması üzerinde de durmak lâzımdır. Köyde ebe ve sağlık memurlarının bulunması faydalıdır. Bugün ana çocuk sağlığı örgütünün köylere kadar gitmesiyle Ebeler köy için faydalı eleman oldular. Köylüye 3-4 odalı binalar yaptırıldı. Ebeler binalara oturtuldu. Sabah saat 9 dan akşam 17 ye kadar önlüklü olarak vazifelerinin başında duruyor. Bağlı oldukları köylere ve kendi köyünde ev ziyareti yapıyorlar. 15 günde bir istasyona doktor gemektedir. Bir defa doğum kontrolu bir dafa da çocuk doktoru gider.

İlk açılan köy istasyonlarımız Hıdırağa, Demirhanlı, Süleoğlu, Karakasım ve Sarayakpınar'dır. Devletin hiçbir yardımı olmadan köylü kendi çabasıyla bu binaları yapmıştır. Bunu takip eden diğer istasyonlar bir bir açılmaya başlanmıştır. Köylü köylerindeki Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonlarının ne kadar faydalı olduğuna şahit olunca daha güzel binalar yapmaya başlamışlardır.

Büyünlü, Lalapaşa, Hacıdanişment, Tatarlar, Havsa, B. Gerdelli, Hasköy, Kemal, Çömlekpınar, Abalar, Demirköy, Ortakçı gibi istasyonlar açılmıştır. 1965 senesinde de enterasyon örgütü ile beraber çalışmaya başladı.

Uzunköprü Ana Çocuk Sağlığı Şubemizin İstasyonları: Kurtbey, Kalacık, Kiremitçisalih, Kırcasalih, Çöpköy, Büyükaltınağaç, Harmanlı, Bayramlı, Turnacı İstasyonları vardır.

Keşan Ana ve Çocuk Sağlığı Şubemizin İstasyonları :

Paşayiğit, Çamlıca, Çeltik, Kılınç, Orhaniye, Suluca, Mecidiye, Beyendik, Yenimuhacır ve Mahmutköy İstasyonları vardır.

Ana ve Çocuk Sağlığı Faaliyetleri :

Sene	Gebe Muayenesi	Çocuk Muayenesi
1962	175	—
1963	1957	740
1964	2453	3531
1965	2633	7352
1966	2759	9049

Köy faaliyetlerimiz :

1964	1965	1966
Gebe : 261	Gebe : 1800	Gebe : 991
Kadın : 1883	Kadın : 2597	Kadın : 1505
Çocuk : 1504	Çocuk : 10574	Çocuk : 1135
Erkek : 500	Erkek 449	Erkek : 227

8. Konut Sorunu

A) GENEL OLARAK NEDENLERİ :

Türkiyede konut sorununu doğuran genel nedenler ilimizde de kendini göstermektedir. Nüfus artış oranı ailelerin küçülmesi, şehirleşme artışı gibi bir serhat kenti oluşu konut alanında yatırım yapılmasını doğuran en büyük psikolojik nedendir. Devlet kuruluşlarının konutlarda hizmet görmesi, askeri birliklerin durumu da eklenebilir.

B) EDİRNE'DE KONUT DURUMU :

a. **Konut nüfus ilişkisi (1965 sayımına göre) :**

Belediye sınırları içinde 18321 aile ve toplam 53.199 kişi bulunmaktadır. Aile başına 2,9 kişi düşmektedir.

aa. Kullandıkları odaya göre dağılışı :

	Hane Halkları		
	Aile	Sayı	Oran
1 Odalı evde oturan	1943	5652	10,3
2 » » »	8180	23742	44,7
3 » » »	5110	14839	28,0
4 » » »	2220	6443	12,1
5 Odalı evde oturan	450	1307	2,5
6 » » »	197	574	1,1
7 » » »	44	128	0,3
8 » » »	50	145	0,3
Bilinmeyen	127	369	0,7
Toplam.	18321	53199	100.0

bb. Ödedikleri aylık kiraya göre dağılışı :

Kiracı - Ev sahibi oranı :

	Aile	Sayısı	Oranı
Kira vermeyenler	16667	48355	90,9
0 - 100 TL. kira verenler	1194	3480	6,6
101 - 200 » » »	308	900	1,7
201 - 300 » » »	75	226	0,4
301 - 400 » » »	15	47	0,1
401 - » » »	3	11	0,0
Kira verip vermediği bilinmeyen	19	58	0,1
Kira miktarı bilinmeyen	40	122	0,2
Toplam.	18321	53199	100.0

Kiracılar toplamı aile sayısının % 10 unu bulmaktadır.

(1) Hane halklarının konut şartlarına göre dağılışı.

Konut Şartları	Ayrı	%	Ortaklaşa	%	yok	%	Bilinmeyen	%
Mutfak	9471	51,7	1022	5,6	7027	38,5	798	4,2
Helâ WC	13719	75,0	1831	10,0	2210	12,0	561	3,0
Banyo	6770	37,0	1010	5,5	9630	52,6	911	4,9

18321 ailenin % 38,5 inde mutfak, % 12,0 sinde helâ ve % 52,6 sında banyo yoktur. % 5,5 inde de ortaklaşa vardır. 18321 ailenin % 10,0 helâyı ortaklaşa kullanmaktadır.

(2) Hane halklarının konutlarında elektrik ve şehirsuyu bulunup bulunmadığına göre dağılışı.

	Var		Yok		Bilinmeyen	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Elektrik	11498	62,6	5222	28,6	1601	8,8
Şehirsuyu	5691	31,1	11256	61,4	1374	7,5

18321 ailenin % 62,6 sında elektrik % 31,1 inde şehir suyu var, % 28,6 sında elektrik % 61,4 ünde su yoktur.

(3) Hane halklarının konutlarında yakıt olarak kullandıkları maddelere göre dağılışı.

Yakıt Cinsi	Hane halkları Sayı	Oran
Gazyağı - Ağıryağ	48	0,2
Kok	506	2,8
Linyit	11212	61,3
Odun	5312	29,0
Odun kömürü, tezek fındık kabuğu elektrik vs.	1243	6,7

18121 ailenin % 0,2 si gazyağı, % 2,8 i kok, % 61,3 ü linyit, % 29,0 ı odun ve % 6,7 si değişik yakıt kullanmaktadır.

b. Konut yapım seyri :

Belediye sınırları için de 1954 ten buyana yapılan konut sayıları bir dalgalanma gösterir. Devamlı bir artış yoktur.

(1) Yeni konut yapımının bina türlerine göre dağılışı.

Yıl	Yapı Sayısı Ev	Apat	Toplam	1954=100 %
1954	195	3	198	100,0
1955	164	2	166	83,8
1956	431	—	431	217,5
1957	102	—	102	51,6
1958	126	9	135	68,2
1959	160	1	161	81,4
1960	107	3	110	55,5
1961	108	2	110	55,5
1962	92	2	94	47,5
1963	107	1	108	54,5
1964	100	5	105	53,2
1965	157	9	166	83,8
1966	138	10	148	74,6

(2) Yenik onut yapımının toplamı dairesinin yıllara göre dağılışı :

Yıl	Sayı	Toplam daire İndeks % 1961=100
1961	128	100,0
1962	115	90,0
1963	134	105,0
1964	142	111,0
1965	216	168,8
1966	211	165,0

Toplam Daire dağılışında sürekli bir artma olduğu söylenebilir. 1961 yılı 100 kabul edildiğinde 1965 te indeks 168,8 olmuştur.

(3) Yeni konut yapımının ortalama ünite yüzölçümünün yıllara göre dağılışı.

Yıl	Ünite Yüzölçümü (m^2)	Zincirleme İndeks
1961	76,8	100,0
1962	34,3	44,7
1963	72,0	93,8
1964	81,4	106,1
1965	76,2	99,4
1966	81,9	106,5

Ünite yüzölçümü dağılışı yatırımla paralel olarak bir dalgalanma göstermektedir.

(4) Yeni konut yapımı ortalama ünite kıymetinin yıllara göre dağılışı :

Yıl	Ünite Kıymeti TL. (000)	Zincirleme İndeks %
1961	20,7	100,0
1962	20,6	99,5
1963	19,1	92,4
1964	23,1	111,5
1965	24,0	115,4
1966	27,1	130,0

Ünite kıymetinin yapı raiçlerine göre normal bir artış gösterdiği anşılabilir. Yapı kooparatifleri konuta çok az şey eklemişler. 1958 de 13 - 1965 te de 15 konut ünitesi yapmışlardır.

(5) Yapı yatırımları içinde konut yapımı yatırımının yıllara göre dağılışı :

Yıl	1) Konut yapımı yatırımı (000) TL	2) Yapı yatırımı (000) TL	(1)/(2) Oranı %
1954	2312	3190	72,4
1955	1848	2979	62,0
1956	2527	2674	94,7
1957	1420	1658	85,6
1958	2040	2287	89,2
1959	2921	3844	76,7
1960	3132	5024	62,3
1961	2637	3659	72,1
1962	2368	4193	56,7
1963	2565	2871	89,5
1964	3274	4609	70,9
1965	5179	6879	75,3
1966	5733	14335	40,0

Toplam yatırımları içinde konut endüstriyel yapı, kültürel, sıhhî ve sosyal tesisler yatırımı ve diğer yatırımlar bulunur. Toplam yatırımda konut yapımı yatırımı % 40,0 - % 94,7 arasında değişmektedir.

Kullanış amaçlarına göre dağılış ekli tablodadır. (Tablo 1)

C) EVLERİN MİMARİ YAPISI :

Ahşap, karkas, tuğla, dolgu yapılar çoğunluktadır. Bunların arkasından tek veya iki katlı tuğla, dolgu, yığma binalar gelir. Uygulama hataları da eklenince bu tarz mimarî büyük estetik mahzurlar doğurmaktadır.

Eski tip ahşap Osmanlı - Türk Mimarisini yaşatmak amacıyla bir yarışma ile düzenlenmesi öngörülen Selimiye cıvarını bu tarz ahşap evlerinin koruması Anıtlar Yüksek Kurulunca karar altına alınmıştır.

Ç) GECEKONDU SORUNU :

Edirnede bir endüstri yaygın olmamasına rağmen Belediye sınırları içinde dört bölgede toplam 446 adet gecekondu vardır. Gecekondu yapımının tarımda yeteneksiz kalan belli bir işe sahip olmayan kişilerce yapıldığı söylenebilir. Bunlar Edirnenin eski bir başkent ve büyük bir tarihi merkez olması nedeniyle bu kente gelip yerleşmişlerdir. Normal yollardan konut yapamadıklarından konut sorumlarını bu şekilde çözümlemişlerdir.

Gecekondular Edirne Merkez İlçesi ile Keşan'da bulunmaktadır.

Edirne Belediyesi gecekondu bölgeleri, nitelikleri ve gecekondu sayıları :

Bölge Adı	Cinsi	Gecekondu sayısı	Nüfus
Menzilahır	İslah	208	1524
Yenlimaret	»	85	296
Karaağaç	»	29	150
Yıldırım	Tasfiye	124	405

Belediyesince tasfiye bölgesi için henüz bir önleme bölgesi seçilmemiştir. İslâh bölgesi için 1967 programını İmar ve İskân Bakanlığına ulaştırmıştır.

D) KENDİ EVİNİ YAPANA YARDIM METODU ÇALIŞMALARI :

İl Merkezinde gecekondu bölgesinde bu metodun uygulaması olmamıştır. 7269 sayılı Âfetler Kanunu ile ilgili olarak metodla Doyran Köyünde 35, Küplü Bucağında 5 konut, 1966 yılında bitirilerek yararlanmağa başlanmıştır.

9. Çalışma Hayatı

İlimizin Ekonomik hayatında tarım işkolu ağır basmaktadır. İstatistik Genel Müdürlüğünün 1965 sayımı sonuçları bu hususu açıkça göstermektedir.

Tablo : 1

BİNALARIN KULLANIŞ AMAÇLARINA GÖRE DAĞILIŞI

YIL	EV				APARTMAN					TİCARİ YAPILAR		
	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL	Ev, Daire Sayısı	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL	Daire Sayısı	Daire Sayısı Top.	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL
1961	108	8584	2274	—	2	1220	363	128	123	21	2699	943
1962	92	2843	1977	—	2	1096	391	115	115	19	2931	1403
1963	107	9285	2457	—	1	360	108	—	—	16	1145	283
1964	100	9728	2734	125	5	1801	540	17	142	11	4493	356
1965	157	12622	3586	180	9	3812	1593	35	216	31	3236	1599
1966	138	12476	3742	162	10	4797	1991	49	211	20	3441	961

YIL	SINAİ YAPILAR			KÜLTÜREL SIHHİ VE SOSYAL YAPILAR				DİĞER YAPILAR			TOPLAM	
	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL	Sayı	Yüzölçümü m²	Kıymet 1000 TL
1961	—	—	—	1	50	15	10	550	64	142	13103	3659
1962	1	364	182	1	135	14	6	794	226	121	14163	4193
1963	—	—	—	—	—	—	5	126	23	129	10916	2871
1964	—	—	—	1	502	151	2	2372	828	119	15896	4609
1965	1	60	18	1	270	108	8	162	35	207	20162	6879
1966	—	—	—	3	8264	7400	8	796	241	179	29774	14335

1965 yılında İktisadi faaliyet kollarına göre çalışan nüfus :

Ziraat Ormancılık Avcılık ve Balıkçılık	İstihraç Sanayi	İmalât Sanayi	İnşaat Sanayi	Elektrik Gaz Su	Ticaret Banka Sigorta	Maliye An. hatırlama ve Muhaberat	Hizmetler	Toplam
110630	761	5406	9862	146	2758	2033	8147	145340

Bu cetvel çalışan nüfusun 2/3 den fazlasının tarım ile meşgûl olduğunu doğrulamaktadır. Tarımı 8147 kişi ile Hizmetler 5406 kişi ile imalât ve sanayi izlemektedir.

Çalışan 145.340 nüfusun 92.279 u erkek 53.061 kadındır. Bu rakamlardan çalışan nüfusun 1/3 ünün kadın olduğu görülmektedir. Çalışan kadınların % 90 nı aile ve tarım işinde çalışmaktadır. Sanayi hayatında çalışan kadın sayısı çok denecek kadar azdır.

İlimizin bütün iş hayatını kapsayan Sosyal Sigortalar Kurumu Edirne Şube Müdürlüğünün kayıtları da bu hususu açıkça belirtmektedir.

30.10.1967 tarihinde Edirne İlindeki işyeri ve işçi sayısı :

İşyeri Sayısı	Bu işyerinde çalışan		
	Erkek	Kadın	Toplam
1073	8600	204	8804

Edirne İlinde sanayi hayatı gelişmektedir. Tarım ürünlerini işleyen az sayıda fabrikalar kurulmuştur. Bunlar da un, nebati yağ ve çelik fabrikalarından ibaretir. Edirne Merkezinde bulunan 12 sanayi kuruluşta 229 işçi çalışmaktadır. Ayrıca Edirne Merkezinde 210 süpürge imalâthanesi vardır.

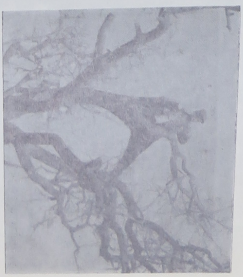

Yüksek Ahlat Ağacı Aşısı Hazırlanıyor

Edirne Köylerinde Sürüm Hemen Tamamen Traktörle Yapılır

Mevsimlik olarak en fazla işçi inşaat iş kolunda çalışmaktadır. Çoğunluğu inşaat müteahhitleri tarafından çalıştırılan bu işmür ocağı işletmesinde 300 kadar işçi mevsimlik olarak linyit kömürü çıkarmaktadır.

İlimizin Uzunköprü İlçesinde endüstri hayatı daha fazla gelişmiştir. Bu İlçe Merkezinde 11 nebati yağ, 3 un, 3 çeltik ve 1 ipekzinde 11 nebati yağ, 3 un, 3 çeltik ve 1 ipekilk fabrikasında 360 işçi çalışmaktadır. Yine bu İlçemiz köylerinde bulunan 14 linyit köbu İlçemiz köylerinde bulunan 14 linyit kömür ocağı işletmesinde 300 kadar işçi mevsimlik olarak linyit kömürü çıkarmaktadır.

Uzunköprü ve Edirne Merkezini sanayi hayatı bakımından Keşan izlemektedir.

Edirne İlinin bütün şehir ve köylerine dağılmış 97 mandırada Türkiye çapında şöhreti bulunan Edirne peynirî imal edilmektedir. Köylerimizdeki tarım hayatı di-

ğer illerimizden farklı değildir; bunlar aile işletmeleri durumundadır. Kadınlar ve çocuklar da güçleri nisbetinde bu işletmelerde çalışmaktadırlar.

10. Güvenlik Hizmetleri

Edirne Halkının güvenliği Emniyet Müdürlüğü ile İl Jandarma Komutanlığı tarafından sağlanmaktadır.

A) EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ :

Vilâyetimiz güvenlik hizmetleri polis olarak; İl Merkezi ile Teşkilâtımızın bulunduğu Uzunköprü, Keşan ve İpsala İlçeleri dahil amir ve memur 167 kişidir.

1 Emniyet Müdürü
1 Emniyet Müdürü Muavini (Emniyet Amiri)
2 Emniyet Amiri
4 Başkomser
9 Komiser
7 Komiser Muavini
140 Polis memuru
3 Muamelât memuru
7 Motorlu araç.

1966 yılı içinde Polise intikal etmiş suç adedi 1403 tür.

Vilâyetimiz bölgesinde 5 hudut kapısı vardır. Bu kapılarımızdan 411550 kişi giriş yapmış, 375754 kişi de yurt dışına çıkmıştır.

Zabıtamızın diğer vilâyetlerle seri haberleşmesini sağlayan telsiz istasyonumuz mevcuttur.

Devlet büyüklerimizin Vilâyetimizi ziyaretlerinde ve profesyonel spor temaslarında alınan sıkı güvenlik tedbirleri sonucunda en ufak bir hadiseye meydan verilmemiştir.

Trafik Zabıtası olarak Vilâyetimizin dışında Kapukule - İstanbul arası trafiği ayrıca Bölge Trafik Zabıtasınca da kontrol altına alınmıştır. Bu da mal ve can emniyeti bakımından iyi sonuçlar vermektedir.

Hudut Vilâyeti olmamız hesabiyle turistlerle daimi surette temas halinde bulunan Hudut Kapısı Polislerimizin yabancılara cevap verecek şekilde lisan bilmeleri sağlanmıştır.

Emniyet Müdürlüğümüz bu hizmetleri aşağıdaki kuruluşlar aracılığıyla yapmaktadır.

1. nci Şube : Devletin güvenliğini bozmaya çalışanlarla Hudut Kapıları ve Ejnebilerin ikâmet, vatandaşların pasaport ve hudut protokol işlerini yürütür.

2. nci Şube : Polise intikal eden adli işleri yürütür.

3. ncü Şube : Personel işleri ile Önleyici Zabıta ve Ahlâk Zabıtası görevlerini görür.

Trafik : Vilâyetimiz dahilindeki trafik işlerini görür ve önleyici tedbirleri alır.

Vatandaşın ihtiyaçlarına daha yakından cevap vermek için İl Merkezinde Önleyici Zabıta olarak şehir, üç karakol ile dört noktaya ayrılmıştır.

B) İL JANDARMA KOMUTANLIĞI :

İlimiz; İİİ Jandarma Alay Komutanlığı 1961 yılında toplu sisteme geçmiş olup, 11 bucak ve 9 köy karakolu kapatılarak, İlçe Jandarma Birlik Komutanlıkları motorlu araçlarla takviye edilmek suretiyle bölgenin emniyet ve asayiş İl ve İlçe Merkezlerinden çıkarılan 16 pikap ve jeepli bindirilmiş motorlu devriye ekiplerinin köy ve kırlarda dolaştırılması ile temin edilmektedir.

İl Jandarma Komutanlığının Kuruluşu :

1 — İl Merkezinde :

a) İl J. Alay Komutanlığı

b) İl J. Alay K. Karargahı : S-I, S-II, S-III ve S-IV Şube Müdürlükleri ile Ord. 11. nci Kademe ve Alay Telsizinden teşekkül etmiştir.

c) İl Merkez Jandarma Birlik Komutanlığı ve buna bağlı Bölge Cezaevi Jandarma Karakolu,

d) İpsala, Havsa, Enez, Keşan, Meriç, Uzunköprü, Lalapaşa İlçelerinde İlçe Jandarma Birlik Komutanlığı adı ile teşkilâtı vardır.

İl Bölgesinde Jandarma Teşkilâtı, Emniyet ve Asayiş ile diğer çeşitli hizmetleri bugün aşağıda belirtilen personel ile yürütülmektedir.

1 Albay : İl Jandarma Alay Komutanı,
1 Binbaşı : 11. nci Şube Müdür Vekili,
4 Üsteğmen : İlçe Jandarma Birlik Komutan Vekili,
1 Teğmen: İlçe Jandarma Birlik Komutan Yardımcısı,
10 Assubay : İlçe Jandarma Birlik Komutan Vekili ve Birlik Assubayı,
36 Uzman Çavuş : Grup Komutanı,
26 Onbaşı,
253 Er.

İl Bölgesinde asayiş yurdumuzun diğer illerine nazaran çok daha iyi durumdadır. Gasp, soygun, yol kesme, dağa adam kaldırma, kan gütme neticesi ölüm olayı gibi asayişe müessir olaylar vuku bulmamaktadır.

Bazan öldürme olayları çok nadir olsa da vuku'a gelmekte olup, failleri kendiliğinden gelip teslim olmaktadır.

Bunda halkın mizacı ile yaşama seviyesinin büyük rolü vardır. Halk suç işlemeyi sevmez ve suçluyu bu sebepledir ki himaye etmemektedir. Kanuna karşı itaat ve saygısı vardır. Bundan dolayı İl Jandarma Bölgesinde emniyet ve asayiş hizmetleri kolay ifa edilmektedir. Genel olarak işlenen suçlar adî olaylardan ibarettir.

3 Yıllık işlenen suçların mukayeseli genel toplamları aşağıya çıkarılmıştır.

1965	1966	1967
(536)	(513)	(490)

İl Merkezinde Ankara ve civar illerle muhabere temin eden bir adet telsiz telgraf cihazı ile 2 adet SSB radyo telefon cihazı, ayrıca Havsa İlçesi hariç Lalapaşa, Meriç, Uzunköprü, Keşan, İpsala, Enez İlçelerinde İl Merkezi ve Trakya Vilâyetleri ile telsiz telefon muhaberesini sağlıyan SSB, radyo telefon cihazları kurulmuştur.

VII / KÜLTÜR BÖLÜMÜ

1. Genel Kültür Durumu

A) ESKİ EDİRNE'DE KÜLTÜR :

a. Medreseler, Mektepler :

Evliya Çelebi'nin kaydettiğine göre XVII. Yüzyıl başında Edirne (14) Selâtin Camii'nin her türbesi yanında birer (Mekteb-i Eytal) Çocuklar Okulu vardır. Her yıl bayramlarda hocaları okuyanlara birer kat elbise, para hediye verirlermiş. Bunlar içinde Mekteb-i Murad, Mekteb-i Çelebi Mehmet Han, Mekteb-i Şehzade Han'ın hepsinden mamur olduğu kaydedilir.

XIX. Yüzyıl sonlarında Edirne'de 46 medrese ile 54 mahalle ilkokulu bulunduğu bu sonuncuları yaşamış Badi Efendi tarafından «Riyaz Belde-i Edirne» de kaydedilmiştir. Yine bu eserde medreselerin Vakıflarca idare edildiği, ilkokulların ise mahalle halkı Vakıflarca idare edildiği, öğrencilerin okula aylık veya haftalık ücret ödedikleri belirtilmektedir. 1830 da yayınlanan Rumeli Vilâyeti Kanununun 214. ncü maddesine [illegible] larak 1882 de Vali Kadri Paşa tarafın[illegible]

Hiçbir zaman hatırımızdan çıkmasın ki, Cumhuriyet, fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister.

K. ATATÜRK

1. Genel Kültür Durumu

A) ESKİ EDİRNE'DE KÜLTÜR :

a. Medreseler, Mektepler :

Evliya Çelebinin kaydettiğine göre XVII. Yüzyıl başında Edirne (14) Selâtin Camiinin her birinin yanında birer (Mekteb-i iftal) Çocuklar Okulu vardır. Her yıl bayramlarda burada okuyanlara birer kat elbise, para hediye verirlermiş. Bunlar içinde Mekteb-i Murat, Mekteb-i Çelebi Mehmet Han, Mekteb-i Selim Han'ın hepsinden mamur olduğu kayıtlıdır.

XIX Yüzyıl sonlarında Edirne'de 46 medrese ile 54 mahalle ilkokulu bulunduğu bu zamanları yaşamış Badi Efendi tarafından «Riyazi Belde-i Edirne» de kaydedilmiştir. Yine bu eserde medreselerin Vakıflarca idare edildiği, ilkokulların ise mahalle halkı Vakıflarca idare edildiği, öğrencilerin okula aylık veya haftalık ücret ödedikleri belirtilmektedir. 1880 de yayınlanan Rumeli Vilâyeti Kanununun 214. ncü maddesine uyularak 1882 de Vali Kadri Paşa tarafından «Cemaat-ı İslamiye» örgütü yapılmıştır. Bir kısım mahalle okullarının idaresi bu örgüte geçirilmiştir.

İlkokulların öğretmenleri çokluk medresden ayrılmış veya biraz okumayı öğrenmiş kimseler olduğu bu suretle öğretmen olacakların bir kurstan geçirilmesi lüzumu hissedildiğinden 1882 yılında Üç Şerefeli Cami yanında Yazıcılar Sokağında 1745 yılında yapılmış Taş ve Makaralı Mektepte altı ay süre ile Öğretmen Yetiştirme Kursu halinde faaliyete geçirilmiştir. Mevcut öğretmenler bu kurstan geçirilmeye başlanmıştır. 1884 yılında burası (Darülmuallimin-i Sübyan) adı altında bir yıl süre ile Öğretmen Okulu olarak açılmıştır. Burada yetişenler Vakıf veya Cemaat İlkokullarında görevlendirilmişlerdir. 1927 yılında Cemaat-ı İslâmiyece idare edilen ilkokullar Maarif Dairesine bağlanmıştır.

Edirne'de ilk Rüştüye Mektebi 1857 yılında Belediye karşısındaki Gazi İlkokulunda açılmıştır. Bu bina 1965 yılında yıkılarak

arsası yeşil alana çevrilmiştir. Bu mülkî rüştiyedir.

Bugün Kurtuluş adını taşıyan ilkokul 1889 yılında Askeri Rüştüye olarak yapılmıştır; 1914 yılına kadar devam etmiştir. Sonra kız ilkokuluna çevrilmiştir. 1918 de «Darüledeb İhnas Mektebi» adını almıştır.

RÜŞTÜYELER VE LİSE :

1882 de Edirne Valisi Kadri Paşa şimdiki lise orta kısım binasının batısındaki bölümünü bodrumlu ve iki katlı (Zükür Mekteb-i Rüştiyesi) Selimiye Camii'nin doğu yönünde de yine bodrumlu ve iki katlı (İnas Rüştüyesi) olarak yaptırılmış ve faaliyete geçirilmiştir. 1887 yılında Vali Hacı İzzet Paşa Zükür Rüştiyesi arkasına ikinci bir kısım ekletmiş ve (Mekteb-i Mülkî) adı ile öğretim derecesi yükseltilmiştir. 1894 de yatılı öğrenci almış ve 1910 da üzerine bir kat daha eklenerek (Mekteb-i Sultaniyeye) çevrilmiştir. 1922-1923 yılında da liseye çevrilmiştir.

ASKERİ İDADİ :

Edirne'de medreselerle mahalle okulları dışında ilk, ortaokul (Mekteb-i İdadi Askeri) şimdiki Borsa ve Türkiye Kredi Bankası ile Hürriyet Meydanı yerinde Abdülmecit zamanında 1846 da açılmıştır. Bu okul binası sonradan yapılmış ve Sıdıka Hanım adında birinin elinde bulunan Selimiye'nin kuzeyindeki eski saray arsası okul yapılmak üzere Hükûmete bağışlanmıştır. 1875 yılında Muradiye Caddesine bakan tarafı yapılarak okul genişletilmiştir. Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar okul olarak kullanılmıştır.

ERKEK SANAT ENSTİTÜSÜ :

(Riyazi Belde-i Edirne'den alınmıştır).

1877-1878 Rus Savaşından sonra Edirne Sokaklarında kimsesiz kalmış çocukların sokaklardaki hallerini göz önüne getiren Vali Müşrif Rauf Paşa, 1879 yılında 180 erkek, 125 kız çocuğu toplatarak bunları Horozlu Hacı İvaz Medresesine yerleştirmiş ve müesseseye «İslâhhane» adını koymuştur. Bunların giyim ve beslenmelerine Vilâyet Bütçesinden (17.000) lira tahsis edilmiştir. (Günümüzün parasıyla 1.700.000 lira eder. Bir komisyon eliyle siyah cepken, siyah şalvar, kırmızı fes, kırmızı kuşak, ve pabuç tedarik edilerek çocuklar giydirilmiştir. 1892 de Edirne Valisi olan Kadri Paşa bu durum ile ilgilenmiş medrese çevresindeki evleri istimlâk ile yaptırmış, (Melce-i Eytam) adıyla okul yapımına başlanmıştır. Yukarıdaki yazılı 17.000 altın lira Osmanlı Bankası'na yatırılmış yıllık faizi Yıldırım zamanı büyüklerinden Hacı Doğan'ın Akale içinde yıkılmış camisinin vakfı çukur çayırdaki Hacı Doğan merasının yıllık icarı matbaasının yıllık sarfı geliri merkez ve vilâyete bağlı kasabalar belediyelerinden ayda 100 er lira alınması kabul edilmiş ve 1 Mart 1892 tarihli idareden çıkarılmıştır.

Bu durum sanat ve ziraat bölümlerine ayrılmış ve tarım bölümü II. nci Selim'in yanmış Mamak Sarayı bahçesine (Bugünkü Tarım Cezaevi) bir numune çiftliği kurulmuş ve padişah tarafından tarım, alet ve eşyası gönderilmiştir.

Sanata ayrılan kısımda Kadri Paşa'nın yaptırdığı ahşap bina yıktırılarak yeniden yapılmış ve 1895 de (Sanayi-i Hamidi Mektebi) adıyla açılmıştır. Bu okulda «kunduracılık, marangozluk, mücellitlik, seccade, halıcılık ve terzilik bölümleri açılmıştır. Daha sonra musiki sınıfı eklenmiş 1908 yılında makinalarla fanila ve çorap örme ve bez dokunulmasına başlanmıştır.

Balkan Savaşında hastahane, Bulgar istilâsında belediye dairesi olarak kullanılan bina Edirne'nin geri alınışından sonra Vali Hacı Adil, okul önündeki Nacilvaz Camii ve Topçu Baba Tekkesini yıktırtarak genişletmiş, elektrik motoru koymuş ve elektrikle işler marangozluk, demircilik, dökümcülük atölyeleri açılmıştır.

A — ÖĞRETMEN OKULLARI :

1 — Dar-ül Muallim
2 — Dar-ül Muallimat
3 — Dar-ül Eytamlar

B — AZINLIK OKULLARI :

1 — Musevî Okulu
2 — Rum Okulları

C — YABANCI OKULLAR :

1 — İtalyan Okulu
2 — Avusturyalılara ait Santo Maria Lourdu
3 — Fransız Okulu.

Edirne İlinin 1923 yılından sonraki gelişmesi istatistik bilgilerin ışığı altında şöyle açıklanabilir.

1923-1924 Öğretim yılında Edirne İlinin şehir, köy ilkokulları sayısı toplamı 7 kız 34 erkek ve karma olmak üzere 41 ilkokul bulunmaktadır. Bunlardaki öğretmen sayısı 104, öğrencilerin ise 1756 sı erkek, 1359 u kız olmak üzere yekûnu 3025 dir.

1927-1928 Öğretim yılında okul sayısı şehir ve İlçe Merkezlerinde 21 köylerde 123 olmak üzere 144 öğretmen şehirde, 91 köyde 105 olmak üzere 196 ya; öğrenci sayısı da 5410 u erkek 4330 u da kız olmak üzere 9750 ye yükselmiştir. Okul ve öğrenci bu dört yılda üç kat artmıştır.

1930-1931 Yılında şehir ve köylerde okul sayısı 159 a; öğretmen sayısı 223, öğrenci sayısı da 10759 a yükselmiştir.

1933-1934 Öğretim yılında okul sayısı 125 e düşmekle beraber öğretmen sayılı 223 kalmış öğrenci miktarını değiştirmemiştir. Bu Edirne İlinin Özel İdare Bütçesinin gelişmediğinden ileri gelmektedir.

Memleket ilköğretimin günün okulları arasında gelişmesini sağlamak üzere 1936 yılında başlayan eğitmen yetiştirme işi 1937 yılında Edirne Karaağaçta Gazi Yatılı Okulu binasında Eğitmen Kursu açılmıştır. Bu kursa Edirne Kırklareli ve Tekirdağ'ın da eğitmen adayları alınmıştır. Kurs 1938 yılında da açılmıştır. Bu kurstan yetişenlerle Edirne'nin 1939-1940 öğretim yılında ilköğretime şehirde 29, köyde 73 öğretmenle, öğretmenli okul sayısı 125 ten 102 ye düşmüştür. Buna karşılık 99 eğitmenli okula katılmasıyla, okul sayısının 200 e yükselmiş olduğunu görmekteyiz. Öğretmen sayısı 199 a düşmüş; eğitmen sayısı 127 ye öğrenci sayısı ise 11898 e yükselmiştir.

1944-1945 Yılında şehir okulları 22, köy okulları 93 e, eğitmenler de 123 e yükselerek, okul sayısı 238 e çıkmıştır. Öğretmen sayısı 242 ye yükselmiştir. 1943-1944 yılından itibaren köy enstitüsü çıkışlı öğretmenlerin işe başlamaları öğretmen sayısını arttırmıştır. Bunların ve öğretmenlerin aylıkları genel bütçeden ödendiği için ilköğretim kadrosu gelişme göstermeye başlamıştır. Öğrenci sayısı bu yıl da şehir ve kasabalarda 5307, köylerde öğretmenli okullarda 7891, öğretmenlilerde 4501 olmak üzere 17.699 a çıkmış bulunmaktadır.

1949-1950 Öğretim yılında şehir okulları 21, köy 130, eğitmenli okullar 76 olmak üzere 227 dir. Bu 1945 yılına göre azalma kaydetmektedir. Öğretmen sayısı ise şehirlerde 125, köylerde 198 e yükseltilmiştir. Eğitmen sayısı 123 de kalmıştır. Bu arada eğitmen yetiştirilmesine de son verilmiştir.

1955-1956 Öğretim yılında şehir okulları 22, köy okulları 229, öğretmenli ve 34 eğitmen olmak üzere 285 e varıyor. Şehirlerde 151, köylerde 277 öğretmen 66 eğitmen vardır. Öğrenci sayısı şehirde 5641, köylerde 19533 den 25.094 e yükselmiştir.

1959-1960 da şehir okulları 29 a çıkıyor, köy okulları 223 e düşüyor. Eğitmenli okullar da 23 e iniyor. Öğretmen sayısı şehirlerde 222, köylerde 324 e çıkıyor. Eğitmen sayısı 59 a düşüyor.

1923-1924 Öğretim yılı Edirne'nin Milli Eğitim durumu aşağıdaki sayılarda açıklanmıştır:

Orta ve Mesleki Okul Sayısı		İlk	Orta		Öğrenci İlk	Orta	Toplam	II. Devre	Toplam
Erkek Lisesi	1	7	28	Gündüz	194	117	311	18	329
				Yatılı	43	90	133	14	147
Kız Lisesi	1	6	12	Gündüz	145	15	160	—	160

Orta ve Mesleki Okul sayısı	İlk	Orta		Öğrenci İlk	Orta	Toplam	II. Devre	Toplam
Erkek İlköğ.	1	4	17 Gündüz	88	—	88	—	88
			Yatılı	—	105	105	—	105
Kız İlköğret.	1		Gündüz	122	—	122	—	122
			Yatılı	—	97	97	—	97
Erkek San.Ens.	1	16	Yatılı	—	81	81	—	81
Ziraat Okulu	1	8	Yatılı	—	94	94	—	94

OKUL	İLKOKULLAR ÖĞRENCİ			Öğretmen		
Erkek	Kız	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kız	Toplam
İlk O. 34	7,41	1756	1269	3025	—	—	104
Ana O. 0.3				210	—	5	5

1923-1924 Öğretim yılından sonraki ilköğretim gelişmesini belirtmek üzere aşağıdaki aralıklı yıllar istatistikleri gösterilmiştir.

Yıllar	Okullar		Öğrenci Erkek	Kız	Toplam	Öğretmen Erkek	Kız	Toplam
1927-1928	Şehir	21	1566	1228	2794	53	38	91
	Köy	123	3844	1152	6956	95	10	105
	Toplam	144	5410	4340	9750	148	48	195
1930-1931		27	2042	1723	3765	49	57	106
		132	3675	3310	6994	104	13	117
	Toplam	159	5717	5042	10759	153	70	223
1933-1934		24	2297	1539	3836	44	63	107
		101	3640	3190	6830	101	15	116
	Toplam	125	5937	4729	10666	145	78	223
1939-1940		29	2797	1949	4740	44	63	107
		73	3188	1990	5178	62	30	92
	Eğitmen	99	1148	832	1980	127	—	127
		238	10629	7070	17699	255	110	365
1944-1945		22	3106	2201	5307	40	81	121
		93	4942	2949	7891	92	29	121
		123	2581	1920	4501	123	—	123
	Toplam	238	10629	7070	17699	255	110	365
1949-1950		21	2678	2008	4686	34	91	125
		130	7415	5381	12796	149	49	198
		76	1302	1152	2454	123	—	123
1955-1956		22	3199	2442	5641	103	48	151
		229	11783	8670	19453	202	75	277
		34	köy mevcudu içinde			66	—	66
		285	13982	11112	25094	371	123	494

Yıllar	Okullar	Öğrenci Erkek	Kız	Toplam	Öğretmen Erkek	Kız	Toplam
1959-1960	29	4942	3999	8941	107	115	222
	223	13469	10710	24179	255	69	324
	23	Köy okulu mevcudu içinde			59	—	59
	275	18411	14709	33110	421	184	605
1962-1963	31	5890	4928	10810	122	110	232
	259	18714	14068	30782	219	201	420
	290	22004	18996	41600	341	311	657

Bu durum köyde ve şehirde çocuk sayısının artmasından ve öğretmen artmasından ileri gelmektedir. Nitekim şehirlerdeki öğrenci sayısı 8934 e, köylerdeki öğrenci sayısı da 24179 a yükselmiş bulunuyor.

1962-1963 Yılında şehirlerdeki okul sayısı 31, köylerde öğretmenli okul sayısı 238 eğitmenli, bağımsız okul sayısı da 1 e düşüyor. Öğrenci sayısı şehirde 1081, köylerde 30872 ye yükseliyor. 1961 den itibaren başlıyan yedeksubay, muvakkat ve vekil öğretmenlerle de öğretmen sayısı 792 ye çıkmıştır.

1965-1966 Öğretim yılında ise İlin 260 köyü okula kavuşmuş, 6 köy okulsuz kalmış bulunmaktadır. Öğrenci sayısı şehirlerde 17780, köylerde 32709 a yükselmiştir.

Bu istatistiklerdeki rakamlar kız ve erkek öğrenci oranı bakımından eleştirilince 1923 de kız öğrenci % 41, 1930 % 46, 1940 da % 40, 1950 de % 42, 1960 da % 44, 1965 de % 45 bu oran 40 ile 46 arasında değiştiğini göstermektedir.

Öğrenci sayısının artışları da şöyledir. 1923 mevcuduna göre 1930 da 3,5 kat 1930 a göre 1940 daki öğrenci sayısının 1,1 katı 1940 a göre 1950 deki öğrenci sayısının 1,6 katı 1950 ye göre 1960 daki öğrenci sayısının 1,6 katı 1960 daki mevcuda göre 5 yıl içinde 1965-1966 mevcudu 1,5 katına çıkmıştır. Bu da okul ve öğretmen sayısının artması ve çocuk sayısının artışı ve okuma zorluğunun halk tarafından oluş ve henüz okul çağı çocukların, tamamının devam ettiği okulların yetersizliğini belli etmektedir. Nitekim okul derslik ve öğretmen sayısı yeter dereceyi bulamamıştır. Okul sayısını böyle bir elemeden geçirecek olursak 1923 de 41 olan okul sayısı 1929 da 159, 1939 da 201, (eğitmenli) okullar 1939 da 227, 1959 da 275, 1965 de 291 e yükselmiştir.

Halen üç köy okulsuzdur. Bunların nüfusları 45-153 arasındadır. Bugün şehirlerde, köylerde okul ve dersliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Henüz camii ve köy odalarında öğretim yapan ilkokullarımız vardır.

ÖĞRETMEN KADROLARI :

1923 de mevcut öğretmen sayısı kalite bakımından 35 öğretmen okulu, 25 lik 2 ortaokul, 1 diğer okullar, 41 de ehliyetnamesiz olmak üzere 104 ü bulmuştur. 1926-1927 yıllarında bunların bir kısmı Edirne'de açılan kurslardan geçirilmiş bir kısmı da 1930-1932 yılları içinde tasfiye edilmiş yarıları Öğretmen Okulu mezunları ile kapatılmıştır. Öğretmen Okulu çıkışlıların azlığı özlük giderlerine Özel İdarelerce ödenmesi bu idare gelirinin yetersizliği yüzünden aylarca öğretmen aylıkları ödenmemesi öğretmen sayısının artmasını önlemiş, eksilmesine sebep olmuştur. Bütün Vilâyetlerin bu yetersiz durumu karşısında düşünülen ilk tedbirler arasında 1936 yılında Eskişehirde, 1937 yılında ilimizde açılan 6 ay süreli Eğitmen Kursunda eğitmen yetiştirilmesine başlanmıştır. 1938 yılında da Edirne'de açılan kurs 1938-1939 ve 1940 yıllarında Lüleburgaz'da açılmıştır. Burada yetişen öğretmenler (10-20) lira tutan ücretleri genel bütçeden ödenmek üzere eğitmenli okullar açıl-

mıştır. 7-8 köyden ibaret bölgeler bir gezici başöğretmen idaresine verilerek İlimiz okul sayısı arttırılmıştır. Bu bölgeler İlimizde 18 e kadar yükselmiştir. Öğretmen ihtiyacı bu şekilde giderilirken okul binası ihtiyacı da emek ve giderleri köy halkınca karşılanan eğitmenli tip okullar yapımına başlanmıştır. Bunlara Devlet Bütçesinden pek az bir para yardımı yapılmıştır.

Eğitmen kültürünün eksikliği gözönüne getirilerek az ücretle çalıştırılarak (20) lira aylık ücret köy öğretmeni yetiştirilmesi düşüncesiyle 1938-1939 öğretim yılında Edirne'de bir köy öğretmen okulu açılmışsa da aynı yıl içersinde binanın askerî makamlara devri gerektiğinden okul Kırklarelinde Allpullu İlkokuluna taşınmıştır. Bu okullar 1940 yılında çıkan 3803 sayılı kanunla köy enstitüsü adını almıştır. Bu enstitü ilk mezunlarını 1943-1944 öğretim yılında vermiştir. Öğretmenlerin aylık ücretleri de genel bütçeden ödenmiştir. 1948 yılında çıkan 5166 sayılı kanunla öğretmen okulu çıkışlı öğretmenlerin aylıkları da genel bütçeye alınmak suretiyle öğretmenlerin aylıklarını vaktinde almaları sağlanmış ve zamanında terfileri kısmen düzelmiş ve öğretmen sayısının artmasına yol açmıştır.

1954 Yılında çıkan 6234 sayılı kanunla Köy Enstitüleri; Öğretmen Okullarına çevrilmek ve sayıları arttırılmak suretiyle öğretmen sayısı artışına gidilmiştir. 1960 yılında çıkan 97 sayılı kanunla lise dengi okul çıkışlarının yedek subaylıklarını öğretmen olarak yapmaları 222 sayılı kanunla orta ve kız enstitü çıkışlıların muvakkat öğretmen olarak çalıştırılmaları, öğretmen kadrolarının çoğalması, öğretmen ihtiyacını geniş ölçüde karşılamıştır.

1959 Yılında ilde eğitmen ve öğretmen toplamı 605 iken 1962 de 809, 1965 ve 1966 öğretim yılında da 1054 e yükselmiştir.

b. Edirne'nin yetiştirdiği Bilgin, Şair ve Sanatkârlar :

Edirne'de yerleşen veya bu şehirde bilim ve fikir adamlarının sayısı ve bunların eserleri, geniş bir konudur.

Şeyhülislâmlık görevine kadar yükselmiş Kemal Paşazade Şemsettin Ahmed.

Türk Mühaddislerinin ileri gelenlerinden Fıtrî İbrahim.

Darü'l - hadis Müderrisi Fahreddin-i Acemi.

Şair ve müderris Bostanzade Erzî, Matematikçi Pîr Mahmut.

Rifaî Şeyhi ve sözlükçü Kabuli Mustafa.

Astrolog Muhyiddin Çelebi.

Bilim ve şiir alanında ün yapmış müderrisler : Eskicizade Mehdi, Kiraz Ali Efendi, Kefevî Hüseyin Efendi, Tepegöz Hıfzı Efendi.

Darüş-şifa Müderrisi Hekim Sinan Oğlu Atayi.

Hekimler : Cerrah Destarî, Sıfatî, Şifâî, Sânii Mehmet Çelebi.

Şeyh'ler : Gülşenî Şeyhi Sezaî Hasan, Bayramî Şeyhi Emir Ali Cemaleddin-i Uşşakî.

Mevlevilerden Şeyh Cemaleddin ve Şeyh Celaleddin.

Mutasavvıflar : Müslim-i Gülşeni, Kâmî, Şerif, Muhyiddin-i Gülşenî, ilmî Nakşi.

Tarihçiler : Âli Hüseyin, Ahmet Bâdi, Nuhbetü'-t tevarih yazarı Mehmet, Abdurrahman Hıbrî, Örfi Mehmed Ağa.

Bibliyografya ve biyografya yazarları : Rıza, Sehî, Şevkî.

Şairler : Necatî, Hayali Bey, Kisbi, Emri, Enis Dede, Celili, Tığı, Cevanî, Hakimî, Neşatî, Rıdvanî, Bedii.

Hattatlar : Yahya es-Sofî, Ali b. Yahya es-Sofi, Kadıasker Mecdettin, Yakup Paşa b. İshak, Mustafa b. Süleyman el-Edirnevî, Kevkeb Mehmed Efendi, Darpzade Mustafa, Abdullah b. İbrahim Rodosî Zâde, Mustafa el Hafız (Çelebi İmam), Hüseyin b. Ahmed (Haffaf zâde), İsmail b. Ahmed (Yesari zâde), İbrahim bin Mehmed, (Şeyh zâde) Ahmed Dede (Şugli), Seyyid Mehmed b. Ali (İmam zâde), Mustafa b. Ali (Ali zâde), Ahmed (Berber zade), Mehmed b. İbrahim (İmam zâde Mevlevî), Mehmed Saidül-Tab'i (Terlikçi zâde), Hasan Vasfi (Kırca Ali'li),

Mustafa Medhi (Kırca Ali'li, Ali Remzi (Şeyhül - kurra), Mustafa Rasim (Şeyhül - hattâtin), Mustafa İzzeti (Makrâlı), Şerif Hüsnü (Şeyhülhattatin), Şerif Fıtrî (Nakîbü'l-eşraf), Zübeyde Hanım, Zahide Züleyha Hanım.

B) CUMHURİYETTEN SONRA EDİRNE'DE MİLLÎ EĞİTİM :

1922 Yılında Edirne Kurtuluşunda Darül Muallimin, Dar-ül Muallimat adı ile erkeke ve kız öğretmen okulları ve Sanayi Mektebi (Dar-ül Eytam) ile üç kız, beş erkek ilkokulu bulunuyordu.

Sanayi kışlasındaki Dar-ül Eytam Tirilya'ya kaldırılmıştır. 1922-1923 Öğretim yılında Lise binasında Erkek Lisesi, Kaleiçi İstiklâl İlkokulunda da Kız Lisesi açıldı. 1923-1924 yılında Kaleiçi Rum Jimnazına taşınarak öğretimine devam etti. Bunlara bağlı birer de ilkokul vardı.

BÜTÇE DURUMU

İL		MİLLÎ EĞİTİM GİDERLERİ BAKANLIK	TOPLAM
1932	243.738	—	243.738
1939	173.103	172,126	345,234
1949	139.914	949,554	1.089.468
1955	171.309	1.646.617	1.817.926
1960	173.305	883.992	1.057.297
1964	343.889	1.973.946	2.317.835
1965	374.000	800.000	1.174.000

Not : 1955 ve daha sonraki yıllar bütçesinden özlük hakları gösterilmiştir.

Malzemesinin İlçe Merkezlerinden köylerine kadar taşınmasını sağlamak suretiyle yaptıklarını yardım okulları ucuza maledilmiş ve bu suretle yapılan okul sayısı arttırılmıştı.

C) MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞ VE KADROSU :

Milli Eğitim Müdürü, 3 müdür muavini 13 ilköğretim müfettişi, 8 ilköğretim müdürü, 23 orta dereceli okul müdürü ile diğer bağlı örgüt müdürlüklerinden kuruludur.

a. İlköğretim :

Edirne'mizin 266 köyünün 263 ü okul ve öğretmene kavuşmuştur. Üç köyümüz küçük nüfuslu olduklarından köy okulları yoktur.

İlkokullar sayısı :

Köy Sayısı	Okullu köy sayısı	Okulsuz köy sayısı
266	263	3

Şehir ilkokulları sayısı	Bütün ilkokullar sayısı
36	299

İlköğretim çağı ve okullara devam oranı

İlköğretim çağı çocuk sayısı	Okula devam eden öğrenci sayısı	Okullara devam oranı
52.125	49.934	% 96

1967 - 1968

Öğretmen sayısı	Eğitmen sayısı	Çeşitli öğretmen sayısı	Toplam
1024	31	76	1031

İlimiz dahilinde tip plânlara göre inşa edilmiş olan 224 köy okulu mevcuttur. 27 köyde cami, kahvehane ve köy odası gibi geçici binalarda öğretim yapılmakta 9 köy okulu binası onarım kabul etmeyecek derecede harap durumda ve nufusları az olan 3 adet köyde de okul ve öğretmen bulunmaktadır.

Bu duruma göre 1972 yılına kadar 36 köyde yeniden okul binası yapımı 83 köyde de derslik ilâvesi konusu vardır. Bunların derslik sayısı toplamı 252 den ibarettir. Ayrıca 27 okul binası da esaslı onarıma muhtaç durumdadır.

b. Beslenme Eğitimi :

İlimizin 198 okulu ve 35056 öğrencisi beslenme eğitimine tabi tutulmuştur. Beslenme eğitimi de iki öğretmenle yürütülmektedir.

Ipsala Hudut Kapımızdan Bir Görünüş

Yarının Büyükleri..

c) Yetiştirme Yurdu :

İlimiz merkezinde ilköğretim kurumları arasında bir erkek yetiştirme yurdumuz mevcuttur. 85 koruma kararı alınmış 7-18 yaşları arasındaki çocuklarımız yurtta yetiştirilmekte, eğitilmekte, iş ve güç sahibi yapılmaktadır. Yine bir yetiştirme yurdu binası yapılmaktadır.

Edirne Lisesi

d) Uygulama bahçeleri :

Arazisi müsait olan 12 köy okulumuzun bahçelerinde Teknik Ziraat Müdürlüğü ile işbirliği yapılmak suretiyle çalışılmaktadır.

1965-1966 Öğretim yılı sonunda ilkokullarımızın son sınıfında mevcut 6381 öğrenciden 6120 öğrenci ilkokul diploması almıştır. Başarı oranı %96 dır.

e. Orta öğretim :

Edirne'mizin merkezinde 539 mevcutlu bir lise, 509 mevcutlu Ticaret Lisesi, 1043 mevcutlu Kız Öğretmen Okulu, 690 mevcutlu Erkek Öğretmen Okulu, 272 mevcutlu Kız Enstitüsü, 458 mevcutlu Sanat Enstitüsü bulunmakta 205 mevcutlu İmam Hatip Okulu, 1724 mevcutlu iki Ortaokulu vardır.

İlçelerimizden Enez, Havsa, İpsala, Keşan, Lalapaşa, Meriç ve Uzunköprüde bir Ortaokulumuz, Uzunköprüde Lise, Keşanda bir Kız Sanat Ortaokulu, Uzunköprüde bir Kız Sanat Okulumuz mevcuttur. Ayrıca Süleoğlu, Uzunköprü Çöpköy, Kırcasalih ve Yeniköy bucaklarında Ortaokulumuz vardır.

Merkezde Kız Enstitüsü ile Müze için modern binalar inşa olunmaktadır. İmam Hatip Okulu açılmıştır. 1968 de Merkezde bir Lise, Uzunköprü Enezde ve Çöpköy Bucağında birer Ortaokul yapılacaktır.

f. Kültür kurumları :

Kütüphane : Edirne'nin merkezinde tarihi bir Selimiye Kütüphanesi Uzunköprü merkezinde bir İlçe Halk Kütüphanesi mevcuttur.

Selimiye Kütüphanemizde basma ve yazma eserlerimizin sayısı 30.000 i bulmaktadır. Edirne'nin merkezinde 1.000.000 lira sarfedilerek bu yıl modern bir kütüphane binası yaptırılmıştır.

g. Eğitim araçları merkezi :

Filimle öğretim yapılması ve Öğretmen Okulu öğrencilerinin yetiştirilmeleri ile öğretmen meslek yaz çalışmalarında araç yapımı yönünden istifadeler sağlanmaktadır. Halkımız da dahil olmak üzere geçen öğretim yılında öğretici filmlerden 28.182 kişi yararlanmıştır.

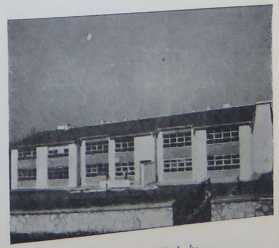

Edirne Gazi Ilkokulu

Edirne Mimarsinan Ortaokulu

D) TOPLUM KALKINMASI VE HALK EĞİTİMİ :

a. Genel olarak :

Toplum kalkınması nedir?

Yüzyıllar boyunca köy ve köylünün kalkınması bir problem olarak devam edegelmiştir.

Erkek Sanat Enstitüsü sergisinden bir görünüş

Türkiyemizde Atatürk ile beraber köye yöneliş başlamış ve hizmetler daha verimli bir şekilde köye aksettirilmeye yöneltilmiştir.

Bugün artık köyün kalkınması konusu daha metodlu bir şekilde ele alınmaktadır. Bunu sağlamak için bilhassa geri kalmış ülkelerde uygulanmasında fayda görülen toplum kalkınması metodu Memleketimizin çeşitli bölgelerinde denenmektedir. Toplum kalkınması fert ve toplumların iş görme gücünü geliştirmeye yarıyan, onları daha iyi bir yarını hazırlar hale getiren problemlerini ortadan kaldırmak için örgütlenmelerini sağlayan bir eğitim sürecidir.

Bu sistem otoriter bir sistem değildir; tamamen demokratik bir yoldur. Bu sistemde toplumun kalkınması için toplumun dışında bir organın bir otoriterin plânlar hazırlayarak bunu zorla topluma kabul ettirmesinden ziyade toplumun kendi problemlerini teşhis etmesi, problemlerine çözüm çarelerinin aranması çözüm yollarını tatbik edecek teşkilâtları kurabilme yeteneğini kazanması esastır.

Küçük toplumların kalkınmasında Devletin rolü problemlerin halli sırasında toplumun gücünün yetmediği yerde uzman, materyel ve para yardımında bulunmaktadır.

Bu kısa izahtan anlaşılabileceği gibi toplum kalkınması faaliyeti; küçük toplumların çeşitli cepheleriyle kalkınması hedef aldığına göre bu çalışma şekli Hükûmetin tek bir dairesinin başarabileceği bir konu olmayıp tüm devlet dairelerinin elbirliğiyle çalışmaları neticesinde gerçekleşebilecek bir çalışma çeşididir.

Toplum kalkınmasında halk eğitiminin rolü :

Halk eğitimi örgütü İl içinde yapılmakta olan toplum kalkınması çalışmalarının eğitim görevi yüklenmiştir.

Bu eğitim birkaç yönde olur.

1 — Köye hizmet gören dairelerin müdür ve personeline toplum kalkınması metodunun benimsetilmesi.

2 — Köyde buunan ve köyce seçilmiş muhtar ve imamlara köyde etkili rol oynayabilmeleri için toplum kalkınması fikrini benimsetmek.

3 — Köyde ihtiyar heyeti dışında faal ve d'rayetli l'derler bulmak ve onları toplum kalkınması fikrine intibak ettirmek.

4 — Köy toplumunu bütün olarak toplum kalkınması metodu içinde çalışmalara alıştırmak (Problem çözme metodunu uygulama yeteneğini kazanırlar).

5 — Köy toplumuna teşkilât kurma ve yürütme alışkanlığı kazandırmak (Toplum kalkınması, kooparatifleşme vs.)

b. Edirne İli Halk Eğitim Başkanlığı (1963-1966) Hizmetleri :

MEZUN OLANLAR

1. Halk Dersaneleri :

	1963			1964			1965			1966		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Erkek :	139	182	206	392	91	222	326	83	62	309	228	261
Kadın :	32	62	20	55	89	21	132	52	39	135	185	106

2. Ev Ekonomisi Hizmetleri :

Yılı	Köy Adedi	İstifade edenler	
1963	4 Köyde	107 Vatandaş	Ev Ekonomisi
1964	4 »	82 »	programlarına iştirak etmiş
1965	3 »	69 »	
1966	4 »	141 »	

3. Gezici köy kadın kurslarımızda eğitilerek belge alan kızlarımız.

Yılı	Köy Adedi	Belge alanlar sayısı
1963	6 Köyde	149
1964	9 Köyde	217
1965	8 »	245
1966	9 »	288

4. Gezici Köy erkek kurslarında eğitilerek belge alan gençler :

Yılı	Köy Adedi	Belge alanlar	
		Demirci	Marangoz
1963	2	21	15
1964	2	18	17

Yılı	Köy Adedi	Belge alanlar Demirci	Marangoz
1965	2	14	19
1966	2	21	18

5. Küçük el sanatlarından halıcılık kursundan istifade edenler :

Yılı	Köy Adedi	Belge alanlar
1963	2	56
1965	1	21
1966	3	64

Vatandaş halı dokumasını öğrenmişlerdir.

6. Okuma köşeleri : (46 Köyde)

Vatandaşın okuma ihtiyacını karşılamak okuma yoluyla genel bilgilerini arttırmak merak ettiklerini ve kendilerine bir yan gelir temin edecek konularda (Bağcılık, arıcılık, tavukçuluk gibi) okuyarak bilgi sahibi olmalarını sağlamak için Merkez İlçemizin bütün köylerinde okuma köşeleri açılmıştır. Ayrıca uygun bina bulunan köylerde okuma odaları olarak faaliyete geçirilmiştir.

7. Toplum kalkınması çalışmaları :

Başkanlığımızca toplum kalkınması programı ve prensiplerini tanıtma çalışmaları yapılmaktadır. Bu gaye ile 1963 Yılında Bakanlıkça bir seminer açılmıştır.

Ayrıca :

1963 Yılında 12 Köyde
1964 » 12 »
1965 » 24 »
1966 » 24 »

Toplum kalkınması metodu anlatılmış ve projelere halkın iştiraki sağlamıştır.

8. Kooparatifçilik Eğitimi :

Kooparatif kurma isteğinde bulunan 20 köyde kooparatifçilik eğitimi yapılmış 8 köyde kooparatif kurulmuştur.

2. Edirnede Kültür Çalışmaları

A) TİYATRO :

Edirne'de 1965 yılında bir Tiyatro Derneği kurulmuştur. Bu dernek amatörce çalışmalar yapmış ve temsiller vermiştir. Halk Eğitimi Merkezi ve Halkevi de tiyatro kolları kurarak sinesindeki gençleri toplamakta ve temsilciler vermektedirler. Ayrıca çeşitli dernekler İstanbul Tiyatrolarını davet ederek Ayvazoğlu Sinemasında halka temsiller vermektedirler. Orta dereceli okullarımız da kendi salonlarında yılda en az ikişer temsil vererek, profesyonel tiyatroları aratmayacak temsiller vermektedirler.

B) MÜZİK :

a - Edirne'de 1952 yılında Musiki Derneği kurulmuştur. Bu dernek çevrede musikiye istidadı olan gençleri çalıştırarak Klâsik Türk Musikisi ve Halk Musikisi üzerinde çalışmalar yapmaktadır. Yılda 4 - 5 defa halka konserler verir.

b - Ayrıca müzik öğretmenleri ve müzik severlerin teşebbüsü ile bir (Flarmoni Derneği) kurulmuştur. Bilhassa batı ve yeni Türk Müziği üzerinde çalışmalar yapmaktadır.

c - Halk oyunları : Çevredeki halk oyunlarını ve oyun havalarını tesbit etmek ve oynamak üzere Halk Eğitim Merkezinde bir halk oyunları ekibi faaliyettedir. Bugüne kadar 10 tane oyun tesbit edilmiştir. Ekip birçok gösterilere iştirak etmiştir.

C) SİNEMALAR :

Edirne'de Ayvazoğlu, İnci, Maarif ve Serhat adlı kışlık salonu olan 4 tane sinema vardır. Bu sinemaların yazlık bahçeleri de mevcuttur. Bunun dışında kale içinde Belediyeye ait Cumhuriyet Sineması yazlık olarak işletilmektedir.

İpsala'da iki, Havsa, Çöpköy, Kırcasalih, Kurtbey, Meriç ve Yeniköyde birer, Keşan'da 3, Uzunköprü'de de 3 sinema vardır.

Uzunköprü Altınyazı Köyü halıcılık kursu

Edirne Halk Eğitim Merkezi Folklar Ekibi

D) BESIMEVLERİ GAZETELER VE KİTABEVLERİ :

a - Edirne'de altısı il merkezinde altısı ilçelerde olmak üzere 12 basımevi vardır. Durumları şöyledir :

Basımevlerinin :

Adı	Yeri	Sahibi
Çetinkol Basımevi	Edirne	**Mustafa Çetin Fevzikol**
Edirne Basımevi	Edirne	**Murat Turgu - Cahit Kaner**
Güven Basımevi	Edirne	**Murat Nalçacı**
Hudut Basımevi	Edirne	**Doğan Şuta**
İl Basımevi	Edirne	**Özel İdare**
Meriç	Edirne	**Ünal Sabri Ünsaç**
İpsala	İpsala	**Ali Gür**
Keşan Basımevi	Keşan	**Cemal Tunadan**
Önder Basımevi	Keşan	**Feyzullah Akdun**
Meriç Basımevi	Meriç	**Hüseyin Aytin**
Arıkan Basımevi	Uzunköprü	**Hasan Tahsin Arıkan**
Uzunköprü Basımevi	Uzunköprü	**Ali kuştan**

b - Edirne'de üçü İl Merkezinde ikisi Keşan'da pazar günleri hariç hergün dört sahife halinde çıkan 5 tane vasıflı gazete vardır. Ayrıca ilçelerde vasıfsız olarak çıkar ikişer sahifelik altı adet gazete, Edirne Ticaret Lisesinin çıkardığı «Ticaretten Yankılar» ile Uzunköprü'de Öğretmenler Derneğinin çıkardığı «Sesimiz» adlı aylık dergi vardır.

Gazetelerin de durumları şöyledir :

Gazetenin Adı	Durumu	Yeri	Sahibi
Edirne	Vasıflı - günlük	Edirne	**Murat Turgu - Cahit Kaner**
Edirne Sesi	» »	»	**Ali Rıza Ataktürk ve ortakları**
Vatandaş	» »	»	**Mustafa Kemâl Özer**
Mücadele	» »	Keşan	**Tevfik Işık**
Önder	» »	»	**Feyzullah Aktan**
İpsala	Vasıfsız	İpsala	**Özdemir Özer**
Serhat	»	»	**Ali Gür**
Şafak	»	»	**Ali Gür**
Havsa Ekspres	»	Havsa	**Hasan Tahsin Arıkan**
İnsaf	»	Meriç	**Hasan Aytin**
Uzunköprü Ekspres	»	Uzunköprü	**Hasan Tahsin Arıkan**
Ticaretten Yankılar	(Aylık)		**Edirne Ticaret Lisesi**
Sesimiz	»	Uzunköprü	**Öğretmenler Derneği**

c - Edirne'de kitabevleri : Edirne Millî Eğitim yayınlarını satan Millî Eğitim Bakanlığı kitabevinden başka Ali Zorluoğlu, Ferit Evrensel, Hilmi Atakan, Fikret Güldiken, Hayri Peşinci ve Serhat Kitabevleri vardır.

E) KÜTÜPHANELER :

1. Edirne Selimiye İl Halk Kütüphanesi:

A - Eski Eserler Bölümü :

1575 yılında Osmanlı Padişahı II Selim'in Edirne'de Mimar Sinan'a yaptırdığı Selimiye Camii'nde Hünkâr Mahfilinin tam karşısındaki küçük bir oda kütüphane olarak tahsis edilmiştir. 1806 da Sadrazam Çelebi Mustafa Paşa bu küçük odanın önünü teşkil eden mahfilin, camiin içine bakan tarafını camekânla kapatarak okuma salonu şekline getirmiştir. Gerek Çelebi Mustafa Paşa gerekse Edirne Valisi Hacı İzzet Paşa tarafından camlı kitap dolapları yaptırılmış ve kitaplar bu dolaplara yerleştirilmiştir.

Selimiye Camiinin vakfiyesindeki kayıtlara göre II. Selim bu kütüphaneye (277) adet nefis ciltli yazma kitaplar vakfetmiştir. 1894 (1310 H) Edirne Vilâyeti Salnamesine göre Çelebi Mustafa Paşa zamanına kadar kütüphanede kitap mevcudu 1382 ye, Çelebi Mustafa Paşa da 458 kitap hediye ederek kitap yekûnu 1840 a yükselmiştir. Bu tarihten itibaren yapılan çeşitli bahışlarla kitap mevcudunun 2667 ye çıkmış olduğunu görüyoruz.

1920 yılında İstanbul'da Evkaf Müzesi teşkil edildiğinde merhum Bursa'lı Tahir Bey'in riyaseti altında bir heyet Edirne'ye gelerek çok kıymetli ve nüshaları nadir olan eserlerden (110) tanesi seçilerek Evkafı İslâmiye Müzesinde teşhir edilmek üzere İstanbul'a gönderilmiştir. Bu eserler halen İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesindedir.

Cumhuriyet devrinde Medrese, Tekke, zaviyelerin kapatılmasıyla bunlarda mevcut (414) yazma ve (1302) basma kitap da kütüphaneye devredilmiştir. Edirne'nin yetiştirdiği ve 3 ciltlik yazma (Riyaz-i Belde-i Edirne) tarihini yazan Edirneli Ahmet Badi Efendi (213) yazma (649) basma eserini ihtiva eden kütüphanesini Selimiye Kütüphanesine bağışlamıştır.

1952 yılında Halkevlerinin kapatılmasıyla da Halkevi Kütüphanesinde mevcut Türk Ocağına ait (577) adet Arap harfli basma kitap da Selimiye Kütüphanesine devir alınmıştır.

Edirne'nin kitap severlerinden Arif Şevket (44) adet Hatice Demiray (50) adet, Nejat Yılmazer (51) adet, Emekli P.T.T. Müdürlerinden Süreyya Dumlu da (200) adet basma Arap harfli kitaplarını Selimiye Kütüphanesine bağışlamışlardır.

Böylece 1967 yılında Selimiye İl Halk Kütüphanesinin Eski Eserler Bölümünde Arap harfleriyle (2825) yazma ve (4482) adet basma eser mevcuttur ki toplam olarak Arap harfli eserler (7307) adettir.

Yazma eserlerinin hemen hemen hepsinin tesbit fişleri tamamlanmıştır. Basma eserlerin kataloglanmasına çalışılmaktadır.

B - Yeni Eserler Bölümü :

Kütüphane Arap harfli ve yeni Türk harfli eseriyle 1952 yılına kadar Selimiye Camii içindeki salonda hizmet görmüştür. 1952 yılında Halkevlerinin kapatılmasıyla Halkevi binası Millî Eğitim Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne devredilerek kütüphanemizin yeni Türk harfleriyle olan eserleri bu binanın sağ tarafını teşkil eden oda ve salonlarına yerleştirilerek burada hizmete başlanmıştır.

Bu binanın sol tarafı ve büyük salonu Halk Eğitimi Merkezinde tahsis edildiğinden, bina kütüphane hizmetlerine kâfi gelmemeye başlamıştır. Millî Eğitim Bakanlığı Edirne'ye modern bir kütüphane yaptırmaya karar vermiştir. Ayşekadın semtinde asfalt üzerindeki üç katlı binanın inşaatı devam etmekte olup 1968 yılında hizmete girecektir.

Kütüphanenin yeni eserler bölümünde (3562) si (Kitap ödünç verme servisinde), (17096) tanesi (Halk Kütüphanesinde) olmak üzere yeni Türk harfli eserler toplamı (20658) dir.

Kitap ödünç verme servisinde (695) okuyucu üyesi olup, (1835) okuyucu bu servisten ödünç kitap almış ve evlerinde okumuşlardır. 1966 yılında kütüphaneden 9697 okuyucu faydalanmıştır.

Kütüphanede bir müdür, iki memur ve iki hizmetli görev yapmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın gönderdiği tahsisattan başka İl Özel İdare Bütçesine (500) lira ödenek konmuştur.

C - Çocuk Kütüphanesi Bölümü :

Edirne Selimiye İl Halk Kütüphanesi'ne bağlı Çocuk Kütüphanesi 1952 yılında Selimiye'nin batısındaki Arasta Çarşısına bitişik eski (Sibyan Mekteb) inde açılmıştır.

Her yıl İl Özel İdare Bütçesine 4000 lira ödenek ayrılmaktadır. Bu sayede kütüphane zengin bir kitap kolleksiyonuna sahip olmuştur. Halen bir memuru vardır. 3568 kitabı mevcuttur. 1966 yılında 8232 öğrenci okuyucu bu kütüphaneden faydalanmıştır.

2. **İlçe Kütüphaneleri :**

A - Keşan Kent Kitaplığı :

1963 yılında Keşan'da (Kent Kitaplığı Derneği) adında bir dernek kurulmuştur. Ticaret Borsasına ait bir binada hizmet görmekte olup, tamamen dernek tarafından yöneltilmektedir. 2362 adet kitabı vardır. (Halk Kütüphanesi) haline gelmesi ve kadro tahsisi için Millî Eğitim Bakanlığına müracaat edilmiştir.

B - Uzunköprü Halk Kütüphanesi :

1965 yılında Uzunköprü Sakarya Kütüphanesi'ni Kurma ve Koruma Derneği kurulmuştur. Derneğin teşebbüsü ile bin adet kitap sağlanmıştır. Halkevi ile beraber bir bina kiralanarak hizmete başlanmıştır. Aynı yıl Millî Eğitim Bakanlığına baş vurularak (Halk Kütüphanesi) olmuştur.

Bir hizmetli kadrosu vardır. Halen 1825 adet kitabı olup dernekçe sağlanmış 10.000 lira da parası vardır. Dernek yeni bir kütüphane binası yapma çabasındadır.

3. Edirne'nin Spor Durumu

A) TARİHÇESİ :

1941 yılında yapılan Şehir Stadyumu ile Kapalı Spor Salonu Edirnede ilk defa resmî spor müsabakalarının organizesine mucip olmuştur.

Mezkür tarihten önce Edirnespor, İdmanyurdu, Yavuzspor, Yeşilbaşak, isimlerinde kulüpler kurulmuştur. Bu kulüpler; Ankaradan, Belediyeden hatta kendi oyuncularından aldıkları maddî yardımlarla varlıklarını idame ettirmişlerdir. Bu tarihlerde Edirne - Karaağaç yolu üzerinde bulunan ve stad olarak kullanılan mahalde futbol müsabakaları yapılmıştır. Yukarıda adı geçen kulüplerden Edirnespor 1923 tarihinde kurulmuş olup diğerlerinin kuruluş tarihleri tesbit edilememektedir. Bunların dışında şimdi Edirnespor kıraathanesi olarak kullanılan binada, 1938 - 1940 tarihleri arasında boks çalışmaları yapılmıştır. Bugün 7 si amatör birinci küme 4 ü amatör ikinci kümede yarışan 11 kulüp ile 2. nci profesyonel ligde yarışan Edirnespor kulübü Edirnenin spor hayatında kendilerine düşen görevi ifa için çalışmaktadırlar.

B) SPOR ÇALIŞMALARI

a) Atletizim : Edirnede atletizm önem sırasına göre okulların, askerî güçleri ve bazı kulüplerin yakından alâkadar olduğu faal bir spor dalıdır.

Atletizm faaliyetleri içerisinde daha çok kros ve kır koşuları benimsenmektedir. Pist müsabakaları Şehir Stadyumu kenarındaki koşu pistinde yapılmakta olup geniş bir seyirci kitlesi tarafından izlenmektedir. Bölge atletleri bizzat atletizm ajanı ve ehliyetli kimseler tarafından çalıştırılmaktadır. Bu arada Millî Formayı giymiş kız atletlerimizden Bilge Sungur'u Edirnenin yetiştirdiği büyük atletlerden biri olarak saymak yerinde olacaktır.

b) Basketbol: Şehrimizde basketbol, kapalı spor salonunun inşaası ile inkişaf etmiştir. Ve bu spor futboldan sonra en çok önem verilen ve takip edilen bir hale gelmiştir. Kulüpler, okul spor yurtları ve askerî güçler arasındaki müsabakalar geniş ilgi toplamaktadır. Bunların haricinde diğer yakın bölgelerle özel temaslar yapılmaktadır. Ancak, tesisin kapasitesinin çok dar olması neticesi olarak bu spor fazla bir

gelişme imkânı bulamamıştır. Yeniden inşa edilecek 2.000 kişilik kapalı spor salonu, Edirnede basketbolun inkişafında gerekli zemini hazırlayacaktır.

c) Boks : Boks faaliyetleri bölge binasının yapımından önce 1938 - 1940 tarihleri arasında şimdi kıraathane olarak kullanılan binada başlamış, bilahare bölge salonuna intikal etmiştir.

Ancak antrenörsüzlük ve ilgisizlik yüzünden 1964 yılında bu ajanlık kaldırılmıştır.

d) Bisiklet : Şehrimizde tertip edilen bisiklet faaliyetleri eski yıllardaki önemini yavaş yavaş kaybetmeye başlamıştır. Bu branşta bölgemizi Millî olmak suretiyle Nazmi Çelik temsil etmiştir. İlerki senelerde bu sporun gereği şekilde gelişeceği tahmin edilmektedir.

e) Futbol : Futbol bütün yurtta olduğu gibi Edirnede de üzerinde en çok durulan ve ilgi ile takip edilen bir spor dalı haline gelmiştir. Şehrimizde 2. nci Türkiye Ligi kırmızı grubunda bulunan profesyonel Edirnespor Kulübü dışında 11 adet amatör futbol takımı bulunmaktadır. Kulüpler arasında oynanan müsabakalar dışında okul spor yurtlarınca tertip edilen futbol müsabakaları bu spora ayrı bir çeşni katmıştır.

f) Güreş: Ata sporumuz güreşe şehrimizde de önem verilmekte olup bölge salonu bu branşta çalışacak gençlere daima açık tutulmaktadır. Ancak bu istidatlı gençleri çalıştıracak bir antrenör bulunmaması hesabiyle bu konuda önemli bir ilerleme kaydedilmemektedir. Daha ziyade öğrencilerin ve bazı kulüplerimizin önem verdiği güreş müsabakaları geniş bir seyirci kitlesi toplamaktadır.

g) Halter ve Okçuluk : Şehrimiz beden terbiyesinde halter malzemeleri bulunmaktadır; ancak bu sporun da bir çalıştırıcısı bulunmadığından, faaliyet gösterilememektedir.

Okçuluk, şehrimizin önem verdiği sporlardan birisidir. Bu branşta sırayla okullar ve bazı kulüplerimiz faal durumdadırlar. Ve bölgemizce çeşitli müsabakalar düzenlenmekte dolayısıyla birçok kabiliyet meydana çıkmaktadır. Bunların arasında Millî takıma giren Orhan Takımcı'yı sayabiliriz.

h) Voleybol : Edirnede voleybole sırasıyla okullar, askerî güçler ve kulüpler önem vermekte ve çalışmaktadırlar. Bu konuda çeşitli müsabakalar yapılmakta hatta komşu şehirlerde temas edilmektedir.

i) Atıcılık : Şehrimizin Türkiyede derece yaptığı ve değerli çalışmalar gösterdiği önemli bir spor branşıdır. Millî Takıma devamlı eleman vermektedir. Atış poligonunun nizamî hale sokulması bu sporun gelişmesine önemli katkıda bulunacaktır. Millî Takıma giren elemanlarımızdan Sudi Çekver ve Süreyya Çekveri sayabiliriz.

C) EDİRNE'NİN SPOR TESİSLERİ :

Şehrimizde faal olan spor branşları için hakem ve antrenör bulunmakta olup spor tesisi olarak 4.500 kişilik şehir stadyumu ve 300 kişilik kapalı spor salonu çeşitli spor branşları için açık bulundurulmaktadır. Bunun yanında yeni yapılacak 2.000 kişilik kapalı spor salonu şehrimizin ihtiyacına cevap verecek nitelikte olacaktır.

D) İLÇELERİN SPOR TESİSLERİ :

İlçelerimizden Uzunköprüde gayri nizami bir kapalı spor salonu ve spor sahası bulunmaktadır. Ayrıca Keşanda da gayrinizamî bir spor sahası vardır.

E) EDİRNEDEKİ KULÜPLERİN ADLARI VE RENKLERİ :

Sıra No:	Kulübün Adı :	Renk :	
1	Edirnespor	Sarı - Kırmızı	Profesyonel
2	Ardaspor	Siyah - Beyaz	Amatör
3	Demirspor	Mavi - Beyaz	»

Edirne Şehir Stadyumu

Edirnespor Futbol Takımı (Profesyonel)

Gençler 19 Mayıs'ta

Edirne Tarihî Kırkpınar güreşlerinden bir görünüş

Sıra No:	Kulübün Adı :	Renk :	
4	Güvenspor	Sarı - Lâcivert	Amatör
5	Gençlerbirliği	Sarı - Lâcivert	»
6	Karagücü	Kırmızı - Beyaz	»
7	Keşan Gençlik	Sarı - Siyah	»
8	Milletgücü	Sarı - Kırmızı	»
9	Tuncaspor	Sarı - Yeşil	»
10	Yenidoğan	Yeşil - Beyaz	»
11	Yeşilova	Yeşil - Siyah	»
12	Havsa Gençlik	Siyah - Kırmızı	»

VIII / TURİZM BÖLÜMÜ

1. Giriş

Tarihin ilk çağlarındanberi, insanlar çeşitli sebeplerle seyahat etmişlerdir. Bulundukları yerin ekonomik alandaki bozuklukları, iklim şartlarının gayri müsait oluşu, sıhhî durumlar, yeni yeni keşif veya fetih olunan topraklara iskân etme fikri onları seyahate iten belli başlı amillerdir.

Sür'at asrında yaşıyan, bugünün insanı seyahat etmektedir. Onu seyahate iten sebepler ve durumlar ise daha başkadır. Kendi çevresini saran dar ve sıkıntılı çemberi aşıp, kendine yabancı insanları, ülkeleri velhasıl dünyayı tanımayı arzu etmektedir. Bu maksatla yola çıkan gezginci, kendisini en çok enterese eden, gezi isteğini en iyi tatmin edebilecek yerlere gitmektedir. Bu durumda dünya milletleri birbirleriyle yarışırcasına kendi ülkelerinin tarihî - medenî ve doğal durumlarını dış ülkelere tanıtmaktadırlar. Zira bu tanıtmanın sağladığı maddî ve manevî kazanç milletlerin kalkınmasında başlıca faktörlerden biridir.

Biz Türk Milleti olarak diğer milletlere nazaran bu yarışmada kaybettiğimiz mesafeyi daha faal olarak süratle kapatabilmemiz için diğer dünya milletlerine tarihî kıymeti, tabiî güzellikleri ve insanların her bakımdan muhtaç olduğu hayat kaynaklarının merkezi olan yurdumuza çekmemiz icap ediyor.

Şirin yurdumuzun en güzel köşelerinden biri olan tarihî Edirnemizin beşerî doğal ve tarihî durumlarını kaleme alarak gerek yurt içine ve gerekse yurt dışı turizm hamlesine iştirak etmeyi kendimize vazife addediyoruz.

2. Edirne'nin Türkiye turizmindeki yeri

Edirne İli tarihî ve tabiî sebeplerle kendisine turizm yönünden çok zengin bazı nitelikler ve avantajlar sağlamıştır. Bu bakımdan Türkiye turizminde 1. plânda bir yer işgal eder.

Avrupa ve Asya kıtaları arasında en kestirme yol güzergâhı olması batıdan kara yolu ile gelecek turistlere Türk ve islâm alemi hakkında ilk ve olumlu intibaları vermesi bakımından şayanı dikkat bir noktadadır.

Trakyanın ilk yerli ahalisi Traklar tarafından ODRİSYA adı verilen bu günkü Edirne, Romalılar tarafından iskân ve imar gördükten sonra imparator Hadriyanusa izafeten Hadrianapolis ismini almıştır. Romalılardan sonra sıra ile Avarlar - Bulgarlar - Peçenekler tarafından istilâ edilmiş ve Bizanslıların eline geçmiştir. 1362 yılında Osmanlı Devleti topraklarına katılan Edirne II. Murat zamanında geniş çapta imar edilerek Osmanlıların Bursadan sonra 2. başkenti olmuştur. Fatih Sultan Mehmetin İstanbulu fethedip başkenti oraya naklet-mesinden sonra da önemini kaybetmeyip 2. derecede payitahtlık görevine devam etmiş ve Avrupanın 4 büyük şehirlerinden biri olmuştur.

Son yıllarda ihmal ve tabii afetler yüzünden bilhassa Osmanlı - Rus, Balkan harpleri zamanında çok acı günler geçiren Edirne 1. Dünya Savaşında birara işgâl altında kalmış, nahiyet 25 Kasım 1922de ana vatana kavuşabilmiştir.

Tarihin en eski devirlerinden itibaren iskân edilmiş olan Edirne coğrafi durumu itibariyle ender bir özellik gösterir. İhtiyar Trakya yaylasının bir parçası olup Doğuda: Kırklareli - Tekirdağ - Çanakkale, Batıda: Yunanistan, Kuzey ve Kuzey - Batıda: Bulgaristan, Güneyde Ege Denizi ile çevrilidir.

Bu yaylada yumuşak bazı engebeliklere rastlanır. En yüksek noktası olan Koru Dağı 725 metredir. Enez ve İpsala İlçelerinin tabii sınırı durumundaki Çandır Dağı 325 metre irtifa gösterir. Şehir içinde de Kıyık - Buçuktepe - Selimiye gibi yükseklikler görülür.

Bir takım akarsular ile çepeçevre sarılarak ufak ufak adacıklar halini alan Edirne her mevsim tatlı her mevsim güzeldir Bulgaristanda Balkan Dağlarının Yumrukçal Tepesinde çıkan Tunca Nehri, Suakacağı sınır köyümüzden Türk Topraklarına girerek Bülbüladası mevkiinde Meriç ile karışır. Arda Nehri Karadere - Küçük Arda - Karaağaç gibi çaylardan müteşekkil olup Rodop Dağlarının Bukavo Balkanı tarafından beslenerek Türk - Yunan Sınırında Maraş Köprüsü altında Meriç'e karışır. Rodop Dağlarından çıkan Meriç ise Maraş Köprüsü altında Arda kolunu, Bülbüladasında Tunca kolunu ve Istıranca Dağlarının Karatepe mevkiinden çıkan Ergene kolunu İpsala - Sarıcaali Köyünden alarak Enez'de denize ulaşır.

Bütün bu akarsular ve civardaki Sığırca ile Gala Gölleri zümrüt gibi yemyeşil bir hüviyet verdikten başka araziyi mümbitleştirip verimini arttırır.

a. Kırkpınar Güreşleri:

Edirnede her yıl Haziran ayında «Tarihî Kırkpınar Güreşleri» yapılır. Eskiden tamamen Kırkpınar ağaları tarafından yönetilen bu güreşler şimdi Belediye tarafından organize edilmektedir. Kırkpınar Güreşleri ve şenlikleri eski ananesine uygun olarak bir hafta devam etmekte, at koşuları, folklor halk oyunları gösterileri çeşitli eğlenceler ile haftanın son üç gününde de Saray-içinde güreşler yapılmaktadır. Kırkpınar Güreşlerinin eski mahalli şimdi Yunan topraklarında kalan ve Edirneye 6 saat mesafede «Samana» köyünün merası içindedir.

Efsaneye göre Şehzade Süleyman Paşa Trakyaya geçen 40 yiğit ve diğer Türk bahadırları ile Trakyada ilerlerken düşmanla karşılaşmadıkları zaman silâhlarını çatıyor, kıspetlerini giyiyor yağlanıp güreşiyorlardı. Bunlar arasında iki yiğit rivayetlere göre Anadolu yakasında başladıkları güreşte yenememişler, savaş emri çıkınca, silâhlarını kuşanmışlar ve gazi arkadaşlarına katılmışlardı. Samona Köyü çayırlıklarına girdikleri zaman güreşi tamamlamak üzere soyunmuşlar, tutuşmuşlar, bütün gün güreştikleri halde yenişememişler, ay doğmuş güreş devam etmiştir. Gece yarısına doğru

Kırkpınar Güreşleri davul - zurna ekibi

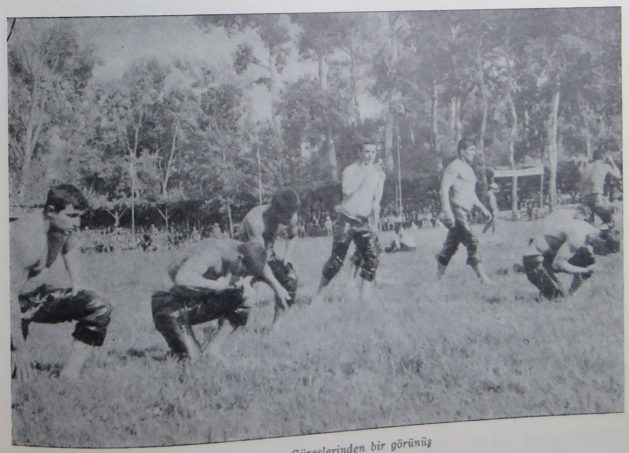

Kırkpınar Güreşlerinden bir görünüş

Yiğitlerimiz seyircileri selâm turunda

Güreşçilerimiz er meydanında

nefesleri daralmış güreştikleri yere sırt üstü yığılmışlar ve can vermişlerdi.

Gaziler onları billûr gibi pınarları kaynayan çayırın boyunda bir incir ağacının altına gömmüşlerdir. O incir ağacının altında kimlerin yattığını soranlara Rumeli yakasına ilk ayak basan kırk kahramanın hatırasına tarih düşürür gibi bu sözleri fısıldar. Kırktı bunlar, bu yakaya ilk ayak basanlardı bunlar. Yıllar asırlar geçmiş o çayırlık «Kırkpınar» adını almıştı. Kırkpınarın anenesini bilmeyen hangi Türk vardır. Kırkpınar Türk gücünün er meydanında paylaşıldığı gündür. Davulların güm ettiği, yüreklerin küt küt attığı bu er meydanında yurdun her tarafından gelen yağız vücutlu, zehir kuvvetli güçlü delikanlılar yağlanır kıspetlerini giyer, naralar atarak güreş eder kozlarını paylaşırlar. Eski Kırkpınarın yeri Yunan topraklarında kaldığından Kırkpınar güreşleri şimdi Edirnenin «Sarayiçi» denilen mevkiinde yapılır.

Yağlı güreşte pehlivanları seyircilere takdim eden kimseye cazgır veya salâvatçı denir. Kırkpınarda çazgırın pehlivanlara okuduğu salavatlardan biri :

Allâh Allâh İllâllah
Hayırlar gele inşallah
Pirimiz Hamza Pehlivan
Aslımız neslimiz Pehlivan
İki yiğit çıkmış meydana
Biribirinden merdane
Biri here, biri kara
İkisinin de zarı para
Alta geldim diye yerinme
Üste çıktım diye sevinme
Alta gelirsen apış
Üste çıkarsan yapış
Vur sarmayı kündeden at
Gönder Muhammede salâvat
Seyirttim gittim pınara
Allah ikinizin de işini onara

Türk islâm eserleri yönünden İstanbuldan sonra ikinci büyük merkez olan Edirne bilhassa Ramazan ayında yerli müslüman ziyaretçiler tarafından ikinci derece hac yeri durumunu göstermektedir.

Güzel manzaralı kampinkleri temiz ve bakımlı lokanta ve otelleri, pansiyonları ile yerli ve yabancı turistleri tatmin eden Edirne gerek iç ve gerekse dış turizmde Türkiyenin birinci derecede turistik bölgelerinden biri sayılmaktadır.

3. Edirne İlinde turistik bakımdan önem arzeden yerler

a. Sarayiçi :

Sarayiçi; etrafı Tunca Nehri ile çevrilmiş ve içersi ulu ağaçlarla süslenmiş zümrüt gibi bir yerdir. Doğusunda Kanuni Süleyman Köprüsü ve batısında Sarayiçine ilk giriş köprüsü olarak Fatih Devrinde yapılmış olan Fatih Köprüsü vardır. Vaktiyle Osmanoğulları sarayının müştemilâtını sinesinde toplayan bu şirin adacık Osmanlı ve Türk Tarihinin tatlı, acı birçok olaylarına sahne olmuştur.

Bugün halk tarafından mesire yeri olarak rağbet gören bu mahalde, her yıl haziran ayı ilk yarısında tarihî ve ananevî yağlı güreşler tertiplenmekte, yurdun ve hatta dış ülkelerden gelen meraklılar tarafından rağbet görmektedir.

Sarayiçinin Tavukormanı kısmına Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca 1 dörtlü, 2 ikili WC. 20 adet ahşap oturma yeri, 15 adet tuğla ocak ve 20 adet çöp kutusu yaptırılarak iyi bir dinlenme sahası kazanılmıştır. Bu yatırım, Edirne'yi Tanıtma ve Turizm Derneğinin Edirne Bölge Müdürlüğünün koordine ve olumlu çalışmaları ile 56.000 lira karşılığı yapılmıştır.

b. Söğütlük :

Bu mesire yeri Edirne - Karaağaç yolu üzerinde ve Meriç Nehri boyunca uzanan ulu ağaçlarla süslenmiş, günün her saatinde esen serin bir hava tesiri altındadır. Burada Belediyece yapılmış bir gazino, Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca yaptırılarak Kervan Oteli nezdinde çalıştırılan (Turizm Bankasına bağlı) kamp sahası buraya ayrı bir dekarasyon vermiştir. Bu tesiste Bun-

Sarayiçi Adalet Kasrı

golovlar, mutbak, çamaşırhane, tuvalet ve ahşap oturma yerleri ile resepsiyon, daimi su olup, her türlü rahatlık temin edilmiştir. Bu yoldaki yatırımla 183.299.98 lira sarfedilmiştir.

Ayrıca Orman Genel Müdürlüğü tarafından piknik olarak ayrılmış mahaller gayet orijinal oturma yerleri, ocak, çocuk bahçeleri, tuvalet, büfe duş ve bir adet enformasyon binası ile tanzim edilmiş ve muhtelif yerlere çeşmeler yapılarak günün her saati için su temini mümkün kılınmıştır. Ayrıca nehir boyunca yapılan ahşap Kamelyalar bu mahalde romantik bir manzara yaratmaktadır. Halk tarafından en çok rağbet gören bu mesire yeri Yunanistan - Türkiye yolu üzerinde oluşu ile turistler için de özel rağbet görmektedir.

c. Kapıkule Hudut Kapısı :

Kapıkule, Bulgaristan'la Türkiye'yi kara yolu ile birbirine bağlayan hudut kapısıdır. Edirne'nin batısında ve 18 kilometre mesafededir.

Burada gümrük binaları, Turizm ve Tanıtma Bürosu, Halk Bankası Şubesi, hâtıra eşya teşhir ve satış yeri, motel tesisleri ve restoranı gece gündüz hizmete açık bulundurulmaktadır.

d. Pazarkule :

Pazarkule, Yunanistan'la Türkiye'yi karayolu ile birbirine bağlayan hudut kapısıdır. Burada turizme hizmet yönünden sadece Gümrük binaları bulunmaktadır.

Edirne'nin batı - güneyinde ve 7 kilometre mesafede bulunan bu hudut kapısı da gece gündüz açık bulundurulmaktadır.

e. Karaağaç :

Karaağaç tren istasyonu, memleketimizi Yunanistan ve Bulgaristan'a bağlayan Avrupa demiryolu üzerindedir.

Şehrin güneyinde ve 4 kilometre mesafede bulunan bu mahalde gece gündüz faaliyet göstermektedir.

İl hudutları içerisine giren İpsala karayolu ile, Uzunköprü tren istasyonu demiryolu ile Yunanistan'a giriş çıkışlar için gece gündüz hizmete açık bulundurulmaktadır. Böylece Edirne İli, Karaağaç ve Uzunköprüden demiryolu, Kapıkule, Pazarkule, İpsaladan karayolu ile olmak üzere beş hudut kapısı vasıtasıyle Yunanistan ve Bulgaristan'a giriş sağlamak suretiyle Avrupa'ya bağlanmaktadır.

Edirne'de Tarihi Sokullu Mehmet Paşa Hamamı

Edirne'de Bedesten

f) Edirne'de Avcılık :

Edirne'de Kasım ayında başlayarak, Balkanlar'dan Güneye inen yabani kaz ve ördek sürüleri Tunca'yı, Meriç'i takibederek geniş Edirne ovalarına yayılır. Edirne, İpsala, Uzunköprü dolayları, Enez sazlıkları kaz ve ördeklerin en bol olduğu alanlardır. Edirne'de kışlar sert ve karlıdır. Bu yüzden kış başlayınca Istrancalardan Güneye doğru bütün alana özellikle akarsuların boylarına bol çulluk iner. Aynı çevreler yazın besli üveyiklerin bulundukları alanlardır. Ekin anızlarında Yazın ve Sonbaharda bıldırcın vardır. Edirne'de yerli olan kuşlar çil ve kekliktir. Daha çok İlin Kuzey ve Güney kısımlarını kaplayan tepelerde sık olarak raslanırsa da bu iki yerli av eskiye göre çok azalmış durumdadır. Tavşan bütün ovalarda ekin ve pancar tarlalarında vardır. Edirne'de büyük avlardan domuz, ender olarak kurt ve kunduz vardır. Kuzeydeki ormanlık alanlarda karaca ve yaban kedileri yaşar. Tilki ve çakal boldur.

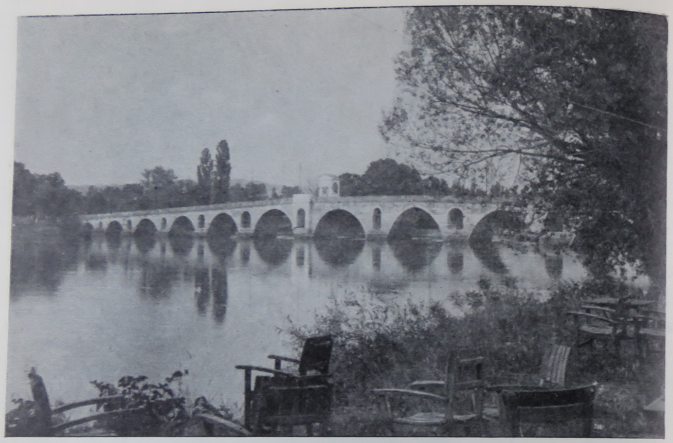

Edirne'nin Tarihî Meriç Köprüsü

Enez Kalesinden Bir Görünüş

İlin akarsularında her çeşit tatlı su balıkları yaşar. Güneyde Saroz Körfezine bakan kıyılar düzdür. Mecidiye taraflarındaki küçük koy ve kumsallarda, Enez yakınlarındaki kıyılarda kamp ve balıkçılık için çok elverişli yerler bulunmaktadır.

4. Edirnenin tarihî yerleri, anıtları, müzeleri ve camileri

A) BİZANS DEVRİNDEN KALMA ESERLER :

1 — Sur kalıntıları : 19. yüzyıl ortalarına kadar muhafaza edilen surlardan bugün setler boyunda mahdut duvar kalıntıları kalmıştır.

2 — Saat Kulesi : Bizans Devrinde Edirne kalesinin dört tane olan köse kulelerinden bir tanesi bu gün mevcuttur. Bu kulenin üzeri 19. yüzyılda saat kulesi haline getirilmiştir. Bu gün onarılmakta ileride askeri müze olarak kullanılması düşünülmektedir.

B) OSMANLI DEVRİNDEN KALMA ESERLER :

3 — Ali paşa kapalı çarşısı :

Kanuni Sultan Süleymanın Sadrazamlarından Hersekli Semiz Ali Paşa tarafından Mimar Sinan'a 1569 da yaptırılmıştır. (129) dükkân vardır. Vakıflar tarafından restore edilmiş bu gün Edirnenin en işlek alış veriş yerlerinden biridir.

4 — Bedesten : Eski camiin yanında olup Çelebi Sultan Mehmed'in Mimar Alâattine sakfı 14 kubbe olarak yaptırdığı ve içinde (36) dış çevresinde (64) dükkân olan özel bir kapalı çarşıdır. Dört yöne dört kapısı vardır. Burası da restore edilmiş halkın hizmetine tahsis edilmiştir. Canlı bir alış veriş yeri olmuştur.

5 — Arasta : Murat III. ün Selimiye'ye gelir getirmek üzere Selimiye Camiinin batı yönüne Mimar Davutun yaptırdığı bir kapalı çarşıdır. (73) dükkânı vardır. Onarım ve restorasyonu bitmiş durumdadır. Pek yakında halkın hizmetine sunulacaktır.

6 — Rüstempaşa Kervansarayı : Kanuni Süleymanın Sadrazamı, Rüstem paşa tarafından 1561 de Mimar Sinana yaptırdığı kâgir ve iki katlı bir kervansaraydır.

(102) odası ve geniş salonları vardır. Restorasyonu bitmiştir.

1968 yılında her türlü konforu haiz olarak hizmete girecektir.

7 — Ekmekçioğlu Ahmet Paşa Kervansarayı : Halk arasında «Ayşe kadın hanı» diye anılan bu kervansaray 1609 da Edirne defterdarı Ekmekçioğlu Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bu gün harap bir durumdadır. Onarıma muhtaçtır.

8 — Taşhan : Edirnede tek ayakta kalan hanlardan «Taşhan» Sokullu Mehmet Paşanın Mimar Sinana 16. yüzyıl sonunda yaptırdığı bir handır. Üç şerefeli camii karşısında olup restorasyonu yapılmaktadır.

9 — Saray Hamamı : Edirnenin en eski hamamı olup Yıldırım Beyazıt yaptırmıştır. Selimiye Camiinin kuzey doğusundadır. Harap bir durumda olup onarıma muhtaçtır.

10 — Mezit Bey Hamamı : 1442 de Eflakta şehit olan pekçok hayrat sahibi Mezit Beyin yedi yol ağzında yaptırdığı hamamdır. Bugün şahsa ait olup işletilmektedir.

11 — Tahtakale Hamamı : Murat II. Darülhadis Camiine Vakıf olarak tahtakalede yaptırdığı bir hamamdır. 1535 de yapılmıştır. Evvelce vakıf iken bugün mülk olmuştur.

12 — Sokullu Hamamı (Çifte Hamam): Üç şerefeli camii karşısında Sokullu Mehmet Paşanın Mimar Sinana 16. yüzyılın sonunda yaptırdığı pek açık pek güzel bir hamamdır. Erkek ve kadınlara ait olmak üzere iki kısımdır.

Bu hamamın kadınlar kısmında bir gelin kurnası vardır. Halk arasındaki inanca göre, bu gelin kısmında yıkanan bir gelin kurduğu yuvada mesut ve bahtiyar olur-

muş. Bu hamam restore edilmektedir. Bütün konforu haiz olarak 1968 yılında hizmete girecektir.

13 — **Darüşşifa :** Darüşşifa 1484 de Beyazıt II. nin yeni imarette yaptırdığı külliye arasında bir hastanedir.

Bu devirde Avrupada eşine raslanmayan bu hastanede ruh hastaları musiki ile tedavi edilmekte idi. On kişilik bir sazende ve Ranende heyeti haftada üç gün musiki faslı yapardı. Bu musiki fasıllarından Evliya Çelebi Seyahatnamesinde «Biemri Hayyir kadir nicesi avazı sazdan hoş-hal olurlar» demekte delilerin musiki fasılları sonunda iyi olduklarını yazar.

Bugün restore edilmekte olan Darrüşşifada hastaların hücrelerini musiki fasıllarının yapıldığı havuzlu geniş kubbeli mahalli ve delilerin oturtturulduğu yerleri görmek mümkündür.

C) ANITLAR :

1 — Atatürk Anıtı :

Edirne'de şehrin en merkezî yerindedir. Tunçtan yapılmış olup, Atatürkü askeri kıyafet içinde ayakta göstermektedir.

Mermerden bir kaide bulunmaktadır. Kaidenin cephelerinde kurtuluşa ait kabartmalar vardır.

2 — Balkan harbine ait şehitlikler :
a - Söğütlükte
b - Sarayiçinde
c - Kapıkulede

3 — Geçkinli anıtı

4 — Küçük Döllük anıtı

5 — Havsada Kurtbey anıtı

6 — Uzunköprü Atatürk anıtı

7 — Keşan Atatürk anıtı

8 — Keşan Tümen anıtı

D) MÜZELER :

Edirne Müzesi 1925 yılında Selimiye Camii arkasındaki Darülkura Medresesinde kurulmuştur. Müzenin meydana gelmesinde Dr. Rıfat Osman, Arif Dağdeviren ve Müze Müdürü Necmi İge'nin büyük emekleri olmuştur.

Bölgenin arkeolojik ve etnografik eserleri toplanmış ve esas iki bölüm meydana getirilmiştir.

Halen Darültedris medresesinde faaliyette bulunan Edirne Müzesinin arkeoloji etnoğrafyada taş eserler bölümlerinde üçbin eser bulunmaktadır.

Müzenin ayrıca 1500 ciltlik kütüphanesi ve zengin bir foto arşivi mevcuttur.

Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü Edirne'de Selimiye Camii civarında yeni bir müze inşaası yaptırmaya karar vermiş olup inşaata 1968 yılında başlanacaktır. Edirne Müzesi pazartesi hariç hergün saat 9.00 dan 17.00 ye kadar açıktır. Ayrıca turistik mevsim süresince de müze hergün saat 9.00 dan 19.00 a kadar açık tutulmaktadır. Müzeyi ziyaret ücrete tabi olup resmi günlerde 50 kuruş, diğer günlerde ise 100 kuruştur.

E) CAMİLER :

17. Yüzyılda 314 cami bulunan Edirnede bugün ancak 80 tane kalmıştır. Bu camilerden 14 tanesi padişahlar tarafından yaptırılmıştır.

Osmanlı Mimarisinin 14, 15, 16. yüzyıllara ait en güzel örneklerini veren bu camilerden kalan belli başlı örnekler şunlardır:

Yıldırım Bayezit Camii :

14. Yüzyıldan zamanımıza kalabilen, Edirnenin en eski dinî yapısıdır son devirlerde birçok mahallenin ortadan kalkması sebebiyle cami şehrin güneyinde ayrı bir semtte kalmıştır.

1397 veya 1400 tarihlerinde bir Bizans Kilisesinin temelleri üzerinde inşa edilmiş, tek kubbeli ve minareli zarif bir yapıdır.

Eski Cami :

Çelebi Sultan Mehmet devrinde, 1414 yılında tamamlanan çok kubbeli Ulu Cami tipindedir. Mimarı Konyalı Hacı Alâattindir. 9 kubbesi vardır; ortadaki kubbenin etrafında bulunan dört paye, merkezi mekâna gidişin ilk örneğini vermektedir.

Cephede bir kubbe ve dört tonuzlu son cemaat yeri bulunur. Evliya Çelebi son cemaat yerinin musluklarından kışın abdest alanlar için sıcak su akıtıldığını yazar. Gerçekten bu tesisat son zamanlara kadar kullanılmıştır.

Eski Cami : Yazıları ile meşhurdur. Dahilî mekânı teşkil eden satıhlarda eski Türkçe yazılar bulunmaktadır. Vaktiyle camiin içi, kıble tarafındaki bahçenin çiçekleri ile donatılır, bu çiçekler saksılar içinde saflar arasına konurmuş.

Camiin iki şerefesi olup biri tek, diğeri iki şerefelidir.

Gazi Mihal Bey Camii:

Bulgaristan sınırlarından şehre girerken sağ taraftadır. Gazimihal Bey tarafından 1422 tarihinde inşa ettirilmiştir.

Son cemaat yeri bir kubbe ve tonozla örtülüdür. İç mekân, evvelâ merkezi bir kubbe ve mihrab önünden bir tonozla sınırlıdır. Kubbeli kısmın sağ ve solundan birer kapı ile geçilen yan mekânlar bulunmaktadır. Avluda bir imaret ile kıble tarafından Gazimihal Beyin mezarı vardır.

Şah Melek Paşa Camii:

1429 dan Şah Melek Paşa tarafından yaptırılmıştır. Gazimihal köprüsünden şehre girince hemen sağ taraftadır. Yol yükseltilmiş olduğundan halen aşağıda kalmıştır. Tek kubbeli ve minarelidir. Vakıflar tarafından onarılmış çok güzel bir yapıdır.

Avlusunda Şah Melek Paşanın mezarı bulunmaktadır. Camiin mimarisi yanında 15. Yüzyıldan kalan çinileri önemlidir. Daha önce birçoğu dökülmüş olan bu çiniler alt pencereler boyunca ve mihrapta bulunmaktadır. Duvarlardakiler altı köşeli ve firuze renklidir. Etrafları çeviren firiz halindeki çinilerde ise rumiler, palmet ve rozet motifleri bulunur. Renkleri lâcivert, açık mavi, siyah ve 15. Yüzyıl için karakteristik olan sarı renk görülür. Beylerbeyi Camii Sultan Muratın Beylerbeyinden Yusuf Sinanettin Paşa tarafından yaptırılmıştır. İnşa tarihi 1429 dur. Çok değişik bir plâna malik olan cami son senelerde tamir edilerek onarılmıştır.

Ön tarafta bir mezarlık 8 köşeli bir türbe ile biraz ilerde Beylerbeyi hamamı vardır.

Mezitbey Camii :

Mezitbey isimli bir kahraman tarafından 1442 yılında yaptırılmıştır. Evvelce minaresi yeşil renkli çinilerle kaplı olduğu için diğer ismi de Yeşilce camiidir. İmaret ve darphaneleri tamamen yıkılmıştır. Halen çok harap durumda olan camiin onarımına başlanmak üzeredir.

Ayşe Kadın Camii :

Çelebi Sultan Mehmetin kızı Ayşe Hatun tarafından yaptırılmıştır. İnşa tarihi 1469 dur. Tek kubbeli küçük bir camidir.

Sitti Sultan Camii :

Fatih Sultan Mehmetin ikinci eşi Sitti Mükelleme Hatun yaptırmıştır. İnşa tarihi 1482 dir. Tek kubbeli ve tek minareli bir camidir. Sitti Şah Sultanın mezarı da camiin kıble tarafındaki mezarlıktadır.

İkinci Bayezit Camii

Sultan Bayezit yaptırmıştır. İnşa tarihi 1488 olup Mimarı Hayrettindir. Büyük bir külliye halinde olup Osmanlı Mimarisinin Edirnedeki en büyük ve önemli abidelerinden biridir. Cami tek kubbeli ve iki minarelidir. Kubbesi 22,55 metre çapındadır. Camiin iki tarafından birer tabhanesi vardır. Mihrabı ve minberi mermerdir. Mihrabın sonundaki Hünkâr mahfeli Edirne camilerindeki ilk örnektir. Camiin önünde ortasında mermer şadırvanı olan revaklı bir avlu bulunmaktadır.

Lâri Çelebi Camii :

Lâri Çelebi tarafından 1514 tarihinde inşa ettirilmiştir.

Üç Şerefeli Cami :

2. Sultan Murat tarafından yaptırılmıştır. İnşa tarihi 1438 - 1447 dir. Mimarı belli değildir. Mimar Sinanın 6 veya 8 köşeli şemaya uygun olarak dizilmiş payeler üzerine oturan tek kubbeli camilerine bir hazırlık mahiyetinde görülebilecek olan bu camiin plânı ve yapısı Osmanlı Mimarisi için büyük bir ehemmiyeti haizdir. Burada çok kubbeli cami sisteminde büyük bir inkılâp yapılmış birbirine müsavi 4 köşe sahalar sistemi, ortaya 6 köşeli bir kaide üzerine 24 metre çapında bir pantantifli kubbe ve bunun iki tarafına 4 küçük, 4 orta kubbe yapılmak suretiyle değiştirilmiştir. Ortada duran 6 köşeli iki muazzam payeden başka ikisi methal ve ikisi kıble duvarına bağlanan 4 duvar payesi bulunmaktadır. Cami loş bir ışıkla aydınlanmakta derin bir sükûn içersinde ibadet atmosferi hüküm sürmektedir.

Camiin önünde dikdörtgen biçimindeki çok cazip revaklı avlu Osmanlı Camilerinde en eski örnek olarak tanınmaktadır. Avludan camiye açılan muazzam mermer portal Selçuk ve Osmanlı Mimarisinde ve umumiyetle islâm mimarisinde görülen portallerin en abideli ve muhteşemidir. Avlunun köşelerinde camiin dört minaresi vardır. Camie ismini veren üç şerefeli minare üstüste sıralanan kırık hatlar, zikzaklar halinde dekorlanmıştır. Bu minarede her üç şerefeye ayrı yollardan çıkılmaktadır. Tahminen 67,62 yüksekliğinde olan bu minare Selçuk ve Osmanlı minarelerinin Selimiye minarelerinden sonra en yüksek ve en genişi olarak tanınmaktadır. Evliya Çelebi; cami etrafının çiçek bahçeleri ile çevrilmiş olup saflar arasında vazolar içinde çiçekler sıralandığını ve burada da eskiden kış mevsiminde abdest almak için musluklardan sıcak su akıtıldığını zikrediyor.

Bir kubbe ile örtülü olup, üç taraftan on dört sütun üzerine on bir kubbeli bir revakla çevrilidir. Bir tane minaresi vardır ve binadan ayrıdır.

Kadı Bedrettin Camii :

İnşa tarihi 1530 dur. Aslında tek kubbeli olarak inşa edilen cami 1752 senesindeki büyük zelzeleden sonra çok harap olmuş ve kubbesi yıkılmıştır.

Yapılan tamiratta kubbe yerine çatı ile örtülmüştür. Önünde son cemaat yeri vardır.

Süleymaniye Camii :

Kanunî Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Süleyman Paşa yaptırmıştır. İnşa tarihi 1548 dir. Bayezit Camii avlusunda tek kubbeli bir camidir. Bir minaresi ve üç kubbeli son cemaat yeri vardır.

Süle Çelebi Camii :

1560 tarihinde Hacı Süle isimli bir zat tarafından yaptırılmıştır. Evvelce kubbeli iken bu kubbenin zelzelede yıkılması sonucunda ahşap bir çatı ile örtülmüştür.

Defterdar Mustafa Paşa Camii :

Mimar Sinan tarafından yapılmıştır. Tarihi belli değildir. Defterdar Mustafa Paşa Kanuni'nin ve İkinci Sultan Selim'in defterdarı idi. Camiin kubbesi 1752 zelzelesinde yıkılmış yerine bor çatı yapılmıştır. Zarif bir minaresi vardır. 1577 tarihinde Yahya Bey isimli birisi tarafından inşa ettirilmiştir. Tek kubbe ve minaresi bulunmaktadır.

Selimiye Camii :

İkinci Sultan Selim yaptırmıştır. Mimar Sinanın eseridir. 1569 - 1575 tarihlerinde inşa ettirilmiştir.

«Bu camide Sinan Osmanlı ve umumiyetle dünya mimarisinde bir tek büyük kubbe ile örtülü merkez yapı şemasını en yüksek bir tesire ulaştırmıştır. Mimar Sinan diğer eserlerinde geliştirdiği yapı şemasını iyice hazırlayıp inkişaf ettirdikten sonra en büyük şahaseri Selimiye camii inşaasına başlamıştır.

31.30 metre çapında muazzam kubbenin ağırlığı 8 paye ve bunun arkasına yer-

Edirne'nin Tarihi Selimiye, Bayezit ve Üç Şerefeli Camilerinin Birlikte Görünüşleri

Edirne'de Havuzlu Park

leşen geniş payanda kemerleri üzerine taksim edilmiş (Böylece bütün iç mekânı toplu bir tesir altında birleştirmekle muazzam boşluğa şaşılacak bir vuzuhla, bir İslâm mabedinin ana hatlarını vermek imkânını kazanmıştır. (Gurlit)

Edirne'nin Sultan Bayezit Camii

Selimiye camiinde her taraftan son hudutlarına kadar girmiş olan muvazeneli şahane bir sükûn halinde olup değişik cazibesiyle içeri girer girmez insanı sürüklemekte ve başka bir âlemde yaşatmaktadır.

Minber, mermer işçiliğindeki yükseklik büyüklük ve güzellik bakımından bu grubun diğer şaheserlerini gölgede bırakmaktadır.

Mihrap kısmında duvarlar minberin arkası ve külâhı ile camideki bütün alt kat pencerelerinin ağırlıkları çok cazip bir çini dekoru ile kaplanmıştır. Bilhassa mihrap duvarındaki büyük panoların renk ve konpozisyonları bunları Osmanlı çiniciliğinin şaheserleri arasına koymaktadır. Mihrap kısmının sol tarafında hünkâr mahfeli devrinin en kıymetli çinilerinde çok zengin dekoru ile hemen göze çarpmaktadır.

Bu çinilerden bir kısmı 1877 - 78 Osmanlı Rus harbinde Rus Generali Skobelef tarafından söktürülerek Moskova müzesine götürülmüş sonradan yerleri boya ile kapatılmıştır. Hünkâr mahfelinin bütün duvarlarını yarıya kadar kaplayan bu çiniler kalite itibariyle çok yüksektir. Camiin ortasında 12 mermer sütuna dayanan müezzin mahfeli bulunmakta ve onun altında da mermer bir havuzdan su akmaktadır.

Camiin önünde revaklarla çevrili cazip bir avlu ile ortasında mermerden itina ile işlenmiş çok güzel bir şadırvan vardır.

Cümle kapısı mermerden stalaktiklerle çok muhteşemdir.

Cephelerdeki eşsiz nizam ve en küçük ayrıntılardaki ince güzellik seyrine doyulmaz derin bir ifade kuvveti meydana getirmektedir.

Camiin dört köşesinden yükselen 70,89 metre boyunda ve üçer şerefeli minarelerden cümle kapısındaki iki tarafındakiler üçer yollu olup her şerefeye ayrı yollardan çıkılmaktadır. Diğer minareler birer yolludur.

Selimiye camiinin kubbe yüksekliği zeminden kilit taşına kadar 43,28 metredir. Kubbenin kutru 31.30 metredir.

Osmanlı camileri gibi Selimiye bir külliye olarak inşa edilmiştir. Taş duvarlarla çevrili geniş bir avlu içerisinde yer alan Da-

Edirne'nin Eski Camii

rül - Sübyan, Dar-ül Kura ve Dar-ül Hadis müze ve çocuk kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

Bir dağ gibi heybetle yükselen cami terasının altında uzanan arasta Sultan Murat III zamanında Selimiye Camiine vakfedilmek üzere Mimar Davut Ağaya yaptırılmıştır.

Anıtlar Yüksek Kurulunun teklifi üzerine Selimiyenin Kuzey, Doğu ve Güneyinde kamulaştırılması bitirilen alanların yapı adası olarak tanzimi uygun görülmüştür. Yıkılmayan konutlar korunacak böylece eski mimarî özellik yaşatılacak yıkılan binaların yerine korunan binalar özellikle ve yüksekliğinde yapılara izin verilerek Selimiyenin haşmeti mukayese edilebilir bir şekilde ortaya çıkarılmış olacaktır.

Selimiye, Eski Cami, Üçşerefeli üçgeni içinde kalan ve tarihî eserlerin sık olması sebebiyle tarihî çekirdek diye adlandırılan alan turistik bir bütün olarak ele alınacak eski eserlerin yayalar tarafından kolaylıkla gezilmesini sağlamak amacıyla İstanbul-Edirne - Bulgaristan Avrupa yolu çekirdeğin güneyinde alınacak ve alan yayalara ayrılacaktır. Bir değişiklik tarihî çekirdeğin ortasından geçen yolun Atatürk anıtı yanından Tahmis caddesi ve Rüstempaşa Kervansarayının güneyinden geçilmesi ile temin edilecektir.

Bu üç grup eski eserin çevresinde yaya mekânları tanzim edilecektir. Üçşerefli Cami güneyinde ve değiştirilen ana yolun kenarında dükkânlarla çevrelenen bir içmekân garnizon binası önünden doğuya doğru uzanacak, güneyde Bedesten, Eski Cami ve Rüstempaşa Kervansarayının çevrelediği bir içmekâna ulaşacaktır. Buradan yaya yolları ile Selimiyeye varılacaktır.

İdarî binalar eski Vilâyet Konağı civarına alındığından Belediye ile ilgili sirkülasyon yayaları rahatsız etmeyecektir

Selimiye ile eski cami arasında düzenlenen yeşil alan arazi topoğrafyasında uyularak kademelendirilecek yer yer havuz ve kaskatlarla bir müze - park karakteri verilecektir. Mimar Sinan'ın bir anıtı daimi sergiler, Kırkpınar köşesi olacaktır. Yemişkapanı civarında sosyal fonksiyonlu ve Selimiyeye ölçü verecek bazı yapılarla (Gazino, kütüphane gibi) park sahası biraz küçültülecek ve sakin bir şekilde tanzim edilecektir. Daimi sergilerin bulunacağı yapı Arastanın sağır duvarlarının bir kısmını örtecektir.

Ayrıca batı uçta sakin bir park tanzim edilecek Kıyık Caddesi tarafındaki bir gazino parkın servis binası olarak kullanılacaktır.

Tarihî çekirdeği gezmek üzere araba ile gelen yerli ve yabancı turistler çekirdeğin çevresindeki yollardan otoparklara ulaşacak ve yaya olarak rahatça eserleri gezebilecektir.

5. Turizm Çalışmaları

Turizm çalışmalarında, büyük hamlelerin tahakkuku amacı ile Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca hazırlanmış yönetmeliklerde il ve ilçe Turizm Komiteleri kurulmuş ve ayrıca turizm derneklerinin görev ve yetkilerini belirten yönetmelikler de çıkarılmıştır.

Böylece ilımizde Vali başkanlığında olmak üzere bir İl Turizm Komitesi kurulmuş. Bu komite gerek Turizm Bakanlığının ve gerekse Turizm Derneğinin çalışmalarında büyük rol oynamaktadır. Edirne'yi Tanıtma ve Turizm Derneği ise, gerek kendi bünyesinde ve gerekse Turizm Bakanlığının mali yardımları ile Festivâller düzenler; Turizmle ilgili (hudut kapıları gibi) olan yerere lisan bilir elemanlar temin eder, buralarda Türk Millî kıyafetlerini, misafirperverliğini gösteren faaliyetlerde bulunur. El sanatlarını teşvik edecek teşebbüslerde ve her türlü Turizm faaliyetlerinde ışık tutucu bir yer kapsar.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü, kapsamına giren Enformasyon Büroları ile İl Turizm Komitesi ve Turizm Derneği koordinasyonu ışığı altında Turizme yön ve bu çalışmalara hız verir.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Edirnenin Turistik önemine binaen bir Bölge Müdürlüğü ihdas etmiş ve bu Bölge Müdürlüğü şehirde ve Kapıkule'de birer Enformasyon Bürosu kurmuştur. Ayrıca bölge olarak

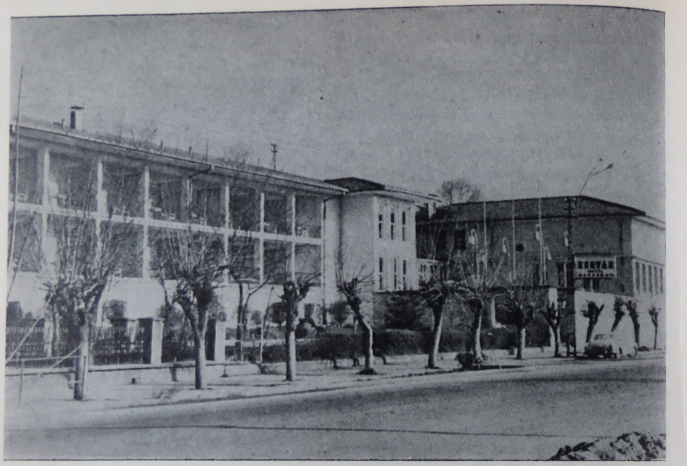

Edirnenin Turistik Kervan Oteli

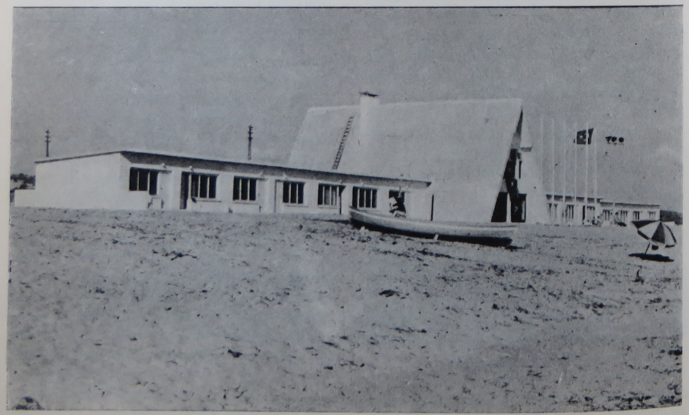

Keşan İlçesinin Saros Körfezindeki Erikli Motel ve Plâjı

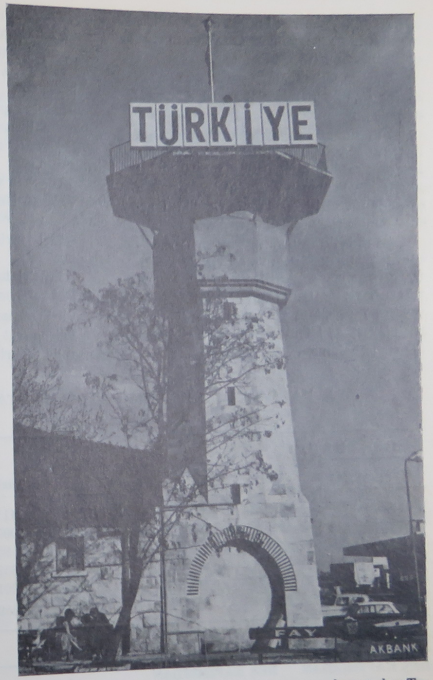

Kapıkule Hudut Kapımız

Çanakkale, Tekirdağ büroları faal ve Kırklareli, İpsala büroları yakında açılmak üzere faaliyet gösterecektir.

Turizm Bakanlığı yardımları, Turizm Bölge Müdürlüğü İl Turizm Komitesi, Edirne'yi Tanıtma ve Turizm Derneğinin koordine çalışmaları ile değerlendirilmiş olup, Söğütlükte iyi nitelikte, içerisinde 5 bungolov, mutfak, çamaşırhane, duş, WC, resepsiyon ve ahşap oturma mahalleri ile daima suyu bulunan bir kamp yeri yaptırılmıştır.

Sarayiçi Tavukormanı kısmında Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca 1 dörtlü, 2 ikili WC, 20 adet ahşap oturma yeri, 15 adet tuğla ocak ve 20 adet çöp kutusu yaptırılarak güzel bir dinlenme mahalli kazanılmıştır. Şehir merkezinde yeraltı WC ve içerisinde güzel bir havuzu bulunan modern park Belediye Başkanlığınca yapılan mali yardımlar muvacehesinde yaptırılmıştır.

Şehrin merkezindeki Turizm Derneği binası, Turizm Bölge Müdürlüğü binası ve Kapıkule Enformasyon binası, Kapıkule'de-

ki WC v.s. inşaatları bu koordine çalışmalar ve Turizm Bakanlığının mali yardımları mahsulü olmuştur.

Turizm Bakanlığı'nın yardımları ile Selimiye Camii'nin aydınlatma işi de ikmâl edilmiş bulunmaktadır.

Yurdumuza giriş yapan yabancılara önceden hitap edecek nitelikteki «Türkiye» ışıklı panoları Kapıkule ve İpsala hudut kapılarına konmuştur. Hudut kapılarından yurdumuza girişi temin eden yolların asfaltlanması sona ermek üzeredir.

Edirne'yi Tanıtma ve Turizm Derneğinin değerli çalışmaları ile bu yıl bir «HELVA SOHBETİ», SÜMBÜL VE LÂLE, ALTIN LÂLE CAZ YARIŞMASI» tertiplenmiştir. Turizm Derneğinin bu çalışmaları Turizm hareketlerinde büyük rolü olduğu gibi takdir vesilesi olmuştur.

Almanya'dan gelen Hans isimli bir Alman'a Almanca ve İngilizce kursları açtırılmış olup bu kurslardan bilûmum turizm personeli, polis, gümrük memurları faydalandırılmıştır.

Hudut kapılarında memleketimizi tanıtıcı mahiyette hediyelik eşyalar dağıtımı, milli kifayetli ve lisan bilir elemanlarla yaptırılmıştır.

Kırkpınar ve Edirne Bülteni hazırlanmış ve bastırılarak hizmete arzedilmiş, ayrıca Edirne şehir plânları yaptırılmıştır.

Güzel fayton yarışmaları düzenlenmiştir.

Edirne'yi tanıtma cümlesinden olarak fotoğraf yarışması tertiplenmiştir.

Vitrin yarışmaları yapılmıştır.

Edirne süt mamüllerinin tanıtılması amacı ile yoğurt bayramı düzenlenmiştir.

KAPILARIMIZIN 1966 YILI GİRİŞ ÇIKIŞ İSTATİSTİĞİ

GİRENLER			ÇIKANLAR			
Kapının Adı	Türk	Ecnebi	Yekûn	Türk	Ecnebi	Yekûn
Uzunköprü	11592	65366	176958	134111	54134	188245
Kapıkule	61773	119073	180846	50000	85146	135146
Pazarkule	565	3681	4246	952	3533	4485
İpsala	4121	35676	39797	6521	35806	42327
Karaağaç	5182	4521	9703	2012	3539	5551
Yekûn	183233	228317	411550	193596	182158	375754

BEŞ KAPIMIZDAN GİREN :		BEŞ KAPIMIZDAN ÇIKAN :	
Türk	183233	Türk	193526
Ecnebi	228317	Ecnebi	182158
Girenler Yekûn...	411550	Yekûn	375754

BEŞ KAPIMIZDAN GİREN ÇIKAN ECNEBİ 410475
» » » » TÜRK 376829
Beş Kapımızdan giren çıkan Türk Ecnebi yekünü 787304

GİRİŞ ÇIKIŞ 1965-1966 MUKAYESESİ

BEŞ KAPIMIZDAN	1965	1966	Artış
Giren Türk	143345	183233	39888
Çıkan Türk	184061	193596	9535
Giren Çıkan Türk	327406	376829	49423
GİREN ECNEBİ	141819	228317	86498
ÇIKAN ECNEBİ	127972	182158	54186
GİREN ÇIKAN ECNEBİ	269791	410485	140684

Turizm Bölge Müdürlüğünün, Bölge Turizm çalışmaları kapsamına giren;

1 — Şarköy'de «Konaklama Personeli Eğitim Kursu»

2 — Edirne'de «Konaklama Personeli Eğitim Kursu»

3 — Belediye Zabıta Memurları Turizm Eğitim Kursu»

4 — Kapıkule ve İpsala Gümrük memurları Eğitim Kursları, turistle direkt olarak alâkalı olan kişiler nezdinde büyük alâka görmüştür.

6. Turistik Hizmet Sağlıyan Kuruluşlar

İlimiz bir hudud şehri olduğundan buradan daha ziyade geçen yerli ve yabancı turistler bir gece gibi kısa süre kalmaktadırlar. Buna rağmen hareketli bir turizm potansiyelinin yüksek oluşu konaklama tesislerinin gelişimini sağlamaktadır.

Aşağıda konaklama tesislerinin sınıf, fiatları ile birlikte bir listesi ve kapılarımızdan gelen giden turistlerin istatistiği tetkik edilecek olursa ilimizin bu yöndeki önemi kolayca anlaşılacaktır.

A) OTELLER :

TESİSİN ADI VE ADRESİ	TEL.	TEK YATAKLI Banyolu	TEK YATAKLI Banyosuz	ÇİFT YATAKLI Banyolu	ÇİFT YATAKLI Banyosuz
Kervan Oteli	1167	—	—	45	35
Talâtpaşa Asfaltı Edirne	1382				
Yeşil Otel Maarif Cad. No. 143 Edirne	1446	—	10-12	—	18-20
Rende Palas Eski İstanbul Cad. Edirne	1458	20	15	30	20
Turing Palas Çilingirler Cad. No. 62 Edirne	1393	—	8	25	16
Şehir Palas Çilingirler Cad. Edirne	—	—	8	—	16
İstanbul Oteli Çilingirler Cad. No. 55/1 Edirne	1421	—	5	—	10
Konuksever Oteli Saraçlar Cad. No. 25 Edirne	1053	—	6	—	12
Yeni Otel Hürriyet Meydanı No. 139 Edirne	1256	—	8	—	16
Işık Oteli Londra Asfaltı No. 188 Edirne	1156	—	8	—	16
Meriç Palas Hürriyet Meydanı No. 3 Edirne	1054	—	6	—	12
MOTELLER					
Bosfor Turizm Kapıkule Edirne	1481	35	—	53	—

KAMPİNKLER

TESİSİN ADI VE ADRESİ	TEL.	TEK YATAKLI Banyolu	TEK YATAKLI Banyosuz	ÇİFT YATAKLI Banyolu	ÇİFT YATAKLI Banyosuz
Söğütlük Kampı Karaağaç Yolu Edirne	1112	—	5	10	50 çadır alır
BP. Kamping Ayşekadın Edirne	1290 Turistik	—	—	—	40 çadır alır
Bosfor Turizm Kapıkule	1481 Turistik	—	—	—	16 çadır 32 yatak
Petrol Ofisi Ayşekadın Edirne			—	—	40 çadır alır
PANSİYONLAR					
Nil Pansiyon Maarif C. No. 22 Edirne	1019	—	10	22	—

B) TURİST KABUL EDEN ÖĞRENCİ YURTLARI :

	Tel.	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Yaz Aylarında
Salih Zorlutuna Kız Öğrenci Yurdu	1418	14	42	
Çuhacı Öğrenci Yurdu	—	10	50	» »
Gültekin Öğrenci Yurdu	1486 - 1405	8	20	» »

Not : Yukardaki öğrenci yurtları yaz aylarında Çuhacı, Pansiyon Konak; Güldiken ise Pansiyon Turist ismi altında icrai faaliyet göstermektedirler.

Bunlardan başka zaruret karşısında yardımcı olabilecek Edirne Lisesi Kız ve Erkek Öğretmen okulları, Erkek Sanat okullarından her turizm sezonunda turizm hizmetinde yararlanılmaktadır.

C) LOKANTALAR :

	Tel.	Adres :
Kervan Oteli Lokantası	1382	Londra Asfaltı
BP. Kamp Lokantası (Ömür)	1290	» Ayşe Kadın
Üçler Lokantası	—	» Yeni Çarşı PTT Arkası
Bahçeli Lezzet Lokantası	—	» Saraçlar Caddesi
Yılmaz (Kulüp Lokantası)	—	» Hürriyet Meydanı
Çınar Lokantası	—	» Saraçlar Caddesi
Aile Lokantası (Kebabçı)	1250	» Saraçlar Caddesi
Kırkpınar Lokantası	—	» Çilingirler Çarşısı

D) EĞLENCE YERLERİ :

	Tel.	Adres :
Ayvazoğlu Sineması	1256	Talâtpaşa Caddesi Hürriyet Meydanı
Maarif Sineması	1135	» Talâtpaşa Caddesi Hürriyet Meydanı
Serhat Sineması	1097	» Çilingirler Cadesi
Cumhuriyet (Yazlık)	1200	» Cumhuriyet Caddesi
İnci Sineması	1261	» Tavukkapı Caddesi
Karaağaç Sineması	—	» Karaağaç

E) DİĞER KURULUŞLAR :

1. Otobüs İşletmeleri :

Sefer Yerleri ve Hareket Saatleri :

İşletmenin Adı : Serhat Otobüsleri, Güven Otobüsleri

EDİRNE - İSTANBUL

Edirne'den Sa.	Da.	İstanbul'dan Sa.	Da.
6	30	6	00
8	00	8	00
8	30	8	30
9	00	9	00
9	45	9	45
10	30	10	30
11	15	11	15
12	15	12	15
13	15	13	15
14	15	14	15
15	15	15	15
16	15	16	15
17	30	17	30

Fiatı : 10 ilâ 12,50 TL.

EDİRNE - TEKİRDAĞ

İşletmenin Adı : Ceylân Otobüsleri

Edirne'den Sa.	Da.	Tekirdağ'dan Sa.	Da.
6	30	6	30
10	00	10	00
14	30	14	30

Fiatı : 7,50 TL.

EDİRNE - KIRKLARELİ

İşletmenin Adı : Sönmez Otobüsleri

Edirne'den Sa.	Da.	Kırklarelin'den Sa.	Da.
13	30	6	15
14	30	7	00

Fiatı : 5,00 TL.

İşletmenin Adı :	EDİRNE - KEŞAN				Fiatı :
Hakiki Akbulut Otobüsleri	Edirne'den		Keşan'dan		7,50 TL.
	Sa.	Da.	Sa.	Da.	
	7	30	7	30	
	9	00	9	00	
	10	45	10	45	
	13	30	13	30	
	15	45	15	45	

Aynı otobüsler Uzunköprü'den geçer bu seferler dışında :

EDİRNE - UZUNKÖPRÜ		4.00 TL.
Sa.	Da.	
12	00	
17	00	
18	00	

2. Tren Seferleri:

Nev'i	EDİRNE - İSTANBUL		Mevki ve Fiatı I.	II.	III.
	Sa.	Da.			
Motorlu Tren	8	00	13 Liradır (Mevki yoktur)		
Posta Tren	21	00	21 TL.	16 TL.	12 TL.
	İSTANBUL - EDİRNE				
	Sa.	Da.			
Motorlu Tren	3	40	13 Liradır (Mevki yoktur)		
Posta Tren	20	40	21 TL.	16 TL.	12 TL.

Bu tren seferleri dışında İstanbul'dan Avrupaya ve Avrupadan İstanbul'a sefer yapan trenler Edirneye 4 Km. mesafedeki Karaağaç Tren İstasyonundan geçer.

7. Turistler için önemli telefon numaraları

Tel. No.	
1025	Vali
1021	Emniyet Müdürü
1031	C. Savcılığı
1111	Sıhhi İmdat
1114	Devlet Hastahanesi
1027	Kapıkule Gümrük Müdürlüğü
1411	Pazarkule Gümrük Müdürlüğü
1491	PTT
1490	Turizm Bölge Müdürlüğü

Tel. No.	
1391	Edirneyi Tanıtma ve Turizm Der.
1047	Merkez Bankası
1208	T.C. Ziraat Bankası
1050	İş Bankası
1207	Emlâk Kredi Bankası
1368	Vakıflar Bankası
1086	Halk Bankası
1201	T. Ticaret Bankası
—	Akbank
1142	Rıza Ataktürk (Güven Sigorta)
1354	Saim Arseven (Şeker Sigorta)
1412	DDY Gar Müdürlüğü
1125	Serhat Otobüsleri
1366	Güven Otobüsleri
1069	Bulgar Konsolosluğu
1074	Yunan Konsolosluğu
1391	Merkez Turizm Şefliği (İnfermation)

IX / EKONOMİK BÖLÜM

«Siyasi, askeri muzafferiyetler ne kadar büyük olursa olsunlar, iktisâdî muzafferiyetler ile tetviç edilemezlerse huzule gelen zaferler payidar olamaz, az zamanda söner.»

K. ATATÜRK

1. Giriş

Edirne İlinin ekonomisi tarıma dayalıdır. Edirne'nin eski ticarî merkez ve faaliyetlerinin sınıra çok yakın bulunmasından kaybetmiş ise de son zamanlarda bilhassa turistik durumunun elverişliliği de eklenerek ticareti hareketlenmiştir.

Edirne Trakyanın okullar şehri olarak da tanınmaktadır.

Ticaretin diğer bir kolu olan Bankacılık hizmetleri de, hemen hemen büyük Bankaların şubelerinin bulunması ile yoğundur.

Elektrik tesisinin yeteri gibi kurulamamış olmasından gelişeceği umulan ziraî sanayii kurulamamıştır.

Edirnenin ticaretinin dayalı olduğu tarımsal ürünler ile hayvansal ürünlerdir.

Endüstriyi; un, yağ, buz fabrikaları ile mandıralar teşkil etmektedir.

Edirne İlinde faal nüfusun % 65 i tarım ve hayvancılık ile uğraşmaktadır. İlde tarımla uğraşanlar, ziraat ile hayvancılığı birlikte yapmakta olup 203.100 çiftçi nüfusuna göre ferd başına düşen yıllık safi gelir 2137 TL. dır.

Hayvancılık genel olarak mer'a hayvancılığına dayanmaktadır. 1965 yılına yöre İlde 755.785 adet hayvan mevcuttur.

Kıvırcık koyun yetiştiriciliği Edirnenin özelliği ve karakteristiğidir.

Ormancılık bakımından zenkin sayılmadığından, orman ürünleri üretimi ileri değildir.

Maden türleri bakımından oldukça bol ise de işletmelerinin ekonomik olmayışı ve bu sahada gerekli bilgi ve teknik yeterince olmadığından bilhassa maden ve madencilik çalışmaları azdır. Yeraltı zenginlikleri bakımından yalnız maden kömürü işletilmektedir.

1965 yılı Edirne İli vergi tahakkuku 21.520.061 lira ve tahsilatı da 21.353.514 liradır.

2. Ticaret Hayatı

A) GENEL BİLGİLER :

Edirne, Balkan Harbinden önce ticarî bakımdan çok gelişmişti. Ancak Balkan, Bi-

rinci Dünya ve İstiklâl Harpleri sonunda hinterlandı çok daraldığı ve hudud üzerinde kalması, halkının başka yerlere göçetmesi, tahribata uğramasından ticarî hayatı kısırlaştı.

Ancak son zamanlarda gerek devlet yatırımları ve gerekse halkına güven gelmesinden yapılan özel sektör yatırımları ile ticarî hayatı da canlandı.

Bilhassa okulların şehirde çokluğu tüketici nüfusu arttırmaktadır.

Ticarî kuruluşlar arasında Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsaları ve Ziraat Odaları bulunmaktadır.

Edirne Ticaret ve Sanayi Odası 1923 yılından evvel kurulmuştur. Ayrıca Keşan ve Uzunköprü İlçelerinde de ticaret ve sanayii odası vardır.

Edirnede küçük esnaf ve sanatkârların kurdukları Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri de bulunmaktadır.

Edirnenin ticarî faaliyetlerinin merkezleri olarak, coğrafî ve ekonomik nedenlerden Edirne, Keşan ve Uzunköprüdür.

İlimizin başlıca ticaretini tarımsal ürünler (Hayvancılık dahil) teşkil etmektedir. Bunlar da buğday, arpa, kuşyemi, susam, ayçiçeği, süpürgeteli, şeker pancarı, sebze ile büyük ve küçükbaş hayvan eti, yapağı, deri ve Edirne adı ile meşhur peynirdir. Ticareti, tüketici nüfusu çok olan İstanbul İli iledir. Bu ürünleri ilin ihracaatını da teşkil etmektedir.

B) EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI KURULUŞU :

Edirne Ticaret ve Sanayi Odası 1923 ten önce kurulmuştur. Oda, kendi imkânları ile Saraçlar Caddesinde yaptırdığı modern binada çalışmaktadır.

Fonksiyonu :

Oda, 5590 sayılı kanuna göre çalışmakta olup meslek, ahlâk ve tesanübü korumak, ticaretin genel yararlara uygun olarak girişmesine çalışmak ve diğer meslekî hizmetleri görmektir. Tüzel kişiliği haiz bir kamu kurumudur.

Organları :

Meslek gruplarının seçtiği üyelerden meydana gelen meslek komiteleri ile bunların seçtiği oda meclisidir. Oda meclisi üye sayısı 20 kişidir. Oda meclisi kendi arasından yönetim kurulu seçer yönetim kurulu da 7 kişidir. Odanın Meclis Başkanı Mustafa Uzer ve Yönetim Kurulu Başkanı Ziya Alp'tir.

1967 sonu itibariyle Odaya 996 tacir ve sanayici kayıtlıdır.

C) İLDEKİ DİĞER TİCARET VE SANAYİ ODALARI :

Edirne İlinde Edirne Şehrinden başka Keşan ve Uzunköprü İlçe Merkezlerinde de Ticaret ve Sanayi Odası bulunmaktadır. Keşan Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Eyyüp Ergene, Uzunköprü Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı İhsan Uysaldır.

D) EDİRNE TİCARET BORSASI :

Kuruluşu :

Edirne Ticaret Borsası 1.6.1924 gün ve 163/1455 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kurulmuş ise de 1926 yılında faaliyete geçebilmiştir. Borsa 1959 yılında kendi imkânları ile 624.684 TL. sına yaptırdığı modern Borsa sarayı binasına geçmiştir.

Borsanın bu bina dışında süpürge teli diğeri yapak, deri ve kıl alım satımları için iki satış mahalli daha vardır.

Fonksiyonu :

Borsa, Kuruluş Kanununa göre çalışmaktadır. Borsaya dahil maddelerin alım - satımını tanzim ve tescil etmek, her günkü fiatlarını usulü dairesinde tesbit ve ilân etmek, alıcı ve satıcıların vecibelerini gösteren genel kaide ve hükümler vücuda getirmek, fiatları takip ederek fiat haberleşmesi yapmak, borsaya dahil malların tiplerini ve vasıflarını tesbit için lâboratuar ve teknik bürolar kurmak ve borsa örf ve âdetlerinin tesbit ve ilânıdır.

TEŞKİLÂT :

Borsa üyeleri :

Borsaya kayıtlı üye sayısı yıllar itibariyle aşağıdadır.

Yıllar	Üye Sayısı
1955	303
1956	312
1957	334
1958	347
1959	370
1960	403
1961	365
1962	388
1963	427
1967	406

Borsa Organları :

Borsanın üç organı vardır.

a) Meslek Komiteleri :

Borsaya kayıtlı üyeler iştigâl konuları itibariyle 5 meslek grubuna ayrılmıştır.

Meslek Grubu	Üye Sayısı (1963)
1 - Zahireciler	78
2 - Un, yarma ve bakliyat	47
3 - Yağlı tohumlar	42
4 - Mandıra, deri ve yapak	48
5 - Süpürge imalâtçıları	212

b) Borsa Meclisi :

Borsa meclisi 10 üyeden kuruludur.

c) Borsa Yönetim Kurulu :

Borsa Yönetim Kurulu 5 üyeden kuruludur.

Kotasyon :

Borsaya dahil maddeler bu maddelerin en az miktarları aşağıda gösterilmiştir :

Madde grubu	Madde ve en az miktarı
Hububat	Arpa, buğday, çavdar, kaplıca, çeltik, kuşyemi, mısır, yulaf (11 Kg.) darı, pirinç (50 Kg.)
Hububat Mamûlleri	Un (72 Kg.)
Bakliyat Mamûlleri	Bakla, burçak, fasulya, mercimek, nohut (50 Kg.)
Yağlı Tohumlar	Ayçiçeği, kolza, susam, süpürge tohumu (50 Kg.)
Nebati Yağlar	Her nevi (15 Kg.)
Hayvani Yağlar	Krema (15 Kg.) sadeyağ (5 Kg.)
Çeşitli gıda maddeleri	Soğan (250 Kg.) Peynir (15 Kg.)

ALIM - SATIM

A) Kampanya süresi :

Borsaya dahil bulunan maddelerin kampanya süreleri :

Arpa : 15 Haziran - 31 Ağustos

Buğday : 1 Temmuz - 30 Haziran

B) Alım satımlarda usul, şekil ve zaman

Edirne Ticaret Borsasına dahil bulunan maddelerin müstahsil satışları borsa içinde yapılır. Satış usulü, açık arttırmadır.

Muameleler, genel olarak hazır mal peşin tediye esası üzerinden yapılmaktadır. Alım satımlar her gün saat 09 da başlar ve satış için kaydettirilen malların bitimine kadar devam eder.

Anlaşmazlıklar :

Taraflar arasında çıkan anlaşmazlıklar özel şekilde halledilmektedir.

Edirne Borsası İstanbul piyasasının tesiri altındadır.

İldeki diğer Ticaret Borsaları :
Edirne İlinde Keşan ve Uzunköprü ilçelerinde de Ticaret Borsası vardır.

E) PAZAR VE PANAYIRLAR :

a. Edirne Belediye sınırları dahilinde kurulan pazarlar ve günleri. Edirne (Merkez) Pazartesi günü.

b. İlçe, bucak ve köylerde kurulan pazarlar ve günleri :

Havsa Merkezinde	Cumartesi günü		(Eylül ayında panayır olmaktadır)
Uzunköprü »	Perşembe	»	
Kırcasalih »	Çarşamba	»	
Keşan »	Cumartesi	»	(Eylül ayında panayır olmaktadır)
İpsala »	Çarşamba	»	(Ağustos ayında panayır olmaktadır)
Enez »	Cuma	»	
Meriç »	Salı	»	
Lalapaşa »	Perşembe	»	(Ağustos ayında panayır olmaktadır)
Süleoğlu »	Cuma	»	(Ağustos ayında panayır olmaktadır)

F) EDİRNE MERKEZ VE İLÇELERİNDE ŞUBE VE AJANSLARI OLAN BANKALAR :

Merkez :

T. C. Merkez Bankası
T. C. İş Bankası
T. C. Ziraat Bankası
T.C. Ziraat Bankası (Balıkpazarı Ajanı)
T. C. Vakıflar Bankası
Türk Ticaret Bankası
T. Emlâk Kredi Bankası
Yapı ve Kredi Bankası
Türkiye Halk Bankası
Akbank

Enez :

T. C. Ziraat Bankası

Havsa :

T. C. Ziraat Bankası

İpsala :

T. C. Ziraat Bankası

Keşan :

Akbank
Türk Ticaret Bankası
T. C. Ziraat Bankası
Yapı ve Kredi Bankası

Meriç :

T. C. Ziraat Bankası

Uzunköprü :

Şekerbank
T. Ticaret Bankası
T. C. Ziraat Bankası
Türkiye İş Bankası

3. Endüstri Hayatı

A) GENEL BİLGİLER :

Edirne endüstri hayatı ilin coğrafî konusu, elektrik ve ulaştırma gibi alt yapı buluşlarının yetersizliği nedenleriyle gelişememiştir.

Edirne İlinde endüstri tarıma dayanmaktadır. Küçük yatırımlar halinde ve özel sektör tarafından kurulmuştur.

B) EDİRNE ENDÜSTRİ KURULUŞLARI :

Edirne İlinde endüstri kuruluşları Edirne, Keşan, Uzunköprü, İpsala, Havsa, Enez'de bulunmaktadır. Bu işletmelere ait tablo karşı sahifededir :

Edirne İlinde sanayi siciline kayıtlı işletmeler :

Sicil No.	İştigâl Mevzuu	İşletmenin Ünvanı	İşletmenin Yeri
571	Trakya Koll. Şti. Un imâli	Trakya Koll. Şti.	Edirne
1157	Un imâli	Hasan Osma	»
6665	Zahire kırmacılığı, değirmen	Erdoğan Dönertaş	»
6636	Zahire kırmacılığı, değirmen	Cevat Ağaoğulları	»
8691	Ekmek imâli (Fabrikası)	Ekmek Fabrikası	»
294	Buz Fabrikası ve frigori depo	Karaağaç buz fabrika ve soğuk Dep.	»
293	Nebati yağ fabrikası	Ahmet Muhtar Çetin ve oğ.	»
295	Nebati yağ imâli	Güven yağ fabrikası	»
1158	Yağ Fab. İşletmesi	Trakya Koll. Şti.	»
454	Soğuk hava deposu	Soğuk Hava Deposu - Belediye	»
453	Elektrik istihsali	Elektrik işletmesi - Belediye	»
9507	Nebati yağ imâli	Mehmet N. Erk - Nuri Yiğit	Uzunköprü
6572	Ekmek fırını	Süleyman İmren	»
6542	Beyazpeynir imâli	Rasim Erk	»
560	Un ve yağ imâli	Aziz Yağcı	»
562	Un ve nebatî yağ imâli	Mehmet Gökdemir	»
7744	Çeltik kırma fabrikası	Buzcular Koll. Şti.	»
5311	İplik imâli	Ahmet Tüzel	»
559	Nebati yağ fabrikası	Zeki Engin ve Hakkı Yücel	»
561	Nebati yağ fabrikası	Halil Orkan ve Ahmet Yayalar	»
7723	Nebati yağ imali	Ravalı Koll. Şti.	»
563	Un nebati yağ ve çeltik imâli	Buğdayca Koll. Şti.	»
9292	Ayçiçeği Fabrikası	Ahmet Arı	»
564	Elektrik istihsali	Elektrik Fabrikası - Belediye	»
9210	Un Fabrikası (Un imâli)	Tahir Görür (İbriktepe)	İpsala
455	Değirmen ve yağhane	Ataç Sanayi ve Ticaret AŞ.	Havsa
6587	Kaşar peyniri imalâthanesi	Alâttin Çiroz	Enez
8148	Kaşar peyniri	Yörükoğulları Koll. Şti.	»
568	Yaprak tütün bakımı	Tekel Müdürlüğü	Edirne
7187	Kaşar peyniri ve krema imâli	Çuhacılar Koll. Şti.	Keşan
8931	Kaşar peyniri ve krema imâli	Salim Evgen	»
569	Yeal biskü fabrikası	Yakup Ersoy	»
570	Nebatî yağ ve tahin imâli	Temizliş Koll. Şti.	»
8180	Tamirhane	Yılmaz Kardeşler Koll. Şti.	»
568	Elektrik istihsali	Elektrik Fabrikası - Belediye	»

C) MADENCİLİK :

Edirne İli içinde ruhsatnameye bağlanmış madenlerden; maden kömürü, fosfor tuzu, mangenez ve kurşun vardır.

Bu madenlerden yalnız maden kömürü sahalarında işletmeye geçilmiş diğerleri arama safhasındadır.

İlde Mevcut Ruhsatnameler :

1 — a) 30 adet maden kömürü işletme ruhsatnamesi; bunlardan iki adeti işletme imtiyazlıdır.

b) 47 adet maden kömürü arama ruhsatnamesi; bunlardan da 18 adeti 6309 sayılı maden kanununun 57. maddesinden istifade ile işletmeye geçmişlerdir.

2 — 32 adet fosfor tuzu madeni arama ruhsatnamesi mevcuttur.

3 — 5 adet manganez madenî arama ruhsatnamesi mevcuttur.

1967 malî yılında ruhsatname sahiplerine irtibat memurluğunca (47550) tonluk maden kömürü imariye tezkeresi verilmiş olup, ton başına 50 kuruş devlet hakkı alındığından, ceman (23775) lira devlet hakkı tahsil ettirilmiştir.

1967 takvim yılında muhtelif cins maden için ruhsatname talebine ait Vilâyetimize Tabiî Kaynaklar Bakanlığınca (7) adet maden kömürü arama ruhsatnamesi tanzim olunarak, Vilâyetimizce sahiplerine tevdi olunmuşlardır.

Keza 1967 takvim yılında; geçmiş ve bu yılki müracaatlardan (27) müracaat hakkında maden kanununun muhtelif madde hükümlerine göre Vilâyetçe red kararları verilmiş ve bu kararlar Bakanlıkça tasdik edilmiştir.

Ayrıca 1967 takvim yılında Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü tarafından Vilâyetimiz hudutları dahilinde demir ve uranyum madeni aramak üzere ruhsatname verilmesi için müracaatta bulunulmuştur.

«Milli Ekonomimizin temeli ziraattır.»
«Kılıç ve saban bu iki fatihten birincisi ikincisine daima mağlup oldu.»

K. ATATÜRK

4. Tarım Hayatı

A) TARIM :

a. Genel Bilgiler :

Edirne İli ekonomik strüktür bakımından endüstriyel gelişmeye de müsait olup ancak endüstriyel aktivite olarak hayvancılık ve bunun tabiî neticesi olan kaşar ve beyaz peynir endüstrisini inkişaf ettirmiş bunun yanında ayçiçeğinden, ayçiçeği yağı fabrikası un ve kiremit fabrikaları kurmak suretiyle yurt hizmetinde müstesna yerini almış bulunmaktadır. İlerde diğer endüstri kollarının da gelişeceğini ümit etmekteyiz. Bu faaliyetlerinin dışında köy ve kasabalarda yaşıyan vatandaşlarımızın % 90 nı geçimlerini bitkisel ve hayvansal ürünlerden temin etmektedirler. Hayvansal ürünlerin piyasamızda devamlı müşteri bulması bakımından hayvancılığın geliştirilmesi piyasaca artan bir oranda zorlandığı halde meraların ağıl otlatılması suretiyle iyi ot varyetelerinin eksilmesi burada hayvancılığımızın beklenen gelişmeyi sağlamasına engel olmaktadır.

Beslenme sıkıntısı çeken hayvancılığımızın yanında % 15 kadar açık nadas sistemi hariç bırakılırsa ilimizde umumiyetle entansif ziraata doğru meylin gelişmekte olduğu memnuniyetle müşahade edilir. Bugüne kadar yapılanın yanında bundan sonra yapılacak olan sulama ve kurutma şebekeleri tahakkuk ettiği taktirde entansif ziraat % 100 e erişecektir. Bu sistemler ziraatimiz garantili hale getirecektir.

İlimizde halen buğday, arpa, yulaf, çavdar, nohut, çeltik, darı mercimek, mahlut, burçak, fiğ, fasulye, hayvan pancarı, şeker pancarı, ayçiçeği, afyon, keten, kendir, pamuk, susam, patates, bostan, soğan ve sarımsak buna ilâveten sulanan arazide domates, patlıcan, kabak, bamya, hıyar, pırasa, biber, yeşil fasulya, lahana, taze bakla ve havuç meyve olarak da elma, armut, ayva, badem, ceviz, dut, erik, iğde, kayısı, kiraz, şeftali, döngel, üzüm, vişne, zerdali ve incir yetiştirmektedir.

b. İlimizde Tarımın Bugünkü Durumu :

aa. Arazinin tarımsal yönden bölümü.

Saroz Körfezinden Lalapaşa İlçesine doğru hafif tatlı bir meyille uzanan il arazisi semi arid olup yıllık yağış ortalaması 550-630 mm. arasında değişiklik göstermektedir. Bu yağış ise daha ziyade kış aylarında yağmaktadır. Bu sebepten kış yağışlarının toprakta depo edilmesi bakımından ilimizde toprak işlemesi ehemmiyet kazanmaktadır. 1 No. lu tabloda yağışın yıl ve aylara olan oranı gösterilmiştir.

(1) Tarla arazisi :

Halen işletilen tarla arazisi 2805266 dekardır, bu miktarın 483243 dekarı nadasa

bırakılmakta olup 2321023 dekarı devamlı bir surette ekilmektedir. Bu ekilen kısımda üstünlüğü tür bakımından hububat ziraatı kazanmaktadır. Bundan sonra sıra ile arpa, yulaf, mısır, çavdar ve çeltik ziraatı buğdaydan sonra tarla ziraatı sahalarını kaplamaktadır.

Bu arazide ayrıca baklagillerden fasulye, fiğ, burçak, mercimek ve nohut ile endüstri bitkilerinden ayçiçeği, şeker pancarı, susam, pamuk, afyon, keten yetiştirilmektedir. Bu saydığımız ürünler tarla ziraatında mühim yer işgâl etmekle beraber bu ziraatle uğraşan çiftçilerimizin hayat seviyesinin yükselmesine ehemmiyetle etki yapmaktadır.

(2) Meyvecilik ve bağlık arazi :

Meyvecilik ve bağcılık beklenen seviyeye ulaşmamış olmakla beraber yeni ve ümit verici belirtileri müşahade etmekteyiz. Tarım teşkilâtının çiftçilerimizle vaki temasları neticesinde teknik bağ ve bahçe kurma taleplerinin günden güne artmakta olduğu memnuniyetle görülmektedir.

Bu ana kadar meyvelik ve bağlık olarak kullanılan arazi 68450 dekar olup bunun 23760 dekarı meyvelik ve 44690 dekarı bağlıktır. Meyvecilik ve bağcılık mevzuunda Merkez ve Uzunköprü lider durumdadır.

(3) Sebzelik arazi :

İlimizde dış memleketlerde döviz sağlama bakımından sebzecilik alâka ve üzerinde ehemmiyetle durulması icabeden bir konudur. Her ne kadar İlçe ve İl Merkezlerinde nehir, akarsular ve arteziyen kuyularının bulunduğu yerlerde sebzecilik yapılmakta ise de ancak mahallî ihtiyaçtan artan ihtiyaç fazlasını civar illere gönderebilmektedir. İlimizde halen 3664 dekar arazide sebzecilik yapılmaktadır. Kooperatifleşme ve geniş serler tesis etmek suretiyle dış memleketlere sebze ihracına yönelmek icabetmektedir.

Bu yöne dönmek için bol ve ucuz elektrik enerjisine ve bu enerjiyle işleyecek serlere ihtiyaç vardır. İlimizin ucuz ve bol enerjiye kavuşması ile Avrupa piyasalarında sebzecilikte mevki alacağına inanmaktayız.

(4) Sun'î çayır ve yoncalıklar :

İlimizin bazı dere kenarlarında ve taban suyu yakın yerlerinde sunî çayır ve yoncalıklar görülmektedir. Bunlardan başka kıraç sahalarda Tarım Bakanlığının yardımı ve çiftçilerimizin gayretleriyle kurulmuş korungalıklar mevcut olup gerek bunların ve gerekse yoncalıkların genişletilmesi hususunda gayret göstermekteyiz. Bugün ilimiz dahilinde 22670 dekar sun'î çayır, yoncalık ve korungalık mevcuttur.

(5) Tabiî çayır ve mera arazisi :

İlimizde meralar genellikle arızalı yufka topraklı sahalarda bulunmakta olup senelerden beri ağıl otlatma dolayısıyla kıymetli ot varyetelerini kaybetmiş ve iyi bir mera olmak vasıflarından mahrum bulunmaktadır.

Halen meraların kapasitesi üstünde otlatmaya tabi tutulması rotasyon metodu ile otlatma yapılmaması ileride ilimizi zor problemlerle karşı karşıya getirecektir. Ağır otlatma suretiyle karakterinden çok nitelikler kaybetmiş olan bu durumdaki çayır ve meralar 456084 dekardır.

(6) Diğer ziraate faydalı olmayan arazi:

Yukarıda gösterilen araziden geriye kalan 864485 dekar araziyi kayalık, bataklık, orman ve fundalık arazi teşkil etmektedir. Bataklık arazinin ıslahı devletçe ele alınmış bulunduğundan ilerde verimli topraklarımızın artacağı tabiî bulunmaktadır. Tablo II. bakınız.

bb. Çiftçi sayısı ve arazinin çiftçi ailelerine dağılışı :

Edirne İli 268 köy, 11 nahiye ve 8 ilçesinde yaşıyan çiftçi ailesi nüfusu 204184 olup, irili ufaklı ziraî işletme adedi 40620 dir. Bu ziraî işletmelerinin toprak durumu aşağıdaki cetvelde gösterildiği gibidir.

Aile İşletmesi	Adedi	Nüfus	Toplam arazi
1 den 5 hektara kadar	12000	60000	40000
5 » 10 » »	18120	90000	137350
10 dan daha yukarı	10500	53120	158000
TOPLAM	40620	204184	335350

Buna göre aile başına ortalama 8 dekar 254 m² tarla arazisi 19 dekar 879 m² sun'î çayır, mera sebzelik ve bağlık düşmektedir ki her çiftçi ailesinin toplam olarak istifade ettiği toprak 28 dekar 133 m² civarındadır.

cc. Tarım Sistemleri :

İlimizde kuru ve sulu olmak üzere iki çeşit tarım sistemi uygulanır.

Uzunköprü - Sığırcık Sulama Tesisi İnşaatı

(1) Kuru Tarım Sistemi :

Bu sistem sulama imkânından mahrum ve yağışı ay ve mevsimlere göre normal olmayan mıntakalarda tatbik edilir. İlimizin kış yağışları bol olduğu ve bahar yağışlarının kışa nazaran daha az olduğu 1 No. lu tablonun tetkikinden de anlaşılmaktadır. İlişik 1 No. lu tablo İlimize 9 sene içinde her ay ayrı ayrı, düşen yağmur mikdarını göstermektedir. Bu cetvelin tetkikinden de anlaşılacağı üzere kuru tarım sisteminde ziraat yapılan ilimize düşen yağmur kuru sistemin talebini aşağı yukarı karşılayacak niteliktedir. Bu itibarla mevcut tarla arazisinin % 75 i devamlı kapalı nadas sistemine tâbi tutulmakta ve ancak % 25 i kadarı kara nadasa terk edilmektedir. Bu sistemde ekilen ürünler genellikle buğday, arpa, yulaf, çavdar, mahlut, ayçiçeği, kolza, susam

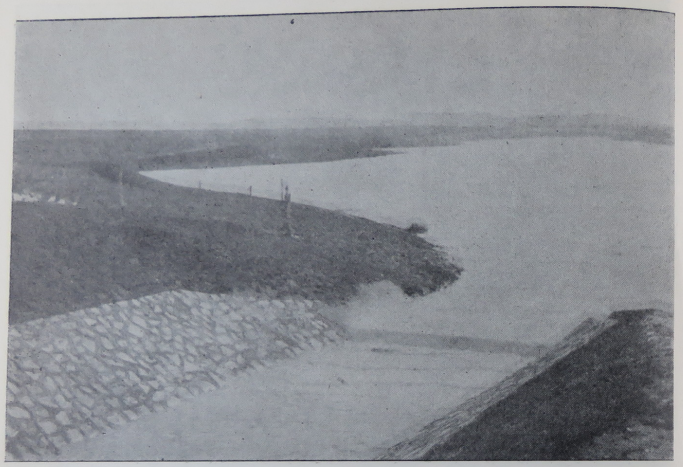

Havsa Yolageldi Göleti

burçak, fiğ, mısır, nohut, mercimek ve bostandır.

(2) Sulu Tarım Sistemi :

İlimizde bulunan arazi halen az olmakla beraber ilimizde mevcut nehir, akarsu ve artezyenlerden istifade etmek suretiyle sulu ziraat da yapılmaktadır. Deniz seviyesinden pek yüksek olmayan 0 ile 60 ve yüksek noktası 512 metre rakım arasında yüksekliği değişen engebeli bir ova karakterinde olan ilimizin geniş sulama imkânlarına sahip olduğu düşünülürse ilimiz müreffeh bir istikbalin halen bir namzeti vaziyetindedir.

Buraya sarfedilecek madde ve emek boşa olmayacak ve bugünkü nüfustan çok daha fazla nüfusu besleyecek hale gelecektir. Halen geniş imkânlara sahip olmasına rağmen 1500 hektar arazi sulanmaktadır. Sulanan arazide yetiştirilen bitki türleri olarak elma, armut, kayısı, şeftali, erik, badem, ceviz, kiraz, vişne, döngel, zerdali, ayva, çeltik, pancar, yonca, çayır ve çeşitli sebzeler yetiştirilmektedir.

dd. Tarım ürünlerinin ekiliş sahaları ve üretim miktarları :

Edirne İli Akdeniz ve Karadenizin tesiri altındadır. Burası iki deniz arasında bir koridor durumunda olması dolayısıyla bol ceryanlıdır. Deniz seviyesinden irtifai 0 ile 60 ve Lalapaşa, Hamzabeyli Köyü cıvarındaki Ayakbaba Dağının 512 metreyi bulan tepesi göz önüne alınırsa ilimiz arazisinin büyük bir kısmının engebeli bir ova karakterinde olduğu derin ve verimli toprakları ile en modern ziraate elverişli olduğu anlaşılır. Bu ovada fazla yüksek dağların bulunmaması denizlerden gelen bulutların Yazın karalar üzerinde sağlam tutunamaması Yaz yağışlarının normâl cereyan edememesine sebep olmaktadır. Bu sebepten İlkbahar ve Kış ayları «Kışın yağışı fazla olmak su-

Meriç - Akçadam Sulama Tesisi Çelik Ayaklı İsale Hattı.

Edirne - Sazlıdere Toprak Muhafaza Teras Çalışmaları

retiyle» yağışlı ve rutubetli geçmektedir. Dolayısıyla Sonbahar, Kış ve İlkbahar mevsimlerinde nisbî rutubet yüksektir. İklimi yukarıda arzedilen karakterde olan ilimizin yetiştirdiği mahsûller sahalarıyla üretim mikdarları ilişik II ve III No. lu tabloda gösterilmiştir.

ee. Tarımda kullanılan makine ve çift hayvanları :

İlimizde kültür arazisinin % 75 i hayvanlarla işlenmekte ve % 25 i ise traktörlerle işlenmektedir. Çift hayvanları mevcudu at, kısrak, katır, öküz ve manda olmak üzere 60675 adettir. Traktör mevcudu ise diğer gaz ve benzinli olmak üzere 1188 adettir. Biçer döğer 172 traktör pulluğu soklu 1547, traktör pulluğu diskli 237, vanvey 62, diskaro 486, kültüvatör 26, mibzer hayvanlı 21, traktörle çalışan mibzer 120, çayır makinası 20, pamuk mibzeri 3, biçer bağlar 218, orak makinası 264, harman makinası 102, tınaz makinası 1506, santrüfiş 91, motopomp 1048, balya makinası 34, hayvanla tırmık 4517, traktörle tırmık 205, tröyler 772, adettir. Tablo IV. e bakınız.

ff. T.C. Ziraat Bankasının Edirne ili merkez ve ilçelerinde zirai kredi Plâsmanları :

İlimizde ziraatın makinalı ziraata ve sanayi gübre kullanmaya geçişinde Ziraat Bankasının rolü büyük olmuştur. Edirne Ziraat Bankasının 1966 yılında açtığı çeşitli Kredi toplamı 9625000 lira olup, bu krediden 7856 çiftçi faydalanmıştır. Yine aynı banka 1967 yılında 11012000 lira kredi açmış ve bu krediden 8540 çiftçi faydalanmıştır. Ayrıca merkez kazaya bağlı kooparatifler 1967 de 3963599 lira 26 kuruş kredi açmış ve 3705 çiftçi faydalanmıştır.

Şu halde Edirne Ziraat Bankasınca Lalapaşa İlçesi dahil çiftçiye ödenen para 14.975.599 lira 26 kuruştur. Şubeler itibariyle ilimiz çiftçilerine ödenen kredi plâsmanları şöyledir :

Şubenin Adı	1967 de Bankaca Ödenen Kredi	Alanın Adedi	Kooparatifçe Ödenen	Alanın Adedi
Merkez ve Lalapaşa	11012000 TL.	8540	3963599,26 TL.	3705
Uzunköprü	12889856 »	1402	8945938 »	2753
İpsala	1544485 »		4035300 »	2273
Havsa	5518674 »	2575	1020697 »	1095
Enez	305248 »	33	1602663 »	1189
Keşan	4068051 »	575	3085614 »	—
Meriç	5231798 »	1514	1921604 »	973

B) SULANIR ARAZİ :

aa. Bu günkü durumu :

İlimizde 15000 dekar arazi çeşitli su kaynaklarından yararlanarak sulanmaktadır. Bu türlü arazide meyve, şeker pancarı, çeltik, sebze ve yonca yetiştirilmek suretiyle arazi değerlendirilmektedir. İlimizde bu tesislerin dışında Toprak Su Teşkilâtı kurulduğu günden beri de bu kurulca yapılan merkez kirişhane 4000, Kazanovada 5000, Uzunköprü Sığırcılıda 2000, Meriç Akçam Köyünde 4000, merkez Yağcılıda 1500 Merkez Süleoğlunda 2500, Merkez Büyükgerdelli Köyünde 1500, Merkez Orhaniyede 500 dekar ceman 21000 dekar arazi sulama rejimine alınmıştır. Bundan başka aynı kurulca Havsa Yolageldi Köyünün göl yeri mevkiinde 500000 m³ su toplıyan rezeruvar ile Uzunköprünün Kumluca mevkiinde 380000 m³ su toplıyan diğer bir rezeruvar yapılmıştır. Son yıllarda Devlet Su İşleri tarafından 2750 dekar arazi su altında kalmıştır.

bb. Sulama çalışmaları :

İlimizde sulama çalışmaları Devlet Su İşleri ve Toprak, Su Teşkilâtları tarafından yöneltilmektedir. Ufak su işleri çalışmala-

rında bulunan toprak su teşkilâtının çalışma konuları şöyledir. Toprak ve su kaynaklarının kalite ve kantide bakımından tetkiki, tanınması, muhafazası, en iyi şekilde kullanılması ve mevcut problemlerinin tesbit ve halledilmesi Toprak Su Teşkilâtının iştigal konuları hakkındadır.

Bu çalışmalar :

Toprak etüt ve tahlilleri, zirai sulama; toprak muhafazası, küçük su kaynaklarının inkişafı, arazi tesfiyesi, sulama ve hayvan içme suyu temini, arazi tehvini, uygun sürüm ve dikim konuları.

Bu konuların halli :

1 — Teknik Yardım :

İşlerin tüm harcamalarının çiftçiler tarafından yapılıp etüt, proje ve kontrolünün toprak su tarafından yapılması.

2 — Kredi Sağlanması :

Şahsî imkânlarıyla yatırım yapmaktan yoksun çiftçi veya çiftçi gruplarına kalkınabilmeleri için lüzumlu projelerin yapılıp düşük faizli, uzun vadeli, kontrollü, toprak su kredilerinin sağlanması,

3 — Toprak Su Kooparatifleri :

Aralarında kooparatif kurarak çalışan çiftçilerin ortak arazilerinde masrafları teşkilâtça karşılanan ancak bu masraflarda imkânları nispetinde katkılarda bulunan

Traktörler İle Çiftçiler

Aşıcılık Çalışmaları

ortakların kalkınabilmesi için kooparatif yatırım projesi tatbikatı.

4 — Toprak Su Yatırımları :

İslâha muhtaç ve inkişafa müsait araziler üzerinde rantabilite hesaplarında aldıkları puana göre tüm masrafları Devlete ait olan projelerin tatbiki 5. nci kategoriye giren işlerden sayılan sulama tesisi rezeruvar toprak muhafazası, drenaj, arazi tesfiycsi gibi V No. lu cetvelde gösterilen işler İlimiz Toprak Su Teşkilâtı tarafından yapılmıştır.

5 — Devlet Su İşleri Faaliyetleri :

1954 tarihinde faaliyete geçen Devlet Su İşleri Kurumu 1967 yılına kadar Edirneyi taşkından korumak üzere 45740 dekar arazide setleme ve drenaj yaparak Edirne şehrini su baskınından kurtarmıştır. Ayrıca Edirne grubu 90180 dekar arazide de drenaj yapacak bataklıkları kurutmak suretiyle İlimize tarıma elverişli arazi kazandırmıştır. Bu işe 27.000.000 lira sarfedilmiştir. Ayrıca İpsala İlçesinde 160000 dekar arazi-

yi taşkından korumak üzere setleme ve drenaj yaparak baskın tehlikesinden kurtarmak suretiyle ziraate elverişli bir hale getirmiştir. Bu işin mali portresi 59.000.000 liradır. Bunlardan başka 13000 dekar Kirişhane Ovasında Meriç Nehrinden pompaj su-

Örnek Meyvecilik

retiyle sulama tesisi kurmuştur. Küplü Ovasında da 14500 dekar arazi Meriç'ten sulanır hale getirilmiştir.

32500000 liraya mal olan Altınyazı barajı 32000000 m^3 su rezerve etmekte 23300 dekar araziyi sulayacak ve 149000 dekar araziyi de su taşkınından koruyacaktır.

d. Tarım Çalışmaları :

1 — Tarla çalışmaları :

Edirne İli çiftçi aileleri ziraat işletmelerinde tarla ziraatinin önemi büyüktür. Genel olarak çiftçiler en fazla gelirini tarla ürünlerinden elde ederler. Hayvancılığın hakim olduğu köyler azdır, 5 adedi geçmez.

Tarla ürünlerinden buğday başta gelir. Toprak işlemesinde kara nadas tarla arazisinin % 5 i kadardır. Bölgede daha ziyade ikili münavebe tatbik edilir. Tahıl-Çapa bitkisi şeklindedir.

Baklagillerden münavebeye dahil edilmesi gereklidir. En çok yetiştirilen tarla ürünleri buğday, arpa, çavdar, mısır, çeltik, ayçiçeği, şeker pancarı, kavun, karpuzdur. Bunların ekiliş sahaları ve alınan ürün aşağıda gösterilmiştir :

1967 Yılı Ekiliş Sahası

Cinsi	Hektar	Alınan ürün ton
Buğday	110700	157820
Arpa	22700	40610
Çavdar	19100	20700
Kaplıca	3840	5214
Mısır	18050	20800
Çeltik (Pirinç)	6650	20840
Kuşyemi	875	983
Kurufasulye	1475	1943
Tütün	634	488
Susam	4096	1891
Ayçiçeği	44000	54095
Koza	4970	4780
Şeker Pancarı	9165	251300
Kavun, karpuz	10022	99175

Buğday, melez, mısır gösterileri kurularak çiftçilere iyi tohumluk ve uygun metod kullanılması öğretilmeğe çalışılmaktadır.

1967 yılında 5 ilçede 15 köyde 66 çiftçiye melez mısır gösterisi yaptırılmıştır. Bu maksatla 550 Kg. melez mısır tohumluğu çiftçilere bedelsiz olarak intikâl etmiştir. Ayrıca 7 ilçede 16 köyde 52 çiftçiye buğday gösterileri yapmak üzere demons trasyonlar kurulmuş ve 2600 Kg. buğday tohumlu-

Arıcılık Çalışmaları

ğu bu maksatla çiftçilere bedelsiz verilmiştir.

Kimyevî gübre demonstrasyonları :

6 seneden beri ilimizin 7 ilçesinin köylerinde gübre çeşitlerinin verim üzerindeki etkilerini göstermek ve öğretmen üzere kimyevî gübre demonstasyonları yapılmaktadır. 1967 yılında ise köylerde 100 adet buğday gübre demonstrasyonu, 10 adet yoncada, 10 adet mısırda, 15 adet çeltikte olmak üzere ceman 140 adet gübre verim gösterisi kurulmuştur. Tarlada kimyevî gübre tatbikatı yapılırken merkezde eğitim merkezi olarak kullanılan yerde 2 adet gübre konusu üzerinde kurs açılmıştır. Bunlardan başka gübre hakkında eğitici ve öğretici mektuplar ilgililere gönderilerek bilgileri takviye edilmiştir.

Bu arada her fırsattan istifade ederek köylere giden teknik elemanlarımız kimyevî gübre üzerinde gübrenin kıymet ve ehemmiyetini anlatıcı sohbetler tertiplemişlerdir. İlimizin 1961 yılında kimyevî gübre sarfiyatı 480 ton iken 1966 yılında 24415 ve 1967 yılında ise 33620 tona yükselmiştir. VII No. lu tabloda gösterilmiştir.

Ay çiçeği tohumluğu :

Orobanşa dayanıklı ayçiçeği tohumluğunu çiftçiler her sene yenilemek zorundadırlar. Aynı tohumu 2, 3 sene aynı yerde kullandıkları takdirde tohumluk esvafı bozulmaktadır. Bu maksatla her sene standart tohum yetiştiren müesseselerden tarım teşkilâtı vasıtası ile tohum getirilmektedir. Geçen sene getirilen 206150 Kg. ayçiçeği tohumuna karşı 1967 yılında Devlet Üretme Çiftliklerinden 300 000 Kg. getirilmiştir.

Buğday Tohumluğu dağıtımı :

Bu yıl Devlet Üretme Çiftliğinden 15 ton peşin bedelli 373 ton T.C. Ziraat Bankası kredili buğday tohumluğu ve kredili 6,5 ton arpa tohumluğu tevzi edilmiştir.

Ayrıca şeker şirketi de borçlama usuliyle çiftçilere 654 ton buğday tohumluğu dağıtmıştır.

Tohum Temizleme Çalışmaları :

Bu sene çiftçinin elindeki buğday tohumlukları temizlenmiş ve ilâçlanmıştır. İlin kırk adet selektörü köylerde ceman 11836 ton tohumluğu temizlemişlerdir. Tablo VIII.

2 — Bağ ve Bahçe Çalışmaları :

İlimizin Filoksera haşaresi ile bulaşık Merkez, Enez, İpsala, Uzunköprü kazalarında 1966 yılında 419 dekar 1967 yılında 320 dekar sahada toplu bağ tesis olunmuştur. Bir taraftan yeni tesisler yapılırken diğer taraftan da bağcılık verimini arttıracak çalışmalar temin olunmuş ve çiftçilere toprak işlemesi, budama, filiz alma ve ilâçlama gibi teknik ameliyeler zamanında gösterilmiştir.

Yeni tesis olunan bağ sahalarında dış ülkelerin tuttuğu sofralık çeşitlerin aşılanmasına geniş ölçüde gayret sarfedilmiştir.

1967 istatistiklerine göre ilimizde 2376 hektar meyvelik vardır. Trakya bölgesi özellikle Edirne Vilâyeti Avrupaya açılan bir kapı olduğundan meyve ihracı bakımından ayrı bir önem kazanır. Bunun için Teknik Ziraat Müdürlüğü çiftçilere «örnek toplu meyvelik» tesisleri yaparak meyvelik sahanın daha da arttırılmasına çalışılmaktadır.

1967 yılında 400 dekar toplu meyvelik yapılması projeye alınmış ve 5 ilçenin 16 köyünde 330 çiftçinin iştiraki ile 463 dekar toplu meyvelik yapılmıştır.

Deneme İstasyonu Müdürlüğü 1966 - 1967 fidan dikimi mevsiminde aşağıdaki cins ve mikdarlardaki fidanları satmıştır. Satılan bu fidanların % 92 si Edirne Vilâyeti bahçeleri tarafından alınmıştır.

Kayısı	:	6126
Şeftali	:	4914
Elma	:	18
Erik	:	8815
Ayva	:	33
Armut	:	402
Dut	:	810
YEKÛN		21118

İlimizde fidan ihtiyaçları Deneme İstasyonu Müdürlüğünden başka Türk D. Ü. Ç. liğinden ve Tekirdağ Bağcılık İstasyonundan da temin edilmektedir.

Keza meyveciliğin inkişafında mühim rolü olan yabani ağaçların aşılanması da yapılmaktadır. Bu gaye için Ziraî Eğitim Mer-

kezinde hevesli çiftçilere kalem aşısı öğretilmekte ve bu şahıslar köyleri ve civardaki ahlatları aşılayarak faydalı hale sokmaktadırlar. Teşkilâtımız çiftçilere aşı malzemesi yardımı yapmaktadır. Bu çalışmalar başında Teknik Ziraat Müdürlüğü 2350 adet ahlatın aşılanmasını projeye almış olup, 6 ilçenin 18 köyünde 6487 adet ahlata kültür çeşidi armutlar aşılanmıştır.

3 — Sebzecilik :

1967 yılı ilimizde 2108 hektar arazide sebzecilik yapılmıştır. Sebzeciliğin gelişmesi için Müdürlüğümüzce 15 sebze kasasında sıcak yastıkta fide yetiştirme demonstrasyonu projeye alınmış olup 7 ilçenin 14 köyünde 15 adet kasada sıcak yastıkta yetiştirme demonstrasyonu yapılmıştır.

Bu çalışmalarda çiftçiye iyi kaliteli tohum verilmekte ve sıcak yastık kasası yardımı yapılmaktadır.

Demonstrasyon çalışmalarında 56000 biber fidesi, 87000 domates fidesi ve 33000 patlıcan fidesi sebze yetiştiricilerine dağıtılmıştır.

4 — Çayır ve mera çalışmaları :

İlimizde sun'î olarak yetiştirilmiş bulunan 22670 dekar yoncalık ve çayırlık 712673 dekar ağıl otlatılmış tabiî mera vardır. Bu sahada 172583 adet büyük baş ve 583170 adet küçük baş olmak üzere 755752 adet hayvan otlatılmaktadır. İslâh edilmiş mera gösterisi yapmak üzere 1967 yılında merkez kazanın Demirhanlı Köyünde 500 dekar mera islâh edilmiş ve ayrıca Uzunköprünün Değirmenci ve Balaban Köylerinde 250 şer dekar mera islâhı ele alınmıştır.

Yine çiftçiye eğitim gayesiyle muhtelif köylerde 375 dekar yonca demonstrasyonu aynı şekilde 1030 dekar korungalık, 735 dekar fiğ, 1012 dekar sudan otu, 538 dekar hayvan pancarı demonstrasyonları yapılmıştır.

Yine ilçelerden 10 köyünün muhtelif yerlerdeki meralarında 10 adet sıvat tesis edilmiştir. Bunlardan başka 5 ilçenin çeşitli köylerinde 17 çiftçiye inek besleme demonstrasyonu yapılarak hayvan besleme metodu öğretilmektedir. Ayrıca merkez kaza ile Lalapaşanın Korucu Köyü ve Çömlekakpınar Köylerinde iki adet tavukçuluk demonstrasyonu yapılmıştır. Her yıl 320000 ton saman, 200000 ton çayır otu ve 20.000 ton yonca ve korunga istihsâl edilmektedir. Hımız hayvan varlığı.

5 — Makina Çalışmaları :

Çiftçilerimizin temiz ve sağlam tohumluk ihtiyaçlarını karşılamak üzere 8 ilçenen çeşitli köylerinde 40 adet selektör makinası çalıştırılmaktadır. Bu makinalar 1967 yılında 11.202.977 kilo temizlenmiş ve ilâçlanmış tohumluğu üreticilerimize intikâl ettirilmiştir.

Bundan başka Teknik Ziraat Müdürlüğü Ziraî Eğitim Merkezinde traktör ve ekipmanları bakım, kullanma kursları açarak bugüne kadar 225 adet traktör sürücüsü yetiştirilmiştir. Selektörlerimizin bulunduğu yerleri ve 1950 den itibaren her sene tohum temizlemek ve ilâçlamak suretiyle yaptığı hizmeti gösterir VIII No. lu cetvel göstermektedir.

6 — 4-K Çalışmaları :

İlimizin 6 ilçesinin 8 köyünde 8 kulüp kurulmak suretiyle çiftçi çocuklarının yetiştirilmesine çalışılmış olup kulüplerimize 292 çiftçi çocuğu kaydedilmiştir.

7 — Teknik Yayım :

Çeşitli tarımsal bilgileri çiftçilerimize zamanında ulaştırmak ve duyurmak amacıyla 3 konuda 5000 sirküler mektubu çiftçilerimize dağıtılmıştır. Bu arada 5 konuda 10 filim Ziraî Eğitim Merkezinde ve 10 köyde halkımıza gösterilmiştir. 5 renkli 10 siyah - beyaz film çekilip slayt ve resim tabettirilmiştir. Yine ilimizin Ziraî Eğitim Merkezinde çeşitli kurslar açılarak önder çiftçilerimizin yetiştirilmesine çalışılmıştır.

8 — Ziraat Sanatları :

a) Bitkisel ham madde işleyen Tarım Endüstrisi :

Bitkisel ham maddelerin değerlendirilmesi Edirne İlinde önem kazanmıştır.

Un elde eden fabrikalar 5 adet olup şehir içi ihtiyaçlarını karşıladığı gibi dışarıya da un sevkedilir.

İmalâthane şeklindeki sayıları 20 yi geçen nebatî yağ fabrikalarından çıkarılan yağlar dahilde kullanıldığı gibi daha ziyade İstanbul'a sevkedilir. Çıkan küspeleri ise Avrupaya satılır.

200 ü aşan süpürge imalâtçısının yaptığı 3.000.000 adete yakın süpürgeler İstanbul ve Anadolu pazarlarına sevk edildiği gibi Avrupaya da gönderilir.

Yeniköy, Kırcasalih, Aslıhan Köylerinden elde edilen sofralık ve şaraplık üzümler vilâyet dahilinde sirke ve şıra yapılıp kullanıldığı gibi Ankaradan İstanbuldan ve Trakyanın bazı şehir ve kazalarından daima alıcı bulur.

Şehir içinde iki adet büyük gazozhanelerden 4,5 milyon şişe gazoz ve meyveli gazoz elde edilerek satılıp kâr temin edilir.

b) Hayvansal ham madde işleyen tarım endüstirisi :

Şehir içi ve köylerinde hayvancılık ürünlerini yoğurt, beyazpeynir ve kaşarpeynirine işleyen bir çok çeşitli imalâthaneler bulunur. 99 adet süt işleyen mandıralardan 2557 ton beyaz Edirne peyniri ve 1110 ton da kaşar peyniri işlenir. Elde edilen mamûl maddenin yarısından fazlası İstanbul ve Anadolu pazarlarına sevkedilir.

c) Ziraat sanatları çalışmaları :

İlimiz Teknik Ziraat Müdürlüğü Ziraat Sanatları kolunda meyve ve sebzelerden konserve yapma usulleri ile sebze ve meyvece bol mahsûl alınan ve bu mahsulleri kıymetlendirilemiyen köyler seçilerek buralarda sebze ve meyvelerden aile konservecilliği yapılarak konservecilik öğretilmiştir. Bu meyanda vilâyetin bütün kazalarının bir çok köylerinde şişelerde domates ve meyve suları yapılarak muhafazası ve bu türlü mahsullerin iktisadî birer değer olduğu tatbikatı yapılarak çiftçilerimize tanıtılmış ve öğretilmiştir. Enezin Küçükevren köyünde pastörize usulü ile domates suyu elde edilmesi ve şişelenerek muhafazaya hazırlanmasını aynı zamanda köylü ailesini ve mütehassısını göstermektedir.

İlimizde aile ve ferd başına düşen gayri safi gelirin hesabı :

Ziraat Çeşitleri	Ekilen arazi Hektar	Elde edilen ürünün gayri safi değeri TL.
1 - Hububat	254.398	182.000.000 TL.
2 - Çeltik	6.500	18.624.000 TL.
3 - Pamuk	350	342.000 TL.
4 - Pancar	4.575	19.046.000 TL.
5 - Tütün	800	5.136.000 TL.
6 - Ayçiçeği	29.160	34.229.000 TL.
7 - Kolza	5.570	5.831.000 TL.
8 - Diğer sanayi bitkileri	15.286	61.413.500 TL.
9 - Bakliyat	2.382	6.808.000 TL.
10 - Dut (İpek için)	310	310.000 TL.
11 - Meyveler	2.382	7.146.000 TL.
12 - Bağlar	8.451	12.676.650 TL.
13 - Sebze	2.510	7.530.000 TL.
14 - Suni çayırlar	2.247	3.370.500 TL.
YEKÛN	535.351	364.463.300TL.

Hayvan ürün ve mamüllerinin yıllık gayri safi geliri	62.233.760
Yumurtadan gelen gayri safi gelir	4.950.000
Baldan gelen gayri safi gelir	1.786.860
İpekten gelen gayri safi gelir	81.000
	71.950.920
Genel Gelir Yekûnu	364.463.300 — 71.950.920 = 436.414.220 TL.
40620 aile var olduğuna göre (aile başına gayri safi gelir)	10741
203100 çiftçi nüfûsuna göre (ferd başına gayri safi gelir)	2137

e) Ziraî mücadele çalışmaları :

Çiftçinin ürünlerine zarar veren agrotis, mısır - koçan kurdu, yabancı ot, çeltik-

te yabancı ot, patates böceği, tütün tripsi ve püseronu, tütün mildiyözü, kavun karpuz antraknozu, kavun karpuz küllemesi, sebze ve bostanda piseron, sebzede kırmızı örümcek, lahana kelebeği, kıl tırtılı, bağ mildiyözü, elma ağ kurdu, elma iç kurdu, karaleke, meyve çiçek böcekleri, meyvede kırmızı örümcek, şeftalide glok, meyvede piseron, elmada kamçılama, fare mücadelesi, tohumluk ilâçlaması, muzur hayvan mücadelesi gibi hastalıklarla mücadele edilmiştir. Bu haşere ve mahtarlarla 166351 dekar sahada mücadele yapılmıştır. Bunun 112461 dekarı halk mücadelesi, 63056 dekar sahada da demonstrasyon ve devlet mücadelesi olarak mücadele yapılmıştır.

10 — Zirai mücadele ve eğitim faaliyetleri :

Mart 1967 ayından bu yana ilimize bağlı merkez dahil 8 ilçenin 92 köyünde Zirai Mücadele toplantılarını, film - slayt gösterilerini 11964 çiftçi takip etmiştir. Ayrıca bitki hastalık ve zararlıları hakkında (AYLIK ZİRAÎ MÜCADELE BÜLTENİ) çıkarılmış ve bu bültenler köylere ve önder çiftçilere gönderilmiştir.

11 — Tohumluk ilâçlaması :

Selektör evlerinde çiftçinin 9.880.917 Kg. buğday tohumluğu ilâçlanmış ve bu tohumluğa 2.523.050 Kg. agrosan GN, 17238 Kg. progamin sarfedilmiştir. Ayrıca şeker şirketinin sertifikali ve kontrollü tohumluklarından selektörde 350.900 Kg. programin ilâcı sarf edilmiştir. Yine şeker şirketinin 175.000 selektör harici olarak ilâçlanmış ve 350 Kg. agrosan ilâcı sarfedilmiştir. Bu ilâçlar müdürlüğümüzce karşılanmıştır.

Halkça tohumluk ilâçlaması da yapılmıştır. Halkça mücadele; 1.069.500 Kg. buğday tohumluğu ilâçlanmış ve bu tohumluğa 828 Kg. agrosan GN 332 Kg. programin, 885 Kg. ceresan, UT, 47 Kg. göztaşı, halkça piyasadan alınmak suretiyle sarfedilmiştir.

12 — Muzur hayvan mücadelesi :

Mart 1967 ayından bu yana halkça 32 domuz, 345 karga, 25 diğer muzur hayvan öldürülmüş bunların uzvî alâmetleri teşkilâtımıza getirilmiş ve bu uzvî alâmetlere karşılık teşkilâtımızca çiftçilere 60 adet 12 No. lu şevrotinli, 29 adet 12 No. lu saçmalı, 72 adet 16 No. lu şevrotinli, 136 adet 16 No. lu saçmalı av fişeği verilmiştir.

13 — Zirai karantina işleri :

A) Kapı Kontrolleri :

Mart 1967 ayından bu yana Kapıkulede Müdürlüğümüz teknisyenleri tarafından devamlı nöbet tutulmuş ve bu nöbetler sırasında 35.459 adet vasıtanın Türkiyeye girdiği tesbit edilmiştir. Bu vasıtalarda yurda girmesi yasak bitki, bitki parçası, bitki hastalığı ve bitki zararlıları kontrol edilmiştir. Bu kontrollerde 924 adet salatalık, 52 adet çiçek, 9 adet kaktüs yavrusu, 12 adet zanbak soğanı, 3 adet begonya soğanı, 16 adet glâyöl soğanı, 40 gr. çeşitli salata tohumu, 24 gr. turp tohumu, 25 gr. soğan tohumu, 40 gr. çim tohumu ve 3 kg. torp muayene edilmiştir. Zirai karantina hükümlerine göre bunların yurda girmesi sakıncalı görülmemiştir. Kapıkuledeki karantina havuzunun suyu sık sık değiştirilmiş ve lüzumlu TİTANOL ilâcı serpilmiştir.

B) 1967 yılı içerisinde resmî ve hususî fidanlıklarda teknisyenlerimiz tarafından gerekli kontroller yapılmış ve aşağıda miktarları yazılı fidanlar muayene edilerek ilgili yerlere raporları gönderilmiştir. Elma - 13447, Armut - 52310, Kayısı - 17668, Erik - 15857, Şeftali - 22152, Ayva - 2958, Kiraz - 2157, Muşmula - 1264, Vişne - 200, Zerdali - 400, Ceviz - 300, Badem - 400, İdris - 250, Ahlat - 1150, Dut - 3010, Erik Çürüğü - 8000, Yaprak Dut - 12000, Kavak - 84348, Dişbudak - 76295, Çınar 12385, Akağaç - 52434, Katalpa - 5948, Akasya - 31700, Ligistrum, 30718, Ihlamur - 2353, Atkestanesi - 832, Erguvan - 624, Selvi - 240, Mazı - 68860, Çam 536249, Gladiçya - 18000, Safora - 446, Hatmi - 500, Gül - 846, Karaağaç - 550, Şimşir - 3587, Altın yağmuru - 200, Küçük yapraklı aser - 925. (Not : Bu rakamlar adettir.)

C) ORMAN ÇALIŞMALARI :

İlimiz sınırları içinde bulunan ormanlar komşu illerin ormanlarının içine girdiğinden bu ormanlar arasında vilâyet sınırlarına göre tahdit yapılmadığından ilimizde bulunan Edirne merkez, Süleoğlu ve Keşan Bölge şefliklerinin sınırları içine giren ve vilâyetimiz topraklarında bulunan ormanlara ait bilgi aşağıya çıkarılmıştır.

a. Edirne bölgesi çalışmaları :

Edirne Orman Bölge Şefliği, Kırklareli Orman İşletmesine bağlı bulunmaktadır. Ormanlık alanı 726 hektar olup normal koru 60 hektar, bozuk koru 511 hektar, normal baltalık 125 hektar, bozuk baltalık 30 hektardan ibarettir.

1) Bölge iki bölümden ibaret olup merkez ve Elçili bölümlerini ihtiva etmektedir. Bu bölümler dahilinde 114043 hektar ormansız alan mevcuttur.

2) Ağaç türleri itibariyle yapraklı ağaçlardan kavak, söğüt, karaağaç, dişbudak, meşe ve gürgen cinslerini ihtiva etmektedir.

b. Ormanların yıllık verim kapasitesi :

Bölgenin 1967 senesi içindeki faaliyeti aşağıda gösterilmiştir :

Yapılan işin mahiyeti :	Mikdarı :	Yılı içinde yapılan :
Yakacak olarak tertip	800 ster	1800 ster
Yapacak olarak tertip	450 m^3 Ton.	533 m^3 tomruk
Zati yakacak tertip	264 » »	264 » »
Zati yakacak tertip	474 ster	474 ster

c. Edirne Bölgesinin orman ürünlerinin yıllık tüketim kapasitesi :

Edirne İli dahilinde orman ürünleri 1967 yılı içerisinde endüstriyel ve yakacak olarak tüketimi aşağıda gösterilmiştir.

Yapılan işin mahiyeti	Mikdarı m^3	Endüstriyel tesis sayısı
Kereste	2200 m^3	23
Yakacak olarak Odun (Bölgece)	2274 Ster	

d. Ormancılık çalışmaları Edirne merkez ilindeki çalışmalar :

1 — Ağaçlandırma çalışmaları : Merkez kazada Tatarköy civarında 62 hektarlık sahanın 214 tipi melez kavak ile Lüleburgaz Orman Fidanlık Müdürlüğü ile müştereken 27 hektarlık saha kavak muhtelif tür deneme sahası yapılmıştır. Ayrıca 210 dekar 214 tipi ile ağaçlandırılmış buna muvazi olarak şehrin muhtelif yerleri de Belediye ve Askeri birlikleri ile müştereken 20 hektarlık saha ile Edirne - Kapıkule yolunun ağaçlandırıldığı.

2 — Orman Temizlenmesi : Edirne bölgesi Söğütlük ormanının 50 hektarlık kısmında temizleme kesimi yapılmıştır. 10 hektarlık kısmı Söğütlük ormanının 50 hektarlık kısmında temizleme kesimi yapılmıştır. 10 hektarlık kısmı Söğütlük orman parkı olarak tertip ve tanzim işleri yapılmıştır. Çalışmalara devam edilmektedir.

3 — Edirne bölgesinin Tatarköyü civarında Lüleburgaz Orman Fidanlığı ile müşterek olarak 18 hektarlık kavak fidanı yetiştirilmesi için fidanlık kurulmasına devam edilmektedir.

SÜLEOĞLU BÖLGESİ ÇALIŞMALARI:

A - Süleoğlu Orman Bölge Şefliği ormanları hakkında bilgiler Süleoğlu Orman Bölge Şefliği, Kırklareli Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı bulunmaktadır. Ormanlık alanı 17820 hektar olup bunun 7800 hektarı bataklık ve 9120 hektarı bozuk baltalıktan ibarettir.

B - Bölge dört bölümden ibaret olup Süleoğlu Merkez, Ömeroba, Hacıdanişment ve Demirköy bölümlerini ihtiva etmektedir.

Bu bölümler dahilinde 98306 hektar ormansız alan mevcuttur.

C - Ağaç türleri itibariyle yapraklı ağaçlardan meşe, gürgen cinslerini ihtiva etmektedir.

D - Ormanların yıllık verim kapasitesi, bölgenin 1967 senesi içinde faaliyet durumu aşağıda gösterilmiştir.

Yapılan işin mahiyeti	Miktarı	Tertip yılı içinde yapılan
1/10 tarifeli zati yakacak	5000 ster	7237 Ster
Köylü pazar satışı	3000 »	3435 »

Süleoğlu Orman Bölge Şefliği bütün gücünü kontrol ve koruma işlerine hasrettiğinden bu bölge dahilinde yukarıda zikredilenlerden başka herhangi bir istihsâl veya ağaçlandırma faaliyeti mevcut değildir.

KEŞAN BÖLGESİ ÇALIŞMALARI :

1 — Keşan Orman İşletme Müdürlüğü 19.9.1962 tarihinde kurulmuş olup 28.11.1967 tarihinde açılıp ve faaliyete geçer. Çanakkale Orman Başmüdürlüğüne bağlanmıştır. İşletmemiz Edirne Vilâyetinin Uzunköprü, Meriç, İpsala, Enez ve Keşan kazalarını kapsamaktadır.

Edirne Vilâyet hudutları dahilinde kalan ormanlık ve ormansız sahalar.

Ormanlık Saha Ha.	Ormansız Saha Ha.	Genel Saha Ha.
84.536	292.002	376.538

ORMANLIK SAHA :

Normal Koru Ha.	Bozuk Koru Ha.	Normal Baltalık Ha.	Bozuk Baltalık Ha.
5.653	13.736	30.991	34.156

KORU ORMANLARI :

İbreli orman Yerlisu bölgesi dahilinde alan Kurudağ ormanlarıdır.

% 90 Kızılçam % 10 Karaçamdan ibaret bir karışıklık göstermektedir.

BALTALIK ORMANLARI :

Meşe ve gürgen gibi yapraklı ağaçlar bulunmaktadır. İşletmemiz mıntıkasındaki ormanların eskidenberi yapılan aşırı otlatmalar, usulsüz kesimler, yangınlar ve diğer menfi faktörlerin tesirleri altında karakterleri tamamen bozulmuş bozuk ve verimsiz ormanlar haline gelmişlerdir.

2 — Koru ormanlarında yıllık verim ve eta yeni amenejman plânlarına göre 10.000 m³ yapacak (Tomruk, Madendireği ve sanayi odunu) ile 15.000 ster yakacak ibreli odun olarak tesbit edilmiştir.

Baltalık ormanlarında ise senelik eta miktarı 25.000 ster yakacak yaprak odundur.

İstihsâl ve nakliyat orman içi köylülerine yaptırılmaktadır. Senelik istihsâl ve nakliyat için ortalama olarak 700-800 bin TL. sı ödenmektedir.

1967 yılında Yerlisu bölgesi Koru ormanlarında :

2000 m³ Tomruk
2300 m³ Sanayi odunu
200 m³ Maden direği

14000 ster ibreli odun istihsâl edilmiştir. Ayrıca 1000 m³ yapacak tomruk ormandan köylüye zati ihtiyaç olarak verilmiştir.

Baltalık ormanlarından elde edilen yakacak odun, köylü pazar satışı, piyasa satışı ve zati yakacak ihtiyaç olarak verilmektedir. 1967 yılında 15.000 ster estihsâl edilmiş ve istihsâl devam etmektedir.

3 — Memleketimizin maden direği ihtiyacının yurt içinden karşılanması gayesi ile bozuk evsaflı ormanların yerlerine hızla gelişen ağaç türlerinden sun'i tensil ile dikilmek ve ağaçlandırmak üzere Yerlisu bölgesi Kurudağ ormanlarında 25.000 hektarlık sahada ağaçlandırmaya 1963 yılında

başlanılmış olup bu güne kadar 1100 hektarlık bir saha ağaçlandırılmıştır ve devam edecektir.

Ayrıca Kaletepe - Karatepe orman içi ağaçlanması 950 hektar olup her iki ağaçlandırma toplamı olarak 2050 hektardır. Her sene ortalama olarak 500 hektarlık bir saha ağaçlandırılmaktadır. Bu güne kadar ağaçlandırma sahalarında çalışan köylülere 3 milyon lira civarında ödeme yapılmıştır.

Ayrıca işçilere gıda verilmektedir. 1967 yılı programımız 610 hektar olup senesi içinde ikmâl edilecektir. Dikim devam etmektedir. Arazi çalışmaları bitmiştir. Ağaçlama sahalarındaki fidan ihtiyacını karşılamak üzere işletmemizde bir muvakkat orman fidanlığı vardır. 168000 m² vüs'atindedir. Senelik fidan kapasitesi 3.500.000 adet ibreli ile 20.000 adet kavaktır.

Yetiştirilen fidanlar ağaçlama sahalarına, askeri birlikler ihtiyacına resmi daire ve şahıslara verilmektedir.

4 — İşletmemiz hududu içerisinde evsafları tamamen bozulmuş olan bozuk baltalık ormanları imar ve ıslâhı için Edirne Vilâyeti dahilinde Enez, Uzunköprü ve Keşan Bölgelerinde 1967 yılında 360 hektarlık sahanın imâr kesimleri devam etmektedir. Bu iş için 45.000 lira sarf edilecektir.

1967 yılında Edirne Vilâyeti hudutları içinde yapılan tesisler programında Enez bölge şefliği için bir adet 2 katlı idare ve hizmet evi inşaasına başlanmıştır. Verilen 50.000 TL. tahsisatla bu yıl çatısı kapatılacaktır. 1968 yılında bitirilecektir.

Aynı bölge dahilinde Çelebi - Çeltik arası 29 Km. tulinde telefon hattı yapılmıştır. Hat bitirilmiş ve hizmete girmiştir. 25.000 TL. tahsisat verilmiş olup sarf edilmiştir. Bu hattın yapılması ile Enez Bölgesi ile Keşan arası telefonla bağlanmış olmaktadır.

Fidanlık ile Keşan arasında 5 Km. uzunluğunda bir telefon hattı çekilmiştir. 5000 TL. ödenek sarf edilmiştir.

Yerlisu bölge merkezinde mevcut bölge idare binası ve lojmanları aydınlatmak için verilecek olan jeneretörün binası ve harici elektrik tesisatı yapılmış ve 5000 TL. sarf edilmiştir.

Keşan kazası dahilindeki fidanlık için 60.000 TL. yağmurlama tesisi yapmak üzere tahsisat verilmiştir. Yağmurlama tesisinin boru ve diğer malzemeleri alınmış ve monte edilmiştir. 60.000 TL. sarf edilmiştir. Bu tesis sayesinde dikilen fidanlar yağmurlama usulü ile sulanacaktır.

Aynı fidanlıkta fidanlar için lüzumlu gübrelerin muhafazası için bir adet gübrelik inşa edilmiştir ve 15.000 lira sarf edilmiştir.

Fidanlık tesfiye işine başlanmıştır.

Raporda izah edildiği üzere işletmenin 1967 yılı Edirne Vilâyeti dahilindeki yatırım çalışmaları sene içinde gerçekleşmiş olacaktır.

D) HAYVANCILIK :

a. Genel Bilgiler :

Edirne İli Ekonomisinde Hayvancılık önemli bir yer tutar. Kesif ziraat yapılan ilimizde hayvancılık ileri olduğu gibi Trakya Bölgesine has olan kıvırcık koyununun etinin nefaseti ve Edirne peynirinin meşhur olması ve İstanbul pazarının yakınlığı dolayısiyle toprak sahiplerinin hayvancılığa önem vermesine sebep olmaktadır.

Detayı aşağıda bildirildiği üzere İlimizde cem'an 759.657 baş çeşitli ırk ve nev'ide hayvan ve ayrıca 271.972 baş kanatlı mevcuttur. İlimizin elverişli toprak, iklim ve sosyal şartları yanında İstanbul pazarı da bu hayvan varlığına ve kalitesine etkide bulunmaktadır. İl'in tarımsal bünyesinde hayvancılık toprak ürünleri kadar önemli değilse bile ona yakındır.

b. İlimiz hayvancılığının bu günkü durumu :

İlimiz hayvancılığı genellikle mer'a hayvancılığına dayanmaktadır. Yazlarını mer'alarda otlamakla geçiren hayvanlara, kışları da yalnız saman gibi değersiz bir gıda verilmektedir. Böylece elde bulunan hayvanlardan yeteri kadar faydalanılmamakta,

EDİRNE VİLÂYETİ
AYLAR ÜZERİNDEN SENELİK YAĞIŞ MİKTARI m.m.
VE ORTALAMA CETVELİ

Tablo : 1

AYLAR YILLAR	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YEKÛN
Dokuz senelik ortalama.	72.5	44.3	44.0	43.4	55.9	50.0	26.0	19.6	19.5	69.3	88.5	57.5	591.8
1960	135.5	34.4	20.6	77.5	49.1	160.4	44.0	2.9	50.4	8.9	73.1	106.3	763.1
1961	111.6	26.4	26.4	18.9	102.8	71.1	23.0	7.0	9.1	7.6	33.5	89.9	537.3
1962	20.0	50.5	98.6	56.7	24.8	27.3	58.4	0.1	32.6	55.5	74.0	75.4	573.9
1963	115.5	115.9	84.1	63.9	43.7	65.0	8.4	5.6	31.8	62.3	23.1	65.6	648.9
1964	11.4	43.1	46.3	35.1	51.0	23.4	42.4	15.0	135.3	26.8	35.7	98.6	564.1
1965	32.8	11.3	65.1	40.8	72.0	7.0	6.4	30.7	0.1	2.1	88.9	141.1	498.3
1966	112.8	20.7	66.6	51.9	52.1	33.9	28.6	28.3	31.9	88.3	218.3	130.2	836.6
1967	103.9	18.9	35.8	43.3	49.6	67.0	44.5	10.3	40.7	36.5			

EDİRNE İLİ 1966 TARIM SAYIMINA GÖRE
İLÇELER ÜZERİNE ARAZİ DAĞILIŞI

Tablo : II.

İLÇELER	ARAZİ DURUMUNA GÖRE DAĞILIŞI									
	Mevcut arazinin tamamı	Ekilen tarla arazisi	Sun'i çayırlar	Sebze Sahası	Nadas	Meyvecilik	Bağcılık	Tabii Çayır ve mer'alar.	Koruluklar	Diğer faydalı olmayan arazi Dk.
MERKEZ	847190	514551	2707	574	99680	12920	4060	118331	65991	32076
ENEZ	450604	141079	255	270	22569	3650	3000	55397	59500	164884
HAVSA	490509	292892	3228	412	96337	3000	1300	66360	5589	21391
İPSALA	625242	407350	2217	226	63115	450	2800	65810	6227	77047
KEŞAN	1031908	392990	1098	363	57291	1830	3880	64338	135302	374816
LALAPAŞA	604590	215287	10645	125	65622	700	1200	136450	127115	47180
MERİÇ	350333	163458	1000	92	22333	60	3050	68060	32860	59400
UZUNKÖPRÜ	986383	677659	1520	1602	29254	1150	25400	137929	24180	87691
YEKÛN	5386759	2805226	24670	3664	456201	23760	44690	712673	456084	864485

İLİMİZDE YETİŞTİRİLEN ÜRÜN TÜRLERİ İLE YILLIK ÜRETİM MİKTARI

TABLO : III.

Ürünün türü	Ekiliş Sahası Hektar	Üretim Ton
Buğday	110700	157 820
Arpa	22700	40 610
Yulaf	6890	6 593
Mahlöt	55	40
Çavdar	19100	20 700
Çeltik	6650	14 340
Darı	500	409
Mısır	18050	20 800
Mercimek	232	205
Nohut	210	228
Burçak	110	108
Fiğ	445	503
Fasulya	1 475	1 943
Şeker Pancarı	9 165	251 300
Ayçiçeği	44 000	54 095
Afyon tohumu	—	—
Keten	—	—
Kendir	122	87
Pamuk	309	168
Susam	4 096	1 891
Patates	715	8 320
Bostan	10 022	99 175
Hayvan pancarı	29	110
Sarımsak	392	1 152
Sebze Ürünleri		
Domates	980	8 000
Patlıcan	309	3 500
Kabak	187	3 000
Bamya	42	130
Hıyar	257	3 750
Pırasa	100	2 000
Biber	309	3 500
Taze fasulye	240	1 700
Lahana	180	2 000
Taze Bakla	190	985
Havuç	20	80

ürünleri değerlendirilmemektedir. Bu ise yalnız Edirne'nin değil bütün Türk hayvancılığının ortak sorunudur.

Özellikle ilimizde tamamen daralmış olan mer'a sahaları küçük baş hayvanların azalmasına sebep olmuştur. Çünkü koyun ve keçi gibi hayvanlar ağıl içerisinde beslenmekle verimli hale getirilemezler. Küçük baş hayvanların mer'alarda yayılması ve kaba yemlerini alması, bol güneş ışınlarından faydalanmak suretiyle yapağı ve kılların parlak olmasına ve yağıltısının muhafazasına imkân verir. Ancak yem sanayinin kurulması ve bölgede ayçiçeği yağı istihsâl edilmesinden dolayı ayçiçeği küpesi yapılmasiyle hayvancılığımız bu gün modern usullerle yapılmaya başlanmış ve ilkel durumdan kurtulmaya yüz tutmuştur.

aa. Hayvan yetiştiriciliği :

1 — Sığır yetiştiriciliği :

Yetiştiriciler tarafından ciddi bilgi gösterilmemektedir. Köylerde ötedenberi âdet olduğu üzere koşumda çalıştırılmayan sığırlar mer'alarda birlikte barındırılmakta, akşamları ahıra döndükleri zaman yeni bir gıda verilmemektedir

Buna karşılık İl ve İlçe merkezi çevrelerinde sağmal inek besliyen yetiştiricilerden bir kısmı hayvanları mer'alarda otlatmakla beraber ahır yemi ile de beslemektedirler. Ancak bu yetiştiricilik tarzı pek sınırlı kalmakta büyük çoğunluk mer'alarda başı boş ve gelişi güzel yetiştirme yolunu takip etmektedir. Genellikle yetiştiricilerin elinde boz ırk sığır bulunmaktadır. Ancak son zamanlarda Sun'i tohumlama yolu ve boğa verilmekle sığır ırklarının Montafona çevrilmesine çalışılmaktadır.

2 — Koyun yetiştiriciliği :

İlimizin koyun ırkı kıvırcıktır. Bu koyunun etinin nefaseti, yapağının kaliteli ve süt veriminin üstün oluşu bakımından aranılan bir koyun tipidir. İstanbul pazarında fiat bakımından diğer ırklardan farklı satılır ve daima alıcı bulur. Bir de Edirne'nin meşhur peynir imalinde koyun sütü kullanılır. Bu vasıfları bakımından yetiştirici tarafından daima yetiştirmede tercih edilir. Mer'aların azalması bakımından mer'a hayvancılığından ziyade tane yem ile bakım yapılır. Bilhassa mısır, ayçiçeği küspesi ve sanayi yemleri son zamanlarda koyun yetiştirmesinde çok kullanılan yemlerdir.

Devlet Müesseselerinden verilen kaliteli kıvırcık koçlar ve bu son yemleme şekilleri dolayısiyle kıvırcık koyun ırkının et,

Edirne İlinde 1966 yılında mevcut ziraat alet ve makinaların miktarlarını kazalar üzerinden gösterir cetveldir.

Tablo IV

Ziraat Alet ve Makinaların cinsi		Merkez	Enez	Havsa	İpsala	Keşan	L. Paşa	Meriç	U. Köprü	Yekûn
Traktör (Dizel)		249	2	79	109	72	53	34	168	766
Traktör (Gazlı)		193	—	20	24	51	13	20	85	409
Traktör Benzinli		3	—	—	2	2	—	—	6	13
TRAKTÖR YEKÛNÜ..		445	2	99	135	125	66	57	259	1188
Biçer Döver		127	—	26	2	6	8	—	3	172
Traktör Pulluğu (Soklu)		475	1	271	126	92	56	46	480	1547
Traktör Pulluğu (Diskli)		170	—	—	11	16	37	3	—	237
Vanvey		28	—	25	4	3	2	—	—	62
Diskaro		380	—	60	6	11	12	17	—	486
Kültüvatör		26	—	—	—	—	—	—	—	26
Hububat-Mübzeri (Hay)		5	—	—	—	—	11	—	5	21
» » Traktör		90	—	22	1	4	—	3	—	120
Çayır Makinası		18	—	—	1	1	—	—	—	20
Pamuk Mübzeri		2	—	—	1	—	—	—	—	3
Biçer . Bağlar		112	—	60	13	10	21	2	—	218
Orak Makinası		145	—	64	—	12	2	3	38	264
Çapa Makinası		3	—	—	—	—	—	—	—	3
Harman Makinası		15	—	9	24	15	—	54	35	102
Tınaz Makinası		800	2	50	7	85	522	—	40	1506
Santrafüj		6	—	9	51	7	—	18	—	91
Motomap		128	3	90	16	37	10	54	650	1048
Balya Makinası		22	—	—	—	2	—	—	10	34
Tırmık (Hayvan)		95	—	2000	22	2000	400	—	—	4517
Tırmık (Traktörlü)		100	—	20	5	50	30	—	—	205
Trayler		251	1	50	64	53	20	33	300	772
Rotovator		1	—	—	—	—	—	—	—	1
At, Kısrak ve Katır		2305	180	410	280	590	800	180	265	5010
Çift hayvanı	Öküz Adet	3400	3600	4000	7200	11000	2700	700	12495	51395
	Manda Adet	1400	20	200	630	350	400	450	820	4270

Edirne Tekik Ziraat Müdürlüğü Merkez ve Bağlı Kazalar
Teşkilâtındaki Tohum Temizleme Evlerini Yıllar Üzerinden
İcraatlarını Gösteren Cetvel

Tablo : V

Bulunduğu Kaza	Selektör	Tohum Temizleme Evlerinin yıllar üzerinden icraatları kg. olarak.								
		1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
MERKEZ	12	912580	1818795	2111700	2350210	2317850	2385765	2836870	4329630	3690845	3743583
ENEZ	2	—	—	—	—	99800	72680	96745	209500	217470	523955
HAVSA	6	193800	183450	608100	584450	491900	592000	1113945	2005000	1815000	1503085
İPSALA	3	129800	426850	298450	159450	578050	399600	856500	1087700	946500	704700
KEŞAN	4	136760	837345	882390	1073880	945800	907500	864360	1047370	1124450	971780
LALAPAŞA	3	166580	224670	424160	476000	446000	455000	748795	1251350	1159115	683357
MERİÇ	3	76300	311875	219975	464585	400000	345424	449490	484900	600590	557312
UZUNKÖPRÜ	7	198300	1567420	1700475	1623645	1633665	1935040	2480615	2925310	2482905	2515305
YEKÛN	40	1815990	5167920	6266250	6734220	6903065	7093025	9447320	13385760	12036875	11202977

EDİRNE İLİ TOPRAKSU FAALİYETLERİ

Tablo VI

Mevzuu	İlçesi	Köyü	Mevkii	Sahası	Depolama Hacmi
Sulama tesisi	Merkez	—	Kirişhane	4000 Dk.	—
Sulama tesisi	Merkez	—	Kazanova	5000 »	—
Sulama tesisi	Uzunköprü	Sığırcalı	Ova	2000 »	—
Sulama tesisi	Meriç	Akçadam	Ova	4000 »	—
Sulama tesisi	Merkez	Yağcılı	Ova	1500 »	—
Sulama tesisi	Merkez	Süleoğlu	Ova	2500 »	—
Sulama tesisi	Merkez	B. Gerdelli	Ova	1500 »	—
Rezervuar	Havsa	Yola geldi	Göl yeri	—	500000 m³
Rezervuar	Uzunköprü	—	Kumluca	—	380000 m³
Toprak muhafaza	Uzunköprü	Yeniköy	Bayır	200 »	—
Toprak muhafaza	Merkez	Sazlıdere	Çeşme bayırı	900 »	—
Toprak muhafaza	Merkez	—	Kapıkule yolu	1000 »	—
Toprak muhafaza	İpsala	Kocahıdır	Kurudere	1200 »	—
Küçüksu işi	Merkez	Orhaniye	Kaynaklar	500 »	—
Küçüksu işi	Merkez	B. Gerdelli	Kaynaklar	—	—
Drenaj	Merkez	Sazlıdere	Valtahk	1000 »	—
Arazi tesviyesi	Merkez	—	Karaağaç	550 »	—
Arazi tesviyesi	Meriç	Akçadam	Ova	2100 »	—

yapağı ve süt veriminde de bir artma olduğu gibi, bölgeye has kuzu yetiştirmesinde de büyük bir tesiri olmaktadır. Çünkü kuzu, süt kuzusu olarak satılmakta ve yetiştirici için hem fiatta hem de süt satmada kâr sağlamaktadır.

Edirne'de 465.127 baş koyun mevcuttur. Bunların yapağıları Merinostan sonra en kaliteli yapağı olup koçlar 3 kg. koyunlar ise 2 kg. yapağı verir. Kuzunun içtiği süt hariç olmak üzere koyunun bir laktâsyon devresindeki süt verimi 45 - 50 kilogramdır.

3 — Keçi yetiştiriciliği :

Fakir ineği tabir edilen keçi ilimizde kıl keçisidir. Ekseriyetle koyun sürülerinin içinde bulunmaktadır. Yalnız bazı arızalı ve dağlık bölgelerde keçi sürüleri mevcut olup Edirne İlinde 124.491 baş kıl keçisi vardır.

4 — At yetiştiriciliği :

Ata yadigârı at Edirne İlinde pek az durumda olup ve Türk tarımının makineleşmesi at neslinin azalmasına sebep olmuştur. Bazı köylerde az toprak sahipleri ile arızalı ve dağlık bölgelerde atla ziraat yapılmaktadır. Hali hazır at neslinin gelişmesinde aşım duraklarının etkisi olmaktadır.

Edirne İlinde İlkbaharın Belediyece ve Sonbaharda da Tarım Bakanlığı ve Özel İdarece tertiplenen at koşuları at neslinin ıslâhında az çok rol oynamaktadır.

bb. Edirne ilindeki hayvan türleri ve sayıları :

Hayvan türleri	Hayvan sayısı
Koyun	465.127 Baş
Kıl Keçi	124.491 »
Sığır	121.047 »
Manda	27.518 »
At	9.089 »
Katır	206 »
Eşek	12.114 »
Deve	65 »
Kanatlı	271.972 »

Edirne İli 1966 yılında mevcut ziraat alet makinalarını ilçeler üzerinde gösteren cetvel

Tablo VII

Ziraat aleti ve Makinaların cinsi	Merkez	Enez	Havsa	İpsala	Keşan	L. Paşa	Meriç	U. Köprü	Yekün
Traktör dizel	249	2	79	109	72	53	34	168	766
Traktör gazlı	193	—	20	24	51	13	20	85	409
Traktör (Benzinli)	3	—	—	2	2	—	—	6	13
TRAKTÖR YEKÜNÜ...	445	2	99	135	125	66	57	259	1188
Biçerdöver	127	—	26	2	6	8	—	3	172
Traktör Pulluğu Soklu	475	1	271	126	92	56	46	480	1547
Traktör Pulluğu Diskli	170	—	—	11	16	37	3	—	237
Vanvey	28	—	25	4	3	2	—	—	62
Diskaro	380	—	60	6	11	12	17	—	486
Kültübatör	26	—	--	—	—	—	—	—	26
Hububat Müzeri Hayvan	5	—	--	—	—	11	—	5	21
Hububat Müzeri (Traktör)	90	—	22	—	4	—	3	—	120
Çayır makinası	18	—	--	1	1	—	—	—	20
Pamuk müzeri	2	—	—	1	—	—	—	—	3
Biçerbağlar	112	—	60	13	10	21	2	—	218
Orak makinası	145	—	64	—	12	2	2	28	264
Çapa makinası	3	—	--	—	—	—	—	—	3
Harman makinası	15	—	9	24	15	—	4	35	102
Tınaz makinası	800	2	50	7	85	522	—	40	1506
Santrafiş	6	—	9	51	7	—	18	93	91
Motomap	128	3	90	16	37	10	54	650	1048
Balya makinası	22	—	—	—	2	—	—	10	34
Tırmık (Hayvan)	95	—	2000	22	200	400	—	—	4517
Tırmık Traktörlü	100	—	20	5	50	30	—	—	205
Trayler	251	1	50	64	55	20	33	300	772
Tratuar At kısrak ve katır	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Adet	2305	180	410	280	590	800	180	265	5010
Öküz Adet	3400	3600	4000	72001	11000	7200	7000	12495	51395
Manda Adet	1400	20	200	630	350	400	450	820	4270

Edirne Merkez ve İlçelerinin 1967 Yılı Hayvan Mevcutları

İlçesi	Koyun	K. Keçi	Sığır	Manda	At	Katır	Eşek	Deve	Kanatlı
Merkez	78.723	4.766	18.284	6.216	2.792	24	1268	—	44.908
Enez	34.715	30.065	9.653	1.402	393	32	700	—	21.404
Havsa	38.604	244	11.852	2.253	675	5	854	—	39.253
İpsala	58.971	4.060	12.872	2.720	815	8	1528	27	27.943
Keşan	76.388	51.024	19.787	3.907	1.207	119	2798	38	39.912
Lalapaşa	43.550	12.470	9.955	2.350	2.290	—	780	—	24.000
Meriç	36.415	6.557	11.274	2.404	195	16	1050	—	21.316
Uzunköprü	97.761	15.285	27.370	6.266	722	2	3136	—	53.240

cc. Hayvanlardan elde edilen ürünler ve miktarları :

Hayvan Ürünleri	Miktarı
Koyun sütü	21.957 Ton
Kıl keçi sütü	8.624 »
İnek sütü	24.071 »
Manda sütü	17.864 »
Yapağı	698 »
Kıl	37 »
Yumurta	7 »

dd. Edirne merkez ve ilçeleri mezbahalarında 1967 yılı içinde kesilen hayvanlar ve ağırlıkları :

Hayvan türü	Sayısı	Ağırlığı
Koyun	12.565 Baş	180.702 Klg.
Kıl keçi	6.507 »	93.517 »
Sığır	8.537 »	981.504 »
Manda	1.748 »	277.285 »

c. Küçük evcil hayvanlar :

Tavukçuluk :

Edirne İlinde genel olarak tavukçuluk pirimitif olarak yapılmaktadır. Her köylü evinde birkaç tavuk beslemektedir. Her ne kadar Tarım Bakanlığına bağlı Deneme İstasyonu halka civciv vermekte ise de köylü buna da hüdâinabit olarak bakmakta hiçbir fenni tedbir almadığı gibi sistemli bir tavukçuluk da yapılmamaktadır. İstanbul'un büyük bir pazar olması yeni bir tavukçuluk gelişmesine doğru gidilmektedir. Her ne kadar veteriner teşkilâtı tavuk hastalıklarına karşı aşı tatbik ediyorsa da yetiştirici tavuğunu aşılatmak istemediğinden şimdilik bu aşılamalar genel olarak pek faydalı olamıyor.

d. Hayvancılık çalışmaları :

Veteriner teşkilâtınca yapılan hayvancılık çalışmaları şu bölümlere ayrılır :

1 — Salgın hastalıklarla mücadele,
2 — Zootekni işleri,
3 — Hayvan hareketleri,
4 — Halk Eğitim çalışmaları.

1 — Salgın hastalıklarla mücadele çalışmaları :

Bu çalışmalar aktif ve pasif olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır.

Aktif mücadele günümüzün koruyucu hekimliğini kapsamakta en kıymetli olanı yani hastalıkların çıkışlarına meydan verilmeden evvel alınan tedbirlerle yapılan mücadele şeklidir. 1967 yılında Edirnenin 8 ilçesinde Anthrax, Enterotoxemi, Koyun Çiçeği, Yanıkara, Şap, Botulismus ve kanatlıların Newcastle hastalıklarına karşı 917 mihrakta 1.136.438 baş hayvan aşılanmıştır.

Yine 8 ilçede 1.224.273 baş hayvan tarama muayenelerine tâbi tutularak bulaşıcı hastalıklar bakımından kontrolleri yapılmıştır. Merkez ilçede mevcut dispanserde de adi hastalıklar muayene ve tedavi edilmekte olup 1967 yılı içinde 3898 baş hayvan tedavi edilmiştir.

Pasif mücadele, hastalık çıktıktan sonra alınan tedbirlerdir. 1967 yılı içinde 70 mih-

İlimizde Yetiştirilen kıvırcık koç

Ve Koyun

rakta Enterotoxemi, Şap, Kuduz, Yanıkara, Agalactia, Anthrax ve Newcastle hastalıkları çıkmış bu hastalıklara karşı 72.890 baş hayvan aşılanmıştır. Alınan idarî ve fennî tedbirler sayesinde adı geçen hastalıklar daha fazla telefata mucip olmadan söndürülmüştür.

2 — Zootekni çalışmaları :

İlimizde Zootekni çalışmaları olarak at, sığır ve koyun çalışmaları gösterilebilir.

At ıslâhı çalışmaları :

6 yerde açılan aşım duraklarına verilen safkan ve yarımkan Arap aygırlar ile yapılmakta olup 884 baş halk kısrağı tohumlanmıştır.

İlimizde Yetiştirilen Safkan

Ve Yarımkan Arap Atları

Sığır ıslâhı :

Tabii ve sun'i tohumlama yolu ile yapılmaktadır. Tabii tohumlamada köy orta malı iyi cins boğalar kullanılmaktadır. İlimizde 1 Mart 1966 yılından itibaren Edirne Merkez ve bazı köylerinde sığır sun'i tohumlaması yapılmaktadır.

Sığır ıslâhında et ve süt verimi bakımından yüksek vasıflı Montafon ırkı ile

Edirne İlinin 1967 yılına ait hayvan ve hayvan ürünlerinin perakende fiatları

	CİNSİ	Vahidi	FİATI	CİNSİ	Vahidi	FİATI
DERİ	Koyun	Adet	10 - 12 L.	Bal	Kg.	10 - 15 L.
	Keçi	»	8 - 10 L.	Bal Mumu	»	
	Kuzu	»	5 - 6 L.	Boynuz	»	
	Oğlak	»	5 - 6 L.	Yün	»	8 - 10 L.
	Malak	Kg.	2,5 - 3 L.	Yapağı	»	9 - 10 L.
	Sığır	»	3 - 3,5 L.	Kıl	»	7 - 8 L.
	Manda	»	3,5 - 4 L.	Tiftik	»	
ET	Koyun	»	12 - L.	At	Adet	500 - 1400L.
	Keçi	»	8 - 10 L.	Merkep	»	100 - 150 L.
	Kuzu	»	14 L.	Tay	»	300 - 600 L.
	Oğlak	»	8 - 10 L.	Sıpa	»	50 - 75 L.
	Sığır	»	12 L.	Katır	»	800 - 1000L.
	Manda	»	9 L.	Kısrak	»	700 - 1200L.
	Malak	»	9 L.	Koyun	»	200 - 250 L.
YAĞ	Erinmiş	»		Koç	»	400 - 450 L.
	Tereyağı	»	16 - 18 L.	Kuzu	»	100 - 125 L.
	Kuyrukyağı	»	9 - 10 L.	Oğlak	»	50 - 60 L.
	İçyağı	»	10 - 11 L.	Keçi	»	75 - 100 L.
SÜT PEYNİR	Yerli	»		Öküz	»	1500 - 2000L.
	Tulum	»		İnek	»	1200 - 1500L.
	Beyaz	»	10 - 12 L.	Manda	»	1250 - 1500L.
	Kaşar	»	20 - 22 L.	Deve	»	800 - 1000L.
	Koyun	»		Dana	»	700 - 1000L.
	Sığır	»		Buzağı	»	300 - 500 L.
	Yoğurt	»	2,5 - 3 L.	Malak	»	300 - 400 L.
	Sucuk	»	12 - 16 L.	Hindi	»	20 - 25 L.
	Pastırma	»		Kaz	»	15 - 20 L.
	Kavurma	»		Ördek	»	10 - 15 L.
	Bağırsak	»		Tavuk	»	10 - 15 L.
	Kaymak	»	20 - 25 L.	Yumurta	»	45 - 50 Kr.

yerli sığırlarımızı islâh etmek cihetine gidilmektedir.

Koyun islâhı :

Edirne İlinin koyun ırkı Kıvırcık olup et nefaseti bakımından en üstün bir ırktır. Süt verimi ve yapağı verimi bakımından da yerli ırkların en üstünüdür. Bunun için Devlet Müesseselerinden ucuz fiatla yetiştiricilere damızlık kıvırcık koç verilmek suretiyle koyun islâhına çalışılmaktadır.

3 — Hayvan hareketleri :

İnsan sağlığı ve hayvan sağlığı ile ilgili olarak yapılan muayenelerdir. İnsan sağlığı ile ilgili olarak İlimizden yabancı ülkelere gönderilen çeşitli türden 158 klg. gıda maddesi ile İl ve İlçelerdeki mezbahalarda kesilen 29.357 baş hayvandan elde edilen 1.533.018 klg. et insan sağlığı yönünden muayene edilmiştir.

4 — Halk Eğitimi çalışmaları :

Veteriner uzmanları gerek hastalık izlenmesi, gerekse profilâktik aşılamalar dolayisiyle köylere yaptıkları gezilerde yetiştiricileri Veteriner Hizmetleri konusunda aydınlatmaktadırlar.

X / ULAŞTIRMA BÖLÜMÜ

1. Giriş

Edirne Türkiye'nin batıya açılan kapısıdır. Yunanistan ve Bulgaristan'a demiryolu ve karayolu ile bağlı olan Edirne aynı zamanda Trakyanın diğer şehir ve kasabalarına aynı yollarla bağlıdır.

1966 yılında Kapıkule'den 20.237, Pazarkuleden 762 ve İpsaladan 8.258 vasıtanın giriş ve çıkış yaptığı düşünülürse yalnız karayolu olarak Edirne'nin ulaşımının ağırlığı ortaya çıkar.

2. Karayolu ile Ulaştırma

Edirne İli Karayolları 1 nci Bölge Müdürlüğünün görev sahası içindedir. 1963 - 1966 yılları arası Devlet yolları harcamalarından Edirne için 27.826.486 TL. sı sarfolunmuştur.

A) DEVLET YOLLARI :

Edirne karayolu ile İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ vilâyetlerine ve bütün ilçelerine bağlıdır.

Asfalt kaplama	126	Km.
Stabilize ve makadadan	424	Km.
Ham yol	33	Km.
Toplam	583	Km.

B) İL YOLLARI :

Edirne il yolları uzunluğu 964 Km. dir.

Stabilize kaplama	460	Km.
Toprak tesviyeli	144	Km.
Ham yol (Araba)	340	Km.
Toplam	984	Km.

C) İLÇELERLE ULAŞIM İMKÂNI :

Edirne'nin yalnız Uzunköprü İlçesi ile hem kara hem de demiryolu ile ulaşım imkânı mevcut olup diğer ilçeleri ile yalnız karayolu ile ulaşımı vardır daima geçit veren bu yollar ilçelerin ulaşımlarının her zaman yapılmasını sağlar.

D) KÖY YOLLARI :

Edirne'nin 254 köyünden 5,5 i asfalt yol kenarındadır. 41 adedi ilçe ve bucaklara giden stabilize yollardan istifade ederler. 119 adedi YSE Müdürlüğünce yeni yapılmış stabilize yollarla ilçe ve bucaklara bağlanmıştır. 89 sayılı köy yolları

X \ ULAŞTIRMA BÖLÜMÜ

Ulaşamadığın yer senin değildir.

1. Giriş

Edirne Türkiye'nin batıya açılan kapısıdır. Yunanistan ve Bulgaristan'a demiryolu ve karayolu ile bağlı olan Edirne aynı zamanda Trakyanın diğer şehir ve kasabalarına aynı yollarla bağlıdır.

1966 yılında Kapıkule'den 20.237, Pazarkuleden 762 ve İpsaladan 8.258 vasıtanın giriş ve çıkış yaptığı düşünülürse yalnız karayolu olarak Edirne'nin ulaşımının ağırlığı ortaya çıkar.

2. Karayolu ile Ulaştırma

Edirne İli Karayolları 1 nci Bölge Müdürlüğünün görev sahası içindedir. 1963 - 1966 yılları arası Devlet yolları harcamalarından Edirne için 27.826.486 TL. sı sarfolunmuştur.

A) DEVLET YOLLARI :

Edirne karayolu ile İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ vilâyetlerine ve bütün ilçelerine bağlıdır.

Asfalt kaplama	126	Km.
Stabilize ve makadadan	424	Km.
Ham yol	33	Km.
Toplam	583	Km.

B) İL YOLLARI :

Edirne il yolları uzunluğu 964 Km. dir.

Stabilize kaplama	480	Km.
Toprak tesviyeli	144	Km.
Ham yol (Araba)	340	Km.
Toplam	964	Km.

C) İLÇELERLE ULAŞIM İMKÂNI :

Edirne'nin yalnız Uzunköprü İlçesi ile hem kara hem de demiryolu ile ulaşım imkânı mevcut olup diğer ilçeleri ile yalnız karayolu ile ulaşımı vardır daima geçit veren bu yollar ilçelerin ulaşımlarının her zaman yapılmasını sağlar.

D) KÖY YOLLARI :

Edirne'nin 254 köyünden 5,5 i asfalt yol kenarındadır. 41 adedi ilçe ve bucaklara giden stabilize yollardan istifade ederler. 119 adedi YSE Müdürlüğünce yeni yapılmış stabilize yollarla ilçe ve bucaklara bağlanmıştır. 89 unun yolu yoktur.

Edirne İlinin bütün köylerinin yola kavuşabilmesi için 925 Km. yol gerekmektedir.

Beyköy - Erikli - Sahil Yolu

Karakasım - Uzunköprü Köy Yolu Güzergâhındaki Karakasım Köprüsü

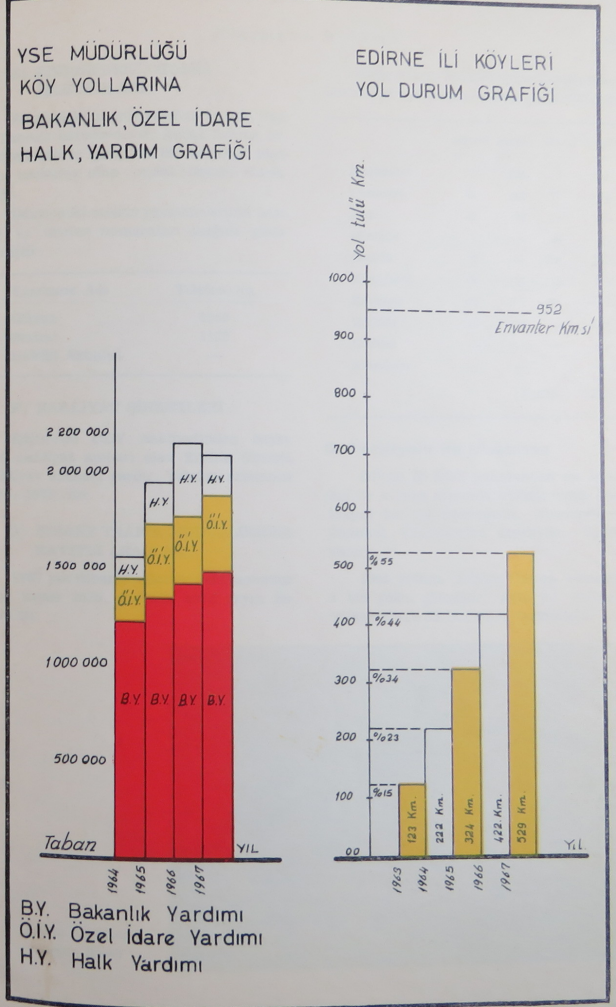

1966 yılı itibariyle yıllık kazancı yolcu taşıma bedeli 246.000 ve eşya nakil bedeli olarak da 152.000 TL. olmak üzere yekûn 398.000 TL. dır.

Edirne'ye gelen - giden trenler :

Edirne'ye gelenler	Saat	Edirne'den gidenler	Saat
Motorlu	21.55	Motorlu	8.00
Posta	7.35	Posta	21.00
İstanbul Ekspres (Avrupa'ya yolcu taşır)	0.40	İstanbul Ekspres	5.47
Marmara Ekspres (Londra irtibatlı)	4.00	Marmara Ekspres	2.06

XI / MAHALLİ İDARELER BÖLÜMÜ

«Tatbik eden, icra eden, karar verenden daima daha kuvvetlidir.»

K. ATATÜRK

1. Giriş

Mahalli İdareler İl Özel İdaresi, Belediye ve köylerden meydana gelmektedir. Bunların tüzel kişiliğe sahip özel bütçeleri vardır.

Anayasamızın 116. maddesinde (Mahalli İdareler; İl Belediye ve köy halkının müşterek mahallî ihtiyaçlarını karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen kanunî tüzel kişilerdir) şeklinde bir tanımlamada bulunmuştur.

İl Özel İdareleri İdarei Umumiyei Vilâyet Kanunu, Belediyeler 1580 sayılı Belediye Kanunu ve köyler ise 442 sayılı Köy Kanunuyla idare edilirler.

İlimiz sınırları içinde bulunan 261 köyün tamamını tanımak imkânsızlığı karşısında burada sadece yenel durumlarına işaret etmekle yetineceğiz.

2. Özel İdare

Özel İdarenin organları :

İl Genel Meclisi, İl Daimi Komisyonu ve Validir. Bunlardan İl Genel Meclisi ve İl Daimi Komisyonu İl Özel İdaresinin müzakere ve karar organlarını, Vali ise yürütme organını teşkil eder.

İl Genel Meclisi, ilçeler adına seçilen üyelerden meydana gelir. İl Genel Meclisinin toplantılarına Vali başkanlık eder. Her yıl Aralık ayında toplanan İl Genel Meclisi, Valinin tevdii veya üyelerin teklif ettikleri hususları görüşür ve karara bağlar. Toplantı süresi kırk gündür; bu süre 15 gün daha uzatılabilir.

İl Genel Meclisinin başlıca görevleri şunlardır :

— İl Özel İdaresine ait bütçe ve kesin hesabın kabulü,

— İl Özel İdaresine kanunla verilmiş olan bayındırlık, sağlık, milli eğitim, tarım gibi alanlardaki görevleriyle ilgili kararları almak,

— İl Özel İdarelerinin yararına olan bağışları kabul etmek,

— İl Özel İdaresine ait malları idare etmek,

— İl Özel İdarelerine verilen görevleri yürütebilmek için istikrazlar yapmak.

İl Genel Meclisinin alacağı icrai kararları ancak Valinin tasdikiyle yürürlüğe girer. İl Genel Meclisinin bazı kararları da Hükûmetin veya bir Bakanlığın tasdikine tâbidir. Validen başka makamların onaylaması gereken kararlar arasında bütçe, bütçenin fasılları arasında aktarma, 5 yıllık çalışma plânları gibi konulara ait kararlar yer alırlar.

İl Daimî Komisyonu her toplantısını senesi içinde İl Genel Meclisince kendi üyeleri arasından seçilecek dört kişiden meydana gelir. Komisyon, Valinin veya görevlendireceği şahsın başkanlığı altında ve Valinin dâveti üzerine toplanır.

İl Özel İdaresinin karar organlarından biri olarak komisyonun kendi adına ifa ettiği görevler şunlardır :

— Valinin her ay vereceği giderler çizelgesini incelemek, ve bütçeye uygunsa onaylamak,
— Vali tarafından sunulacak İl Bütçe Tasarısı ve Valinin tevdii edeceği işler hakkında oy ve düşüncesini bildirmek,
— İl Bütçesi ve Genel Meclis kararlarına göre yapılacak arttırma ve eksiltme şartları altında oy ve düşüncelerini belirtmek,
— İl Bütçesinin bir bölümündeki maddeler arasında aktarma yapmak.

Komisyon acele hallerde genel meclisin onayına sunmak üzere genel meclis üzerine kararlar almak İl Daimî Komisyonunun aldığı bu gibi kararlar İl Genel Meclisi tarafından kabul edilmediği takdirde ortadan kalkar; kabul edildiği takdirde Genel Meclisin kararı sayılır.

İl Daimî Komisyonu kendi adına aldığı kararlara İl Genel Meclisinin müdahale hakkı yoktur. Bunlar İl Meclisinin tasvibinden geçmez.

İl Özel İdaresinin başı ve yürütme organı Validir. İl Özel İdaresi adına alınacak kararların hazırlanması Valiye ait bir görevdir.

İl Özel İdaresi adına alınmış kararları Vali yürütür.

İlin müşterek mahiyetteki işleriyle ilgilenen, ile ait gelirleri toplayan tarım, sağlık, millî eğitim, bayındırlık gibi hizmetleri görmek üzere harcamalarda bulunan İl Özel İdare Müdürlüğünün İlimizdeki örgütü şöyledir :

a — Özel İdare Müdürü,
b — Özel İdare Müdür Muavini,
c — Özel İdare Gelir Şefi,
d — Köy Bürosu Şefi,
e — Evrak Kalemi Memuru,
f — Tahsilât Memuru, Varidat Memurluğu,
g — Yedi ilçede mevcut Özel İdare Memurları,
h — İl Basımevi Memuru.

Özel İdare bütçesinden maaş alan personel sayısı 1966 yılında 45 dir. Gene 1966 yılında ücretli personel sayısı ise 102 dir.

A) ÖZEL İDARE HİZMETLERİ :

Özel İdarenin bayındırlık, tarım ve millî eğitim hizmetleri ilgili bölümlerinde açıklama yapıldığından tekrar edilmeyerek, Özel İdarece görülen hizmetler ise şunlardır:

a. Çeşitli Hizmetler :

Özel İdare tarafından yapılan çeşitli hizmetler içinde Kaymakam evi, Özel İdare lojmanı ve Özel İdare hizmet arabası yer almaktadır.

aa. Kaymakam Evleri :

Yedi ilçenin hepsinde Kaymakam arabası ve Özel İdarece inşa edilmiş veya satın alınmış Kaymakam evi mevcuttur.

bb. Merkez Hizmet Binaları :

Özel İdare Merkez Teşkilâtı 1955 senesinde alınmış binada oturmaktadır.

cc. İl Basımevi :

İdaremize ait binada hizmet görmektedir.

Ayrıca Meriç İlçesinde 1966 yılında altı Özel İdare binası ve üstü Kaymakam lojmanı olarak inşa edilmiş bir bina mevcuttur.

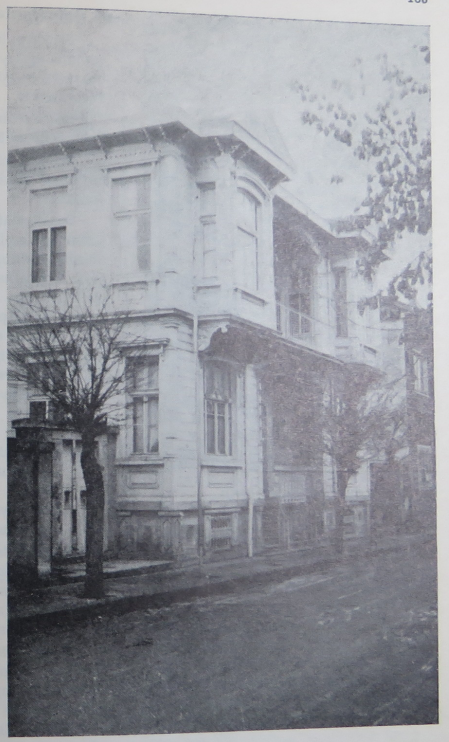

Vali Konağı

dd. Kaymakam Lojmanları :

İlimizin yedi ilçesinden dördünde yeni yaptırılmış olup üçü satın alınmıştır.

B) ÖZEL İDARENİN BAYINDIRLIK HİZMETLERİNDE KULLANILAN BİNALARI :

İl Öz İdaresine ait olup Bayındırlık Müdürlüğü intifaında bulunan binalar şunlardır :

Y.S.E. Müdürlüğü Büro binası, makine şefliği, demirbaş ambarı, inşaat ambarı, tamir atölyesi ve yedek parça ambarı.

C) ÖZEL SAYMANLIK MÜDÜRLÜĞÜNÜN KİRA GETİREN GAYRİMENKULLERİ :

Özel İdare Müdürlüğünün kiraya vermiş 13 adet gayrimenkulü mevcuttur. Bunların 12 adedi lojman 1 adedi bürodur.

Özel İdare Hizmet Binası

D) BİNA VE ARAZİ VERGİLERİ MÜKELLEF ADEDİ :

Özel İdare gelirlerinin esasını bina ve arazi vergileri teşkil eder, bu vergileri veren mükellef adedi 128.328 dir. Bunun 34.768 i bina vergisi, 93.563 ü ise arazi vergisi mükellefidir. 128.328 bina ve arazi vergisi mükelleflerinden 36.771 i Merkezdedir. Merkezdeki bu mükelleflerden 10.780 i bina ve 25.991 i arazi vergisi verirler.

E) ÖZEL İDARE BÜTÇESİ :

Yıllar itibariyle Özel İdarenin gerek gelir ve gerekse gider bütçesinde bir artış göze çarpmaktadır. Özel İdarenin temel gelirlerini teşkil eden bina vergilerinin 10 yıllık muafiyet süresinin peyderpey sona ermesi gelirlerin artması sonucunu doğurmaktadır.

1965 - 1966 yılları itibarile Özel İdare bütçesi tablo 1 de gösterilmiştir.

3. Belediyeler

Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahallî mahiyetteki müşterek ve medenî ihtiyaçlarını gören tüzel kişiliğe sahip kamu kuruluşudur.

Belediyenin organları Belediye Başkanı, Encümeni ve Meclisidir.

Belediye encümen ve meclisi, Belediyenin karar organı olup Başkanı da yürütme organıdır.

Belediye Meclisi, belde halkı tarafından 4 sene için seçilen üyelerden meydana gelir. Belediye Kanununa göre gösterilen zamanlarda toplantılar yaparak kararlar alır. Başlıcaları kısaca şunlardır.

— Belediye bütçesini ve bütçede aktarma ile değişiklikler yapmak,
— Kesin hesap ve iş programları,
— Borç vermek, borç almak,
— Belediye vergi ve resimlerin, harçların ve ücretlerin nispetlerini tesbit etmek,
— Beldenin elektrik, su, havagazı tesislerinin yapılması kararlarını almak,
— Belediye Meclisine verilen diğer işlere bakar.

Belediye Meclisinin bazı kararları mahallî, mülkî âmirinin tasdiki ile yürürlüğe girer. Bir kısım da Danıştayın, Bakanlar Kurulunun, İmar ve İskân Bakanlığının onayı ile yürürlüğe girer.

Belediye Encümeni; Belediye Meclisinin kendi arasından seçtiği üyeler ile Belediye daire başkanlarından teşekkül eder. Encümene Belediye Başkanı başkanlık eder.

Encümenin kısaca görevleri şunlardır :

— Belediye Memurlarının özlük işleri hakkında karar verir,
— Belediye yasakları alır, zarurî ihtiyaç maddelerine nark koyar,
— Belediye yasaklarına aykırı hareket edenlere Belediye Cezası verir,
— Bütçenin ilk tetkikini yapar,
— Bütçede bir fasıldaki maddeler arasında nakiller yapar,
— Belediye menkul mallarını satar.

İL ÖZEL İDARESİ BÜTÇESİ

Table : 1

Gelir Bütçesi	1965	1966
A. Vergi gelirleri		
a) İrat ve servet gelirleri	1011069	1234764
b) Gider vergileri gelirleri	473639	548723
c) Diğer vergiler	12583	10373
Toplam	1497291	1793860
B. Vergi dışı gelirler		
a) İl Özel İdaresince yürütülen kurumlar teşebbüsler hasılatı belediye payları belli giderler başlığı gelirler ve işletme kârı	36588	36139
b) İl Özel İdare malları gel.	31086	27993
c) Çeşitli gelir ve cezalar	92756	81679
d) Özel gelir ve fonlar	—	—
Toplam	160430	145811
GENEL TOPLAM	1657721	1939671

Gider Bütçesi	1965	1966
A. Cari Harcamalar		
a) Ödenekler	12900	153250
b) Personel giderleri	826216	947097
c) Yönetim giderleri	82029	151357
d) Hizmet giderleri	59812	56418
e) Kurum giderleri	30101	26200
f) Çeşitli giderler	14144	32502
Toplam	1075202	1366824
B. Yatırım Harcamaları		
a) Etüd ve Proje giderleri	5002	6002
b) Yapı tesis giderleri	297738	114163
c) Makine, taşıt alım ve onarım giderleri	3	116502
Toplam	302743	236667
C. Sermaye teşkili ve transfer harcamaları		
a) Kurumlara katılma payı sermaye teşkili	—	1
b) Kamulaştırma taşınmaz mallar satın almaları	—	—
c) Mali transferler	144236	139206
d) Sosyal transferler	99040	154375
e) Borç ödenekleri	36500	42598
Toplam	279776	336180
GENEL TOPLAM	1657721	1939671

Belediye Başkanı belde halkı tarafından 4 sene süre için doğrudan doğruya seçilir. İlimizde 7 ilçe Belediyesi 5 bucak, ile 2 kasaba Belediye Teşkilâtı vardır.

A) EDİRNE BELEDİYESİ :

Edirne 41°, 40′ enlem (arz) ve 26°, 31′ boylam (tul) dairelerinin birleşim noktasındadır ve Türkiyenin Avrupa kıtasında sahip olduğu toprak parçasının en batısındadır. Yunanistan'a 8, Bulgaristan'a 16 Km. mesafededir.

Tunca, Arda, Meriç nehirleri sahip olduğu geniş ovasını sular. Birçok tarihî hâdiseler yaşadıktan sonra 1362 tarihinde Birinci Murat zamanında Lalaşahin Paşa, Hacılbey ve Evrenos Bey Kuvvetleri tarafından alınmıştır. Osmanlı Devletinin İstanbul'u fethedinceye kadar 11 nci başşehri olmuştur.

Edirne tarihî yapı bakımından bugün nüfus yoğunluğuna göre Türkiye'nin en zengin şehridir Türk Mimarisinin en güzel örneklerine sahiptir.

1877 - 1878 Rus Harbine kadar Edirne 150 - 200 bin nüfusa sahip iken Türkiye Cumhuriyetinin ilk nüfus sayımında 1927 de 34.669, 1935 de 36.000, 1940 da 45.000, 1945 de 29.404, 1950 de 30.200, 1955 de 33.591, 1960 da 39.865, 1965 de 46.284 nüfusa sahip olduğu görülmüştür. Bu gün ise Edirne 50.000 in üstünde bir nüfusa sahiptir.

Edirne bugün kültür bakımından da zengin bir şehirdir. Lise, Ticaret Lisesi, Kız Öğretmen, Erkek Öğretmen, Kız Sanat, Erkek Sanat Enstitütüleri ile İmam Hatip ve

Ebe Okullarından başka Merkez Ortaokulu ve Mimarsinan Ortaokulları ve 15 adet ilkokula sahiptir. 11.000 den fazla öğrenci bu okullara devam etmektedir.

Bugün Edirne daha ziyade bir ziraat şehridir. Küçük sanatlar yok denecek kadar azdır.

Edirne Belediyesi (1284 - 1868) senesinde kurulmuştur. Kurulduğu tarihten bu yana 28 Belediye Reisi, muhtelif tarihlerde belediyede vazife görmüştür.

Eski ve zengin bir tarihe sahip olan ve çeşitli nüfusları sinesinde barındıran Edirne Belediye Hudutları 157.000.000 m² dir. Bugün Belediye hudutları içerisinde 4 bölgede nüfus toplanmış bulunmaktadır. Tunca Nehrinin batısında bulunan kısımda merkez Edirne meskûn kısım 12.188.000 m², Meriç Nehrinin güneyinde bulunan Türkiyeyi batıya ve Edirne'yi İstanbul'a bağlayan Demiryolu İstasyonunun bulunduğu Karaağaç semtinin meskûn kısmı 5.541.000 m² dir. Keza Tunca Nehri ile Meriç Nehri arasında kalan Yıldırım ve Yeniimaret semtlerinin meskûn kısmı da toplam olarak 7.113.000 m² dir.

a. Belediye Bütçesi : (Tablo 1)

Edirne Belediyesinin 1967 mali yılı bütçesi Belediye Meclisinin 17.2.1967 tarihli mutat devre toplantısında kabul edilmiştir. Bütçe gelir ve gideri muvazi olarak 3.362.584 lira olup 176 personelden, 137 adedi ücretli 41 adedi barem dahili asli maaşlı memur olup 4 adedi teknik elemandır.

Ayrıca şehrimizde tesis edilmekte olan Oto Terminal Garajı için İller Bankasınca Belediyemize 1.500.000 lira yardım yapılmıştır.

b. Belediye Hizmetleri :

Belediye hizmetlerinden aşağıda kısaca bahsedilmiştir.

Elektrik Hizmeti : Tablo II.

Elektrik işletmesi bütçesi gelir ve gideri muvazi olarak 2.246.502 liradan ibaret olup 41 adet ücretli personeli mevcuttur. Elektrik işletmesinde 5 adet dizel motoru vardır. Ayrıca Kasım 1967 tarihinden itibaren Etibank tarafından 1000 kw. takatında hidroelektrik ceryan verilmeye başlanmıştır. 1968 yılı içinde şehir tamamen Etibanktan verilecek ceryan ile beslenecektir. Elektrik işletmesi 9.500 adet aboneye sahiptir.

c. İçme suyu hizmeti :

İçme suyu için İller Bankası yardımı ile 10.5 milyon liralık şebeke ve tevsii yapılmış olup bu meblağın 3.722.222.70 lirası borçlandırılmış mütebakisi hibe edilmiştir. Bu şebeke tevsii ve islâhından 6 adet keson kuyu açılmış 800 ve 500 er tonluk olmak üzere 2 depo yapılmış 4,5 km ϕ 400 mm ilk ve 1,5 km ϕ 250 mm lik isale hattı ile 92 km muhtelif kuturda iç şebeke borusu döşenmiştir. 4500 aboneye sahiptir. Bütçesi gelir ve gideri muvazi olarak 954.223 lira olup 35 adet ücretli personeli vardır.

İhtiyacı karşılamaktadır. (Tablo III)

d. Otobüs Hizmeti : (Tablo IV)

Otobüs işletmesi bütçesi gelir ve gider kısmı muvazi olarak 240.518 lira olup 13 adet ücretli personeli vardır.

e. Soğuk Hava Deposu Hizmetleri : (Tablo V)

Soğuk hava deposu ve buz fabrikası işletmesi bütçesi gelir ve gider kısmı muvazi olarak 226.453 lira olup 10 adet ücretli personelden ibarettir.

f. İtfaiye Hizmetleri :

Edirne Belediyesi İtfaiye Teşkilâtı 20 ücretli personelden ibaret olup bir adet kılavuzu 5 adet arazöz ve 1 adet hafif motorpomp ile çalışmaktadır.

B) İLÇE BELEDİYELERİ :

İlimizin 7 ilçesinde bulunan Belediye Teşkilâtı ile hizmetleri alfebetik sıraya göre aşağıda anlatılmıştır.

a. Enez Belediyesi :

400 hane ve iki mahalleden ibarettir. Nüfusu 1811 dir. Belediyenin kuruluş tarihi 1953 tür. Belediye Teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip vekili, 1 zabıta memuru, 1 tahsildar, 1 elektrikçi, 1 motorcu, 1 temizlik

Havsa Kaymakam Evi

Havsa Sağlık Merkezi

amelesinden meydana gelmiştir. Belediye binası kendi malıdır. Elektrik işletmesi dizel grubu iki motora sahip olup toplam olarak 180 beygir gücündedir. 141 abonesi vardır. İlçenin suyu 4 km. uzaklıktaki menbağıdan getirilmiş olup 41 aboneye sahiptir. Ayrıca 12 adet çeşme akmaktadır.

Belediyenin gayrımenkûllerini 7 adet dükkân, 9 adet memur konutu arsası ve 4000 dönüm mer'ası teşkil etmektedir.

Belediye yolu olarak 2 km. adi kaldırım yol mevcuttur. İlçede fennî bir kanalizasyon şebekesi yoktur.

ENEZ BELEDİYE BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1965	1966	Gider Bütçesi	1965	1966
A. Vergi geliri	72325	66400	A. Cari harcamalar	89041	115979
B. Vergi dışı geliri	102175	109350	B. Yatırım »	6675	55151
Toplam	175000	175750		95716	171130

b. Havsa Belediyesi :

5 mahalle, 900 hane ve 1965 nüfus sayımına göre 3525 nüfustan ibaret Havsa'da Belediye Teşkilâtı 1941 yılında kurulmuştur. Belediye Başkanı dahil olmak üzere Belediye Teşkilâtında çalışan personel adedi 24 tür.

Belediyeye bağlı elektrik ve su işletmesi 105 er kw. lık 2 adet dizel grubu ile idare edilen 1 elektrik işletmesi mevcut olup önümüzdeki yıl işletmeye açılacak olan Etibank'ın enerji üretiminden faydalanılacaktır.

Kasabanın içme suyu 4 adet keson kuyusundan motorlarla su kulesine basılmakta buradan kasabaya tevzi edilmektedir. Su ihtiyacı fazlasıyla kâfi gelmektedir.

İL BELEDİYE BÜTÇESİ — Tablo : I

Gelir Bütçesi	1967 Yılı	Gider Bütçesi	1967 Yılı
A. Vergi gelirleri	2.103.164	A. Cari harcamalar	2.222.766
B. Vergi dışı gelirler	1.259.420	B. Yatırım harcamaları	698.962
		C. Sermaye teşkili ve transfer harcamaları	440.856
	3.362.584		3.362.584

EDİRNE BELEDİYESİ
ELEKTRİK İŞLETMESİ BÜTÇESİ — Tablo : II

Gelir Bütçesi	1967 Yılı	Gider Bütçesi	1967 Yılı
İşletme gelirleri	2.160.000	İdare gelirleri	450.794
İşletmenin fer'i gelirleri	86.502	İşletme giderleri	1.590.005
		Kanunî hisseler giderleri	51.701
		Akdi vecibeler giderleri	154.002
	2.246.502		2.246.502

Edirne Belediye Binası

EDİRNE BELEDİYESİ
SU İŞLETMESİ BÜTÇESİ — Tablo : III

Gelir Bütçesi	1967 Yılı	Gider Bütçesi	1967 Yılı
İşletme gelirleri	779.000	İdare giderleri	305.651
İşletmenin fer'i gelirleri	175.223	İşletme giderleri	538.505
		Kanunî hisseler giderleri	20.313
		Akdi vecibeler giderleri	89.754
	954.223		954.223

EDİRNE BELEDİYESİ
OTOBÜS İŞLETMESİ BÜTÇESİ — Tablo : IV

Gelir Bütçesi	1967 Yılı	Gider Bütçesi	1967 Yılı
İşletme gelirleri	240.000	İdare giderleri	113.260
Fer'i gelirler	518	İşletme giderleri	101.206
		Kanunî hisseler giderleri	7.179
		Akdi vecibeler giderleri	18.873
	240.518		240.518

Havsa Belediye Binası

EDİRNE BELEDİYESİ
SOĞUK HAVA DEPOSU VE BUZ FABRİKASI İŞLETMESİ BÜTÇESİ

Tablo : V

Gelir Bütçesi	1967 Yılı	Gider Bütçesi	1967 Yılı
İşletme gelirleri	226.313	İşletme giderleri	71.256
Yardımcı gelirler	140	İdare giderleri	100.580
		Kanuni hisseler giderleri	5.889
		Akdî vecibeler giderleri	48.728
	226.453		226.453

Belediyeye ait 13 dükkân, 9 adet lojman ve 1 adet mezbaha ile 1 gazhane mevcuttur. Belediye kendi malı olan ve 1954 yılında inşa ettirdiği binada oturmaktadır.

Belediye yollarının % 90 ına kaldırım yapılmıştır. Kanalizasyon yoktur.

HAVSA BELEDİYE BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi gelirleri	241100	290500	A. Carî harcamalar	251354	240840
B. Vergi dışı gelirleri	108900	154500	B. Yatırım »	21000	111000
			C. Sermaye teşkili ve transfer harcamaları	77646	93160
	350000	445000		350000	445000

HAVSA BELEDİYESİ ELEKTRİK VE SU İŞLETMESİ BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. İşletme Geliri	134150	159500	A. İdare ve hesap işleri	55480	59106
B. Fer'i gelirler	45850	55500	B. İşletme gideri	112500	142500
			C. Kanuni hisseler ve akdil vecibeler	12020	13394
	180000	215000		180000	215000

c. İpsala Belediyesi :

1647 hane ve 4 mahalleden ibarettir. Nüfusu 6500 dür. Belediyenin kuruluş tarihi 1923 tür. Belediye Başkanı dahil olmak üzere Belediye teşkilâtında çalışan personel adedi 50 dir. Belediye binası Belediyenin kendi malıdır. Elektrik işletmesi dizel grubu olarak 2 makineye sahip olup toplam 720 beygir gücündedir. 850 abonesi vardır.

İçme suyu tesislerini Belediye kendisi yapmıştır. 400 abonesi vardır. Belediyenin gayrimenkulleri :

1 adet hal ve 20 dükkândan ibarettir. 5 ev, 1 hükûmet tabiblik binası, 1 hamam, tapu idaresi ve tahminen muhtelif mevkilerdeki 8500 dekar arazi kiraya verilmek suretiyle değerlendirilmektedir.

İlçe sınırları içerisinden geçerek Yunanistan sınırından İstanbul'a kadar uzanan Londra Asfaltı İlçe Merkezine 2 km. uzunluğunda asfalt yol ile bağlanmıştır. Kasabaya girişten itibaren 1200 metre uzunluğunda parke yolun devamı olan kasaba çıkış sınırına kadar 1800 metre yol 1968 yılında tamamlanacaktır. Kasabadaki diğer yollar tamamen âdi kaldırım olarak yapılmıştır; kasaba içinden geçen sel sularını çıkarmak için 800 m. uzunluğunda kanalizasyon mevcuttur. Mezbaha yeni yapılmış olup fenni şekildedir.

İPSALA BELEDİYESİ BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi geliri	235430	257810	A. Cari harcamalar	421435	525821
B. Vergi dışı gelirler	789080	794137	B. Yatırımlar	530230	415210
			C. Sermaye teşkili ve transfer harcamalar	72845	110916
	1024510	1051947		1024510	1051947

İPSALA BELEDİYESİNİN ELEKTRİK İŞLETMESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Elektrik işleri geliri	338000	350000	A. Elektrik işleri gid.	338000	350000

d. Keşan Belediyesi :

Belediye teşkilâtı 1866 yılında kurulan Keşan 8 mahalle ve 4500 haneden ibaret olup 330 dekar arazi üzerine kurulmuştur. 20.121 nüfusludur. Belediye binası Belediyenin kendi malıdır ve bundan başka 50 yataklı bir oteli ve lokanta, kahvehane, pastahane, oto yazıhanesi, danışma bürosu ve akaryakıt satış istasyonu olarak kullanılan 20 parça gayrimenkulü ile 23 dükkân ve işyeri bulunan 1 oto terminali ve Saroz Körfezinde sahilde 20 odalı 40 yataklı 1 motel, restoran ve plaj vardır. Bunlardan başka şehir için de 20 parselden ibaret 12.500 m² arsası ve 100 dekarlık 3 parça tarlası ile 16 dekarlık bir ziraat bahçesi vardır. Bu gayrimenkûllerin yıllık geliri 550.000 liradır.

Belediye Teşkilâtında 80 personel çalışmaktadır. Belediyeye bağlı elektrik ve su işletmeleri vardır. Elektrik santralı termik olup 1790 beygir gücünde 4 adet dizel grubu ile çalışmaktadır. Şebeke yüksek gerilimli olup 7 direk tipi transformatör vardır. Yıllık üretim miktarı 1.800.000 kwh dır. 3200 abonesi mevcuttur.

İçme suyu keson kuyulardan temin edilmekte ve şehre 2 km. mesafede 600 tonluk depoya basılarak buradan şebekeye bağlanmaktadır, klorlama cihazı vardır. 1034 abonesi şebekeye bağlı 65 çeşmesi vardır. Mevcut su şehrin % 35 ihtiyacını karşılayabilmektedir.

İtfaiye Hizmeti : 2 arazöz ve 1 pikap, 1 âmir, 5 itfaiye eri ve 3 şoför ile geçici olarak 3 yardımcı er ile iş görmektedir.

Temizlik hizmeti : 2 damperli, 3 dampersiz motörlü araç ile, 5 şoför, 1 baş şoför, 2 onbaşı, 13 amele ile çalışmaktadır.

Mezhaba : İkinci tip modern bir mezbahası vardır. 1 kapalı motörlü ot taşıma aracı vardır. 1 veteriner, 1 mezbaha memuru, 3 kesici, 1 et taşıyıcı ve 1 şoför ile idare edilmektedir.

Şehrin fennî kanalizasyonu yoktur. 60, 40 ve 20 lik büzlerden 3000 m. uzunluğunda ve basit şekilde yapılmış 4000 m. uzunluğunda lağım mevcuttur.

Yol durumu : Şehir içinde 5000 m. asfalt, 13000 m. adi kaldırım, 2000 m. stabilize ve 8000 m. uzunluğunda ham yol vardır.

Şehirde 198 bölmeli tamamı betonarme ve zemini grobeton modern 1 pazar yeri, biri beşbin ve diğeri 6000 m² olan 2 adet ağaçlandırılmış ve çiçeklendirilmiş park, 1500 m² lik 1 şehitlik abidesi vardır.

Belediyenin 18 kişilik bir bandosu ile 7 kişilik 1 dans orkestrası mevcuttur

Saroz Körfezi sahilinde yalı tipi blok 66 m² lik ve bahçeli 280 - 400 m² yüzölçümünde 450 parselli bir mücavir sahası vardır. Bu sahada plâj ve kampink yerleri olup parselâsyonu İmar ve İskân Bakanlığınca yapılmıştır.

Şimdiye kadar 25 yalı tipi blok ev yapılmış ve 350 arsa satılmış durumdadır. Burada ayrıca 30.000 m² lik 1 inkişaf sahası vardır. Bu yıl buraya 170 beygir takatinde bir elektrojen gruru konularak elektrik şebekesi yapılacak ve elektriklenecektir.

Orman işletmesince bu sahanın etrafının ağaçlandırılmasına başlanmıştır. Ana yollarının tanziminin ikmâline Belediyece çalışılacaktır.

Keşan Belediyesi Blok Işhanı

KEŞAN BELEDİYESİ BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi geliri	841832	889552	A. Cari harcamalar	868006	842840
B. Vergi dışı gelirler	1300458	1322218	B. Yatırım »	1034000	934000
			C. Sermaye teşkili ve transfer harcamalar	239804	434930
	2141810	2211770		2141810	2211770

KEŞAN BELEDİYESİ ELEKTRİK VE SU İŞLETMESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Elektrik geliri	938000	1114000	A. İdari giderler	152031	154161
B. Su geliri	162000	210000	B. Vergi ve resimler	3500	3500
			C. Sigorta giderleri	8000	10000
			D. İşletme giderleri	726000	807500
			E. Kanuni hisseler	10528	8847
			F. Akdi vecibeler	199941	339992
				1100000	1324000
	1100000	1324000			

Enez Belediyesi Dükkânları

e. Lalapaşa Belediyesi :

İlçe Merkezi 1050 nüfuslu olup 200 haneden ibarettir. 4 mahallesi vardır. Belediye Teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip, 1 zabıta memuru, 1 elektrik ve su makinisti, 1 yardımcısı ve 1 odacı olup merkez temizlik işleri de odacı tarafından yapılmaktadır. İçme suyu tesisatı İller Bankasınca yaptırılmış olup 60 abonesi vardır. Belediyece idare edilmektedir. Kasabada elektrik tesisatı da İller Bankası tarafından yapılmış olup 1963 yılında hizmete açılmıştır. Motorlar dizel olup 175 beygir gücündedir. 52 abonesi vardır. Saat 18 den 23 e kadar Kazaya ceryan vermektedir. Belediye kendi malı olan 16 binasını kiraya vermekle gelir temin edip 1 binasında da Belediye hizmetleri görülüp Belediyenin kendi malıdır. Belediye yollarının uzunluğu 400 metredir.

İlçe merkezinde 2 adet kasap, 4 bakkaliye, 2 manav, 2 aşçı, 6 kahvehane mevcuttur. Fırını olmadığından ekmek ihtiyacı Edirneden temin edilmektedir.

LALAPAŞA BELEDİYE BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi gelirleri	25505	35952	A. Cari harcamalar	38750	41500
B. Vergi dışı gelirler	24495	24048	B. Yatırım harcamalar	—	2000
			C. Sermaye teşkili ve transfer harcamaları	11250	16500
	50000	60000		50000	60000

f. Meriç Belediyesi :

Meriç İlçesi 555 hane ve 2 mahalleden ibaret olup nüfusu 2620 dir. Belediyenin kuruluş tarihi 1339 dur. Belediye Teşkilâtı başkan dahil 11 personelden müteşekkildir. Belediye binası kendi malıdır. Elektrik işletmesi grupları 2 adet 90 beygir gücünde Skoda marka motora sahiptir. 229 abonesi mevcuttur. İçme su tesisi köy içme suları meyanında Belediyenin de katkısı ile Y.S.E. Müdürlüğünce yapılmış ve 16.5.1966 tarihinde işletmeye açılmıştır. 99 aboneye sahiptir. Belediyenin gayrimenkûlleri üstü Hükûmet binası altı 7 dükkân, olmak üzere 2 katlı bir bina, yine 1 tarafı 350 kişilik balkonlu sinema diğer katları da 17 adet dükkân olmak üzere 3 katlı bir bina, halen inşa halindedir. 1 mezbaha vardır. Mezbaha ve inşa halinde olan binalar hariç diğerleri kiraya verilmek suretiyle değerlendirilmektedir.

İlçe içindeki ana yolun 425 m. lik kısmı parkedir. Mahalle aralarının bir kısmı stabilize ve bir kısmı topraktır. İlçede fennî ve sıhhî kanalizasyon yoktur. İtfaiye teşkilâtı da yoktur. İmar planı 1954 yılında yapılmıştır.

MERİÇ BELEDİYE BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi gelirleri	102300	113200	A. Cari harcamalar	74910	98325
B. Vergi dışı gelirler	77011	67220	B. Yatırım »	19000	17000
			C. Sermaye teşkili ve transfer harcamalar	85401	65095
	179311	180420		179311	180420

MERİÇ BELEDİYESİ SU - ELEKTRİK BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Elektrik	57698	65623	A. Elektrik	57698	65623
B. Su	18755	31650	B. Su	18755	31650
	76453	97273		76453	97273

g. Uzunköprü Belediyesi :

6055 hane ve 12 mahalleden ibarettir. Nüfusu 1965 nüfus sayımına göre 20257 dir. Belediyenin kuruluş tarihi 1876 yılıdır. Belediye Teşkilâtı kadrosu 1 başkan, 1 başkâtip, 1 muhasip, 1 tabib, 1 sağık memuru, 1 ikinci kâtip, 1 muhasip yardımcısı 1 tahakkuk kâtibi, 1 zabıta âmiri, 6 zabıta memuru, 3 itfaiye eri, 4 itfaiye vidanjör eri, 3 itfaiye şoförü, 1 kâtip, 4 tahsildar, 1 temizlik memuru, 1 teknisyen, 1 kalfa, 1 kantarcı, 1 idare memuru, 1 şoför ve 2 odacıdan ibarettir.

Belediye binası belediyenin kendi malıdır.

İşletme teşkilâtı kadrosu. Ayrıca elektrik su ve otobüs işletmesinde 1 muhasip, 1 muhasip yardımcısı, 1 tahakkuk memuru, 1 tahsil memuru, 2 endeks memur, 2 tahsildar, 4 elektrik şebeke memuru, 4 makinist, 5 yağcı, 2 su makinisti, 1 su ustası, 3 su ustası yardımcısı, 2 şoför, 1 biletçi ve 2 odacıdan ibarettir.

Elektrik İşletmesinin dizel grubu 6 motora sahip olup toplam olarak 2240 beygir gücündedir. 3680 abonesi vardır. İçmesuyu

Belediye hesabına İller Bankasınca yaptırılmıştır. 2300 aboneye sahiptir.

Belediyenin gayrimenkulleri 1 adet pazar yeri, 1 adet Cumhuriyet alanındaki büyük bina, 1 mezbaha, 1 eski elektrik santral binası, 1 hamam ve 2 parktır. İlçe sınırları içinden geçen yol parkedir. İlçenin 1 kısmında kanalizasyon şebekesi mevcut olup diğer kısımlara peyderpey yapılacaktır. Mezbahası yeni olup aynı zamanda fennîdir.

UZUNKÖPRÜ BELEDİYE BÜTÇESİ

Sene	Tahakkuk	Tahsilât	Bakaya	Nispet
1965	1.415.129.79	1.350.862.16	64.267.63	% 95
1966	1.757.423.38	1.739.139.94	18.283.94	% 99

İŞLETMELERİN BÜTÇELERİ

Elektrik	Yılı	Gelir	Gider
	1965	1.221.500	1.221.500
	1966	1.519.315	1.519.315
Su	1965	271.300	271.300
	1966	422.400	422.400
Otobüs	1965	52.000	52.000
	1966	55.000	55.000

C) DİĞER BELEDİYELER :

İlçe Belediyelerinden başka ilimiz sınırları içinde 5 bucak ve 2 köy belediyesi mevcuttur. Bu belediyeler hizmet durumları itibariyle ve bağlı bulundukları ilçelerin alfabetik sırasına göre aşağıda izah edilmiştir.

a. Süleoğlu Belediyesi :

Merkeze bağlı Süleoğlu Belediyesi Süleoğlu Bucağının merkezidir. 2112 nüfusludur. Belediye Teşkilâtı 1967 yılında kurulmuştur.

Belediye Teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip ve başkâtip, 1 zabıta memuru ve tahsildardan ibarettir. Elektriği yoktur. Suyu vardır.

b. İbriktepe Belediyesi :

İpsala İlçesine bağlı 600 hane ve 4 mahalleden ibarettir. Nüfusu 3103 tür. Belediyenin kuruluş tarihi 1960 yılıdır. İbriktepe bucağının merkezidir. Belediye teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip, 1 veznedar, 1 zabıta memuru, 1 su makinisti, 1 şoför, 1 tahsildar, 1 odacı ve 1 temizlik amelesi vardır.

Belediye binası belediyenin kendi malıdır.

İçme suyu tesisleri 1966 yılında Edirne YSE Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Tesisat yeni yapıldığından abonesi yoktur.

Belediyenin gayrimenkûlleri yeni inşa ettirilip icara verilmiş olan 20 adet binadan ibarettir. İbriktepe Bucağı İpsala, Uzunköprü yolu üzerinde bulunmaktadır. Uzunköprü İpsala stabilize yolu İbriktepenin içerisinden geçmektedir. Belediyece şimdilik kaldırım inşaatına başlanılmamıştır. Kanalizasyonu yoktur. Belediyenin 1 mezbahası mevcut ise de fennî ve sıhhî bir şekilde değildir.

İBRİKTEPE BELEDİYESİ BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi geliri	80397	101187	A. Cari harcamalar	72100	89898
B. Vergi dışı geliri	50044	21813	B. Yatırım »	47315	26700
			C. Sermaye teşkili ve transfer harcamalar	11026	6402
	135441	123000		130441	123000

c. Küplü Belediyesi :

Küplü Kasabası Meriç İlçesine bağlı Küplü Bucağının merkezidir. 2 mahalle, 615 hane ve 3137 nüfusludur. Belediye Teşkilâtı 1960 yılında kurulmuştur. Belediye kendi binasında oturmaktadır. Belediye teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip, 1 zâbıta memuru ve tehsildar, 1 veznedar, 1 odacı ve 1 temizlik amelesinden ibarettir.

Belediyenin elektrik tesisi yoksa da projesi İller Bankasınca yapılmış durumdadır. İçme suyu tesisi köy içme suları meyanında Belediyenin de katkısı ile YSE Müdürlüğünce yapılmış ve henüz işletmeye açılmamıştır.

Belediyenin gayrimenkûlleri üstü Belediye ve Bucak Müdürü binası altı 5 dükkân olmak üzere iki katlı binadır. 1 mezbahası vardır. Mezbaha ve binanın üst katındaki 4 dairesi 1 salonu hariç diğerleri kiraya verilmek suretiyle değerlendirilmektedir. Kasabanın içindeki ana yol 600 m. uzunluğundaki stabilize bir yoldur. Mahalle aralarının bir kısmı stabilize ve bir kısmı topraktır.

Fennî ve sıhhî kanalizasyonu yoktur. İtfaiye Teşkilâtı yoktur. İmar planı İller Bankasınca yapılmaktadır ve yakın zamanda belediyeye teslim edilecektir.

KÜPLÜ BELEDİYE BÜTÇESİ

Gelir Bütçesi	1966	1967	Gider Bütçesi	1966	1967
A. Vergi gelirleri	98265	87605	A. Cari harcamalar	43482	76700
B. Vergi dışı gelirleri	70330	99807	B. Yatırımlar	65000	73000
			C. Sermaye teşkili	60113	37712
	168595	187412	Transfer harcamalar	168595	187412

d. Çöpköy Belediyesi :

Çöpköy Kasabası Uzunköprü İlçesine bağlı Çöpköy Bucağının merkezidir. 414 hane ve 3 mahalleden ibarettir. Nüfusu 2114 tür. Belediye teşkilâtı 1960 yılında kurulmuştur. Belediye hizmet binası Maliyeye aittir. Belediye teşkilâtında çalışan personel şunlardır. 1 başkan, 1 muhasip, 1 zabıta memuru, 1 odacı ve 1 hat çavuşu ile 1 elektrik makinisti. Elektrik işletmesinde Skoda marka 1 adet 45 beygir gücünde motor vardır. 85 abonesi mevcuttur. Su tesisatı D.S. İşleriye müştereken yapılmıştır. Abonesi yoktur.

Belediyenin gayrimenkulleri 200 dekar arazi, 1 park binası, 1 elektrik binası ve 2 konuttan ibarettir.

Mezbahası mevcut olup tam fenni değildir.

ÇÖPKÖY BELEDİYE BÜTÇESİ

Sene	Tahakkuk	Tahsilât	Bakaya	Nispet
1965	116910	110582	6.328	% 96
1966	132657	132657	—	% 100

e. Kırcasalih Belediyesi :

Uzunköprü İlçesine bağlı Kırcasalih Bucağının merkezidir. 800 hane ve 4 mahalleden ibarettir. Nüfusu 3506 dır. Belediye Teşkilâtı 1949 yılında kurulmuştur. Belediye binası kendi malıdır. Belediye Teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip, 1 zâbıta memuru, 1 odacı, 2 makinst, 1 kalafatcı ve 1 fen memurundan ibarettir. Elektrik işletmesi 2 motora sahip olup 120 beygir gücündedir. 200 abonesi vardır. Su tesisatı mevcut olup İller Bankasınca yaptırılmıştır. 400 abonesi vardır. Belediyenin gayrimenkülleri 5 kira-

lık ev, 4 kiralık dükkân, 1 elektrik santralı, 1 gazhane, 1 mezbaha, 1 PTT binası ve 1 sağlık istasyonundan ibarettir. Mezbahası mevcut olup tam fenni değildir.

KIRCASALİH BELEDİYESİ BÜTÇESİ

Sene	Tahakkuk	Tahsilât	Bakaya	Nispet
1965	208.282.22	198.223.55	10121.47	%95,17
1966	205.217.92	195.644.89	9573.03	%95,33

f. Kurtbey Belediyesi :

Uzunköprü İlçesine bağlıdır. 600 hane ve 4 mahalleden ibarettir. Nüfusu 2705 tir. Belediye teşkilâtı 1964 yılında kurulmuştur. Belediye binası Belediyenin kendi malıdır. Belediye Teşkilâtı 1 başkan, 1 muhasip 1 zabıta memuru, 1 veznedar, 1 odacı, 1 makinist ve 1 hat memurundan ibarettir.

Elektrik işletmesi 65 beygir gücünde 1 motorla çalışmaktadır. Halen 22 abonesi vardır. Yeni yapıldığı için abone miktarı az olup günden güne artmaktadır. Su tesisatı mevcut olup abonesi yoktur. Belediyenin gayrimenkülleri 1 sağlık merkezi, 1 kurân kursu binası, 1 elektrik binası ve 150 dekar tarladan ibarettir. Mezbahası mevcut olup fenni değildir.

KURTBEY BELEDİYESİ BÜTÇESİ

Sene	Tahakkuk	Tahsilât	Bakaya	Nispet
1965	116.910	110.582	6328	% 96
1966	132.657	132.657	—	% 100

g. Yeniköy Belediyesi :

Uzunköprü İlçesine bağlıdır. 448 hane ve 3 mahalleden ibarettir. Nüfusu 2210 dur. Belediye Teşkilâtı 1960 yılında kurulmuştur. Belediye Teşkilâtı kendi binasında çalışmaktadır. Teşkilât 1 başkan, 1 muhasip 1 veznedar, 1 zabıta memuru, 1 odacı ve 2 makinistten ibarettir. Elektrik işletmesinin motoru 70 beygir gücündedir. 154 abonesi vardır. İçme suyu DSİ ile müştereken yapılmıştır. 173 su abonesi vardır.

Belediyenin gayrimenkûlleri 20 parçada 120 dekar tarla, 28 parçada 85 dekar çayır, 2 belediye hizmet binası, 2 elektrik santral binası 2 eski tip köhne bina ve 2 su binasıdır. Mezbahası tam fennî değildir.

YENİKÖY BELEDİYESİ BÜTÇESİ

Sene	Tahakkuk	Tahsilât	Bakaya	Nispet
1965	130.686.00	151.841.71	—	% 115
1966	127.143.00	153.045.10	—	% 121

4. Ana Hizmet ve Tesisler Bakımından Edirne İli İçindeki Köylerin Durumunu Gösteren Çizelgeler:

Bu Bölüm, Edirne Köylerindeki ana hizmet ve tesisler hakkında bilgi vermek ve köye müteveccih olarak yapılacak çalışmalara rehberlik etmek gayesiyle hazırlanmıştır. (+) işareti hizmet veya tesisin varlığına, (—) işareti ise hizmet veya tesisin bulunmadığını göstermektedir.

Edirne Merkez Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Avarız	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	+
2	Bosna	—	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Büyükdöllük	+	—	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	—	+	+
4	Değirmenyanı	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Demirhanlı	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	+	—	—	+	—
6	Eskikadın	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Hasanağa	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Hıdırağa	+	—	+	+	+	—	—	—	—	+	+	—	—	+	—
9	Hatip	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	İskender	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	+	—	—	+	—
11	Karayusuf	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Kayapa	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Korucu	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Köşençiftliği	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Küçükdöllük	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Menekşesofular	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
17	Muratçalı	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
18	Musabeyli	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
19	Sazlıdere	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
20	Yenikadın	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
21	Yolüstü	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Karakasım Bucağına bağlı köyler :

1	Karakasım	+	—	+	+	+	+	—	—	—	+	—	+	—	—	+	+
2	Doyran	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Elçili	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Tayakadın	+	—	+	+	+	—	—	—	—	+	—	—	—	—	+	—
5	Uyuklütatar	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Orhaniye	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Süleoğlu Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Ocağı	Sağlık Hizmetleri: Sağlık İstasyonu	Sağlık Hizmetleri: Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Sağlık Hizmetleri: Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Akardere	+	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
2	Büyükgerdelli	+	+	+	+	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
3	Domurcalı	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Geçkinli	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Hacıumur	+	+	+	—	+	—	—	—	+	—	+	—	—	+	—
6	Keramettin	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Küküler	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Süleoğlu (Belediye)	+	+	+	+	+	+	—	+	—	—	—	—	—	+	+
9	Sülecik	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Tatarlar	+	—	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	—	+	—
11	Taşlısekban	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Yağcılı	+	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	+

Sırpsındığı Bucağına bağlı köyler :

1	Ahı	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
2	Budakdoğanca	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	+
3	Büyükismailçe	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Ekmekçi	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Karabulut	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Kemal	+	—	+	—	+	—	—	—	+	+	—	—	—	+	—
7	Sarayakpınar	+	+	+	—	+	—	—	—	+	—	+	—	—	+	—
8	Uzgaç	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	+

Merkez İlçeye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	46	Sağlık Ocağı	4
Eğitim Odası	9	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	7
Cami	47	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	25	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	40	Köy Odası	47
		Selektör Binası	11
Telefon	2	Elektrik	—
Sağlık Şubesi	1	Sağlık İstasyonu	7

ENEZ İLÇESİ'ne bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Ocağı	Sağlık Hizmetleri: Sağlık İstasyonu	Sağlık Hizmetleri: Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Sağlık Hizmetleri: Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Abdurrahim	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
2	Büyükevren	+	+	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	+
3	Çandır	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Çavuşbey	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Çeribaşı	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Gülçavuş	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Hasköy	+	—	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
8	Hisarlı	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Işıklı	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Karaincirli	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
11	Kocaali	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Küçükevren	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
13	Sultaniçe	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Sütçüler	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Şehirler	+	—	+	—	—	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
16	Umurbey	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
17	Vakıf	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
18	Yazır	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
19	Yenice	+	—	+	+	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—

Bu ilçeye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	18	Sağlık Ocağı	1
Eğitim Odası	3	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	—
Cami	19	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	8	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	10	Köy Odası	19
		Selektör Binası	1
Telefon	5	Elektrik	—
Sağlık Şubesi	—	Sağlık İstasyonu	5

HAVSA İLÇESİ

Merkez Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri					Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
									Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri			
1	Abalar	+	+	+	+	+	+	—	—	—	+	+	—	—	+	—
2	Azatlı	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Bakışlar	+	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Çukurköy	+	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Kabaağaç	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Bostanlı	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Köseömer	+	+	+	—	—	+	—	—	+	—	—	—	—	+	—
8	Kulubalık	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Naipyusuf	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Kuzucu	+	—	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
11	Necatiye	+	—	+	+	+	+	—	—	+	—	+	—	—	+	—
12	Oğulpaşa	+	—	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	+
13	Osmanlı	+	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Şerbettar	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Tahal	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Taptık	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
17	Yolageldi	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Hasköy Bucağına bağlı köyler :

1	Hasköy	+	+	+	+	+	+	—	—	+	—	+	—	—	+	+
2	Arpaç	+	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	+
3	Habiller	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Musulça	+	+	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Söğütlüdere	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Bu İlceye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	22	Sağlık Ocağı	2
Eğitim Odası	10	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	3
Cami	22	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	15	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	18	Köy Odası	22
Telefon	15	Selektör Binası	5
Sağlık Şubesi	—	Elektrik	—
		Sağlık İstasyonu	5

İPSALA İLÇESİ

Merkez Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Hizmetleri Sağlık					Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
									Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri			
1	Ahır	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
2	Kumludere	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Paşaköy	+	—	+	+	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
4	Küçükdoğanca	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Kocahıdır	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	+
6	Sarpdere	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Esetçe	+	—	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
8	Sarıcaali	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	+	—	—	+	—
9	Karpuzlu	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	+	—	—	+	—
10	Korucu	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	+	—	—	+	—
11	Koyunyeri	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Hıdırköy	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Koyuntepe	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Turpçular	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Yapıldak	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

İbriktepe Bucağına bağlı köyler :

1	İbriktepe (Belediye)	+	+	+	+	+	+	—	+	—	—	—	—	—	+	+
2	Sultanköy	+	+	+	+	+	+	—	—	+	+	—	—	—	+	—
3	Tevfikiye	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Karaağaç	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Balabancık	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
6	Hacıköy	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Pazardere	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Bu İlceye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	22	Sağlık Ocağı	3
Eğitim Odası	2	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	—
Cami	22	Jandarma Karakolu	—
Devletçe yapılan içme suyu	6	Özel İdare Dispanseri	—
Köy Standartlarına uygun yol	14	Köy Odası	22
Telefon	3	Selektör Binası	2
Sağlık Şubesi	1	Sağlık İstasyonu	5
		Elektrik	—

KEŞAN İLÇESİ

Merkez Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri					Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
									Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri			
1	Akmeşe	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
2	Altıntaş	+	—	+	+	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
3	Beyendik	+	—	+	—	+	—	—	—	+	—	+	—	—	+	—
4	Boztepe	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Gündüzler	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	İzzetiye	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
7	Karacaali	+	—	+	+	—	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
8	Karahisar	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Karasatı	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Kılıç	+	—	+	+	+	—	—	—	+	—	+	—	—	+	—
11	Kozköy	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
12	Küçükdoğanca	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Lalacık	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Maltepe	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Çobançeşmesi	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Paşayiğit	+	+	+	+	+	—	—	—	+	—	+	—	—	+	+
17	Sığilli	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
18	Türkmen	+	—	+	—	+	—	—	—	+	—	—	—	—	+	—
19	Yeniceçiftlik	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
20	Yenimuhacır	+	+	+	+	+	—	—	—	—	+	+	—	—	+	—

Yerlisu Bucağına bağlı köyler :

1	Çamlıca	+	+	+	+	+	+	—	+	—	—	—	—	—	+	—
2	Bahçeköy	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Büyükdoğanca	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Kadıköy	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Karlı	+	—	+	—	+	+	—	—	+	—	—	—	—	+	—
6	Gökçetepe	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Mahmut	+	—	+	+	—	+	—	—	—	+	+	—	—	+	—
8	Mercan	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Pırnar	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Sazlıdere	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
11	Seydi	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Şükrü	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Yerlisu	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Mecidiye Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri					Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
									Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri			
1	Suluca	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	+	—	—	+	+
2	Akhoca	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Barağı	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Beyköy	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Çeltik	+	—	+	+	+	—	—	—	—	—	+	—	—	+	+
6	Danışment	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Dışbudak	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Erikli	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Karatepe	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Kızkapan	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
11	Koruklu	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Mecidiye	+	—	+	+	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
13	Orhaniye	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	+	—	—	+	—
14	Şabanmera	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—	—	+	—
15	Yayla	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Çelebi	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Bu İlçeye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	49	Sağlık Ocağı	6
Eğitim Odası	4	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	9
Cami	49	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	22	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	28	Köy Odası	49
Telefon	13	Selektör Binası	3
Sağlık Şubesi	1	Elektrik	—
		Sağlık İstasyonu	9

LALAPAŞA İLÇESİ'ne bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Ortakçı	+	—	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	+
2	Çömlekakpınar	+	+	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	+	—
3	Hacıdanişment	+	+	+	—	+	—	—	—	—	+	—	—	—	+	—
4	Vaysal	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Sinan	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Demirköy	+	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	—	+	—
7	Taşlımüsellim	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Sarıdanişment	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Hamzabeyli	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Donbay	+	—	+	—	—	—	—	—	+	—	—	—	—	+	—
11	Süleymandanişment	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Büyünlü	+	—	+	—	+	—	—	—	+	—	—	—	—	+	—
13	Küçünlü	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Ömeroba	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Hanlıyenice	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Donköy	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
17	Kavaklı	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
18	Çatma	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
19	Çömlek	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
20	Çalıdere	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
21	Tuğlalık	+	—	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
22	Suakacağı	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
23	Kalkansöğüt	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
24	Yünlüce	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
25	Hacılar	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
26	Saksağan	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
27	Uzunbayır	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—
28	Hüseyinpınar	—	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Bu İlçeye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	27	Sağlık Ocağı	—
Eğitim Odası	4	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	1
Cami	28	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	5	Jandarma Karakolu	—
Köy standartlarına uygun yol	8	Köy Odası	28
Telefon	—	Selektör Binası	2
Sağlık Şubesi	1	Elektrik	—
		Sağlık İstasyonu	5

MERİÇ İLÇESİ

Merkez Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Alibey	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
2	Akıncılar	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Akçadam	+	+	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
4	Hasırcıarnavut	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Kadıdondurma	+	—	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
6	Karahamza	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Kavaklı	+	—	+	—	+	+	—	—	+	—	—	—	—	+	+
8	Karayusuflu	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Küpdere	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Nasuhbey	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
11	Olacak	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Paşayenice	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Rahmança	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Saatağacı	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Serem	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Umurca	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
17	Yakupbey	+	—	+	—	+	+	—	—	+	—	—	—	—	+	—
18	Yenicegörece	+	—	+	—	—	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—

Küplü Bucağına bağlı köyler :

1	Küplü (Belediye)	+	—	+	+	+	+	—	—	+	—	—	—	—	+	—
2	Adasarhanlı	+	+	+	+	—	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
3	Büyükaltıağaç	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	+
4	Küçükaltıağaç	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Subaşı	+	—	+	—	+	+	—	—	+	—	—	—	—	+	—

Bu İlceye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana tesisin adı veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	23	Sağlık Ocağı	3
Eğitim Odası	2	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	—
Cami	23	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	9	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	17	Köy Odası	23
Telefon	22	Elektrik	—
Sağlık İstasyonu	6	Selektör Binası	2

UZUNKÖPRÜ İLÇESİ

Merkez Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Çakmak	+	—	+	—	+	+	—	—	+	—	+	—	—	+	+
2	Çalıköyü	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Çiftlik	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Değirmenci	+	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Eskiköy	+	+	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
6	Gemici	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Hamitli	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Karayayla	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
9	Kavacık	+	+	+	—	+	+	—	—	+	—	+	—	—	+	—
10	Kırkkavak	+	—	+	—	—	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
11	Kiremitçisalih	+	+	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
12	Kurdu	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Malkoç	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Saçlımüselim	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Salarlı	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Sığırcılı	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Hamidiye Bucağına bağlı köyler :

1	Hamidiye	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	+
2	Alıç	+	—	+	—	—	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
3	Altınyazı	+	+	+	+	+	+	+	—	—	+	—	—	—	+	—
4	Balaban	+	+	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	+
5	Balabankoru	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Çavuşlu	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Çobanpınar	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Dereikebir	+	—	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
9	Harmanlı	+	—	+	—	+	+	—	—	+	—	+	—	—	+	—
10	Hasanpınar	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
11	Gazihalil	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Kadıgebren	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Karapınar	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Kavakayazma	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
15	Kırköy	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
16	Kurtbey (Belediye)	+	+	+	+	+	+	—	—	+	—	+	—	—	—	—
17	Maksudlu	+	—	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
18	Süleymaniye	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
19	Türkobası	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—

Çöpköy Bucağına bağlı köyler :

Sıra No.	Köyün Adı	Okul	Eğitim (Okuma) odası	Cami	Devletçe yapılan içme suyu	Köy standartlarına uygun yol	Telefon	Elektrik	Sağlık Hizmetleri: Sağlık Şubesi	Sağlık Ocağı	Sağlık İstasyonu	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	Özel İdare Dispanseri	Jandarma Karakolu	Köy Odası	Selektör Binası
1	Çöpköy (Belediye)	+	+	+	+	+	+	+	+	—	—	+	—	—	—	+
2	Başağıl	+	—	+	+	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Bayramlı	+	+	+	+	—	+	—	—	+	—	+	—	—	+	—
4	Beykonağı	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Bıldır	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Danışment	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
7	Elmalı	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
8	Gazimehmet	+	+	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
9	Karabürçek	+	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
10	Muhacırkadı	+	—	+	—	—	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
11	Ömerbey	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
12	Sipahi	+	—	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
13	Sultanşah	+	+	+	—	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
14	Turnacı	+	+	+	+	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—
15	Yağmurca	+	—	+	—	+	+	—	—	—	+	—	—	—	+	—

Kırcasalih Bucağına bağlı köyler :

1	Kırcasalih (Belediye)	+	+	+	+	+	+	+	+	—	—	+	—	—	—	+
2	Aslıhan	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
3	Kurttepe	+	—	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
4	Meşeli	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
5	Sazlımalkoç	+	—	+	—	—	+	—	—	—	—	—	—	—	+	—
6	Yeniköy (Belediye)	+	+	+	+	+	+	+	—	—	+	+	—	—	—	—

Bu İlçeye bağlı köylerin ana hizmet ve tesislerinin icmâl tablosu :

Ana hizmet nev'i veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana hizmet nev'i veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	56	Sağlık Ocağı	5
Eğitim Odası	15	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	8
Cami	56	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	25	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	38	Köy Odası	52
Telefon	56	Selektör Binası	5
Sağlık Şubesi	2	Elektrik	5
Sağlık İstasyonu	13		

Edirne Vilâyetindeki Köylerin Ana Hizmet ve Tesislerinin İcmâl Tablosu :

Ana hizmet nev'i veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı	Ana hizmet nev'i veya tesisin adı	Ana hizmet veya tesis olan köy sayısı
Okul	263	Sağlık İstasyonu	55
Eğitim Odası	49	Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu	28
Cami	266	Özel İdare Dispanseri	—
Devletçe yapılan içme suyu	115	Jandarma Karakolu	—
Köy Standartlarına uygun yol	173	Köy Odası	262
Telefon	116	Elektrik	5
Sağlık Şubesi	12	Selektör Binası	41
Sağlık Ocağı	24		

XII. BİBLİYOGRAFYA

Edirne	Türk Tarih Kurumu Yayınlarından 7 nci seri S. 43 - Ankara - 1965
Ahmet Refik	Türk Mimarları - İstanbul - 1937
Arseven, Celâl Esat	Türk Sanatı Tarihi - Fasikül : I - X - İstanbul - 1954/1959
Aslanapa Oktay	Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri - İstanbul - 1949
Aslanapa Oktay	Türk ve İslâm Sanatı - İstanbul
Aslanapa Oktay	Türk Sanatı - İstanbul
Ayverdi, E. H.	Fatih Devri Mimarîsi
Diez - Aslanapa	Türk Sanatı - İstanbul - 1955
Konyalı, İsmail Hakkı	Mimar Koca Sinan - İstanbul - 1943
Peremeci, Osman Nuri	Edirne Tarihi - İstanbul - 1939
Rifat Osman	Edirne Sarayı - Ankara - 1957
Ünver, A. Süheyl	Edirne Sarayında Kum Kasrı - İstanbul
Dr. Rifat Osman	Edirne Rehnüması
Hayat Ansiklopedisi	Cilt : 2 - Sahife - 1030
İslâm Ansiklopedisi	30. Cüz - İstanbul - 1946
Türk Ansiklopedisi	Fasikül : 110 - Ankara - 1966
Türkiye Ansiklopedisi	Cilt II - Sahife 215

Edirne Salnameleri

Daire ve Müesseselerin hazırladıkları raporlar

Yaşayan Kişiler

EREĞLİ
DEMİR ÇELİK

FABRİKALARI
T.A.Ş
MAMULLERİ

SLAB

LEVHA

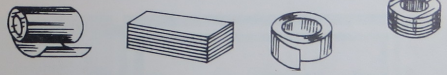

SICAK HADDELENMİŞ RULO, SAC VE BORU BANDI

SOĞUK HADDELENMİŞ RULO, SAC VE TENEKE

PİK DEMİRİ, KOK, HAM KATRAN, MOTOR BENZOLÜ, KSİLOL, TOLUOL, SOLVENT NAFTA, HAM NAFTALİN.

SİPARİŞLER İÇİN :

ANKARA 177156
İZMİR 25377

İSTANBUL 499826
ADANA 7472

M. A

T.C. TURİZM BANKASI A.Ş.

EDİRNE ○ TÜRKİYE

OTEL Kervan

- Ovaya nazır fevkalâde manzara,
- Banyolu, sıcak sulu ve balkonlu odalar,
- Alaturka ve alafranga yemekler,
- Elverişli fiatlar...

Memleket içindeki
Bankacılık hizmetleriniz
kadar
MEMLEKET DIŞI
BANKA İŞLERİNİZ
için de

TÜRK TİCARET BANKASI
HİZMETİNİZDEDİR

KÜLTÜR YAYIN 41

BANKAMIZDA
Açtıracağınız Bir Hesapla
Paranızın emniyetini
bol faiz gelirini
ve ayrıca
Çeşitli Zengin İkramiyelerini
Sağlamış Olursunuz

TÜRKİYE
EMLÂK KREDİ
BANKASI

Ailenizin saadeti tasarruflarınıza bağlıdır.

Aileyi birçok sıkıntılar, bir köşeye tasarruf ederek sakladığınız paralarla giderilebilir. Bu tasarruflarınızın en iyi şekilde değerlendirilebilmesi için güvenceginiz bir banka şarttır.

TÜRKİYEHALKBANKASI
YURDUN HER KÖŞESİNDE EMRİNİZDEDİR.

BİLÜMUM BANKA MUAMELELERİ İÇİN

TÜRKİYE İŞ BANKASI

hizmetinizdedir

Umum Müdürlük - Ulus Meydanı (Ankara)

CARİ HESAPLAR ● HAVALE ● TİCARİ SENETLER ● KREDİ MEKTUPLARI ● KEFALET MEKTUPLARI ● DÖVİZ ALIM VE SATIMI ● SEYAHAT ÇEKLERİ ● İTHALÂT AKREDİTİFLERİ ● KİRALIK KASALAR ● v. s.

DÜNYANIN HER TARAFINDA MUHABİRLERİ VARDIR

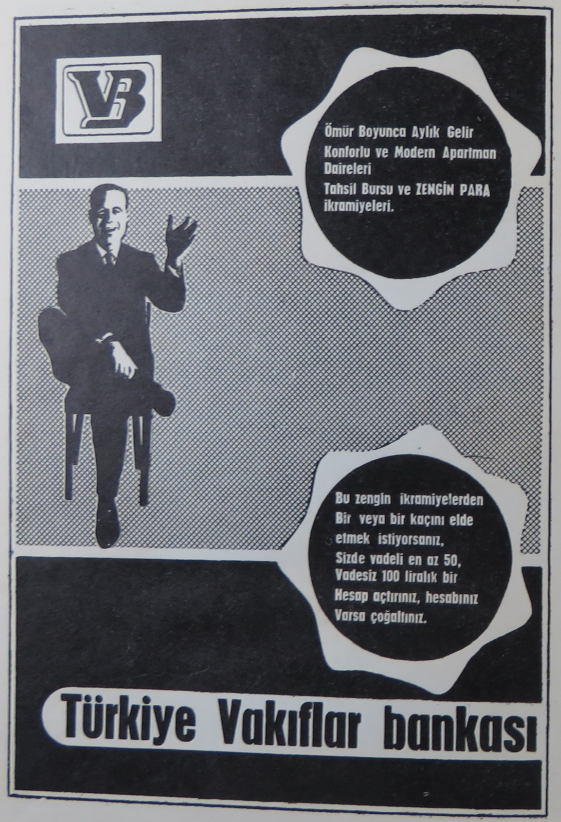

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA - KİREMİT ve ASMOLEN FABRİKALARI

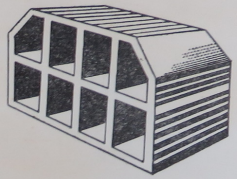

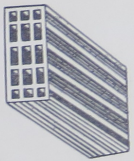

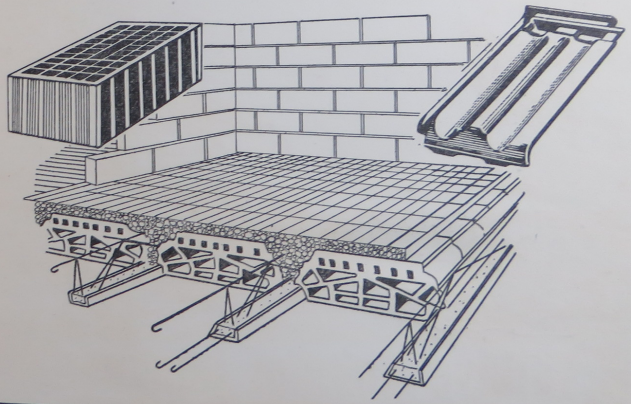

UMUM MÜDÜRLÜK
Meclisi Mebusan Cad. Arhan Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 79 56
49 74 14

SATIŞ ŞUBELERİ

İSTANBUL Meclisi Mebusan Cad Arhan Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY Mühürdar Fuat Bey Sokak Talas İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

Fiatı : 35 TL.

Tertip, Dizgi, Baskı ve Kapak Baskısı : **DİZERKONCA MATBAASI,** İst. Tel.: 27 79 86